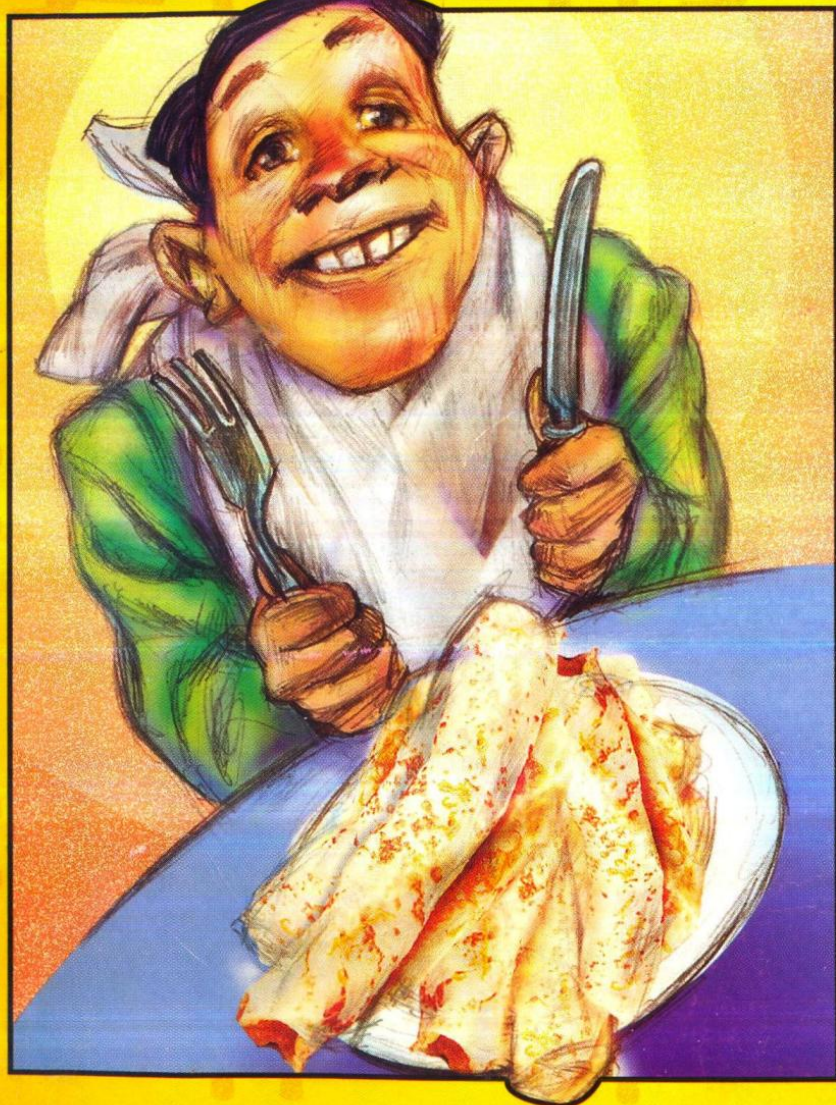


П.Г. УДХАУС

Гафове на Арчи



ИЗДАТЕЛСКА КЪЩА • КРОНОС •

П. Г. Удхаус

Гафовете на Арчи

1

Скандал в хотела

– Слушай какво, мой човек! – викна разгорещено Арчи.

– Сър? – скокна чевръсто служителят на рецепцията. Целият персонал на хотел „Космополис“ независимо от часа на денонощието беше изключително чевръст. Това беше едно от основните изисквания на господин Даниъл Брустър, собственикът. И поради факта, че имаше навика често да се появява изневиделица във фойето с цел личен и персонален контрол, за служителите му никак не беше безопасно да се отпуснат и за минута.

– Искам да говоря с управителя – повиши още повече глас Арчи.

– Не бих ли могъл аз да ви помогна, сър? – с подкупващ глас предложи услугите си служителят.

Арчи го изгледа с определено съмнение в погледа.

– Скъпи наемни друже – опита се да изясни намеренията си Арчи, – всъщност, възнамерявам да вдигна един ужасен скандал и не мисля, че ще е честно да те набърквам в него. Негодникът, чиято глава искам на тепсия, е самият проклет управител.

В този момент към разговора се присъедини едър, сивокос мъж, който до този момент стоеше наблизко, наблюдавайки суетнята в лобито със сдържаната строгост на пълководец – тренировъчен бой.

– Аз съм управителят – обяви той.

Очите му излъчваха хлад и недружелюбност. Другите, сякаш казваха те, може и да харесват Арчи Мофам, но не и аз. Даниъл Брустър беше готов за битка – знамената бяха вдигнати, всяка фибра от неговото тяло беше стегната като новобранец пред началството си, а ноздрите му издаваха звукът на бойна тръба. Онова, което чу, преди да се намеси, разтърси самите устои на солидната му натура. Хотел „Космополис“ беше негово лично дело и творение, най-скъпо на сърцето му след дъщеря му Люсил. Той, Даниъл Брустър, се гордееше с факта, че този хотел не беше като останалите нюйоркски хотели, ръководени от безименни акционери и безлични бордове на директори, където липсваше напълно личния контакт и директната връзка. В другите хотели винаги ставаха някакви грешки и провали и клиентите непрекъснато се оплакваша. В „Космополис“ обаче никога не се стигаше до срывове, защото той, Даниъл Брустър, винаги бдеше зорко на своя пост и резултатите бяха

налице – липсваха каквито и да било оплаквания от гостите на хотела. И сега пред него стоеше някакъв си гърчав английски зеленчук и вдигаше олелия и врява до бога.

– Какво е оплакването ви? – с леден тон попита господин Брустър.

Арчи впи пръсти в най-горното копче на сакото на господин Брустър, но беше оттласнат тутакси с едно рязко движение на солидната гърдна мускулатура под спомената елегантна дреха на неговия събеседник.

– Слушай, старче! Дойдох тук в тази страна да се поогледам наоколо за някоя работа, защото в Англия, както по всичко личи, никой пет пари не дава за моите услуги. Още щом се демобилизирах, семейният съвет започна да ми опява за Страната на Неограничените възможности и малко след това ме изстреля на един презокеански параход. Идеята беше, че може да се хвана с нещо в Америка...

Арчи докопа отново копчето на сакото на господин Брустър, но отново беше отблъснат.

– Между нас казано, в добрата стара родина аз просто се шляех насам-натам и май омръзнах на всички. Както и да е, ето че ме пратиха тук...

Господин Брустър отскубна за пореден път своя събеседник от върхната си дреха.

– Бих предпочел да отложите за по-подходящ момент историята на вашия живот – прекъсна го той все така с арктически лъх в гласа – и да ме информирате какво точно е вашето оплакване от обслужването в хотел „Космополис“.

– Да, разбира се, добрият стар хотел. Точно си идвах на думата. Ето как стана. Един от спътниците ми на кораба каза, че това е най-доброто място в Ню Йорк, където може да се отседне...

– Бил е абсолютно прав – побърза да потвърди собственикът на райското кътче.

– Прав – извиси глас Арчи – дръжки! Щом този е най-добрият, другите сигурно вонят на мухъл, плесен и бъкат от хлебарки. Взех си стая снощи – продължи разказа за страданията си младият Арчи, – и изведнъж чувам някакво проклето кранче отвън, което цяла нощ не спря да капе – кап-кап-кап – не ме остави изобщо да мигна.

Яростта на господин Брустър рязко се покачи нагоре по скалата и той усети как невъзмутимостта му се пропука с лек пукот. Дори собственик на хотел, който държи изкъсо юздите на своите дела, не би могъл да контролира всяко кранче в околността.

– Кап-кап-кап! – изимитира Арчи звука, потрепервайки от самосъжаление. – Освен това оставих обувките си пред вратата, преди да си легна, а тази сутрин те не бяха пипнати. Давам ви честната си дума! Не бяха пипнати.

– Естествено – отвърна господин Брустър. – Моите служители са безкрайно честни.

– Но аз исках да ги почистят, дявол да го вземе!

– В сутерена има салон за лъскане на обувки. В „Космополис“ обувки, оставени пред вратата, не се почистват.

– В такъв случай мисля, че „Космополис“ е един скапан дървенияшки хотел!

След последните думи на Арчи цялата телесна конструкция на господин Брустър се разтърси от силна конвулсия. Беше му нанесена непостима обида. Ако изкажете съмнения относно благородния произход на господин Брустър или дори стигнете по-далеч – поваляйки го с юрук на земята, и се разходите по лицето му с подковани обуца, вие пак няма да затворите всички пътища към едно по-нататъшно мирно урегулиране на отношенията. Но изявление от калибъра на гореупоменатото е незабавен сигнал за начало на военни действия.

– В такъв случай – изрече той сумтейки – трябва да ви помоля да освободите стаята си.

– Тъкмо това смятах да направя! – изцвили победоносно Арчи. – Няма да остана и една секунда повече на това отвратително място.

Господин Брустър се завъртя на пети и се отдалечи с бързи стъпки, а Арчи се обърна към служителя на рецепцията, за да уреди сметката си. Така или иначе, той възнамеряваше да напусне хотела тази сутрин, но беше скрил това от противника си, за да засили драматичния ефект на своята ария на Възмущението. Едно от писмата с препоръки, които беше донесъл от Англия, му беше спечелило покана за на прием, организиран от госпожа ван Тюйл в дома ѝ в Маями, и той беше решил незабавно да замине за там.

– Е – мислеше си Арчи на път към гарата, – едно нещо поне е сигурно. Никога вече няма да стъпя в *онзи* гнусен хотел!

Но на този свят, би казал някой белобрад мъдрец, няма нищо сигурно.

2

Шокиращи новини за господин Брустър

Господин Даниъл Брустър седеше в луксозния си апартамент в „Космополис“, наслаждавайки се на ароматна пура и на разговорката със стария си приятел професор Бинстед. Някой непознат, който само е срещал господин Брустър във фойето на хотела, би бил изненадан от наредбата на приемната му, защото в нея нямаше и следа от изисканата простота, присъща на собствената му външност. Обяснението обаче беше просто – Даниъл Брустър беше човек с хоби. Той беше онова, което неговият камериер Паркър наричаше „динител“. Неговото познаване на Изкуството беше едно от нещата, които правеха „Космополис“ различен от едни и по-добър от други нюйоркски хотели. Даниъл Брустър сам беше избрал гоблените в ресторанта и всички картини, окачени в хотела. А свободното си време изцяло посвещаваше на събиране на предмети, които професор Бинстед, чийто вкусове покриваха същата област, би задигнал без ни най-малко угризение на съвестта, ако му се отдадеше съответната възможност.

Професорът, дребен мъж на средна възраст, чийто нос увенчаваха очила с рогови рамки, сновеше из стаята, оглеждайки последните придобивки на своя приятел с блеснал поглед. Ако ви се е случвало да засечете лъв, преследващ апетитна антилопа, навярно бихте открили близко сходство в израженията на упоменатия хищник и въпросния професор. В ъгъла Паркър – мрачен, мършав индивид – приготвяше за своя работодател и неговия гост непретенциозен обяд.

– Брустър – викна професор Бинстед, заковавайки спирачки пред камината.

Господин Брустър отвърна с приветлив поглед на повика. Днес той беше в особено ведро настроение. Повече от две седмици бяха минали от описания в предишната глава скандал на Арчи, покъртил до основи душата му и той беше успял с невероятни усилия на волята да изличи от ума си драматичния сблъсък. Оттогава насам всичко беше тръгнало като по вода за господин Брустър, защото беше завършил уреждането на всички формалности около закупуването на парцел в центъра на града, върху който смяташе да изгради нов хотел. Господин Брустър обичаше да строи хотели. Той беше щастлив притежател на „Космополис“, първородния, и на една лятна база за отдых в планината, закупена миналата

година, а в момента се забавляваше с идеята да отскочи до Лондон и да построи и там шедьовър на хотелиерското Изкуство. Но тази идея щеше да почака. Междувременно трябваше да се концентрира върху своята бъдеща рожба в центъра на града. Купуването на парцела му отне много грижи и време, но сега всичко беше зад гърба му.

– Да? – пожела да узнае той предмета на интереса на своя гост.

Професор Бинстед беше взел в ръка малка китайска фигурка, с изключително фина изработка. Тя представляваше войник от предмонголския период, напредващ с копие срещу някакъв враг, който, съдейки по спокойното му изражение, беше по-дребен от самия него.

– Откъде изрови това? – попита развълнувано професорът.

– Това ли? Мосън, моят агент, я открил в малък магазин в източната част.

– А къде е другата? Трябва да има още една фигурка. Тези неща вървят по двойки. Поотделно са без стойност.

По челото на господин Брустър премина тъмна сянка.

– Знам – отвърна той малко рязко. – Мосън търси другата под дърво и камък. Ако случайно попаднеш на нея, давам ти *carte blanche* да я купиш за мен.

– Все някъде трябва да е – изпुфтя професорът.

– И аз така мисля. Ако я намериш, не се притеснявай за разходите. Ще ги поема независимо колко са.

– Ще го имам предвид – съгласи се охотно професор Бинстед. – Трябва да те предупредя, обаче, че може да ти излезе доста скъпо. Предполагам, че си даваш сметка за това.

– Казах ти, че не ме е грижа колко ще струва – успокои го господин Брустър.

– Хубаво е човек да е милионер – въздъхна професор Бинстед.

– Обядът е сервиран, сър – докладва резултата от заниманията си Паркър.

Той се беше вкаменил в позата на услужлив лешояд зад стола на господин Брустър, когато на вратата се почука. Разчупвайки статуквото, камериерът заплува през стаята и не след дълго се върна обратно с телеграма.

– Телеграма за вас, сър – съобщи вестта с тържествен глас той.

Господин Брустър кимна безгрижно в отговор. Съдържанието на подноса беше покрило изцяло очакванията, вдъхвани до преди малко от разнасящите се апетитни аромати, и той беше прекалено зает, за да бъде прекъсван.

– Остави я някъде, Паркър. И засега не се нуждаем от услугите ти.

– Много добре, сър – отвърна Паркър и безшумно отплува.

Работодателят му продължи с обяда.

– Няма ли да я отвориш? – вдигна вежди професор Бинстед, за който като редови гражданин една телеграма винаги беше обвита с ореола на тайнственото и загадъчното и изискваше незабавно внимание.

– Може да почака – преглътна господин Брустър. – Получавам ги с чували всеки ден. Предполагам, че е от Люсил – съобщава ми с кой влак се връща.

– Днес ли си идва?

– Да, беше в Маями.

След малко, отдал дължимото на съдържанието на подноса, господин Брустър сложи очилата си и взе плика.

– Ще бъда доволен... О, Пресвета Дево! – той застина с оцъклени очи, впити в телеграмата, и зяпнала уста.

Професорът го погледна загрижено.

– Надявам се, че не са лоши новини?

Преди да отговори господин Брустър на няколко пъти изгъркори в опит да изтръгне членоразделна реч от гласните си струни.

– Лоши новини ли? Лоши...? Ето, прочети я сам.

Професор Бинстед, един от тримата най-любопитни мъже в Ню Йорк, грабна жадно листа от ръцете на приятеля си.

– „Връщам се Ню Йорк днес със скъпия Арчи“ – прочете той на глас. – „С много любов от двамата. Люси“. – Той вдигна поглед към своя домакин. – А кой е Арчи?

– Кой е Арчи ли? – влезе в ролята на ехо запитания. Но въпросът в неговата уста прозвуча доста безпомощно. – Кой е...? И аз точно това искам да знам. – „Скъпият Арчи“ – мърмореше си професорът, препрочитайки телеграмата. – „Връщам се днес със скъпия Арчи“ Странно! Много странно!

Господин Брустър продължаваше да наподобява стреснат в съня си бухал. Когато човек изпрати единствената си дъщеря на посещение в Маями без всякакви придружители и същата тази дъщеря, завръщайки се, споменава в телеграмата си, че се е сдобила със „скъпия Арчи“, съвсем естествено е упоменатият индивид да се почувства озадачен. Изведнъж, за ужас на своя гост господин Брустър скочи от масата. Беше му хрумнала спасителната мисъл, че поради лошия си навик да не преглежда внимателно пощата си, когато е зает, е изпуснал нишката на събитията от последната седмица. Беше си спомнил, че преди няколко дни

получи писмо от Люси, но не го отвори с мисълта да остави това удоволствие за някоя по-свободна и спокойна минута. Люси беше мило момиче, но писмата ѝ, когато беше отишла някъде да се развлича, рядко съдържаха нещо, което не би могло да почака няколко дни преди да бъде прочетено. Той се втурна към бюрото си, разхвърляйки листи и пликове, но в крайна сметка попадна на онова, което търсеше.

Писмото беше дълго и в нея се възцари тишина, докато господин Брустър поглъщаше съдържанието му. Приключвайки четивото, собственикът на хотел „Космополис“ се обърна към госта си, пъхтейки тежко.

– Мили Боже! – закръши ръце той.

– Какво има? – отзова се мигновено професор Бинстед.

– Господи Исусе Христе!

– Е?

– Гръм и мълнии!

– Но какво става? – почти в агония от невъзможността да се добере до информация, викна професорът.

Господин Брустър се свлече в един стол.

– Тя се е омъжила!

– Омъжила!

– Омъжила! За англичанин!

– Не може да бъде!

– Пише – продължи със сводката господин Брустър, забивайки отново поглед в писмото в разтрепераната си ръка, – че били толкова влюбени, та просто нямали търпение да се оженят и се надява, че няма да се сърдя. Да се сърдя! – изпъшка господин Брустър, вдигайки обезумял поглед към своя приятел.

– Много неприятно!

– Неприятно! Неприятно, та чак вони! Не знам нищичко за този човек. Никога в живота си не съм чувал за него. Казва, че той искал да се венчаат без много шум, защото мъжът изглеждал като глупак, когато се жени. А аз трябвало да го обичам, защото той бил твърдо решен страшно да ме обича!

– Невероятно!

Писмото се откъсна от вдървилите се пръсти на господин Брустър като последен есен лист от гола вейка.

– Англичанин!

– Познавам няколко доста приятни англичани – отбеляза професор Бинстед.

– Не обичам англичаните – изръмжа господин Брустър. – Паркър е англичанин.

– Твоят камериер?

– Да. Подозирам, че скришом облича моите ризи – снижи глас господин Брустър. – Само да го пипна! Ти какво би направил на мое място, Бинстед?

– Какво щях да направя? – професорът внимателно обмисли въпроса. – Е, Брустър, не мисля, че би могъл да направиш нещо. Трябва просто да изчакаш и да се запознаеш с този човек. Може пък да се окаже точно такъв зет, какъвто искаш.

– Хм! – Господин Брустър определено не желаше да погледне с оптимизъм на ситуацията. – Но защо англичанин, Бинстед! – възобнови той обвинението. – Знаеш ли – паметта услужливо му поднесе доказателствата, – че само преди две седмици тук беше отседнал един скапан англичанин, който наговори такива лъжи и гнусотии за хотела, че направо не би повярвал! Каза, че бил скапан! *Моят* хотел!

Професор Бинстед зацъка съчувствено с език, защото напълно разбираше раздражението на своя приятел.

3

Господин Брустър произнася присъда

Приблизително в същия момент, в който професор Бинстед усърдно имитираше качествен швейцарски часовник във всекидневната на господин Брустър, Арчи Мофам седеше в едно от спалните купета на експреса от Маями и съзерцаваше своята възлюбена. Доминиращият сред мислите му рефрен гласеше, че всичко това е твърде хубаво, за да бъде истина. През последните няколко дни в главата му цареше пълен хаос и единствено тази фраза ясно се открояваше в буркотията.

Госпожа Арчи Мофам, по баща Люсил Брустър, беше миловидно миньонче с дребно, изразително лице, разположено сред облак от възхитителни тъмни къдри. Беше толкова прекрасна откъдето и да я погледнеш човек, че Арчи честичко се виждаше принуден да вади брачното свидетелство от вътрешния джоб на самото си и скришом да го препрочита, за да се увери, че благосклонната съдба беше сложила ръка именно на неговото рамо.

– Честно казано, старче... искам да кажа, стара дружке... така де, скъпа моя ненагледна – намери върната посока сред кратко лутане Арчи, – направо не мога да повярвам!

– Какво по-точно? – полюбопитства Люсил.

– Искам да кажа, не разбирам защо ти трябваше да се впрягаш в брачен хомот с такъв печен-недопечен екземпляр като моя милост.

Люсил окръгли очи като изненадана красива тропическа риба. После стисна ръката му с нежна увереност.

– Но ти си най-прекрасното нещо на света, съкровище! Нима не знаеш това?

– Досега май е убягнало от вниманието ми – призна си Арчи. – Сигурна ли си?

– Разбира се, че съм сигурна. Ах, ти, мой приказни принце! Никои не би могъл да те погледне, без да се влюби в теб!

От гърдата на Арчи се откри блажено въздихание. Веднага след това, обаче, умът му бе спокоен от онази единствена мисъл, която помрачаваше светлия хоризонт на застигналото го щастие.

– Слушай, плод от дървото на моя живот – започна той, – чудя се дали баща ти ще бъде на същото мнение!

– Разбира се, че ще бъде!

– Честно да си кажем, страшен номер извъртяхме на твоя старец! – заяви Арчи, изпълнен със съмнения.

– Татко също е сладур.

– Странно, именно той да притежава онзи хотел – промълви Арчи. – Точно преди да замина за Маями, се скарах жестоко с отвратителния управител. Баща ти трябва да изхвърли този човек. Веднага. Той е петно за цялото заведение!

По време на пътуването Люсил беше убедила Арчи, че представянето му на новия му родственик трябва да стане поетапно. Тоест, вместо ръка за ръка и с песен на уста да нахлуят при господин Брустър, щастливите младоженци трябваше да се разделят за около половин час, като Арчи се навърта наоколо, докато Люсил се срещне с баща си и му разкаже цялата история, или поне онези глави от нея, които беше пропуснала в писмото си поради липса на място. След това, когато убедеше господин Брустър какъв късмет е за него, че се е сдобил със зет като Арчи, тя щеше да отведе баща си там, където го очакваше този дар на съдбата.

Програмата проработи идеално в началния си етап. Когато двамата излязоха от стаята на господин Брустър, за да се срещнат с Арчи, гореупоменатият беше убеден, че съдбата по някакъв невероятен начин му се беше усмихнала и го беше дарила със зет, който обединяваше в себе си в почти равни части най-прекрасните качества на Аполон, сър Галахад и Марк Аврелий. Вярно, по време на разговора той беше подразбрал, че Арчи няма работа и личните му авоари се равняват на едно голяма, хубава кръгла нула, но убеден от дъщеря си господин Брустър склони да възприеме възгледа, че човек с възвишен дух като Арчи няма нужда от тези временни знаци на суетата. Човек не може да има всичко, а Арчи, по думите на Люсил, беше на практика сто процента мъж по душа, вид, обноси, доброта и възпитание. А точно тези неща бяха важни в живота. Господин Брустър вървеше към фойето сияещ, изпълнен с оптимизъм и преливащ от сърдечност.

Ето защо лъчезарната фасада на Арчибалд Мофам, която се изпречи отпреде му, му подежда като съкрушителен ритник от подивял индийски слон.

– Здравсти, здрасти, здрасти! – викна нервно Арчи, като пристъпи напред.

– Арчи, скъпи, това е татко – изчурулика Люсил.

– Господи! – беше единственият членоразделен коментар, изтръгнал се от устата на Арчи.

Последва едно от онези напрегнати и взривоопасни мълчания, от

каквито бъка художествената литература. Господин Брустър впи огнен взор в Арчи. Арчи запремига срещу господин Брустър. Люсил, която усети, без да разбира защо, че подготвената с такова усърдие церемония по представянето явно се беше натъкнала на скрит подводен риф, тревожно зачака обяснение. През това време Арчи продължи да гледа изпитателно господин Брустър, а господин Брустър продължи с опитите да изпепели с поглед Арчи.

След затишие, продължило приблизително три минути и петнадесет секунди, господин Брустър изхълца и най-сетне озвучи дрезгаво застиналата картина.

– Лу! – изсъска той.

– Да, татко?

– Истина ли е това?

Сивите очи на Люсил помръкнаха. Светлият възторг отстъпи място на недоумение и мрачно предчувствие.

– Истина?

– Наистина ли си ми натресла този... *този* за зет? – Господин Брустър преглътна с мъка няколко пъти, а през това време Арчи, наподобяващ експонат от природонаучен музей, с интерес наблюдаваше бързия танц на адамовата ябълка на своя нов родственик. – Върви си! Искам да разменя няколко думи насаме с този... този... *какподяволитесеказваш!* – прогърмя гневно той, като се обърна към Арчи за първи път.

– Казах ти, татко. Името му е Мофам – с треперещ глас се обади Люсил.

– Мофам?

– Пише се М-о-ф-а-м.

– Римува се – вметна услужливо Арчи – с Блъфингам.

– Лу – заяви господин Брустър, – бягай оттук! Искам да поговоря с... с... с.

– Преди малко ми викаше *този* – подсказа му Арчи.

– Татко, скъпи, нали не се сърдиш? – попита Люсил, която ако можеше в този момент, би припаднала няколко пъти едновременно.

– Не! О, не! Ще пукна от смях!

Когато Люсил ги остави сами, господин Брустър пое дъх като спукан ковашки мях.

– Слушам! – просъска той през зъби.

– Малко неудобно се получи, а? – подхвана извинително Арчи. – Искам да кажа, преди се срещнахме при доста неприятни обстоятелства и тъй нататък. Отвратителна случайност, така да се каже! Как ще

погледнеш на предложението ми заровим старата томахапка – да започнем отново – да си простим и да забравим – да се научим да се обичаме един друг – и прочие миротворчески похвати? Ако си съгласен, аз нямам нищо против. Да го направим, а? Става ли?

Но този пряк въззив към благородните чувства на господин Брустър не успя да постигне очаквания размекващ сърдечния мускул ефект.

– Какво, по дяволите, мислиш, че си постигнал, като си се оженил за дъщеря ми? – прогърмя господин Брустър.

Арчи се замисли.

– Е, просто така стана, нали разбираш! Знаеш как *стават* тези неща! Нали някога и ти си бил млад. Бях влюбен до уши, а Лу сметна идеята да си свием гнезденце за превъзходна и от дума на дума – готово, нали разбираш!

– И сега си мислиш, че си се уредил чудничко?

– О, страхотно. Що се отнася до мен, всичко е суперчудно. Никога в живота си не съм се чувствал толкова добре! – призна си Арчи.

– Да! – горчиво произнесе господин Брустър. – Просто няма начин от твоя гледна точка всичко да не е „суперчудно“. Нямах нито цент на свое име и си успял да прилъжеш дъщерята на един богаташ да се омъжи за теб. Сигурно си проучил състоянието ми, преди да завъртиш главата на Люси.

Арчи за първи път погледна на въпроса с женитбата откъм финансовия му ъгъл.

– Ей! – смаяно заекна той. – Никога не съм гледал на нещата по този начин. Разбирам, че от твоя гледна точка това наше роднинство сигурно изглежда като провал!

– Как, по принцип, смяташ да издържаш Люсил? – продължи да дълбае в раната господин Брустър.

Арчи прокара пръст по вътрешната страна на яката си. Неочаквано се почувства объркан. Неговият тъст непрестанно го караше да мисли за хиляди нови неща.

– Ей тук, старче – честно си призна той, – вече ме хвана натясно! – За момент той сбърчи чело в размисъл. – Имах идея да започна някаква работа, ако разбираш какво искам да кажа.

– Каква работа?

– Е, пак ме сгащи в ъгъла! Общо взето, трябваше да се огледам наоколо, нали разбираш, да послухтя насам, да се поразвея натам, докато нещо изскочи. Това, в общи линии, беше идеята.

– И как мислиш да живее дъщеря ми докато ти се занимаваш със

слухтене и развяване насам и натам?

– Е, мисля... – впусна се в обяснения Арчи – ами право да си кажа... очаквахме *ти* да ни дадеш едно рамо през това време!

– Разбирам! Очакваш да живеете на мой гръб?

– Да, малко грубичко се изразяваш, но... доколкото бях планирал нещата... би могло да се каже, че в общи линии това беше схемата. Май не си във възторг, а? Така ли е? Или не?

Господин Брустър избухна като триста кила тротил.

– Не! Не съм във възторг! Господи! Напускаш хотела ми – *моят* хотел – като го наричаш с какви ли не обидни думи – вдигаш невъобразим скандал...

– Малко прибързано постъпих! – промърмори извинително Арчи. – Приказвах без да мисля! Проклетото кранче цяла нощ не спря да капе – кап-кап-кап – не можах да мигна, не бях закусил... Станалото-станало!

– Не ме прекъсвай! Значи, напускаш хотела ми, като го оплюваш така, както никой не го е правил откакто е построен, и веднага се присламчваш към дъщеря ми и се жениш за нея без да знам.

– Наистина смятах да изпратя телеграма и да поискам благословията ти. Но ми изхвъркна от главата. Нали знаеш как понякога човек забравя разни неща!

– А сега се връщаш и без капчица срам очакваш да се хвърля на врата ти, да те разцелувам и да те издържам до края на живота ти.

– Само докато послухтя и се поогледам.

– Е, добре, по всичко изглежда, че ако не искам дъщеря ми да прося по улиците, ще трябва да поема и твоята издръжка. Ти мислиш, че моят хотел е скапан, нали? Е, ще имаш достатъчно възможности да прецениш, защото ще дойдеш да живееш тук. Ще ти предоставя апартамент и ще ти разреша да се храниш за моя сметка, но нищо повече! Нищо! Разбираш ли?

– Напълно! Искаш да кажеш „нищо“!

– Можеш да подписваш сметки в ресторанта ми за суми в границите на разумното, а хотелът ще се погрижи за прането ти. Ала от мен няма да получиш нито цент. Когато поискаш да ти лъснат обувките, сам ще си плащаш за това в сутерена. Ако ги оставиш пред вратата си, ще кажа на камериерката да ги изхвърли в шахтата за отпадъци. Разбираш ли? Добре. Имаш ли някакви въпроси към мен?

– Всъщност, канех се да ти предложа да похапнеш с нас в ресторанта?

– Не.

– За моя сметка – опита се да го примам Арчи. – Не искаш, така ли? Добре, както кажеш.

4

В търсене на работа

Правейки обзор и разбор на своето положение в края на първия месец от семейния си живот, Арчи и вътрешния му глас стигнаха до единодушното заключение, че всичко е от прекрасно по-прекрасно в най-прекрасния от всички възможни светове. В отношението си към Америка англичаните, които пристигаха тук, почти неизменно бяха склонни да стигнат до крайности – или отхвърляха с възмущение всичко, което ги заобикаляше, или ентузиазизирано превъзнасяха страната, нейния климат и институциите ѝ. Арчи определено се вля в редиците на втората категория. Той хареса Америка и нейното по-скорошно туземно население от самото начало. Арчибалд Мофам беше получил в дар от Орисниците дружелюбен и общителен нрав, затова в Ню Йорк, Меката на общителните хора, той запляска като в свои води. Добронамереността и радушното гостоприемство, с които го даряваха новите му познати, страшно му се нравеха. Имаше моменти, в които му се струваше, че Ню Йорк отдавна е очаквал появата му, за да даде знак за начало на веселбата.

Но нищо в този несъвършен свят обаче не е съвършено и въпреки розовите очила, през които Арчи гледаше заобикалящата го нова действителност, той трябваше да признае, че съществува един недостатък, една лъжичка катран в кацата с мед, един-единствен тъмен облак на ведрия хоризонт. Отношението на господин Даниъл Брустър към него беше като към стихийно бедствие, а в по-ведрите моменти като към досаден зъбобол. Всъщност, поведението му към неговия нов родственик с всеки изминал ден се превръщаше все повече в нещо, което би дало повод за шушукане в плантацията, ако Саймън Легри се отнасяше по такъв начин с Чичо Том. И това при положение, че Арчи още на третата сутрин от престоя си беше отишъл при него и най-искрено и като истински мъж беше оттеглил тежките си и горчиви слова по отношение на хотел „Космополис“, изразявайки мнение, че погледнат по-отблизо, гореупоменатият хотел наистина е върховен, един от най-готините и лъскавите в целия бранш, изобщо – голяма работа.

– Благодарение на теб, старче! – сърдечно заяви Арчи.

– Не ме наричай „старче“! – изръмжа господин Брустър.

– Дадено, стари друже! – любезно отвърна Арчи.

Арчи, истински философ, понасяше стоически тази враждебност,

но тя притесняваше Люсил.

– Иска ми се татко да те разбира по-добре – замислено произнесе тя, когато Арчи ѝ предаде съдържанието на раздумката.

– Е, нали знаеш – каза Арчи, – винаги съм готов да бъда разбран и съм на разположение във всеки един момент, в който твоят стар родител пожелае да плеснем с ръце и да се прегърнем.

– Трябва да се опиташ да го накараш да те хареса – настоя Люсил.

– Но как? Усмиввам му се любезно и правя какво ли не, за да му угодя, но той твърдо отказва да се поддаде на моя чар.

– Е, ще трябва да измислим нещо. Искам той да разбере какъв ангел е скъпото ми мъжленце.

– Наистина ли? – с известно съмнение в гласа откликна Арчи.

– Разбира се, че си – беше категорична Люсил.

– Странно – каза Арчи, като отново се върна на една мисъл, която от известно време не му даваше покой, – колкото повече те гледам, толкова повече се чудя как можеш да имаш такъв баща – искам да кажа, нали разбираш, ще ми се да бях познавал майка ти, тя трябва да е била изключително привлекателна жена.

– Сигурна съм – продължи Люсил без да обръща внимание на лиричното отклонение на съпруга си, – че ако си намериш някаква работа, той ще бъде наистина доволен. Татко обича хората, които работят.

– Така ли мислиш? – недоверчиво попита Арчи. – Знаеш ли, чух го тази сутрин как скълца на ситно онова момче на рецепцията, което се бяхти като провинил се дявол от ранно утро до късна вечер, за някаква грешка в сметките. Дори и да го обича, доста майсторски скри от него този факт. Разбира се, признавам, че досега не съм се проявил като истински труженик, но най-трудното нещо е да си намериш подходяща работа. Надавам ухо тук и там, но изглежда вакантните места за интелигентни млади мъже са твърде малко.

– Е, продължавай да търсиш, скъпи. Убедена съм, че ако си намериш някаква работа, няма значение каква, татко ще се държи с теб по съвсем друг начин.

Вероятно именно примамливата перспектива да накара господин Брустър да се превръща не в ръмжащо зверилище, а в сладкопойно славейче, щом го зърне, въодушеви Арчи. Всъщност според скромното му мнение всяка дори и най-незначителна промяна в поведението на неговия тъст неизбежно ще бъде към по-добро. Една случайна среща с Джеймс Б. Уилър, художникът, в клуб „Писалка и Мастило“ подготви почвата за Великата Промяна.

На всеки гост на Ню Йорк, който умее да се харесва на околните, му се струва, че доминиращата промишленост в този град сякаш е издаването на двуседмични покани за всевъзможни клубове. От момента, в който пристигна тук, Арчи беше затрупан с тези приятни доказателства за своята популярност. Сега той беше почетен член на толкова много и различни клубове, че не му стигаше времето да се отбие във всички. На Пето Авеню се намираха модните клубове, в които го беше въвел Реджи ван Тюйл, син на домакинята му във Флорида. Имаше и клубове за бизнесмени, където го представиха по-солидни люде. Но с най-голям живец се отличаваха клубовете на Агнетата, на Играчите, на Отшелниците, клуб „Кафенето“, клуб „Писалка и Масто“ и останалите обичайни убежища на художниците, артистите и бохемите. Точно в тях Арчи прекарваше по-голямата част от времето си и точно тук се запозна с Дж. Б. Уилър, известният илюстратор.

Именно на господин Уилър по време на един приятелски обяд Арчи довери амбициите си да се превъплати в ролята на герой на една от онзи тип книги „Хващай се на работа или се махай, момко, и по-живо“.

– Търсиш си работа? – схвана най-накрая идеята господин Уилър.

– Търся си работа – потвърди Арчи.

Господин Уилър погълна в бърза последователност осем пържени картофа. Той се славеше като човек с неутолим апетит.

– Винаги съм гледал на теб като на символ на безгрижната младост – рече той озадачен. – Откъде у теб това страстно желание да се блъскаш и потиш?

– Нали разбираш, съпругата ми очевидно си мисли, че ще се издигна в очите на доброто старо татенце, ако се захвана с някаква работа.

– И не те интересува какво точно ще правиш, стига, погледнато от страни, да изглежда като истинска трудова повинност?

– Каквото и да е, друже, каквото и да е.

– В такъв случай, ела да ми позираш за една картина, която рисувам – каза Дж. Б. Уилър. – Правя я за корица на списание. Трябва ми точно такъв модел като теб. Ще ти платя по обичайната тарифа. Става ли?

– Да позирам? – не разбра в първия момент Арчи. За него тази дейност беше свързана преди всичко с гола женска плът и предложението го изненада.

– Просто трябва да си стоиш мирно и кротко – все едно си горски пън. Няма да ти се опре, нали?

– В никакъв случай! – след кратък размисъл каза Арчи.

– Е, ела тогава утре в студиото ми.

– Готово! – потупа го въодушевен по гърба Арчи.

5

Странните перипетии на модела на един художник

– Слушай, старче! – проплака жално Арчи.

Той вече беше обърнал печален взор назад към времето, когато си мислеше, че моделът на художника има сладка работа. Още през първите пет минути мускули, за чието съществуване дори не подозираше, започнаха да го болят като занемарени зъби. Арчи се изпълни с благоговение и удивление от челичната твърдост на човешкия дух в лицето на героичната гилдия на моделите. Трудно му беше да проумее откъде черпеха тази необятна сила, която им позволяваше цял ден да търпят подобна инквизиция, а после да се хвърлят през глава в бохемските гуляи, които продължаваха до късни доби.

– Не се клати, дявол да те вземе! – изсумтя господин Уилър.

– Драги мой рицарю на четката и палитрата – опита се да обясни проблема си Арчи, – това, което очевидно не разбираш – това, за което сякаш не си даваш сметка е, че гърбът ми здраво се схвана.

– Пихтиесто мекотело такова! Жалък безгръбначен червей! Само на сантиметър да мръднеш, ще те убия и ще идвам да танцувам върху гроба ти всяка сряда и събота. Точно започна да се получава – изкрещя илюстраторът и Арчи се смръзна на мястото си.

– Все пак искам да те уведомя, че ме боли най-вече гръбнакът – продължи да се жалва новоизлюпеният модел.

– Бъди мъж, малодушнико! – ревна гневно Дж. Б. Уилър. – Засрами се! Миналата седмица едно момиче, което ми позира, цял час стоя на един крак, като държеше над главата си ракета за тенис и на всичко отгоре се усмихваше.

– Женските представители на видовете са по-гъвкави от мъжките! – опита да се защити Арчи.

– Добре де, след няколко минути свършвам. Стегни се! Помисли си колко горд ще се чувстваш, когато видиш лика си по всички сергии за вестници.

Арчи въздъхна и се приготви отново да се въплъти в ролята на безчувствен пън. Щеше му се никога да не се беше хващал на тази въдица. В допълнение към физическия тормоз, на който беше подложен, той се чувстваше като истински идиот. Корицата, която господин Уилър подготвяше, беше за августовския брой на списанието и на Арчи се наложи,

макар и след доста ритане и дърпане, да навлече върху тялото си най-ужасния лимоненожълт бански костюм от две части, създаван някога в световните моделиерни. На всичко отгоре от него се очакваше да се престори на едно от онези весели кучета, принадлежащи на богатите семейства, които скачат от салове в недостъпните за простолюдието крайбрежни курорти. Дж. Б. Уилър, педант по природа, беше настоял наемникът му да събуе чорапите и обувките си, но по този въпрос Арчи беше останал непоклатим като Скалата на Вечността. Щом ще се прави на магаре, то поне да не е глупаво магаре.

– Добре – каза Дж. Б. Уилър и остави четката. – Достатъчно за днес. – Макар че, честно казано и без да се обиждаш, ако имах модел с твърди колене и здрав гръб, щях да завърша проклетата корица без да се налага втори сеанс.

– Чудя се защо вие, момчета, наричате това „сеанс“ – замислено каза Арчи, докато предпазливо провеждаше експерименти по остеопатия върху схванатия си гръб. – Знаеш ли какво, Велики Инквизиторе, бих пийнал нещо тонизиращо, ако ти се намира. Но едва ли имаш нещо в наличност – добави примирено той. Въпреки че по правило не употребяваше алкохол, имаше моменти, когато Арчи определено намираше Осемнадесетата поправка¹ за дразнеща.

Дж. Б. Уилър поклати глава.

– Бързаш, момче, бързаш – каза самодоволно той. – Но ако намислеш след ден-два, може би ще бъда в състояние да ти предложа нещичко. – Той се отправи предпазливо, като някой конспиратор, към ъгъла на стаята и като отмести настрана куп платна, откри едно каче, което изгледа с бащинско умиление. – Няма да скрия от теб, че като му дойде времето, това нещо тук ще ни донесе много радост и веселие.

– О-хо, а-ха! – с интерес заяви Арчи. – Домашно производство, а?

– Направих го с тези две ръчички. Вчера добавих още малко стафиди, за да ускоря нещата. Стафидите са голяма работа. И като говорим за ускоряване на нещата, за бога, опитай се утре да бъдеш малко по-точен. Цял час дневна светлина изгубихме днес.

– И таз добра! Бях тук на минутата, а маса време висях на площадката, докато твоя милост благоволи да се появи.

– Добре де, добре, няма значение – каза Дж. Б. Уилър нетърпеливо,

1. През 1919 година Американският Конгрес ратифицира 18-та Поправка на конституцията, забраняваща производството, продажбата и транспортирането на алкохолни напитки. Забраната е отменена през 1933 година с 21-та Поправка на конституцията, бел.пр.

тъй като артистичните натури винаги се дразнят от незначителни подробности. – Така или иначе, заловихме са за работа цял час по-късно. Гледай утре да дойдеш точно в единадесет.

Точно поради тази причина на следващата сутрин Арчи припакаше по стълбите с чувство за вина и безпокойство, защото въпреки твърдата си решимост беше закъснял с половин час и когато установи, че работодателят му също не е пристигнал навреме, той облекчено въздъхна. Вратата на студиото беше открената и той влезе. Вътре откри само една жена в зряла възраст, която търкаше пода с парцал. Арчи се загледа за момент в нея и влезе в спалнята, където бързо се премени в работното си облекло. Когато след десет минути излезе, чистачката беше приключила с хигиенизирането на ателието и беше напуснала полесражението, но нейното място не беше заето от Дж. Б. Уилър. Зарадван от тази временна отсрочка, Арчи седна и реши да прочете сутрешния вестник, за да убие времето, тъй като на закуска беше успял да прегледа само спортната страница.

Във вестника нямаше почти нищо, което да привлече вниманието му. Предишния ден беше извършен обичайния обир на облигации, а полицията вече се намираше по следите на Мозъка, за когото се твърдеше, че стои на дъното на тези финансови машинации. Беше арестуван някакъв куриер на име Хенри Бабкок и се очакваше, че той ще се разприказва. За човек като Арчи, който никога в живота си не беше притежавал облигация, историята не представляваше никакъв интерес. Той отгърна страницата и развеселен зачете малкото съобщение, в което се говореше за някакъв господин от Минесота, който, по мнението на Арчи, проявявайки огромна находчивост и храброст, беше цапардосал тъста си по главата със семейния сатър. Едва след като два пъти прочете съобщението от край до край с чувство на безмълвно одобрение, бленувайки за подобни действия и спрямо неговия тъст господин Даниъл Брустър, на Арчи му хрумна, че Дж. Б. Уилър необичайно закъснява за уговорената среща. Той погледна часовника си и установи, че се намира в студиото вече четиридесет и пет минути.

Обзе го справедлив гняв. Въпреки че беше свикнал да чака, стори му се, че това надминава всякакви граници. Затова излезе на стълбищната площадка, за да провери дали тази отнесена артистична натура не се тътри нагоре по стълбите, но от Дж. Б. Уилър нямаше и следа. Постепенно в главата му започна да се оформя най-вероятното обяснение на тази липса. По някаква незнайна причина проклетият художник изобщо нямаше да се веене днес в студиото. Сигурно се беше обадил в хотела,

за да остави съобщение в този смисъл, а Арчи се беше разминал на косьм с него. Друг на неговото място сигурно би изчакал, за да се увери, че съобщението е било предадено на когото трябва, но това не се отнасяше за празноглавия Уилър, най-вятърничавият индивид в Ню Йорк. Огорчен до дъното на душата си Арчи се запъти обратно към студиото, за да смъкне омразното лимоненожълто одеяние и да опразни терена.

Но изведнъж на пътя му се изпречи непоклатим дъбов масив. По някакъв непонятен начин вратата, която беше оставил отворена на излизане от студиото, беше успяла сама да се захлопне.

– О, по дяволите! – възкликна Арчи.

Този съдържан коментар беше доказателство, че все още Арчи не беше успял да прозре цялата дълбочина на номера, спретнат му от шегаджийката фортуна. В първия момент съзнанието му беше заето с разочопляне на въпроса как и защо вратата бе предприела гореописаната самоинициатива. Паметта му категорично отричаше неговата намеса в инцидента. Възможно беше обаче да го е сторил несъзнателно. Като дете възрастните усърдно му бяха набивали в главата, че малкият джентълмен винаги затваря вратите след себе си и най-вероятно неговото подсъзнание все още да се намираше под влиянието на тези шантави уроци. И едва тогава, както светкавицата озарява тъмния хоризонт в лятна буря, така и прозрението на какви огромни пачи яйца го беше насадило това негово безхарактерно подсъзнание, раздра неведението му. Зад тази затворена врата, недостижим като младежка амбиция, се намираше костюмът му от меланжиран плат със зелена нишка, а той стоеше тук, отвън, сам и облечен с лимоненожълт бански костюм.

Във всички кризисни ситуации, касаещи човешките дела, съществуват два пътя, по които човек може да поеме. Той може да остане в статукво, скубейки коси (кой с колкото разполага) или пък да предприеме някакво преместване в пространството. Облегнат на парапета, Арчи внимателно обмисли тези алтернативи. Ако останеше тук, трябваше да прекара нощта на тази проклета стълбищна площадка. Ако тръгнеше из града лимонено ожълтен, полицията щеше да го прибере преди да е изминал и стотина метра. Арчи не беше песимист, но с неохота беше принуден да заключи, че няма друг изход.

Докато се чудеше коя от двете злини е по-малката, та нея да избере, от долните нива до слуха му достигна шум от стъпки. Надеждата, че това може да е Дж Б. Уилър, това безподобно проклятие, тази зловонна напаст за човешката раса, угасна почти веднага. Човекът, който се катереше нагоре, препускаше бясно, а Дж Б. Уилър имаше твърд принцип

никога да не търчи по стълби. Илюстраторът не беше от онези изпосталели, мършави, одухотворени гении. Четката и моливите му носеха прилични приходи, с които той всячески си угаждаше. Не, това не можеше да е Дж Б. Уилър.

Наистина не беше. Спортягата беше висок и слаб индивид, когото Арчи никога не беше виждал. Мъжът очевидно много бързаше. Той отключи студиото на долния етаж и изчезна вътре дори без да изчака вратата да се затвори.

Непознатият беше влязъл и излязъл от живота на Арчи за рекордно кратко време, но появата му, колкото и мимолетна да беше тя, разкри пред бедствания корабокрушенец светли хоризонти. Ярка светлина озари изведнъж тъмното настояще. Арчи съзря възхитителен и плодотворен план, който само чакаше да се възползва от него, за да сложи край на тревогите му. Нима имаше нещо по-просто от това да слезе по стълбите на долния етаж и съвсем естествено и любезно да помоли човека за разрешение да използва телефона му? А добереше ли се до телефона, щеше да се свърже тутакси с някой от служителите в „Космополис“, който щеше да му изпрати чанта с чифт панталони и някоя и друга дреха!

Страхотно, страхотно, страхотно – ликуваше Арчи, докато слизаше по стълбите. Нямахше дори да се почувства неловко, така де. Щом този човек живееше на подобно място, гледката на мъж, който се размотава наоколо с вид на подвижна плодова салата едва ли би му направила някакво впечатление. И двамата щяха да се посмеят добре на цялата тази история.

– Слушайте, неудобно ми е, че ви безпокоя... виждам, че сте доста зает и прочие, но ще възразите ли, ако се вмъкна за половин секунда и използвам телефона ви?

Това беше речта – изключително джентълменска и добре премерена – която Арчи се беше приготвил да произнесе щом мъжът се покажеше. А причината, поради която не я произнесе, беше, че мъжът не се показа.

Арчи почука, но отвътре не се чу никакъв звук.

– Хей!

В този момент Арчи забеляза, че вратата е открената, а на нея с кабърче е забоден плик, на който беше написано името „Елмър М. Мун“. Той бутна вратата, отвори я още малко и опита отново да влезе в контакт с обитателя:

– Хей, господин Мун! Господин Мун!

Арчи почака известно време.

– Хей, господин Мун! Господин Мун! Тук ли сте, господин Мун²?

Гъст кармин покри страните на Арчи. Обляха го горещи вълни. За чувствителните му уши думите бяха прозвучали досущ като припев на някоя популярна песен от водевил. Той реши да не хаби повече думи за човек с такава неуместна фамилия, докато не се озове очи в очи с него и не му се удаде възможност да говори по-тихо. Струваше му се направо абсурдно да стои пред вратата на непознат човек и да припява популярни песни, облечен в лимоненожълт бански костюм. Арчи отвори вратата и влезе, а неговото подсъзнание, преливащо от полезни навици, внимателно я затвори.

– Горе ръце! – произнесе нисък, зловец, дрезгав, враждебно настроен и неприятен глас.

– Ъ? – изхълца Арчи, като се завъртя рязко около оста си.

Озова се в непосредствена близост със забързания господин, който препускаше преди малко нагоре по стълбите. Спринтьорът беше извадил автоматичен пистолет, който сочеше безмилостно към главата му. Арчи се втренчи в домакина и домакинът се втренчи в Арчи.

– Горе ръце! – изръмжа повторно той.

– О, дадено. Веднага! – с охота се съгласи Арчи. – Но искам да кажа...

Мъжът го оглеждаше с нескрито удивление. Очевидно костюмът на Арчи го беше впечатлил невероятно.

– Кой, по дяволите, си ти? – попита той.

– Аз ли? О, казвам се...

– Не ме интересува как се казваш. Какво търсиш тук?

– Ами, всъщност се отбих, за да попитам дали мога да използвам телефона ви. Виждате ли...

В очите на мъжа се изписа известно облекчение, което сякаш отне малко от отровата на злостния му поглед. Очевидно като посетител Арчи, въпреки че беше неканен, беше за предпочитане пред този, когото непознатият очакваше да види.

– Не знам какво да правя с теб! – замислено произнесе той.

– Ако ми позволите да притичам до телефона...

– Как пък не! – каза мъжът. Явно вече беше взел решение. – Хайде, влизай в тази стая.

Той кимна с глава към отворената врата на стаята в другия край на

2. Мооп на английски означава Луна, бел.пр.

студиото, която явно служеше за спалня.

– Разбирам – бързо запrikaзва Арчи, – че всичко това може да ви се стори малко странно...

– По-живо!

– Бях започнал да казвам...

– Стига, нямам време да слушам. Мърдай!

По разхвърляност спалнята далеч надминаваше всичко, което Арчи беше виждал до този момент. Очевидно мъжът се изнасяше. Леглото, подът и мебелите бяха затрупани с дрехи. Докато стоеше със зяпнала уста, около краката на Арчи се уви копринена риза, а по-навътре в стаята се валяха вратовръзки и яки.

– Сядай! – рязко заповяда Елмър М. Мун.

– Дадено! Благодаря – отговори Арчи. – Предполагам, не желаете да ви обясня това-онова, прав ли съм?

– Не! – заяви господин Мун. – Нямам излишно време като теб. Сложи си ръцете зад стола.

Щом гостът изпълни желанието на домакина си, последният незабавно ги завърза, както се стори на Арчи, с копринена вратовръзка. След това господин Мун усърдно се зае да опакова по същия начин глезените му. Когато приключи с тях, той очевидно прецени, че е направил всичко, което се иска от него, и продължи да пълни големия куфар, опрян до стената.

– Слушайте! – каза Арчи.

С вид на човек, който си е спомнил нещо, което е пропуснал да направи, господин Мун натъпка в устата на госта един чорап и отново се зае да нахвърля багажа си. По всичко личеше, че той спада към школата на опаковчиците-импресионисти. Целта му беше да свърши бързо, а не да подреди спретнатото вещите си. След като натъпка багажа, бързакът с известно усилие затвори куфара, отиде до прозореца и го отвори. После се прехвърли на аварийната стълба, помъкна куфара след себе си и изчезна.

Останал сам, Арчи се зае със задачата да освободи завързаните си крайници. Работата се оказа много по-лесна, отколкото очакваше. Господин Мун, като всеки човек, на когото времето не стига, се беше стремил към постигането на временен, а не на постоянен резултат. Практичен по природа, той се беше задоволил просто да завърже неканения гост така, че да може да се измъкне без Арчи да му попречи. След по-малко от десет минути енергични увивни движения, които всяка истинска змия би аплодирала горещо, Арчи с удоволствие установи, че

вратовръзката, която стягаше китките му, се е разхлабила достатъчно, за да може да изхлузи ръцете си. Най-накрая Арчи се развърза и се изправи.

Всяко зло за добро, помисли си той. Срещата си със загадъчния господин Мун Арчи със сигурност нямаше да впише в графата „приятни спомени“, но тя имаше едно неоспоримо предимство – остави го наред купчина от дрехи. А господин Мун, независимо от моралните си недостатъци, притежаваше едно положително качество – имаше същия ръст като него самия. Арчи погледна с копнеж един костюм от туид, който беше захвърлен на леглото и тъкмо се канеше да надене панталона, когато върху вратата на студиото се изсипа градушка от удари.

– Отворете!

6 Бомбата

Арчи безшумно се вмъкна в съседната стая и спря, заслушан напрегнато. Той не беше раздражителен по природа, но в този миг изпита неприятното чувство, че Съдбата се заяжда с него съвсем незаслужено, ей така от спортна злоба.

– В имиту нъ Законъ!

Има моменти, когато и най-отявлените храбреци губят и ума, и душата. В тази критична ситуация Арчи несъмнено би трябвало да отиде до вратата, да я отвори, да обясни присъствието си с няколко добре подбрани думи и, общо взето, да представи цялата история с присъщия си такт. Но мисълта, че ще се изправи пред куп полицаи в сегашното си оскъдно облекло, го накара сериозно да се огледа наоколо за скривалище.

До отсрещната стена имаше канапе с висока извита облегалка, сякаш поставено там точно с цел удобно укритие от Закона. Точно в мига, когато последните видими части от Арчибалд Мофам изчезваха зад хоризонта, силен трясък и шум от разхвърчали се трески оповести, че представителите на Закона, след като бяха изпълнили формалността да почукат с ръка, бяха започнали да блъскат с топор. Миг по-късно вратата поддаде и стаята се изпълни с грохот от трополящи крака. Арчи се прилепи към стената с безмълвната решимост на инатлива мида, бранещата от посегателства бисерчето си и започна да се надява на чудо.

Помисли си, че бъдещето му в близките няколко минути зависи, за добро или за зло, изцяло от природната интелигентност на полицаите. Ако нахълталите в студиото блюстителите на Реда бяха от онези съобразителни и бдителни мъже, каквито мислеше, че са, те щяха да видят безпорядъка в спалнята и, заключвайки, че преследваният от тях човек е жертвал реда за сметка на бързината, нямаше да губят време за претърсване на един, както по всичко личеше, празен апартамент. Ако, от друга страна, обаче, бяха ограничени глупаци, каквито за съжаление от време на време успяват да се вредят дори в образцовите полицейски управления, те несъмнено щяха да преместят канапето и да завлекат Арчи във фокуса на общественото внимание – перспектива, която караше скромната му душа да се нагъва по краищата и горко да се вайка. Ето защо, когато след няколко минути дрезгав глас заяви, че „бандитът е офейкал пу аварийниту стълбище“, той изпита безкрайно облекчение.

Способността на нийоркските полицаи да разсъждават логично повиши рязко рейтинга им пред Арчи.

Последва кратък военен съвет, който се проведе в спалнята, затова Арчи не успя да чуе нищо друго освен неясно, идващо отдалеч боботене. Той не успя да узнае основната стратегия, колкото и да напрягаше слух, но тъй като съветът беше последван от трополене на големи ботуши по посока на вратата, а после се възцари тишина, Арчи заключи, че групата, след като е претърсила студиото и е установила, че е празно, е решила да се върне към изпълнението на други, по-плодоносни задължения. Затова Арчи благородно даде на полицаите достатъчно време да се отдалечат, след което предпазливо подаде глава над канапето както ясното слънце показва срамежливо лик в ранни зори.

Благодатна тишина се беше възцарила наоколо. Студиото галеше погледа със своята пустота. Нито звук не нарушаваше идиличния покой.

Арчи се надигна. За първи път през тази дълга сутрин, изпълнена със смразяващи кръвта преживявания, той започна да усеща, че има Господ на небето и че той отново е отправил благ поглед към земята. Най-сетне в края на тунела се беше появила светлинка и от изсъхналата клонка на Живота започнаха да прокарават зелени филизи. Арчи се протегна, тъй като от лежане под канапета на човек му се схваща гърба, и като се отправи към спалнята, отново вдигна панталона от туид.

Трябва да отбележим, че Арчи винаги беше проявявал строга възискателност към облеклото си. Друг мъж при подобни обстоятелства навярно щеше набързо да навлече нещо, ала Арчи, изправен пред трудния избор на вратовръзка, доста проточи тази процедура. Той се спря на една, която правеше чест на вкуса на господин Мун, очевидно човек, свикнал да се облича елегантно, но установи, че не е в тон със сериозния вид на костюма от туид, свали я, избра друга и тъкмо оправяше възела и се наслаждаваше на резултата, когато вниманието му беше привлечено от тих звук, който приличаше на нещо средно между покашляне и подсмърчане. Арчи се обърна и се озова лице в лице или ако искаме да сме съвсем прецизни лице в гръден кош с огромен униформен исполин с ясни сини очи, който беше влязъл в стаята откъм аварийното стълбище. В ръката му небрежно се поклащаше дебела палка, а погледът, с който удостои Арчи, беше напълно лишен от благоразположение.

– А! – отбеляза той.

– О, ето ви и вас! – изхъри Арчи и побърза да потърси здравата опора на близкия скрин, усещайки как краката му внезапно приемат пихтиеста консистенция. Той преглътна с мъка и реши веднага да

приложи тактика на размякване. – Разбира се, виждам, че всичко това ви се струва твърде, тъй да кажа, странно и прочие – започна любезно Арчи.

Полицаят не се опита да направи никакъв анализ на емоциите си. Той отвори уста, която само миг преди това изглеждаше така, сякаш не би могла да бъде отворена освен с помощта на някоя мощна машинария, и изрева една единствена дума:

– Касиди!

Далечен глас излая нещо в отговор. Приличаше на рев на алигатор, който зове събрата си в другия край на пусто благо.

Откъм стълбите долетя тропот от подковани обувца и след малко стаята се изпълни с още един пазител на Закона, по-едрокалибрен от първия. Той също размахваше дебела палка и също като своя колега впи смразяващ поглед в Арчи.

– Боже, пази Ирландия! – рече той.

Думите очевидно имаха повече характер на ругатня, отколкото на практически коментар върху ситуацията. След като ги произнесе, новопристигналото фанте заприщи вратата както онази непоклатима скала от пещерата на Аладин и съсредоточено задъвка дъвка.

– Къде гу пипна? – полюбопитства вторият полицай след кратко мълчание.

– Открих гу тук вътре, кат съ опитваше да съ маскира.

– Казах му аз на Капитана, че съ крие тъдява, ама той си знаеше своето – бил се измъкнал пу аварийнута стълбище – заяви полицаят с дъвката, с мрачния триумф на подчинен, чийто разумен съвет е бил пренебрегнат от висшестоящите. Той прехвърли цялото парче дъвка (безцелно, както би отбелязал някой) от другата страна на могъщите си челюсти и за първи път се обърна направо към Арчи:

– Закопчан си! – уведоми го той.

Арчи подскочи като ужилен от злобен стършел. Суровата прямота на думите рязко го изтръгна от подобното на транс състояние, в което беше изпаднал. Това противоречеше на всички негови очаквания. Той предполагаше, че ще трябва да изтърпи един период на досадни обяснения, преди да му позволят да се отправи към вкусния обяд, за който стомахът му мечтателно въздишаше от толкова дълго време, но и през ум не му беше минало, че могат да го арестуват. Разбира се, в края на краищата той щеше да успее да обясни как стоят нещата, щеше да извика свидетели, които да гарантират за него и за чистотата на помислите му. Междувременно обаче целият този злополучен инцидент щеше да се

появи във вестниците, разкрасен с онази неприятна насмешливост, която репортерите са тъй склонни да проявяват дори и при най-незначителна възможност. Арчи щеше да се чувства като ужасен глупак. Да не говорим за момчетата, които щяха да го будалкат за това до края на дните му. Името на стария Брустър също щеше да бъде намесено, а на Арчи му беше ясно като бял ден, че неговият тъст, който никак не обичаше името му да се мярка във вестниците, щеше да бъде по-разлютен и от котило пепелянки.

– Не, слушайте, не може така! Нали разбирате, наистина не може! – изписка той.

– Закопчан си! – спокойно повтори колосът от прага.

– И 'сичко, дету гу изпееш – добави неговият малко по-дребен колега – ще бъде използвану срещу теби в съда.

– А пък, аку съ опиташ дъ избягаш – добави първият полицаи, като размахна палката си – ще ти строшим тиквата на парченца.

И, като очертаха този забележително ясен и добре оформен сценарий, двамата потънаха в мълчание. Полицаи Касиди отново запремята дъвката от едната страна на устната си пещера в другата. Полицаи Донахю огледа намръщено ботушите си.

– Ама слушайте – опита се да ги вразуми Арчи, – това е грешка, да знаете. Абсолютно ужасна грешка, уважаеми полицаи. Аз изобщо не съм този, когото преследвате. Човекът, когото търсите, общо взето, няма нищо общо с мен. Нищичко!

Нюйоркските полицаи никога не се смеят по време на дежурство. Сигурно в правилника има някаква забрана за това. Но полицаи Донахю позволи на лявото ъгълче на устата си едва доловимо да потрепне, а по лицето на полицаи Касиди премина мигновен мускулен спазъм, който наруши покоя на скалистата му физиономия, както лекият бриз набраздава повърхността на някое бездънно езеро.

– Сички тъй дрънкат! – отбеляза полицаи Донахю.

– Тез ги разправяй на някой друг! – допълни полицаи Касиди. – Бабкок пропя.

– Точно тъй. Пропя таз сутрин – потвърди полицаи Донахю.

Нещо смътно проблесна в паметта на Арчи.

– Бабкок? – рече той. – Знаете ли, това име май ми се струва някак познато. Почти съм сигурен, че го прочетох във вестника или нещо подобно.

– О, я си затваряй кречеталото! – с отвращение произнесе полицаи Касиди.

Двамата полицаи си размениха погледи, изпълнени със строго неодобрение. Повдигаше им се от такова лицемерие.

– Прочел го бил във вестника или нещо подобно!

– Господи! Сега си спомням. Това е човекът, арестуван за онази работа с облигациите. За Бога, драги ми полицаи – смаяно възкликна Арчи, – нима е възможно да сте останали с впечатление, че аз съм Мозъкът, за когото пишеше във вестника? Хайде де, та това е абсолютно безпочвена теория! Нали така, питам ви! Кажете честно, момчета, приличам ли ви на Мозък?

Въздишката на полицай Касиди, зародила се някъде дълбоко в гигантските му недра, прозвуча като първия тътен на приближаващ циклон.

– Аку знаех – заяви той със съжаление, – че този човек ще се окаже проклет англичанин, щях да рискувам и да гу цапардосам с мойта палка по тиквата.

Полицай Донахию обмисли този довод и го намери за съвсем основателен.

– А-ха! – произнесе с разбиране той, след което враждебно изгледа Арчи. – Добре познавам този тип хора. Тъпчат бедните пу улицата!

– Можиш да тъпчеш бедните пу улицата – сурово изрече полицай Касиди, – но не се изненадвай, ако някой божи ден те ухапят пу крака!

– Но драги мой сър – възропта Арчи, – аз никога не съм тъпкал...

– Някой ден – прекъсна го полицай Донахию мрачно – водите на Шенън³ ще потекат окървавени към морето!

– Няма спор! Но...

Полицай Касиди нададе радостен вик.

– Що пък да не гу цапардосаме – въодушевено предложи той, – а после ще речем на Капитана, че е оказал съпротива, когат' сме изпълнявали задълженията си?

В очите на полицай Донахию веднага проблесна одобрение и ентузиазъм. Той твърде рядко биваше осенен от такива блестящи хрумвания, но това не му пречеше да ги оценява по достойнство, когато друг ги предложеше, и никога не пропускаше да похвали този, когото трябва. Полицай Донахию не беше нито дребнав, нито свидлив.

– Работи ти мозъка, Тим! – възхитено възкликна той.

– Ами, просто ми хрумна – скромно отвърна господин Касиди.

– Страхотна идея, Тими!

3. Шенън – река в Ирландия, бел.п.

– Ей така ми дойде на ум – каза господин Касиди, като махна с ръка, сякаш нищо особено не е сторил.

Слушайки този диалог, Арчи усети как косата му се отлепва от тила. За пореден път откакто се беше озовал в тяхната компания, той ясно си даде сметка за изключителната физическа надареност на тези двама мъже. Полицейското управление в Ню Йорк поставя пред онези, които желаят да постъпят в редовете на полицията, твърде високи изисквания по отношение на ръст и телосложение, но беше очевидно, че тези приятелчета, Донахю и Касиди, сигурно са били приети от раз.

– Чуйте ме, момчета – започна притеснено той.

В този миг от външната стая се разнесе рязък и властен глас.

– Донахю! Касиди! Какво, по дяволите, означава това?

За момент Арчи изпита усещането, че някакъв ангел е запърхал с крила и се е спуснал на земята да му помогне. И ако случаят беше такъв, то този ангел беше избрал най-подходящото възплъщение – на капитан от полицията. Новодошлият беше доста по-дребен от своите подчинени – дотолкова по-дребен, че на Арчи му беше приятно да го гледа. От дълго време на него му се щеше да спре поглед на някого, чийто ръст се класифицира като среден по общоприетите стандарти.

– Защо сте напуснали постовете си?

Ефектът от появата на сцената на това ново действащо лице върху господата Касиди и Донахю беше мигновен и изпълни Арчи със задоволство. Те сякаш се смалиха до почти нормални размери, а държанието им стана почтително.

Полицай Донахю отдаде чест.

– Аку ръзрешите, сар...

Полицай Касиди почти веднага последва неговия пример.

– Ние, такова, сар...

Капитанът изгледа полицай Касиди смразяващо и като го остави в това консервирано състояние, се обърна към полицай Донахю.

– Стуя си аз нъ аварийнута стълбище, сар – започна полицай Донахю с раболепно уважение, което освен че изпълни душата на Арчи с мед и амброзия, го удиви безкрайно – и през ум не ми беше минало, че тази свирепа хрътка е способна да говори по такъв начин, – както бяхте нареждали, и изведнъж чувам подозрителен шум. Влязух тихичко, сар, и виждам тоз охлюв... ъ-ъ... виждам обвиняемия, сар, пред огледалото, стои и съ гледа. Тогаз извиках полицай Касиди на помощ. И го закопчяхме... арестувахме гу, сар.

Капитанът изгледа Арчи. На Арчи му се стори, че погледът му е

студен и изпълнен с презрение.

– Кой е той?

– Мозъкът, сар.

– Кой?

– Обвиняемият, сар. Мъжът, когото търсим.

– Вие може да го търсите. Аз – не! – отсече капитанът.

Въпреки облекчението, което изпита, Арчи си помисли, че капитанът можеше да се изрази по-учтиво.

– Това не е Мун. Изобщо не прилича на него.

– В никакъв случай! – съгласи се Арчи сърдечно. – Това е някаква грешка, стари друже, както се опитвах да...

– Млъквай!

– О, веднага!

– Видяхте снимката в участъка. Да не искате да ми кажете, че намирате някаква прилика?

– Аку ръзрешите, сар... – плахо се намеси полицай Касиди, излизайки от замразеното състояние, в което го беше оставил капитанът.

– Е?

– Помислихме си, че съ маскира, та да не гу познаят.

– Ти си тъпак! – заяви ядосано капитанът.

– Тъй вярно, сар! – покорно се съгласи полицай Касиди.

Уважението на Арчи към полицейския капитан вече удряше тавана. Той сякаш беше в състояние с една-едничка дума да съкрати с години живота на двамата огромни нещастници. Ситуацията му заприлича на една от онези истории, в които се разказва за дресьори на лъвове. Арчи искрено се надяваше да види след известно време как полицай Донахю и неговият стар приятел и колега Касиди ще започнат да скачат през пламтящи обръчи.

– Кой си ти? – обърна се капитанът към Арчи.

– Ами, казвам се...

– Какво правиш тук?

– Това, знаете, е доста дълга история. Не искам да ви отегчавам и прочие.

– Тук съм, за да слушам. *Мен* не можеш да отегчиш.

– Страшно мило от ваша страна, че мислите така – заяви Арчи, изпълнен с благодарност. – Искам да кажа, това ще ме улесни и тъй натаък. Нали знаете колко отвратително се чувства човек, когато започне да разправя надълго и нашироко някоя дяволски заплетена история – постоянно се чуди дали слушателят му не гори от нетърпение всичко

най-сетне да свърши, та да се прибере вкъщи. Искам да кажа...

– Ако – заяви мрачно капитанът – си решил да ми късаш нервите с небивалици, престани. Ако се опитваш да ми обясниш какво правиш тук, говори по-кратко и по-разбираемо.

Арчи схвана какво се иска от него. Така де, времето е пари – това беше модерното оправдание на вечно бързащите хора – и неща от този род.

– Е, всичко стана заради банския костюм – каза той.

– Какъв бански костюм?

– Моят, не разбирате ли? Плажна премяна с лимонен цвят. Доста ярка и прочие, но ако се сложи където трябва, не изглежда чак толкова зле. Е, всичко, знаете, започна оттам, че си стоях на един проклет пиедестал, заел поза за скок – за корицата, нали така. Не знам дали някога вие самият сте правили нещо подобно, но човек получава страхотни болки в гръбнака. Както и да е, това е доста встрани от темата, предполагам – не знам защо го споменах. Така, тази сутрин обаче той страшно закъсна и аз излязох...

– Какви, по дяволите, ми ги разправяш?

Арчи го изгледа изненадано.

– Не се ли изразявам ясно?

– Не.

– Е, разбирате за банския костюм, нали? Онзи добър стар бански костюм, за него ми е думата, а?

– Не.

– О, така ли? – каза Арчи. – Доста неприятно. Е, искам да отбележа, че точно за този бански костюм може да се каже, че стои в дъното на цялата дяволска история. А за корицата разбирате, нали? По въпроса за корицата всичко ви е ясно, прав ли съм?

– Каква корица?

– Че как, за списанието?

– Какво списание?

– Е, тук вече ме хванахте натясно. Едно от онези лъскави малки периодични издания, нали знаете, дето виждате да се подават оттук-оттам по лавките за вестници.

– Не знам за какво говориш – рече капитанът. Той изгледа Арчи недоверчиво и враждебно. – И ще ти кажа направо, че никак не ми харесваш. Предполагам, че си някой от неговите приятелчета.

– Вече не съм! – решително заяви Арчи. – Искам да кажа, що за приятел е човек, който те кара да стоиш на проклет пиедестал и заради

който получаваш страхотни болки в гръбнака, а после никакъв не се вясва и те оставя да се мотаеш наоколо по бански костюм...

Изглежда повторното въвеждане на мотива за банския костюм на кара полицейския капитан да кипне. Лицето му се наля с кръв.

– Ти, какво, будалкаш ли ме? Ей сега ще те тикна в ареста!

– Аку ръзрешите, сар! – изреваха в един глас полицаи Донахю и полицаи Касиди. По време на професионалната си кариера те рядко бяха чували техния началник да изказва мнение, което напълно да съвпада с тяхното, но в конкретния случай, според тях, той несъмнено беше сторил точно това.

– Не, честна дума, драги мой, далеч съм от тази мисъл...

Арчи щеше да продължи с обясненията, ала в този момент сякаш целият свят се стромоляса. Или поне така прозвуча. Някъде съвсем близо нещо избухна с оглушителен гръм, който разтърси стъклата на прозореца и запрати залитналия Арчи в негостоприемните ръце на полицаи Донахю.

Тримата пазители на Закона се спогледаха.

– Аку ръзрешите, сар! – извика полицаи Донахю, като отдаде чест.

– Какво?

– Ръзрешете да доложа, сар!

– Е?

– Нещо избухна, сар!

Информацията, колкото и добронамерена да беше, очевидно ядоса капитана.

– Какво, по дяволите, предполагаш, си помислих, че се е случило? – силно раздразнен попита той. – Това беше бомба!

Арчи би могъл да коригира тази диагноза, защото макар и слаб, през една дупка на тавана в стаята вече беше започнал да прониква приятен мирис на алкохол и пред очите му изплува образът на Дж. Б. Уилър, който предишната сутрин с такова умиление беше погледнал онова каче в студиото на горния етаж. Дж. Б. Уилър беше заявил, че иска бърз резултат, и го беше получил. Арчи отдавна беше престанал да гледа на Дж. Б. Уилър като на нещо повече от злокачествено образуване в обществената система, но беше длъжен да признае, че в момента той определено му беше направил неоченима услуга. Честните пазители на Закона, разсеяни от неизмеримо по-голямата притегателна сила на това последно събитие, сякаш вече бяха забравили за неговото съществуване.

– Извинете! – каза полицаи Донахю.

– Какво?

– Дойде отгоре, сар.

– Разбира се, че дойде отгоре. Касиди!

– Сар?

– Слез долу на улицата, извикай подкрепленията и застани на входа, за да не нахълта тълпата. След пет минути целият град ще се струпа тук.

– Слушам, сар!

– Не пускай никого!

– Няма, сар!

– Постарай се. Хайде, Донахю, тръгвай с мен. По-живо.

– Веднага, сар! – отговори полицаи Донахю.

След миг Арчи остана сам в студиото. Две минути по-късно той предпазливо се спускаше по аварийното стълбище, следвайки скорошния пример на господин Мун. Арчи не беше успял да опознае добре господин Мун, но беше видял достатъчно, за да разбере, че в определени кризисни ситуации неговите методи даваха резултат и трябваше да се следват. Елмър Мун не беше добър човек, етиката му беше под всякаква критика, а моралните му принципи твърде съмнителни, но по въпроса за измъкване от опасна и трудна ситуация явно нямаше равен на себе си.

7

Господин Роско Шериф има идея

Арчи постави нова цигара в дългото си цигаре и потънал в нередостни мисли, запуши. От страховитите му перипетии в студиото на Дж. Б. Уилър беше изминала една седмица и животът, поне за момента, беше изгубил характера си на безгрижно забавление. Господин Уилър, опечален от загубата на своето домашно приготвено питие и безутешен като Ниоба⁴, беше преустановил временно сеансите за корицата на списанието, лишавайки по този начин Арчи от работата, която придаваше смисъл на живота му. Да не говорим за господин Брустър, който не беше помръднал и на милиметър от възгледа си за своя зет като за усойница в собствената му пазва. И, като капак на всичко, Люсил беше заминала на гости при една от своите съученички. А когато Люсил заминаваше, тя сякаш отнасяше със себе си слънцето. Арчи не се учудваше, че тя е толкова популярна и търсена от приятелките си, но това не му помагаше по-лесно да се примири с отсъствието ѝ.

Въздъхвайки така все едно е понесъл на плещите си скърбите на вселената, той погледна към седящия срещу него приятел, Роско Шериф, рекламния агент, с когото се беше запознал в клуба „Писалка и Мастило“. Те току-що бяха приключили с обяда, а докато се хранеха, Роско Шериф, като повечето хора на действието, влюбени в звука на собствения си глас и умиращи от желание да го упражняват на тема собствената си личност, бълваше като несекващ планински извор весели случки от професионалното си минало. От тях Арчи беше останал с впечатление, че животът на Роско Шериф представлява нещо харизматично, кипящо от енергия и изпълнено с низ от приключения, а на всичко отгоре и твърде доходоносно – всъщност точно такъв живот, какъвто с удоволствие би водил самият той. Искаше му се също като рекламния агент да може да снове нагоре-надолу и да „пробутва разни неща“ или „да свива разни номера“. Даниъл Брустър, помисли си той, щеше да бъде на върха на щастието, ако имаше зет като Роско Шериф.

– Колкото повече опознавам Америка – въздъхна Арчи, – толкова

4. Ниоба (гр.) – Дъщеря на лидийския цар Тантал. Възгордяна от многобройната си челяд, тя забранила честването на двудетната Латона – майка на Аполон и Артемида. Последните отмъстили за нея, като избили всичките ѝ синове и дъщери. Ниоба се вкаменила от скръб, бел.пр.

повече ме удивлява тя. Вие, момчета, изглежда започвате да вършите разни неща още от люлката. Ще ми се и аз да можех да върша разни неща като вас.

– Че какво ти пречи? – учуди се събеседникът му.

Арчи внимателно тръсна пепелта от цигарата си в купичката с вода за изплакване на пръсти.

– Ами, право да ти кажа, не знам – отвърна той. – Май на никого от нашето семейство не му е вървяло в това отношение. Всеки път, когато някой Мофам се захваща да прави нещо, неминуемо оплита конците. През Средновековието някакъв Мофам, обзет от внезапен пристъп на енергия, решил да тръгне на поклонение към Йерусалим, облечен като скитащ монах. Странни неща са им хрумвали в онези дни.

– Стигнал ли до там?

– Ами! Точно когато прекрачвал прага на вратата, любимата му хрътка го взела за скитник или разбойник, или взломаджия или както там са им казвали по него време – и го ухапала за бута.

– Е, поне е опитал.

– Достатъчно, за да настръхне човек, нали?

Роско Шериф замислено отпи глътка кафе. Той беше апостол на Енергията и Решителното действие и му се стори, че ще успее да приобщи Арчи към своята вяра, а същевременно и той самият да извлече полза за себе си. От няколко дни търсеше човек като Арчи, който да му помогне за нещичко, което беше намислил.

– Ако наистина желаш да свършиш нещо – каза той, – можеш да започнеш веднага и да ми помогнеш.

Арчи грейна. Душата му жадуваше за действие.

– Само кажи, скъпи друже, само кажи! За какво става дума?

– Ще имаш ли нещо против да приютиш една змия?

– Да приютя змия?

– Само за ден-два.

– Но какво имаш пред вид, старче? Да я приютя къде?

– Там, където живееш. Къде живееш? Не беше ли в „Космополис“? Разбира се! Ти си женен за дъщерята на стария Брустър, спомням си, че цетох за това.

– Слушай, момко, не искам да ти развалям деня, да те разочаровам и тъй нататък, но моят скъп тъст никога няма да ми позволи да приютя змия в хотела. Та той едва понася моето присъствие там!

– Той няма да знае, приятелю мой.

– Малко са нещата в хотела, които убягват от вниманието му – със

съмнение каза Арчи.

– Не трябва да знае. Целта на занятието е цялата история да остане в строга тайна.

Арчи тръсна още малко пепел в купичката с вода за изплакване на пръсти.

– Струва ми се, че не съм в състояние да обхвана всички аспекти на твоя замисъл, ако мога така да се изразя – заяви той. – Имам пред вид – на първо място – защо смяташ, че животът ти ще се превърне в песен, ако приема да се грижа за тази твоя пълзяща твар?

– Тя не е моя. Принадлежи на мадам Брудовска. Чувал си за нея, нали?

– О, да. Май играе женска змия в някакъв водевил или нещо подобно, нали така, или нещо от този сорт или порядък?

– Близко си, но не съвсем. Тя е водеща изпълнителка на роли в интелектуални трагедии по всички световни сцени.

– Точно така! Сега си спомням. Веднъж жена ми ме замъкна на нейно представление. Натика ме на един от предните редове на партера още преди да разбере какво ми предстои, а после беше късно да се измъкна. Помня, че тох в някое от списанията, че един руски принц ѝ подарил змия, нали?

– Това – заяви Шериф – беше впечатлението, което целях да създам, когато разпространих историята в пресата. Аз съм нейният рекламен агент. В действителност самият аз купих Питър – казва се Питър – от Ийст Сайд. Винаги съм смятал, че животните вършат чудесна работа за рекламни трикове. Почти всякога с тяхна помощ съм постигал страхотни резултати. Но с Нейна Светлост ръцете ми са вързани. Всъщност „оковани“ е по-точната дума. Няма да сбъркам, ако заявя, че геният ми е поставен под чехъл. Или безмилостно стъпкан, ако предпочиташ.

– Както кажеш – учтиво се съгласи Арчи. – Но как? Защо твоят гений или както там му каза, се пържи в горещото олио?

– Тя ме държи изкъсо. Не ми дава да направя нищо сензационно. Не един и два, цели двадесет пъти съм ѝ предлагал екстра идеи, и какво – до една ги отхвърли, защото били под достойнството на актриса с нейното положение. Да се пукне човек от яд! Сега съм решил да вдигна шум около името ѝ с кражба. Ще открадна нейната змия.

– Ще я откраднеш? Ще я свиеш, змията, така ли?

– Да. Страхотна история за вестниците, нали разбираш. Тя е доста привързана към Питър. Той е нейният талисман. Мисля, че постепенно и тя започна да вярва в тази измишльотина за руския принц. Ако успее

да задигна змията и да я скрия някъде за ден-два, тя сама ще направи останалото.

– Разбирам.

– Ако беше като останалите жени, сама щеше да ми помогне. Но не и Нейно Високоинтелектуално Височество. Ще започне да приказва, че това е евтино и унизително и куп подобни безсмислици. Трябва да бъде истинска кражба, но ако ме пипнат, ще си загубя работата. Ето тук можеш да ми помогнеш ти.

– Но къде ще държа това добро старо влечуго? – възкликна Арчи.

– О, където и да е. Пробиваш няколко дупки в кутия за шапки и спретваш импровизирано леговище. Тъкмо ще ти прави компания.

– Виж, тук си прав. Жена ми замина за няколко дни и вечер се чувствам малко самотен – призна си Арчи.

– Край на самотата, друже мой, щом Питър е с теб. Той е голяма душица. Винаги забавен и мил.

– Предполагам, че не хапе, не жили, или нещо от този род?

– Е, има някакъв минимален процент вероятност. Зависи от времето. Но като оставим това настрана, той е безобиден като канарче.

– Опасни са тези проклети канарчета – замислено каза Арчи. – Кълват.

– Я се стегни! – скастри го остро рекламният агент.

– Добре, де. Ще го взема. Между другото, като започнахме да говорим за кълване и хрупане, с какво да го храня?

– О, той яде всичко. Хляб и прясно мляко, някой плод или рохко сварено яйце, кучешки бисквити или яйца от мравки. Нали разбираш – същото каквото зобваш и ти. Е, страшно съм ти задължен за гостоприемството. Ще ти го върна при подходящ случай. А сега трябва да тръгвам, за да се заема – с практическата страна на нещата. Между другото, Нейна Светлост също е отседнала в „Космополис“. Много удобно. Хайде, довиждане. Пак ще ти се обадя.

Останал сам, Арчи за първи път започна да изпитва сериозни колебания. Той си беше позволил да се поддаде на магнетизма, който се лееше от личността на господин Роско Шериф, но сега, когато другият си беше отишъл, започна да се чуди дали е било благоразумно да прояви отзивчивост и да предложи помощта си за осъществяването на неговия план. До този момент Арчи не беше имал вземане-даване със змии, но в невръстните си години беше отглеждал копринени буби, занимание, донесло му много грижи и неприятности. Имаха навика постоянно се пъхат в салатата, което предизвикваше бурни реакции у околните. Нещо

сякаш му подсказваше, че сам, и при това усърдно, си търси белята, но беше дал дума и смяташе, че ще трябва да я удържи.

Арчи излезе навън, запали цигара и закрочи по Пето Авеню. По обикновено гладкото му чело се появиха угрижени бразди. Въпреки хвалебствията, които Шериф беше наприказвал по адрес на Питър, той установи, че съмнения глождат безсмъртната му душа. Питър може и да беше, по думите на рекламната хиена, голяма душица, но дали малката му Райска градина на петия етаж в хотел „Космополис“ щеше да стане още по-прекрасна с появата дори и на най-дружелюбната и очарователна от всички змии на света? Колкото и...

– Мофам! Скъпи приятелю!

Гласът, който прозвуча в ухото му някъде отзад, изтръгна с груба ръка Арчи от задълбочените размисли. Той подскочи цяла педя над земята и си прехапа езика. След приземяването си треперещите му останки се озоваха очи в очи с мъж на средна възраст, с лице на кон. Стилът на облеклото му издаваше човека от Стария свят. Дрехите му бяха с английска кройка. Посивелите му мустаци бяха увиснали като бойни знамена в безветрие, а на главата му се мъдреше сиво бомбе с леко сплескано дъно – но, кой, в края на краищата, беше Арчи, та да го съди по това, което виждаше?

– Мофам! Цяла сутрин се опитвам да те открия.

Едва сега искрата на познанието озари ума на Арчи. Не беше виждал генерал Манистър от няколко години – не, всъщност от времето, когато го срещаше в дома на младия лорд Сийклиф, неговият племенник. Арчи беше учил заедно със Сийклиф в Итън и Оксфорд и често му беше гостувал през ваканциите.

– Здравейте, генерале! Гледай ти, гледай ти! Какво, за Бога, правите тук?

– Хайде да се измъкнем от тази навалица, момчето ми. – Генерал Манистър поведе Арчи в една от страничните улици. – Така е по-добре. Той се покашля едни-два пъти, някак смутено. – Доведох Сийклиф тук – най-сетне изплю камъчето той.

– Добрият стар Скуифи тук? Я виж ти! Страхотно!

Генерал Манистър сякаш не споделяше неговото въодушевление. Приликата му с кон, измъчван от скрито терзание, просто бодеше очите. После се изкашля три пъти също като кон, когото, освен скрито терзание, очевидно мъчи и задух.

– Ще установиш, че Сийклиф се е променил – каза той. – Чакай да видя, от колко време не сте се срещали?

Арчи се замисли.

– Уволних се преди около година. Видях го в Париж долу-горе година преди това. Дъртото магаре беше получило парче шрапнел в стъпалото или нещо подобно. Както и да е, спомням си, че го бяха изпратили у дома.

– Стъпалото му вече е в ред. За нещастие обаче, принудителното бездействие му се отрази пагубно. Ти несъмнено си спомняш, че Сийклиф винаги е имал... склонност... слабост... нещо като семеен порок...

– Да си посрѣбва, искате да кажете? Да порка? Да надига честичко чашката?

– Точно така.

Арчи поклати глава.

– Добрият стар Скуифи винаги си е падал по гуляите. Помня, че когато го срещнах в Париж, здравата беше вързал кърките.

– Да. И със съжаление трябва да кажа, че откакто се върна от фронта той изцяло се отдаде на този порок. Бедната ми сестра се поболя от притеснение. Всъщност, казано накратко, убедих го да дойде с мен в Америка. Нали разбираш, назначиха ме в Британската Легация във Вашингтон.

– О, така ли?

– Искан Сийклиф да дойде с мен във Вашингтон, но той настоява да остане в Ню Йорк. Категорично заяви, че мисълта да живее във Вашингтон направо му... как се изрази?

– Бърка в здравето?

– Бърка в здравето. Точно така – въздъхна генералът и мустаците му като че ли още повече увиснаха.

– Но с каква цел сте го довели в Америка? – любопитства Арчи.

– Чудесният закон за Забрана на алкохола превърна Америка, по мое мнение, в идеалното място за младеж с неговите възгледи. – Генералът погледна часовника си. – Голям късмет извадих, че те срещнах, скъпи мой. Влакът ми за Вашингтон потегля след час, а трябва да си приготвя багажа. Искан да оставя бедния Сийклиф под твоя опека, докато отсъствам.

– Гледай ти!

– Ще можеш да го наглеждаш. От сигурен източник разбрах, че дори и в тази засуха един твърдо решен младеж може да се снабди с... ъ-ъ-ъ... въпросната стока, и ще ти бъде безкрайно задължен, а бедната ми сестра – изключително благодарна, ако го държиш под око. – Той махна с ръка на едно такси. – Ще кажа на Сийклиф довечера да се премести в

„Космополис“. Сигурен съм, че ще направиш всичко, което зависи от теб. Довиждане, момчето ми, довиждане.

Арчи продължи разходката си. Когато си спомни факта, че беше изминал по-малко от половин час от момента, в който се беше оплакал, че не спада към хората, които вършат разни неща, той се усмихна вяло и нерадостно. Оттогава Съдбата с щедра ръка го беше отрупала с цял куп obligations. До вечерта той щеше да стане деен съучастник в кражба, да бъде иконом и компаньон на змия, която никога не беше виждал, и – доколкото можеше да обхване обема на своите задължения – комбинация между бавачка и частен детектив на добрия стар Скуифи.

Минаваше четири часа, когато се завърна в родния „Космополис“. Роско Шериф нервно крачеше из фойето на хотела с малка чанта в ръка.

– Ето те и теб най-сетне! Господи, човече, чакам те от два часа.

– Съжалявам, старче. Бях се замислил нещо и загубих представа за времето – извини се Арчи и се огледа за змията.

Труженикът на рекламното поприще също се огледа предпазливо наоколо. Не се виждаше никой, който би могъл да го чуе.

– Ето го! – каза той.

– Кой? – не разбра в първия момент Арчи.

– Питър.

– Къде? – попита Арчи, като се вторачи озадачено в приятеля си.

– В тази чанта. Да не очакваше, че ще го видиш да се разхожда под ръка с мен из фойето? Дръж! Вземи го!

Роско Шериф се отдалечи с бързи стъпки, а Арчи, с чантата в ръка, се отправи към асансьора. Чантата леко помръдна в ръката му.

Единственият негов спътник в асансьора беше изключително красива жена с вид на чужденка, облечена по начин, който накара Арчи да си помисли, че тя сигурно е някоя известна личност, иначе не би могла да изглежда така. Лицето ѝ също му се стори смъртно познато. Тя се качи на асансьора на втория етаж, където се намираше чайният салон, а по лицето ѝ беше изписано доволното изражение на човек, който е пил чай до насита. Красавицата слезе на същия етаж, който обитаваше и Арчи, тръгна по коридора бързо, с гъвкавата походка на пантера и зави зад ъгъла. Арчи я последва по-бавно. Когато стигна до вратата на стаята си, коридорът беше празен. Той пхна ключа в ключалката, завъртя го, отключи вратата и го прибра в джоба си. Тъкмо се канеше да влезе, когато чантата отново леко помръдна в ръката му.

От времето на Пандора, през епохата на съпругата на Синята Брада,

та до ден днешен една от основните слабости на хората си остава склонността им да отварят неща, които би било по-добре да си стоят затворени. За Арчи щеше да бъде много по-лесно да направи още една крачка и като затвори вратата да постави преграда между себе си и света, ала изведнъж го обзе непреодолимо желание веднага да надзърне в чантата – не три секунди по-късно, а точно в този миг. През цялото време, докато пътуваше с асансьора, той се беше борил с изкушението, но сега се предаде.

Чантата беше най-обикновена, с елементарна закопчалка, която трябваше само да се натисне. И Арчи я натисна. И щом я отвори, навън изскочи главата на Питър. Очите му срещнаха тези на Арчи. Над главата му сякаш се мъдреше невидим въпросителен знак. Погледът му беше изпълнен с добронамерено любопитство. Изглеждаше така, сякаш се питаше: „Приятел ли си намерих?“

Змиите, твърди енциклопедията, са влечуги от подразред *Ophidia*, които се характеризират с издължено, заоблено и люспесто тяло без крайници, и които се различават от гущерите по това, че половините (*gami*) на долната им челюст не са твърдо, а подвижно свързани посредством еластичен лигамент. Гръбначните им прешлени са многобройни, *gastrocentrous* и *precocious*. И, разбира се, когато човек прочете нещо такова, той е в състояние да прекара часове наред, наблюдавайки някоя змия, като съчетава полезното с приятното.

Арчи несъмнено щеше да се отдаде точно на това съчетание, но дълго преди да му остане време да започне наистина да изучава половините на долната челюст на своя нов приятел и да се възхищава на еластичните им връзки, и дълго преди *gastrocentrous* и *procoelous* характер на гръбначните му прешлени наистина да произведе някакво впечателение върху него, досами лакътя му прозвуча пронизителен писък, който го изтръгна от научния му унес. Отсрещната врата зееше отворена, а жената от асансьора стоеше, вперила в него поглед, изпълнен с ужас и ярост, който го пронизваше като нож. Именно изразителността на мимиката, повече от всичко останало, беше направила мадам Брудовска това, което представляваше тя в професионално отношение. В съчетание с гърления глас и гъвкавата походка, тя й носеше по хиляда долара седмично.

Всъщност, въпреки че този факт не му доставяше кой знае колко голяма радост, в момента Арчи получаваше, като се включи и военния данък, около 2 долара и седемдесет и пет цента от стойността на великата звезда на трагедията даром. Защото, след като го дари безплатно с

изражението на ужас и ярост, тя тръгна към него с онази нейна гъвкава походка и заговори с тон, който рядко си позволяваше да използва преди вдигането на завесата за второ действие, освен ако в първо действие нямаше някоя чрезвичайна ситуация, която да налага това.

– Крадец!

Най-важен беше начинът, по който именитата актриса го произнесе.

Арчи залитна назад, сякаш някой го беше ударил между очите, влетя в стаята си през отворената врата, ритна я с крак и се строполи на леглото. Питър, който беше паднал на пода с плясък, за момент доби изненадан и огорчен вид, но след това, тъй като беше философ по природа, възвърна доброто си настроение и се отправи на лов за мухи под бюрото.

8

Неспокойна нощ за добрия стар Скуифи

Опасността изостря интелекта. По принцип умственият процес у Арчи течеше бавно, спокойно, без припряност, без подскоци и остри завой, като пълноводна река в долното си течение, но сега изведнъж се завъртя на бързи обороти. Той отчаяно огледа стаята. Никога не беше виждал помещение, лишено в такава степен от задоволително укритие. В този миг го осени спасителна идея, която му даваше възможност да откупи свободата си. Всъщност, както и да го погледнеше, планът си беше направо бонбонче.

Питър, който доволно се изтягаше по килима, усети как някой го хваща за онова, което Енциклопедията описва като „разтеглив хранопровод“, и укоризнено погледна нагоре. Миг след това той отново се озова в чантата, а Арчи безшумно се стрелна в банята и започна да дърпа колана на халата си.

Не мина много и очакванията му се материализираха. Нечий юмрук силно задумка по вратата. Прозвуча строг глас. Този път гласът беше мъжки.

– Отворете вратата!

Арчи бързо уви колана на халата около дръжката на чантата, с един скок се озова до прозореца, отвори го, завърза колана за едно парче желязо, което стърчеше от перваза, спусна Питър надолу и отново затвори прозореца. Цялата операция му отне само няколко секунди. Някои генерали са получавали благодарностите на цяла нация за къде по-малка находчивост, проявена на бойното поле.

Арчи отвори вратата. Отвън стоеше съкрушената жена, а до нея джентълмен с глава, чиято форма наподобяваше куршум и с килната на тила бомбе, в когото Арчи разпозна детектива на хотела.

Детективът също разпозна Арчи и строгото изражение, изписано на лицето му, се смекчи. Той дори се опита да се усмихне предразполагащо – нещо, което рядко му се налагаше да прави. Очевидно си мислеше, за жалост съвсем погрешно, че Арчи, като зет на собственика на хотела, се ползва с влияние пред Върховния вожд, затова реши да действа предпазливо и да не излага на опасност работата си.

– Виж ти, господин Мофам! – рече той с извинителен тон. – Не знаех, че безпокоя точно вас.

– Винаги се радвам да си побъбря с някого – сърдечно заяви Арчи.
– Какъв, значи, е проблемът?

– Змията ми! – извика с драматичен глас кралицата на трагедията. –
Къде е змията ми?

Арчи погледна детектива. Детективът погледна Арчи.

– Тази дама – каза детективът, като се покашля сухо – мисли, че
змията ѝ се намира във вашата стая, господин Мофам.

– Змия?

– Змия, така каза дамата.

– Моята змия! Моят Питър! – гласът на мадам Брудовска трепереше
от силни чувства. – Той е тук... тук, в тази стая.

Арчи поклати глава.

– Тук няма никакви змии. Абсолютно никакви! Спомням си, че за-
белязах това, когато влязох.

– Змията е тук, в тази стая. Този човек я носеше в една чанта. Видях
го! Той е крадец!

– Спокойно, госпожо! – започна да протестира детективът. – По-
спокойно! Този джентълмен е зет на шефа.

– Не ме интересува кой е! Змията ми е у него. Тук... тук, в тази
стая.

– Господин Мофам няма да вземе да краде змии.

– В никакъв случай – заяви Арчи. – Никога през живота си не съм
крал змии. Никой от рода Мофам не е крал змии. Това е семейна тради-
ция! Въпреки че един от чичовците ми отглеждаше златни рибки.

– Той е тук! Тук! Моят Питър! – без да обръща внимание на аргу-
ментите на защитата припяваше Великата актриса.

Арчи и детективът отново изпълниха ритуала със споглеждането.
„Какво да се прави – ще трябва да ѝ влезем в положението!“ – говореха
погледите им.

– Разбира се – предложи Арчи, – ако желаете да претърсите стаята,
моля. Искам да кажа, входът е свободен. Всички са добре дошли. Дове-
дете дечицата!

– Аз ще претърся стаята! – заяви мадам Брудовска.

Детективът погледна извинително към Арчи.

– Не ме винете за това, господин Мофам – умолително каза той.

– В никакъв случай! Много се радвам, че се отбихте!

Той се облегна нехайно на прозореца и започна да наблюдава импе-
риатрицата на емоционалната драма, която ровеше старателно из стаята.
Най-сетне тя прекрати обиска объркана. Спря се за момент, сякаш

искаше да каже нещо, а след това изхвъркна от стаята. Секунда по-късно някаква врата от другата страна на коридора се захлопна с трясък.

– Какво ги прихваща от време на време? – вдигна рамене детективът. – Е, довиждане, господин Мофам. Съжалявам, че ви обезпокоих.

Арчи затвори вратата, изчака малко, после отиде до прозореца и изтегли колана. След миг чантата се появи на ръба на перваза.

– Господи! – възкликна Арчи.

В бързината и суматохата на неотдавнашните събития той явно беше пропуснал да провери дали закопчалката ѝ е добре затворена, защото сега чантата зееше срещу него като прозяващо се лице. А нейният доскопшен обитател липсваше.

Арчи се надвеси от прозореца, доколкото беше възможно, без да рискува да се появи в сутрешните вестници като самоубиец. Далече долу трамваите продължаваха да се движат, а пешеходците да сноват припряно напред – назад по тротоара. Нямахме тълпа от възбудени зяпачи. И все пак, само няколко минути преди това, като тих райски дъждец, който се сипе върху грешната земя, на улицата беше паднала дълга зелена змия с триста ребра, разтеглив хранопровод и gastrocentrous гръбначни прешлени. Но това сякаш не беше произвело никакво впечатление на градското население. За пореден път откакто беше пристигнал в Америка Арчи се зачуди на очевидната невъзмутимост на нийоркчани, които не позволяваха нищо да ги изненада.

Той затвори прозореца и се отдалечи с натежало сърце. Не беше имал удоволствието да прекара много време с Питър, но беше видял достатъчно, за да си даде сметка за чудесните му качества. Там някъде, под многобройните ребра на Питър, се криеше златно сърце и Арчи скърбеше за загубата му.

След вечеря Арчи имаше покана за театър и когато се върна в хотела вече беше късно. Той завари своя тъст да спие нервно из фойето. Нещо сякаш мъчеше господин Брустър и когато го видя, той приближи Арчи с намръщено лице.

– Кой е този Сийклиф? – без предисловие попита той. – Чувам, че е твой приятел.

– О, вече си се запознал с него, а? – изненада се приятно Арчи. – Побъбрили сте си сладко, да? Поговорили сте си за това – онова или не?

– Думичка не сме разменили.

– Нима? Е, да, добрият стар Скуифи е един от онези корави,

мълчаливи мъжаги, нали разбираш. Не трябва да му се сърдиш, ако ти се стори малко скучноват. Той не е от приказливите, но из клубовете се говори, че мисли много. През пролетта на хиляда деветстотин и тринайсета беше тръгнала мълва, че Скуифи се кани да направи някаква забележка, но само с приказките си остана.

Господин Брустър положи усилие да обуздае чувствата си.

– Кой е той? Ти очевидно го познаваш.

– О, да. Големи приятели сме със Скуифи. Бяхме заедно в Итън, в Оксфорд, че и пред съдилището по дела за банкрут. И ето ти странно съвпадение. Когато нищеха *мен*, няхах никакви авоари. А когато разнищиха Скуифи, *той* нямаше никакви авоари! Удивителна работа, какво ще кажеш?

Господин Брустър очевидно не беше в настроение да обсъжда съвпадения.

– Трябваше да се досетя, че е твой приятел! – произнесе горчиво той. – Е, ако искаш да го видиш, ще трябва да го сториш във от моя хотел.

– Но аз си мислех, че ще отседне тук.

– Тук е – тази вечер. Утре може да си потърси друг хотел за трошене.

– Всемогъщи Боже! Да не би добрият стар Скуифи да е строшил нещо?

Господин Брустър изсумтя.

– Уведомиха ме, че този твой скъпоценен приятел е влязъл в ресторанта в осем часа. Трябва да е бил съвсем пьян, макар оберкелнерът да твърди, че отначало нищо не е забелязал.

Арчи кимна утвърдително.

– Добрият стар Скуифи винаги си е бил такъв. Това е дарба. Колкото и поркан да е, невъзможно е човек да открие това с просто око. Виждал съм го много пъти нафиркан до козирката да изглежда съвсем трезвен. И кога точно на момчетата в трапезарията им е просветнало, че старчето е вързало кънките?

– Оберкелнерът – продължи господин Брустър със студена ярост – ми докладва, че се е усъмнил в неговото състояние, когато той внезапно станал от масата и тръгнал из салона, като смъквал по пътя си покривките от масите, потрошавайки всичко, което се намирало по тях. Хвърлил няколко франзели по вечерящите и излязъл. Изглежда веднага си е легнал.

– Дяволски разумно от негова страна, нали? – поклати глава Арчи.

– Скуифи винаги си е бил здравомислещ, практичен човек. Но откъде, дявол да го вземе, се е сдобил с... ъ... нужния материал, за да се докара до това състояние?

– От собствената си стая. Аз проучих въпроса. В стаята си има шест големи каси.

– Скуифи винаги е бил безкрайно изобретателен. Е, право да ти кажа, страшно съжалявам за случилото се.

– Ако не беше ти, този човек никога нямаше да дойде тук – мрачно заяви господин Брустър. – Не знам защо стана така, но откакто ти дойде в хотела, само неприятности имам.

– Страшно съжалявам! – съчувствено каза Арчи.

– Гррх! – беше коментарът на господин Брустър.

Арчи замислено се отправи към асансьора. Несправедливото отношение на тъста му дълбоко го наскърби. Беше дяволски непочтено да го обвинява за всичко, което върви накриво в хотел „Космополис“.

Докато се водеше този разговор, лорд Сийклиф се наслаждаваше на освежителен сън в стаята си на четвъртия етаж Минаваше два часа. Шумът от движението по улицата стихна. Само потракването на някой закъснял трамвай нарушаваше тишината от време на време. Хотелът беше притихнал. Господин Брустър се беше отдал на своята заслужена осемчасова отмора. Арчи пушеше замислено в стаята си. Можеше да се каже, че се е възцарил покой.

В два и половина лорд Сийклиф, чийто часове за сън бяха доста необичайни, се събуди. Той се надигна в леглото и запали лампата. Лордът беше млад мъж с рошава коса, червендалесто лице и кръвясали кафяви очи. Той се огледа, прозя се и внимателно се протегна. Главата го наболяваше. Стори му се, че в стаята е малко задушно. Затова стана от леглото и отвори прозореца. После отново легна, взе една книга и започна да чете. Усещаше се малко нервен, а четенето обикновено го приспиваше.

Много е говорено за книгите, които се четат преди лягане. По всеобщо съгласие се е наложило мнението, че най-доброто приспивателно е спокойна история с бавно развиващо се действие. Като се има пред вид това, литературният избор на добрия стар Скуифи беше доста неподходящ. Беше се спрял на „Приключенията на Шерлок Холмс“, а разказът, радващ се на вниманието му, носеше заглавието „Лента на точки“. Лордът не беше запален читател, но когато четеше, обичаше нещо

истинско и разтърсващо.

Скуифи потъна в действието. Беше чел разказа, но доста отдавна, и вече беше забравил обратите на фабулата. Да си припомним, че разказът се въртеше около постъпките на находчив джентълмен, който отглеждал змия като домашен любимец и имал навика да я пуска в спалните на хората преди да започне да събира от тях вноски за застраховка. Историята изпълваше Скуифи с приятна възбуда, тъй като упоменатите зловещи влечуги винаги го изпълваха с ужас. Като дете той категорично отказваше да посещава терариума със змии в зоологическата градина. Тази антипатия към *Ophidia* се запази и по-късно, когато възмъжа и се отърси от детинските привички, и се зае наистина сериозно с мисията, която сам си беше избрал – да изпие всички алкохолни залежи в Англия. Към отвращението от истински змии се прибави и появилата се в по-зряла възраст неприязън към онези, които се бяха засели от известно време във въображението му. Той все още помнеше потреса си при онзи случай, от който бяха изминали едва три месеца. Тогава беше видял дълга зелена змия, чието съществуване болшинството от присъстващите отхвърляха без да се замислят.

Скуифи продължи да чете:

„Изведнъж дочухме друг звук – много тих, успокояващ звук, като струйка пара, която излиза от чайник.“

Лорд Сийклиф стреснато вдигна поглед от книгата. Въображението започваше да му играе номера Можеше да се закълне, че наистина е чул съвсем същия звук. Беше му се сторило, че идва откъм прозореца. Той отново се ослуша. Не! Всичко беше тихо. Скуифи се върна към четивото си.

„Пред очите ни се разкри странна гледка. До масата, на дървен стол, седеше доктор Граймсби Райлот, облечен в дълъг халат. Брадичката му беше вирната нагоре, а изпълненият му с ужас поглед беше неподвижно вперен в ъгъла на тавана. Върху челото му имаше странна жълта лента на кафяви точки, увита плътно около главата му.

Аз пристъпих напред. В този миг странното украшение за глава се размърда и от косата му се надигна тумбестата ромбовидна глава и извита шия на отвратителна змия...“

– Уф! – изпъшка Скуифи.

Той затвори книгата и я остави до себе си. Лекият световъртеж изведнъж премина в остра болка. Почувства се така, сякаш някой як дървосокач беше сцелил на две главата му със секирата си. Прииска му се да беше почел нещо друго. Никой не би могъл да се приспи с подобно четиво. Хората не трябваше да пишат такива ужасии.

Изведнъж сърцето му подскочи. Ето, отново онова съскане. И този път, беше сигурен в това, то идваше откъм прозореца.

Той погледна нататък и се вкамени. По перваза грациозно и лениво се плъзгаше зелена змия. От време на време тя надигаше глава и се оглеждаше наоколо като късоглед човек, който търси очилата си. Змията спря за миг на ръба на перваза, после тупна на пода и запълзя през стаята. Скуифи продължи да я следи с оцъклен от безмерен ужас поглед.

Питър, който беше змия с доста изострена чувствителност, щеше да се огорчи, ако знаеше до каква степен появата му беше разтърсила обитателя на стаята. Той самият изпитваше единствено благодарност към човека, който беше отворил прозореца и му беше дал възможност да се спаси от хладния нощен въздух. Откакто чантата се беше залюляла и го беше изстреляла върху перваза на прозореца, който се намираще под този на Арчи, той търпеливо беше чакал някоя добронамерена ръка да направи подобен приятелски жест. Питър беше философ по природа и приемаше Живота такъв, какъвто е. И затова беше готов, ако се наложи, да понесе известни несгоди. През последните един-два часа обаче той непрестанно се беше надявал някой да направи нещо практично, което да му даде възможност да си намери по-уютен подслон за през нощта. У дома той спеше върху пухена завивка, а за змия с луксозни навици каменният перваз беше трудно поносим.

Питър запълзя благодарно по пода и се вмъкна под леглото на Скуифи. Там имаше чифт панталони. Очевидно неговият домакин се беше съблякъл, когато не е бил в настроение да сгъне спретнато дрехите си и да ги постави върху стол. Питър огледа панталоните. Те не бяха пухена завивка, но щяха да свършат работа. Той се сви в тях и заспа. След изпълнения с вълнения ден, за него беше удоволствие да навие снага на кълбо и да склопи морни очи.

След десетина минути ужасът, сграбчил Скуифи, поотпусна желязната си хватка. Сърцето му, временно преустановило дейността си, се върна към задълженията си. Способността му да мисли трезво също във временна отгълка, се яви под бойния флаг. Той предпазливо надникна

под леглото, но не видя нищо.

Тази единствена проверка беше достатъчна, за да убеди Скуифи, че в действителност Питър не е живо същество, а единствено плод на спиритосаното му въображение. Естествено, че в стаята му не можеше да има истинска змия. Прозорецът гледаше към празното пространство. Стаята му отстоеше на няколко етажа от земята. Скуифи стана от леглото. По лицето му се четеше непоколебима решителност. Това беше изражение на човек, който отгръща нова страница, започва нов живот, копва първа копка или нещо подобно. Той се огледа из стаята за някакъв инструмент, който щеше да му помогне да осъществи онова, което възнамеряваше да направи, и най-накрая измъкна една от пръчките на завесите. Като я използваше вместо лост, той отвори най-горната от шестте каси, наредени в ъгъла. Мекото дърво се пропука и се разцепи. Скуифи измъкна от сламата една бутилка и за момент той остана взрян в нея така, както човек се вглежда в приятел, който всеки момент ще издъхне. После, с внезапна решителност, той влезе в банята. Чу се шум от строшено стъкло, последван от бълбукане.

Половин час по-късно телефонът в стаята на Арчи иззвъня.

– Как си, Арчи, стари друже? – прозвуча гласът на Скуифи.

– Здравей, старче! Ти ли си?

– Слушай, можеш ли да отскочиш насам за секунда? Доста съм притеснен.

– Веднага! В коя стая?

– Четиристотин четиридесет и първа.

– Пристигам на часа с пълна газ.

– Благодаря, старче.

– Какво те затруднява?

– Ами, всъщност, помислих си, че съм видял змия!

– Змия!

– Ще ти разкажа, когато слезеш.

Арчи завари лорд Сийклиф седнал на леглото. Във въздуха се усещаше натрапчив мирис на букет от различни напитки.

– Виж ти! Какво е това? – смаяно възкликна Арчи, като пое дъх.

– Всичко е наред. Излях си запасите. Току-що изпразних последната бутилка.

– Но защо? – все още не проумяваше гостът.

– Казах ти. Помислих, че съм видял змия.

– Зелена?

Скуифи леко потръпна.

– Отвратително зелена.

Арчи замълча. Той осъзна, че има моменти, когато мълчанието е най-добрата политика. Злополучната случка с Питър не му даваше мира, а сега, когато Съдбата сякаш беше предложила решение, щеше да бъде истинско безразсъдство да ѝ противоречи, само за да успокои стария си приятел. Ако Скуифи се канеше да става нов човек, защото си мислеше, че е видял въображаема змия, по-добре да не му казва, че змията е била истинска.

– Сериозна работа! – поклати глава той.

– Дяволски сериозна! – съгласи се Скуифи. – Ще престана да пия!

– Това не е лоша идея!

– Мислиш ли – попита Скуифи с плаха надежда, – че змията може да е била истинска?

– Не съм чувал управата да доставя змии.

– Стори ми се, че се пъкна под леглото.

– Добре де, погледни.

Скуифи потръпна от ужас.

– А, не! Слушай, старче, знаеш ли, просто не мога да спя повече в тази стая. Чудех се дали не можеш да ме подслониш някъде в твоята.

– Дадено! Аз съм в петстотин четиридесет и първа. Точно над твоята. Качвай се. Ето ти ключа. Аз ще поразчистя тук и след минута ще бъда при теб.

Скуифи навлече светкавично халата си и изчезна като рехава утринна мъгла. Арчи погледна под леглото. Главата на Питър се подаде от крачолата на панталоните на Скуифи с обичайното изражение на дружечно любопитство. Арчи поклати доволно глава и седна на леглото. Въпросът за непосредственото бъдеще на зеления му приятел изискваше задълбочено обмисляне.

Арчи запали цигара и посвети известно време на умствени упражнения. После стана. Беше открил чудесно решение. Той вдигна Питър и го сложи в джоба на халата си. След това излезе от стаята и тръгна нагоре по стълбите. Когато се озова на седмия етаж, Арчи спря пред една стая, която се намираще по средата на коридора.

Отвътре, през отвореното полукръгло прозорче над вратата, се разнасяше ритмичното хъркане на почтен човек, който си почива след изнурителен, изпълнен с работа ден. Както обикновено, господин Брустър спеше дълбоко.

– Ако човек добре поразмърда старата машинария – философски си каза Арчи, – винаги ще намери изход.

Хъркането на тъста му се засили. Арчи измъкна Питър от джоба си и го пусна внимателно през прозорчето.

9

Писмо от Паркър

Дните минаваха и Арчи постепенно свикна с живота в хотел „Космополис“. Като се огледа наоколо и преосмисли предишните си преценки, той заключи, че от цялото си непосредствено обкръжение най-много се възхищава на Паркър, слабият и мрачен камериер на господин Даниъл Брустър. Този мъж, който живееше в непосредствен контакт с един от най-опърничавите хора в Ню Йорк, съумяваше през цялото време да държи главата си гордо изправена и, доколкото можеше да се съди по вида му, да запази общо взето ведро разположение на духа. Чудесен човек, откъдето и да погледнеш. Въпреки че гореше от желание да изкарва прехраната си с честен труд, Арчи не би заменил мястото си с това на Паркър дори и за заплатата на филмова звезда.

Тъкмо Паркър първи насочи вниманието на Арчи към скритите достойнства на Понго. Една сутрин Арчи се беше отбил в апартамента на тъста си, както понякога правеше в старанието си да установи поддружески отношения, и беше заварил там само камериера, който обезпращаваше с метличка от пера мебелите и разните джунджурийки, към които тъст му проявяваше необяснима за Арчи привързаност, досущ като прислужник при вдигането на завесата на някой старомоден фарс.

След любезна размяна на поздрави Арчи седна и запали цигара. Паркър продължи със зачистването.

– Шефът – наруши мълчанието Паркър – има някои хубави малки обджей дар⁵, сър.

– Малки какво?

– Обджей дар, сър.

На Арчи му просветна.

– Аха, най-накрая схванах мисълта ти. Джунджурийка на френски. Сега схващам какво имаш пред вид. Смея да твърдя, че си прав, стари приятелю. Аз самият не чаткам кой знае колко от тези неща.

Паркър с одобрение бръсна една ваза на полицата над камината.

– Някои от нещата на шефа са доста ценни. – Той беше вдигнал малката порцеланова фигурка на война с копие и я почистваше с такова задълбочено старание, сякаш отпъждаше мухи от спяща Венера.

5. *Objet d'art* (фр.) – предмет на изкуството. В случая произнесено неправилно вместо „обже дар“

Камериерът огледа фигурката с нежност и почителност, които се сториха на Арчи съвсем неуместни. Вкусът на Арчи по отношение на Изкуството не се отличаваше с изтънченост, за да не кажем, че изобщо не се отличаваше. В неговите очи на дилетант това порцеланово джудже беше само с една степен по-приемливо за гледане от ужасните японски рисунки с туш на тъста му, които винаги беше наблюдавал с мълчалив протест.

– Да вземем тази, например – продължи Паркър. – Доста пари струва. О, доста пари.

– Кой, Понго? – попита недоверчиво Арчи.

– Сър?

– Винаги наричам тази чудата дреболия Понго. Не знам как но друг начин би могъл да я нарича човек, нали така!

Това несериозно отношение никак не се понрави на камериера.

– Доста пари струва – повтори той. – Но не когато е сама. Не сама.

– О, не сама?

– Не сър. Тези фигурки вървят по двойки. Някъде се намира и другата от комплекта, и ако шефът успее да се сдобие с нея, ще има нещо, което наистина си струва. Нещо, за което ценителите биха дали доста пари. Но само едната не струва нищо без другата. Човек трябва да има и двете, ако разбирате какво имам пред вид, сър.

– Естествено. Също като да събереш кент флош.

– Съвсем точно го казахте, сър.

Арчи отново се зае да попива с поглед Понго със смътната надежда да открие достойнства, които биха могли да убягнат при по-повърхностна инспекция от вниманието на случайния наблюдател. Но откровението така и не го осени. Понго го остави хладен – дори студен. Арчи не би приел Понго като подарък дори и някой приятел да му я дава с трепереща ръка на смъртния си одър.

– Колко може да струва чифтът? – попита той. – Десетачка? Паркър се усмихна със снизходителното превъзходство на подчинен към своя несведущ началник.

– Ма-а-а-лко повече, сър. Няколко хиляди долара ще бъде по-точно.

– Да не искаш да кажеш – смаяно ахна Арчи, – че по света се шляят на воля луди за връзване, ама съвсем на воля, които биха платили толкова пари за туй дребосъчесто грозилище?

– Без съмнение, сър. Тези антични порцеланови фигурки се търсят много от колекционерите.

Арчи хвърли още един невярващ поглед на Понго и поклати глава.

– Виж ти, виж ти, виж ти! Какви ли не перковци щъкат по земята.

Това, което би могло да се нарече повторното Възраждане на Понго, триумфалното завръщане на Понго в Историята, се случи след няколко седмици, когато Арчи отмаряше в къщата, наета от тъста му за лятото в Брукпорт. Завесата за второто действие се вдигна (ако можем така да се изразим) в момента, в който Арчи се връщаше от игрището за голф в прохладната августовска вечер. От време на време той изтананикваше тихичко няколко такта от популярен романс и се чудеше лениво дали Люсил ще нанесе последния щрих в картината на пълното благополучие, като излезе да го посрещне и сподели с него разходката му към къщата.

В този момент се появи и тя, елегантна дребна фигура с бяла пола и бледосин пуловер. Спътницата му в радости и скърби помаха на Арчи и той както винаги почувства онова неспокойно потрепване в сърдечната област, което, изразено с думи, щеше да приеме формата на въпроса „Какво, за Бога, би могло да накара момиче като нея да се влюби в дръвник като мен?“ Арчи непрекъснато, си задаваше този въпрос, който не излизаше от ума и на господин Брустър, неговият тъст. Въпросът за това колко е недостоен да бъде съпруг на Люсил беше на практика единственият, по който двамата мъже проявяваха пълно единомислие.

– Здравей, слънчице мое! – запърха приветливо Арчи. – Ето те и теб, а! Тъкмо се надявах да изплуваш на хоризонта.

Люсил го възнагради със звучна целувка.

– Душичка си ми ти – каза тя. – И изглеждаш като гръцки бог в този костюм.

– Радвам се, че заслужи твоето одобрение. – Арчи сведе поглед и с известно самодоволство огледа костюма си. – Винаги съм твърдял, че няма значение колко ще платиш за един костюм, щом той си *струва* парите. Надявам се твоят добър стар родител да мисли по същия начин, когато плаща сметката за него.

– Къде е татко? Защо не се върна с теб?

– Е, всъщност той сякаш нямаше нужда от моята компания. Оставих го в съблекалнята да дъвче пура. Имах чувството, че нещо го гризе отвътре.

– О, Арчи! Да ни би *пак* да си го бил?

Арчи се почувства неловко. Той смутено вторачи поглед в морето.

– Ами, всъщност, съкровище, ако трябва да бъда абсолютно честен,

така се получи на практика.

– Но не с много?

– О, да! Смятам, че се представих твърде добре, играх доста енергично и го бих убедително. За да бъда съвсем точен, размазах го с десет на осем – с щастлива усмивка заяви Арчи.

– Но ти ми обеща, че днес ще се оставиш той да те бие. Знаеш какво удоволствие щеше да му достави това.

– Знам. Но, светлина за душата ми, имаш ли представа колко дяволски трудно е да бъдеш бит от твоя весел родител на голф?

– Е, добре – въздъхна Люсил. – Предполагам, че не си могъл да стоиш нищо друго. – Тя бръкна в джоба на пуловера си. – О, има писмо за теб. Току-що ходих да проверя за поща. Не знам от кого може да е. Почеркът е чудовищен. Все едно някой се е упражнявал да драска.

Арчи огледа плика. Той не му говореше нищо.

– Странно! Кой би могъл да ми пише?

– Отвори го и виж – посъветва го половинката му.

– Дяволски умно. Така и ще направя. Хърбърт Паркър. Кой, по дявалите, е Хърбърт Паркър.

– Паркър? Камериерът на татко се казваше Паркър. Онзи, когото уволни, шом разбра, че облича ризите му.

– Да не искаш да кажеш, че някой разумен човек доброволно би облякъл ризите, които баща ти...? Искам да кажа, сигурно има някаква грешка.

– Прочети писмото. Очаквам, че ще иска да използваш влиянието си върху татко, за да го вземе отново на работа.

– Моето влияние? Върху твоя баща! Проклет да съм. Ама че оптимист е този човек, ако така си мисли. А ето какво пише. Разбира се, сега си спомням добрия стар Паркър – голям мой приятел.

Уважаеми сър,

Измина известно време откакто долуподписаният имаше честта да разговаря с вас, но почтително се надявам, че може би ще се сетите за мен, ако ви припомня, че доскоро бях на служба при господин Брустър, вашият тъст, в качеството на камериер. Поради злополучно недоразумение бях уволнен от този пост и сега временно съм без работа. „Как си паднал от небето ти, о Луцифер, сине на Зората!“ (Исаия, XIV, 12).

– Знаеш ли – каза с възхищение Арчи, – това момче е страхотно!

Искам да кажа, че пише дяволски добре.

Въпреки това, уважаеми сър, не моите дела са причината, поради която ви безпокоя. Без съмнение, при мен всичко ще се оправи и няма да падна като врабец на земята. „Млад бях, ето останах, и не видях праведният оставен, нито семето му да проси хляб.“ (Псалми XXXVII, 25). Моята цел да ви пиша, е следната. Може би си спомняте, че имах удоволствието да ви срещна една сутрин в апартамента на господин Брустър, когато проведохме интересен разговор по повод *objet d'art* на господин Б. Тогава, ако не сте забравил, вие проявихте особен интерес към една малка порцеланова фигурка. За да подпомогна паметта ви, споменатата фигура е онази, която вие снизходително нарекохте „Понго“. Ако си спомняте, аз ви съобщих, че ако бъде намерена придружаващата я фигура, двете заедно ще бъдат изключително ценни.

С радост трябва да кажа, уважаеми сър, че това вече стана, и че тя е изложена в Художествената Галерия на Бийл на Западна 40–50 Улица, където утре ще бъде продадена на търг, като наддаването ще започне точно в два и половина. Мисля, че ако господин Брустър си направи труда да присъства, за него няма да бъде трудно да се съдоби с нея на една разумна цена. Признавам, че не бях далеч от мисълта да не уведомя своя бивш работодател по този въпрос, но християнските чувства у мен надделяха. „И тъй, ако е гладен неприятелят ти, нахрани го; ако е жаден, напой го; защото това като правиш, ще натрупаш жар на главата му.“ (Послание към Римляните XII. 20). Освен това, трябва да призная, че до известна степен ми повлия мисълта, че моята постъпка по този въпрос може евентуално да накара господин Б. да се съгласи да забрави миналото и отново да ме назначи на моя предишен пост. При всички положения аз съм убеден, че мога да оставя това на неговата доброжелателност.

Оставам с уважение

Ваш Хърбърт Паркър

Люсил плесна с ръце.

– Чудесно! Татко *наистина* ще се зарадва!

– Да. Приятелчето Паркър *наистина* е намерило начин да се понрави на старото ти татенце. Ще ми се и аз да можех!

– Но ти можеш, глупчо! Той ще се зарадва, когато му покажеш

писмото.

– Да. На Паркър. Старият Хърб. Той ще се хвърли на врата на Паркър, не на моя.

Люсил се замисли.

– Искан ми се... – започна тя. После спря. Очите ѝ светнаха. – О, Арчи, скъпи, хрумна ми нещо!

– Казвай тутакси, повелителко на сърцето ми.

– Защо не отскочиш до Ню Йорк утре без много шум? Можеш да купиш това нещо и да го поднесеш на татко като изненада?

Арчи с умиление я потупа по нежната ръчица. Никак не му беше приятно да помрачи нейните момичешки блянове.

– Искаш да узнаеш защо – търпеливо заобяснява той. – Но помисли, кралице на душата ми! В момента разполагам точно с два долара и петдесет цента в монети, които спечелих от баща ти днес следобед. Играх на по двадесет и пет цента на дупка. Той доста неохотно се раздели с тях – всъщност, с отвратително покашляне – но ми ги даде. Ала това е всичко, което имам.

– Няма значение. Можеш да заложиш този пръстен и гривната ми.

– О, я виж ти! Да заложа семейните скъпоценности?

– Само за един-два дни. Разбира се, когато купиш това нещо, татко ще ни върне парите. Той би ти дал колкото пари му поискаш, ако знаеше за какво ти трябва. Но аз искам да го изненадаме. От друга страна, ако отидеш при него и му поискаш хиляда долара, без да му обясниш защо, той може да откаже.

– Може! – каза Арчи. – И още как!

– Всичко се нарежда чудесно. Утре е турнирът по голф, а татко го очаква от няколко седмици. Ще му бъде неприятно, ако се наложи лично да отиде в града и не участва в него. Но ти можеш да се измъкнеш тихичко и да се върнеш без той изобщо да разбере каквото и да било.

Арчи се замисли.

– Това звучи доста разумно. Да, планът носи всички белези на една интересна хитринка. Господи, та той си е истинска интересна хитринка! Направо карамелено бонбонче!

– Добре е, нали – с блеснал поглед отбеляза Люсил.

– Страхотен е, гениална ми съпруго. О-хо, има и послепис. Не бях го забелязал.

P.S. Ще се радвам, ако предадете моите най-сърдечни поздравии на госпожа Мофам. Ще ѝ съобщите ли, освен това, че тази

сутрин случайно срещнах на Бродуей господин Уилям, който току-що беше пристигнал с кораб. Той ме помоли да ѝ предам много поздрави и да ѝ кажа, че ще дойде при вас в Брукпорт след един-два дни. Господин Б. ще се зарадва на завръщането му. „Син мъдър весели отца.“ (Притчи X.1)

– Кой е господин Уилям? – попита Арчи.

– Брат ми Бил, разбира се. Разказвала съм ти за него.

– О, да, разбира се. Брат ти Бил. Странно, като си помисля, че имам шурей, когото никога не съм виждал.

– Нали си спомняш, оженихме се толкова внезапно. По това време Бил беше в Йейл.

– Господи! Какво е направил? – възкликна Арчи.

– Йейл не е затвор, тъпчо. В Йейлския университет.

– О, а, да.

– После замина за Европа, за да обогати културните си познания. Трябва да му се обадиш утре, когато пристигнеш в Ню Йорк. Сигурно ще бъде в клуба си.

– Непременно. Е, хиляди благодарности на добрия стар Паркър! Започва да ми се струва, че това ще бъде повратна точка в кариерата ми – отсега нататък твоят мрачен стар родител с радост ще прави всичко, което поискам от него.

– Да, този план е истинско бисерче, нали!

– Какво ти бисерче, гургулице моя – каза възторжено Арчи, – та това е цяла бисерна огърлица!

Деловите преговори по приемливата финансова оценка на гривната и пръстена след пристигането на Арчи в Ню Йорк изпълниха до такава степен времето му, че беше невъзможно да се обади на брата Бил преди обяд. Затова Арчи реши да отложи тази трогателна среща на зет и шурей за по-удобен момент и се отправи към любимата си маса в ресторанта на „Космополис“, за да подкрепи с питателен обяд тяло и дух преди изтощителната разпродажба. Там завари Салваторе, който, както обикновено, се суетеше наоколо и Арчи го инструктира да се притече на помощ с един тънък бифтек.

Салваторе беше мургавеляк с вид на злодей, който освен другите маси, обслужваше и тази в дъното, на която Арчи обикновено седяше. Няколко седмици разговорите между двамата се бяха въртели най-вече около менюто и неговото съдържание, но постепенно Арчи установи, че

те започват да добиват все по-личен характер. Още преди войната и нейното разкрепостяващо влияние Арчи се отличаваше с липсата на онази резервираност, която е типична за мнозина британци, смятащи себе си за солта и мерудията на съвременната цивилизация; а от войната насам той беше започнал да гледа на почти всеки, с когото се запознаваше, като на брат. Оттогава, в поредица от приятелски разговори, той беше чул всичко за дома на Салваторе в Италия, за малкото магазинче за вестници и цигари, което майка му притежаваше на Седмо Авеню и стотици други лични подробности. Арчи се отличаваше с неутoliko любопитство по отношение на своите близни.

– Добре е приготвен! – отбеляза Арчи.

– Сер?

– Бифтекът. Добре изпечен е, искам да кажа.

– Много добре, сер.

Арчи се вгледа внимателно в Салваторе. Тонът му беше потиснат и лишен от живец. Разбира се, от един сервитьор не може да се очаква непрекъснато да се усмихва и възторжено да крещи колкото му глас държи „хип-хип ура“ само защото е бил помолен да донесе тънък бифтек, но все пак в поведението му имаше нещо, което обезпокои Арчи. Човекът изглеждаше гложден от тайна мъка. Дали просто го беше пипнала носталгията по слънчевата му родина или проблемът му беше по-конкретен, можеше да се разбере само с питане. Така че Арчи го попита.

– Какво става, момко? – съчувствено каза той. – Какво гризе гърдта ти?

– Сер?

– Казвам, изглежда нещо те мъчи. Какъв е проблемът?

Сервитьорът повдигна рамене, сякаш искаше да покаже, че не желае да натрапва проблемите си на един толкова високопоставен клиент.

– Хайде! – продължи да настоява окуражително Арчи. – Тука сме си свои хора. Изплой камъчето, старче.

Убеден по такъв начин, Салваторе бързо и шепнешком, като през цялото време държеше под око оберкелнера, разголи душата си. Изповедта му прозвуча доста несвързано, но Арчи успя да отсее достатъчно детайли, за да схване, че става дума за една тъжна история, изпълнена с твърде много работа и твърде малка финансова отплата. Известно време той остана замислен. Сърцераздиращата история на мургавия му приятел го разчувства.

– Слушай какво – най-сетне каза той. – Когато старият Брустър се завърне в града, в момента той отсъства, ще те заведе при него и ще

сгашим стареца в бърлогата му. Аз ще те представя, а ти ще му изпееш този откъс от италианска опера, който току-що изпя на мен и ще видиш, че всичко ще се оправи. Не твърдя, че спадам към неговите любимци, но всички казват, че е човек на място и ще се погрижи да не те подценяват. А сега, момко, да се върнем към онзи бифтек.

Сервитьорът изчезна, безмерно окрилен, а Арчи, като се обърна, видя, че в салона влиза приятелят му Реджи ван Тюйл. Той му махна с ръка да се присъедини към него. Арчи харесваше Реджи, а освен това му хрумна, че един светски човек като наследника на ван Тюйлови, който от години се размотава из Ню Йорк, ще може да му даде тъй необходимата информация за процедурата на наддаване при аукционите, въпрос, по който на него самия липсваха абсолютно всякакви познания.

10

Правим добро на татко

Реджи ван Тюйл вяло приближи масата и се стовари на един от столовете. Той беше дългнест младеж, винаги унил и потиснат, сякаш бремето на семейните милиони на ван Тюйлови беше по-голямо, отколкото хилавите му рамене можеха да понесат. Почти всичко, което му предлагаше животът, го изморяваше и отегчаваше.

– Слушай, Реджи, стари друже – веднага го подхвана Арчи, – точно теб ми се щеше да видя. Нуждая се от помощта на човек със зрял интелект. Кажи ми, момче, знаеш ли нещо за наддаването при търгове?

Реджи го изглежда сънливо.

– Наддаване?

– Наддаване при търгове.

Реджи се замисли.

– Е, ами наддаване като наддаване, какво толкова. – Той потисна прозявката си. – Наддаване при търгове, нали разбираш.

– Да – каза окуражително Арчи. – Все пак, обясни с думи прости на приятелчето си.

– Някакви хората предлагат разни неща за продаване, нали разбираш, а други хора – *други* хора – влизат и ги купуват, ако следиш мисълта ми.

– Да, но каква е процедурата? Искам да кажа, какво трябва да правя? Това ме интересува. Искам да купя нещо в галерията на Бийл днес следобед. Как да постъпя, че да го нарека свое?

– Ами – все така сънливо измрънка Реджи – има няколко начина за наддаване. Можеш да викаш, или да кимаш, или да въртиш пръсти. – Усилието, което положи, за да се съсредоточи, като че ли изсмука силите му. Той се облегна изтощен на стола. – Слушай сега. Следобед нямам никаква работа. Ще дойда с теб и ще ти покажа.

Когато няколко минути по-късно влезе в художествената галерия, Арчи се зарадва, че разполага с моралната подкрепа дори на такъв дроп-ляк като Реджи ван Тюйл. Има нещо в атмосферата на тръжните зали, което силно потиска хората, прекриващи за първи път прага им. Издържаният в убити тонове интериор беше осветен от мъждива, църковна

светлина, а паството, насядало на малки дървени табуретки, беше вперило изпълнени с нямо благоговение погледи в амвона, където някакъв господин с внушителна осанка и лъскаво пенсне проповядваше нещо с напевен глас. Зад златиста завеса в дъното на залата сновяха насам-натам загадъчни силуети. На Арчи, който очакваше, че и тук ще се работи по подобие на Нюйоркската фондова Борса, която веднъж беше имал привилегията да посети в момент, когато настроението там беше доста по-трескаво от обичайното, атмосферата се стори потискаща. Свещенослужителят продължи да припява.

– Шестнадесет-шестнадесет-шестнадесет-шестнадесет-шестнадесет – заслужава триста – шестнадесет-шестнадесет-шестнадесет-шестнадесет-шестнадесет – би трябвало да стигне до петстотин – шестнадесет-шестнадесет-седемнадесет-седемнадесет-осемнадесет-осемнадесет-деветнадесет-деветнадесет-деветнадесет. – Той спря и огледа богомолците с укорителен поглед. Те, по всичко личеше, го бяха разочаровали. Като присви устни, той посочи с ръка един ужасно неудобен стол със страшно крехки на вид крака, обилно боядисан със златиста боя. – Господа! Дами и господа! Не сте дошли тук да ми губите времето. Аз не съм дошъл тук да губя вашето. Нима сериозно ми предлагате деветнадесет долара за този стол от осемнадесети век, по всеобщо мнение най-прекрасният екземпляр, предлаган за продан в Ню Йорк от месеци насам? Давате двадесет? Благодаря ви. Двадесет-двадесет-двадесет-двадесет. Това е *вашият* шанс. Безценен. Останали са много малко такива. Двадесет и пет-пет-пет-пет-тридесет-тридесет. Точно това, което търсите. Единственият в Ню Йорк. Тридесет и пет-пет-пет-пет. Четиридесет-четиридесет-четиридесет-четиридесет-четиридесет. Погледнете тези крака! Дръпни го назад, Уили, на светло. Да се видят по-добре краката.

Уили, който се явяваше нещо като дякон, премести стола, както му беше наредено. Реджи ван Тюйл, който отчаяно се прозяваше, за първи път прояви проблисък на интерес.

– Уили – отбеляза той, като гледаше този младеж повече със съжаление, отколкото с укор – прилича на Джо-Джо, момчето с кучешко лице, не мислиш ли?

Арчи кимна в потвърждение. Същата критична мисъл беше спходила и него.

– Четиридесет и пет-пет-пет-пет-пет-пет – продължи напевно да повтаря свещенослужителят. – Веднъж четиридесет и пет. Втори път четиридесет и пет. Трети и последен път, четиридесет и пет. Продаден за

четиридесет и пет. Господинът на петия ред.

Арчи любопитно огледа реда наляво и надясно. Искаше да види човека, проявил достатъчно глупост да даде четиридесет и пет долара за такава вехтория, която дори за сядане не става. В този момент усети, че Уили с кучешкото лице се навежда към него.

– Вашето име, моля? – тайнствено изшептя той.

– Ъ-ъ-ъ, какво? – заекна Арчи. – О, името ми е Мофам. – Очите на множеството го накараха да се почувства малко нервен. – Ъ, радвам се да се запознаем и тъй нататък.

– Десет долара депозит, моля – най-накрая сподели истинските си намерения Уили.

– Нищичко не разбирам, старче. Каква е тази велика мисъл, която се върти в главата ти?

– Десет долара депозит за стола.

– Какъв стол?

– Вие предложихте четиридесет и пет долара за стола.

– Аз?

– Вие кимнахте – каза укорително Уили. – Ако – продължи той обвинението си – не сте искали да наддавате, защо кимнахте?

Арчи се сконфузи. Той можеше, разбира се, да обясни, че просто беше кимнал в знак на съгласие със забележката, че Уили прилича на Джо-Джо, момчето с кучешко лице, но нещо сякаш му казваше, че човек, който твърдо се придържа към тръжната процедура, би счел извиненията за лишени от такт. Той се поколеба за миг, после подаде десет-доларова банкнота, цената за чувствата на Уили. Веднага след това Уили се оттегли като заситен тигър, отдалечаващ се от трупа на жертвата си.

– Слушай, старче – оплака се възмутен Арчи на Реджи, – това минава всякаква граница, знаеш. И най-дебелият портфейл няма да издържи на такова изръсване.

Реджи се замисли над този проблем. Лицето му изглеждаше изтерзано от умствения напън.

– Не кимай повече – посъветва го той. – Превръща се в навик, ако не внимаваш. Когато искаш да наддаваш, завърти пръсти. Точно така. Завърти ги!

Реджи въздъхна сънливо. Беше започнала да го бори дрямка. В залата беше задушно, не позволяваха да се пуши и той вече беше започнал да съжалява, че е дошъл. Службата продължи. Появяваха се и изчезваха отблъскващи в различна степен предмети, възхвалявани от

свещенослужителя, ала посрещани студено от паството. Отношенията между първия и последните все повече охладняваха. Паството изглежда подозираше, че възхвалите на служителя от амвона не са съвсем безкористни, а служителят от своя страна изглежда подозираше, че паството изпитва лекомислено желание да му губи времето. Той беше започнал да разсъждава на всеослушание защо изобщо са дошли. Веднъж когато предложи за два долара особено противна статуетка на гола жена с нездрав, зеленикав цвят на кожата и не се намериха желаещи да наддават за нея, паството стоически изслуша обяснението му, че тя е единствена по рода си на целия континент и той направо ги обвини, че са дошли в тръжната зала само да поседят и да отморят краката си.

– Ако твоето нещо – каквото и да е то, не се появи скоро, Арчи – каза Реджи, като с усилие се мъчеше да отпъди пелените на съня – мисля да си вървя. С какво, всъщност, си дошъл да се сдобиеш?

– Доста трудно ми е да ти го опиша. Една такава странна дреболия, направена от порцелан или друг подобен трошлив материал. Аз я наричам Понго. Обаче този тук не е Понго, разбираш ли – това е неговото братче. Предполагам, че то е също толкова гнусно. Доста сложно е, знам, но – хей! – Той развълнувано посочи с ръка. – Слава Богу! Започваме. Ето го! Виж! Уили го носи в момента.

Уили, който беше изчезнал зад златистата завеса, се беше върнал и наместваше върху поставка малка порцеланова фигура. Тя представляваше войн с ризница, насочил вдигнатото си копие към противника. Арчи беше обзет от трепетно вълнение. Паркър не беше срешил. Даже капките вода не си приличат толкова. Нямахме съмнение, че това е фигурката-двойник на небезизвестния Понго. Те бяха напълно еднакви. Дори от мястото, където седеше, Арчи можеше да различи по лицето на порцелановия бранник върху поставката същото изражение на непоносимо доволство, което беше охладило симпатиите му към оригиналния Понго.

Свещенослужителят, неразколебан от предишните неочаквани откази, изгледа фигурката с поглед, изпълнен с възторжена наслада, която паството изобщо не споделяше, тъй като за тях малкият брат на Понго беше просто поредната непривлекателна вещ.

– Това – произнесе той с трепет в гласа – е нещо много специално. Порцеланова фигура, датираща от времето на династията Мин. Уникална. Нито на единия, нито на другия бряг на Атлантика може да намерите нещо подобно. Ако продавах това в „Кристис“ в Лондон, където хората – заяви хапливо той – са научени да ценят красивото, рядкото и

изящното, би трябвало да обявя начална цена от хиляда долара. Опитът от този следобед ми показа, че това вероятно ще бъде твърде много за присъстващите в тази зала. – Пен-снето му проблесна войнствено, докато погледът му се плъзгаше по безстрастното множество. – Ще ми предложи ли някой един долар за тази уникална фигурка?

– Скачай веднага, старче – каза Реджи ван Тюйл. – Върти пръстите си, драги момко, върти ги. Един долар е разумна цена.

Арчи завъртя пръсти.

– Предлагат ми долар – горчиво заяви свещенослужителят. – Ето един господин, който не се бои да рискува. – Той изостави лекия сарказъм и подходът му стана твърд и решителен. – Хайде, хайде, господа, не сме дошли тук да си губим времето. Ще ми предложи ли някой сто долара за това великолепно произведение на... – Той млъкна внезапно и сякаш за момент изгуби самообладание. Погледът му беше вперен в някакъв човек, който седеше на реда пред Арчи.

– Благодаря – задавено произнесе той. – Предлагат ми сто долара! Сто-сто-сто...

Арчи започна да се тревожи. Този неочакван, огромен скок, този съвсем непредвиден бум в търсенето на Понговци, ако човек можеше да го опише така, беше повече от смущаващ. Той не можеше да види кой е съперникът му, но беше ясно, че поне един от присъстващите нямаше намерение да позволи братът на Понго да се изплъзне от ръцете му без борба. Арчи погледна безпомощно към Реджи за съвет, но Реджи вече определено беше престанал да се съпротивлява. Изтощен до краен предел той се беше облегнал на стола със затворени очи и дишаше равномерно през носа. Оставен да се оправя сам, Арчи не можа да измисли нищо по-добро, освен да завърти отново пръсти. Щом направи това, в напевния глас на свещенослужителя се появи нотка на подчертана радост.

– Предлагат ми две стотачки. Много по-добре. Завърти поставката, Уили, и им дай възможност да го огледат. Бавно! Бавно! Не въртиш колело на рулетка. Двеста. Две стотачки-две стотачки-две стотачки-две стотачки-две стотачки. – Той внезапно изпадна в лирично настроение. – Две-две-две. Имало дама на име Рене, която пътувала с влак в два и две. Казал носачът: „Не се тревожи, не бързай, поспри. Има още минута-две до влака в два и две!“ Две-две-две-две-две!

Тревогата на Арчи нарасна. Той сякаш въртеше пръсти пред този речовит мъж през море от неразбиране. Едва ли има нещо по-трудно за точно тълкуване от въртенето на пръсти, а представата на Арчи за езика

на въртене на пръсти и представата на свещенослужителя драстично се разминаваха. Свещенослужителят очевидно смяташе, че когато Арчи завърти пръсти, неговото намерение е да вдигне цената със сто долара, докато Арчи всъщност искаше да покаже, че просто вдига предишната обявена цена с един долар. Той чувстваше, че ако му бъде предоставена думата, би могъл да обясни това на свещенослужителя, но последният не му даде никаква възможност за това. Той беше стиснал своята публика за гушата, така да се каже, и не възнамеряваше да ѝ позволи да си поеме дъх.

– Двеста – двеста – две... – триста, благодаря, сър – триста-триста-триста-четирисотин-петстотин-петстотин-шестстотин-шестстотин-седемстотин-седемстотин-седемстотин.

Арчи се отпусна премалаял на стола. Беше изпитвал подобно чувство само два пъти в живота си – веднъж когато беше взел първия си урок по управление на мотоциклет и беше натиснал педала на газта вместо този на спирачката, и втори път, неотдавна, когато за първи път реши да слезе с експресен асансьор. Усещането беше аналогично – сякаш беше натъпкан в някаква машина, която беше оставила по-голямата част от вътрешностите му на известно разстояние от тялото му. Сред този водовъртеж от емоции изплува един несъмнен факт – каквато и цена да предлага противникът, той беше длъжен да спечели наградата. Люсил го беше изпратила в Ню Йорк с изричната заръка да направи това. Беше жертвала бижутата си за благородната кауза, целяща размекване на татенцето. Тя разчиташе на него. Това начинание се беше превърнало за Арчи в свещена мисия. Дълбоко в себе си той се чувстваше като едновремешен рицар, попаднал по следите на Светия Граал.

Арчи отново завъртя пръсти. Пръстенът и гривната му бяха донесли почти хиляда и двеста долара.

– Предлагат ми осемстотин. Осемстотин. Осем-осем-осем-осем...

Някъде от задната част на залата прозвуча глас. Спокоен, хладен, хаплив, решителен глас.

– Девет!

Арчи се надигна от мястото си и се обърна. Тази подла атака откъм гърба попари бойния му дух. В този момент един млад мъж, който стоеше точно пред него, също се надигна и се огледа. Беше широкоплещест младеж с решителен вид, който смътно напосмя на Арчи на някого, когото беше виждал преди. Но Арчи беше твърде зает с издирването на новопоявилия се конкурент отзад, за да му обърне повече внимание. Най-сетне го откри благодарение на факта, че очите на всички, които се

намираха в тази част на залата, бяха вперени в него. Той беше дребен мъж на средна възраст с очила с рогови рамки. Можеше да бъде професор или нещо подобно. С каквото и проклето занимание да си запълваше времето, той очевидно беше човек, с когото трябваше да се съобразяват. Имаше вид на богаташ, а държанието му беше държание на човек, който е готов да се пребори за своето, дори ако това му отнемеше цялото лято.

– Предлагат ми деветстотин. Девет-девет-девет-девет... Арчи дръзко изглежда мъжа с очилата.

– Хиляда! – извика той.

Нахлуването на огромни финансови ресурси в спокойния ход на следобедната процедура беше изтръгнало паството от неговата летаргия. Разнесе се развълнуван шепот. Присъстващите започнаха да проточват вратове и да шават. Що се отнася до свещенослужителя, малко е да се каже, че доброто му настроение се беше възвърнало. Вратата му в неговите близки се беше извисила от низините до небесата. Той бълбукаше като весело котле на огъня. Въпреки пламенните му хвалебствия, той щеше да бъде съвсем доволен да се избави от малкия брат на Понго за двадесет долара. Мисълта, че наддаването вече беше стигнало до хиляда долара, а неговата комисионна беше двадесет процента, го накара да засияе като току-що калайдисан бакър.

– Наддаването стигна до хиляда долара! – изчурулика той. – Разбира се, господа, не желая да ви припирам. Всички тук сте ценители и никой от вас не би допуснал със скръстени ръце да гледа как една безценна фигура от династия Мин се продава на символична цена. Може би не всички могат добре да видят фигурата там, където е поставена. Уили, занеси я при тях и им я покажи. Ще направим малка пауза, докато разглеждате внимателно тази чудесна фигурка. Хайде, Уили! Размърдай се!

Арчи, който седеше като замаян, усети, че Реджи ван Тюйл беше изкарал първия си сън и говореше нещо на младия мъж пред тях.

– Видж ти, хиляди привети! – каза Реджи. – Не знаех, че си се върнал. Помниш ме, нали? Реджи ван Тюйл. Познавам сестра ти много добре. Арчи, старче, запознай се с моя приятел Бил Брустър. Ама че работа, дявол да го вземе – той се ухили сънливо. – Бях забравил. Разбира се. Той е твой...

– Здравейте – каза младият мъж – Като отворихме дума за сестра ми – обърна се той към Реджи, – да си срещал случайно съпруга й?

Предполагам, знаеш, че се е омъжила за някакъв дръвник?

– За мен – побърза да разсее информационното затъмнение Арчи.

– Хайде бе!

– Сестра ти се ожени за мен. Казвам се Арчи Мофам.

Младият мъж сякаш се смути малко.

– Съжалявам – каза той.

– Няма нищо – прости му веднага Арчи.

– Просто се подведох по това, което баща ми пише за теб в писмата си – обясни извинително той.

Арчи кимна.

– Страхувам се, че твоят добър стар родител не ме оценява достатъчно. Но се надявам, че всичко ще се оправи. Ако успея да се докопам до тази странна порцеланова дреболия, ще му се издигна в очите. Искам да кажа, че той има една такава и ако успее да събере фул, както се казва, доколкото разбирам, ще му поникнат крила, ще навири гребена и ще закукурига щастливо.

Младият мъж го изгледа втренчено.

– *Ти* ли си този, който наддава срещу мен?

– Ъ-ъ-ъ, какво? Ти ли наддаваше срещу *мен*?

– Исках да купя това нещо за баща ми. Имам си специална причина да не желая да си разваляме точно сега отношенията. И ти ли искаш да се сдобиеш с джунджурийката за него?

– Точно така! Като изненада. Идеята беше на Люсил. Неговият камериер, един момък на име Паркър, ни подхвърли, че това нещо ще бъде предложено на търг.

– Паркър! Боже Господи! Точно Паркър ме уведоми за това. Срещнах го на Бродуей и той ми каза за него.

– Странно, изобщо не споменава за това в писмото си до мен. Бре, дяволите да го вземат, можехме да се сдобием с тази дреболия за по-малко от два долара, ако бяхме наддавали заедно.

– Е, по-добре сега да започнем да наддаваме заедно и да смажем онази неприятна личност там отзад. Не мога да дам повече от хиляда и сто. Това е всичко, с което разполагам.

– И аз не мога да дам повече от хиляда и сто.

– Има само едно нещо. Искам да ми позволиш аз да поднеса фигурката на татко. Имам си специална причина да искам да му приложа малко четки.

– Нямам нищо против! – великодушно заяви Арчи. – За мен е все едно. Аз просто исках да му вдигна настроението, както се казва, ако

разбираш какво имам пред вид.

– Страшно мило от твоя страна – почти се просълзи шурейт Бил.

– Хайде, младежо, стига с тия метани. Радвам се, че мога да ти помогна.

Уили се беше завърнал от обиколката си сред ценителите и родният брат на Понго отново се озова на поставката. Свещенослужителят се покашля и възобнови проповедта си.

– След като всички огледахте тази великолепна фигура, ще... бяха ми предложили хиляда... хиляда-хиляда-хиляда-хиляда... хиляда и сто. Благодаря ви, сър. Предлагат ми хиляда и сто.

Свещенослужителят вече беше неудържим. Човек можеше да види как пресмята наум паричките, които щеше да гушне.

– Ти наддавай – каза братът Бил.

– Дадено! – съгласи се Арчи.

Той махна предизвикателно с ръка.

– Хиляда и триста – каза мъжът отзад.

– Хиляда и четиристотин, дявол да го вземе!

– Хиляда и петстотин!

– Хиляда и шестстотин!

– Хиляда и седемстотин!

– Хиляда и осемстотин!

– Хиляда и деветстотин!

– Две хиляди!

Видът на водещия службата издаваше неудържимото му желание да викне и да запее. Цялото му същество излъчваше доброжелателност и сърдечност.

– Предлагат ми две хиляди. Ще даде ли някой повече от две хиляди? Хайде, господа, не ми се иска да подаря тази великолепна фигурка без пари. Две хиляди и сто. Две хиляди и сто-сто-сто-сто. Е, това вече започва да прилича на онова, с което съм свикнал. Когато работех за Сотби в Лондон, такова наддаване беше нещо обичайно. Две хиляди и двеста-двеста-двеста-двеста-двеста. На никого не правеше впечатление. Триста-триста-триста. Две хиляди и триста-триста-триста-триста. Предлагат ми две хиляди и триста долара.

Той погледна с очакване Арчи, така както човек поглежда любимото си куче, подканвайки го да изпълни заучения номер. Но Арчи беше стигнал до края на възможностите си. Ръката, която толкова често и смело се беше въртяла, лежеше безжизнена до крачолата на панталона му. Арчи беше изчерпан.

– Две хиляди и триста – каза свещенослужителят подкупващо.

Арчи не помръдна. Последва напрегната пауза. Свещенослужителят въздъхна леко, като човек, който се пробужда след красив сън.

– Две хиляди и триста – каза той. – Един път две и триста. Втори път две и триста. Трети и последен път, две и триста. Продадена за две хиляди и триста. Поздравявам ви с чудесната покупка, сър!

Реджи ван Тюйл отново беше задрямал. Арчи потупа своя шурей по рамото.

– Можем да тръгваме, а?

Те си пробиха път през тълпата и се отправиха към улицата. Стигнаха до Пето Авеню без да проговорят.

– Дяволски неприятно – обобщи най-сетне ситуацията Арчи.

– Отвратително! – додаде Бил.

– Чудя се кой беше този човек.

– Сигурно някой колекционер.

– Е, какво да се прави!

Братът Бил хвана Арчи под ръка и се разприказва.

– Не исках да го споменавам пред ван Тюйл – каза той, – защото Реджи е невероятен дърдорко и цял Ню Йорк щеше научи още преди да е станало време за обяд. Но ти си човек от семейството и можеш да пазиш тайна.

– Абсолютно! Няма съм като гроб и тъй нататък.

– Причината, заради която исках това проклето нещо е, че току-що се сгодих за едно момиче в Англия и си помислих, че ако мога да се подмажа на баща ми с тази порцеланова фигурка и в същото време да му съобща новината, това ще ми помогне. Тя е най-прекрасното момиче!

– Бас лоя, че е така – сърдечно заяви Арчи.

– Проблемът е, че тя участва в хора на един от тамошните водевили, а татко лесно кипва. Така че си помислих... о, добре де, вече няма смисъл да се тюхкам. Хайде да идем на някое тихо местенце и ще ти разкажа всичко за нея.

– Гласувам с две ръце за предложението! – въодушевено се съгласи Арчи.

Салваторе избира неподходящ момент

На следващата сутрин Арчи взе обратно семейните скъпоценности от техния временен дом и се отправи към „Космополис“. Каква беше изненадата му, когато прекрачвайки фойето заби нос в яката гръд на своя тъст. Още по-озадачаващо обаче беше необичайно жизнерадостното настроение на господин Брустър. Арчи едва повярва на очите си, когато тъстът му махна сърдечно с ръка, а още по-трудно – на ушите си, когато миг по-късно господин Брустър, като се обърна към него с „мойто момче“, го попита как е и отбеляза, че денят е топъл.

Несъмнено си струваше човек да се възползва от тази слънчева пролука в иначе облачното разположение на духа на господин Брустър и първата мисъл на Арчи побягна към онеправдания Салваторе, чийто печален разказ беше изслушал съчувствено предния ден. Ясно беше, че точно сега е моментът този паж на пълните чинии и празния джоб да излее болката си, преди някой неочакван обрат на събитията да помрачи човеколюбивото настроение на господин Даниъл Брустър. Като измънка едно бързо „Здрасти“ по посока на тъста си, Арчи влетя в ресторанта. Салваторе, в очакване на часа за предстоящия обяд, който все още не беше настъпил, стоеше облегнат на отсрещната стена с умислен вид.

– Момко! – извика Арчи.

– Сер?

– Случи се нещо крайно необичайно. Добрият стар Брустър се изтърси неочаквано и сега е във фойето. И което е още по-странно, сякаш са му поникнали крила.

– Сер?

– Навирил е гребена, нали разбираш. Настроението е от благо по-благо. Доволен е от нещо. Ако сега се явиш пред него с тази твоя история, няма начин да не успееш. Ще те разцелува, ще ти връчи портфейла си и ще ти даде иглата си за вратовръзка. Тичай при оберкелнера и го помоли да те освободи за десетина минути.

Салваторе изчезна да търси споменатия шеф, а Арчи се върна във фойето да се порадва на необичайното настроение на тъста си.

– Виж ти, виж ти, виж ти, ама че работа! – каза той. – Мислех, че си в Брукпорт.

– Пристигнах тази сутрин, за да се срещна с един мой приятел –

отвърна сърдечно господин Брустър. – Професор Бинстед.

– Не мисля, че го познавам.

– Много интересен човек – каза господин Брустър, все така необичайно дружелюбно. – Има познания в доста области – наука, френология⁶, антики. Помолих го да участва от мое име в един търг вчера. Става дума за малка порцеланова фигура...

Сякаш гръм удари Арчи.

– Порцеланова фигура... – едва успя да произнесе той, като заекваше.

– Да. Също като онази, която сигурно си забелязал горе, върху полицата на камината. Отдавна се опитвам да събера двете. Никога нямаше да разбере за тази, ако не беше онзи мой камериер, Паркър. Много мило от негова страна, че ми съобщи за нея, като се има пред вид, че го уволних. А ето го Бинстед. – Той се запъти да поздрави дребен мъж на средна възраст с очила с рогови рамки, който бързо вървеше през фоайето. – Е, Бинстед, значи се сдобих с нея.

– Да.

– Предполагам, че цената не е била прекомерно висока?

– Две хиляди и триста.

– Две хиляди и триста! – Земята сякаш се завъртя под краката на господин Брустър. – Две хиляди и триста!

– Ти ми даде карт бланш!

– Да, но две хиляди и триста!

– Можех да я получа за няколко долара, но за нещастие малко закъснях и когато пристигнах, някакъв млад глупак беше вдигнал цената ѝ на хиляда. После се залепи за мен и най-накрая успях да се отърва от него на две хиляди и триста. Хей, ами че това е същият човек! Приятел ли ти е?

Арчи се покашля.

– По-скоро роднина, отколкото приятел, така да се каже. Зет, нали разбирате!

Сърдечността на господин Брустър скоростижно си замина от този суетен свят.

– Сега пък каква глупост си измъдрил? – попита той. – Крачка не мога да направя, без да се замотаеш в краката ми. Защо, дявол да те вземе, си наддавал?

6. френология (гр.) отречена в наши дни наука за изучаване на характера и умствените способности на човека по формата и издатините на черепа. Основана през 1828 г. от немския лекар Гал, бел.пр.

– Ние помислихме, че планът си го бива Обсъдихме въпроса и стигнахме до заключение, че е чудесен. Нали разбираш, искахме да купим тази странна дреболия и да те изненадаме.

– Кои вие?

– Люсил и аз.

– Но откъде сте разбрали за нея?

– Паркър, камериерът, ми писа за това.

– Паркър! Той не ти ли каза, че ме е уведомил, че фигурата ще се продава на търг?

– Съвсем не! – Арчи внезапно беше обзет от съмнение. Въпреки че беше малко наивен за възрастта си, дори на него му стана ясна крайната непочтеност на ролята, която беше изиграл Паркър. – Слушай, знаеш ли какво, струва ми се, че това приятелче, Паркър, е водило всички ни за носа, а? Искам да кажа, тъкмо добрият стар Парк е казал на сина ти – Бил, нали така, да иде и да наддава за това нещо.

– Бил! Там ли беше Бил?

– Разбира се, лично! Наддавахме един срещу друг като полудели, докато не успяхме да се съберем и да се запознаем. А после тази птица... този господин, искам да кажа, цъфна там и започна да наддава срещу нас.

Професор Бинстед се засмя тихо с безгрижния смях на човек, разбрал, че всички около него са загазили и единствено той се е измъкнал сух от водата.

– Твърде изобретателен е този твой Паркър, Брустър. Методът му изглежда прост, но майсторски. За мен няма съмнение, че той, или някой негов съучастник се е сдобил с фигурата и я е предложил на аукционера, а после си е осигурил добра цена, като ни е накарал да наддаваме един срещу друг. Доста изобретателно!

Господин Брустър се бореше храбро с желанието си да разчлени, удуши или да накълца на дребни парчета бившия си служител, ако го докопа по някакъв начин. Най-сетне сякаш успя да го превъзмогне и да се застави да погледне нещата откъм добрата им страна.

– Е, както и да е – каза той. – Сега имам и двете фигури – точно както исках. В тази кутия ли си я сложил?

– Да. Не исках да я поверя на някоя куриерска служба. Хайде да се качим в стаята ти и да видим как ще изглеждат двете една до друга.

Те поеха през фойето към асансьора. Градоносният облак над челото на господин Брустър все още не се беше разсеял, когато се отправиха към неговия апартамент. Катс повечето бедни хора, които със

собствени усилия са спечелили богатство, той не гореше от желание да се разделя с парите си без достатъчно основателна причина и беше ясно, че мисълта за тези две хиляди и триста долара продължаваше да поддържа висока киселинността на стомашните му сокове.

Господин Брустър отключи вратата и прекоси стаята. После изведнъж закова на място. Огледа се веднъж, после се огледа втори път. Накрая се хвърли към звънеца и го натисна, след което остана прав, издаващ странни клокочещи звуци като готвещ се да изригне вулкан.

– Какво става, старче? Нещо не е наред ли? – поинтересува се Арчи.

– Не е наред! Не е наред! Тя е изчезнала!

– Изчезнала!

– Фигурата!

Сервиторът на етажата, който се беше появил безшумно в отговор на позвъняването, застана до вратата.

– Симънс! – рязко се обърна към него господин Брустър. – Влизал ли е някой в този апартамент откакто заминах?

– Не, сър.

– Никой?

– Никой освен вашият камериер, сър – Паркър. Каза, че дошъл да вземе някои неща. Предположих, че вие сте го изпратили, сър, със съответните указания.

– Махай се!

Професор Бинстед беше отворил кутията и беше поставил Понго на масата. В стаята се възцари угнетяваща тишина. Арчи взе фигурката и я закрепил на дланта си. Колко е малка, философски заключил той, а какъв шум вдигнал около себе си.

Господин Брустър постоя известно време мълчаливо, разтърсван от могъщите тевтонични сили на безсилния гняв.

– Така значи – каза най-сетне той с треперещ от самосъжаление глас – толкова главоболия...

– И разходи – тихо вметна професор Бинстед.

– Само за да откупя нещо, което е било откраднато от мен! И заради това, че се вреш където не трябва – изкрещя той, като се обърна към Арчи – трябваше да платя две хиляди и триста долара за него! Не знам защо толкова окайват Йов⁷. Йов никога не е имал около себе си нещо

7. Йов (библ.) – еврейски патриарх, прочут със своето благочестие и смирение. Посрещнал стоически изпратените му от Господ изпитания и не се отрекъл от него, бел.пр.

подобно на теб!

– Е – възрази Арчи, – имал е един-два струпея!

– Струпеи! Седнал да ми говори за струпеи!

– Страшно съжалявам! – промърмори Арчи. – Направих го с най-добри намерения. Исках да сторя добро. И прочие неща от този род!

Единствената мисъл, която занимаваше ума на професор Бинстед, засенчвайки всички останали страни на аферата, беше за изобретателността на отсъстващия Паркър.

– Хитър план! – каза той. – Много хитър план! Този човек Паркър има първокласен мозък. Ще ми се да опипам издутините му.

– А на мен ми се ще да му направя няколко! – заяви покрусеният господин Брустър. Той пое дълбоко дъх. – Е, добре – каза с примирение той – като имам пред вид как съм се наредил – с камериер мошеник и малоумен зет, предполагам че трябва да съм благодарен, задето все пак разполагам със собственото си имущество, въпреки че трябваше да заплатя две хиляди и триста долара за привилегиите да си остане мое.

Той се обърна гневно към Арчи, който стоеше замислен. Току-що се беше сетил за нещастния Бил. Щеше да измине твърде дълго време, преди господин Брустър да изпадне в подходящо настроение, за да изслуша с разбиране историята за любовта на двамата млади.

– Дай ми тази фигура!

Арчи продължаваше да върти разсеяно Понго в ръката си. В момента се чудеше как да съобщи тази тъжна случка на Люсил. Бедното момиче щеше да бъде разочаровано.

– Дай ми тази фигура! – ревна господин Брустър.

Арчи стреснато подскочи. В един миг Понго сякаш увисна неподвижно във въздуха подобно на ковчега на Мохамед между небето и земята, но после земното привличане си каза думата. Понго падна с рязко изтракване и посипа пода със ситни парченца античен порцелан. Точно в този момент на вратата се почука и в стаята влезе мургава личност с потаен вид, която кръвясалият поглед на господин Брустър оприличи на някой от босовете на Черната Ръка⁸. Нещастният Салваторе, който би могъл да влезе по всяко друго време, беше избрал точно този момент да изложи своя случай.

– Вън! – изрева господин Брустър. – Не съм звънил за сервитьор.

Арчи, чийто ум беше зашеметен от катастрофалния развой на

8. „Черната ръка“ – престъпна организация в САЩ, съществувала в началото на века, бел.пр.

събитията, се съвзе достатъчно, за да влезе в ролята на домакин. Салваторе беше тук по негово настояване, и въпреки че му се искаше да бе избрал по-благоприятен момент за деловия разговор, той се чувстваше задължен да направи всичко възможно, за да му помогне в този труден час.

– О, почакай, само половин секунда – каза той. – Не си разбрал правилно. Всъщност това момче, както изглежда, е доста изтормозено и угнетено, потиснато и тъй нататък и аз предложих да дойде при теб и да ти каже няколко добре-подбрани думи. Разбира се, ако предпочиташ... някой друг път...

Но на господин Брустър не беше дадена възможност да отложи разговора. Преди да успее да си поеме дъх, Салваторе беше започнал да говори. Той беше сладкодумен, вещ оратор и измина известно време, преди господин Брустър да успее да вземе думата. Когато го направи, той заговори без заобикалки. Въпреки че не беше лингвист, беше успял да схване достатъчно голяма част от изложението, за да разбере, че сервитьорът е недоволен от условията в неговия хотел, а както вече посочихме, господин Брустър не понасяше хора, които критикуват „Космополис“.

– Уволнен си! – отсече без колебание господин Брустър.

– Е, недей така! – запротестира Арчи.

Салваторе промърмори нещо, което прозвуча като откъс от Данте.

– Уволнен! – повтори господин Брустър решително. – И страшно ми се иска – добави той, като изгледа злостно своя зет – да можех и *теб* да уволня!

– Е – жизнерадостно каза професор Бинстед, като наруши мрачното мълчание, последвало бурните събития, – ако ми дадеш чек, Брустър, мисля да си тръгвам. Две хиляди и триста долара. Нека бъде платим на приносителя. Така ще мога да отскоча зад ъгъла и да го осребря преди обяд. Това ще бъде чудесно!

12

Искрящи очи – и една муха

„Ермитажа“ (ненадминат пейзаж, превъзходна кухня, собственик – Даниъл Брустър) беше живописен летен хотел в зеленото сърце на планината, построен от тъста на Арчи малко след като беше поел управлението на „Космополис“. Самият господин Брустър обаче рядко идваше тук, тъй като предпочиташе да съсредоточи вниманието си върху своята рожба в Ню Йорк. Ето защо Арчи и Люсил, които закусуваха в просторната трапезария десетина дни след злополучните събития, описани в предишната глава, трябваше да се задоволят с две от трите широко рекламирани атракции на хотела. През прозореца до тях се виждаше доста голяма част от ненадминатия пейзаж; на масата вече бяха сервирани образци от превъзходната кухня; а фактът, че очите напразно търсеха собственика Даниъл Брустър, не изпълваше, поне Арчи, с усещане за болезнена загуба Той понасяше това хладнокръвно и дори с подчертан възторг. По мнението на Арчи, всичко, от което се нуждаеше едно място, за да се превърне в земен рай, беше между него и господин Даниъл Брустър да има разстояние от около четиридесет и седем мили.

Двамата младоженци бяха дошли в „Ермитажа“ по предложение на Люсил. Господин Брустър, който по принцип не беше дарен от природата със слънчев нрав и широки възгледи за живота, след инцидента с Понго гледаше толкова мрачно на света и в частност на своя зет, та Люсил си беше помислила, че ще бъде най-добре поне за известно време той и Арчи да бъдат далеч един от друг – възглед, който нейният съпруг горещо приветства. Престоят в „Ермитажа“ много му се нравеше и сега Арчи плъзгаше поглед по зелените вълни на безкрайните хълмове с доволството на здрав мъж, който се е настанил удобно и си похапва достойна закуска.

– Днес ще бъде още един чудесен ден – отбеляза той, като продължи да гледа с възхита искрящия пейзаж, от който сутрешната мъгла беше започнала да се вдига като прозрачни облачета пушек. – Точно такъв ден, в който би трябвало да си тук.

– Да, неприятно е, че се налага да замина. Ню Йорк ще бъде като пещ.

– Отложи пътуването – предложи Арчи.

– Боя се, че не мога. Имам проба.

Арчи се отказа от по-нататъшни дебати. Той имаше достатъчно дълъг стаж като съпруг, за да знае колко важно нещо са пробите.

– Освен това – продължи Люсил, – искам да видя татко.

Арчи сподави едно презрително изсумтяване.

– Връщам се утре вечер, скъпи мой – продължи Люсил. – Ще прекараш чудесно тук.

– Слънце на живота ми, знаеш, че не мога да прекарам чудесно, когато теб те няма. Нали разбираш...

– Наистина ли? – изчурулика одобрително Люсил. Тя никога не се изморяваше да слуша подобни признания от страна на Арчи.

Арчи внезапно млъкна, отправил поглед към другия край на трапезарията.

– Господи! – възкликна той. – Каква невероятно красива жена!

– Къде?

– Хей там. Току-що влезе. Очите ѝ са прекрасни! Не мисля, че някога съм виждал подобни очи. Забеляза ли какви очи има? Сякаш искрят. Страхотно хубава жена!

Въпреки че утринта беше топла, над масата се спусна хлад. По лицето на Люсил премина арктически повей. Тя не винаги беше в състояние да споделя силния младежки ентузиазъм на Арчи.

– Така ли мислиш?

– Фигурата ѝ също е чудесна.

– Нима?

– Е, исках да кажа, че общо взето си я бива – даде отбой Арчи, възвръщайки си част от онази съобразителност, която издига човека над нивото на дивите зверове. – Разбира се, тя изобщо не е моят тип.

– Познаваш ли я?

– В никакъв случай, ни най-малко – припряно отрече Арчи. – Никога през живота си не съм я срещал.

– Виждал си я на сцената. Името ѝ е Вера Силвъртън. Гледахме я в...

– Да, разбира се. Наистина. Слушай, чудя се какво прави тук? Трябва да бъде в Ню Йорк, да репетира. Спомних си, че срещнах онзи, как му викат... нали се сещаш... човека, който пише пиеси и тъй нататък, та спомням си, че срещнах Джордж Бенам, и той ми каза, че тя репетирала роля в едно негово произведение – забравих името му, все едно, няма значение. Защо тогава не е там?

– Вероятно се е връцнала за някаква дреболия, прекратила е договора си и си е заминала. Винаги прави така. Славата ѝ се носи надлъж и

нашир. Сигурно е ужасна жена.

– Да.

– Не ми се говори за нея. Беше женена за някакъв мъж, но се разведе с него. После се ожени за друг мъж, но той се разведе с нея. Освен това, сигурна съм, че преди две години косата ѝ беше с друг цвят, а и мисля, че една жена не трябва да се гримира по този начин. А пък перлите, които носи, със сигурност не са истински. Да не говорим за розовият цвят, който никак не ѝ отива. Мисля, че тя е ужасна жена и не желая да говориш повече за нея.

– Дадено! – покорно се съгласи Арчи.

След като закусиха Люсил се качи в стаята, за да приготви багажа си. Арчи излезе на терасата пред хотела, запали цигара и докато се наслаждаваше на превъзходната гледка, потъна в мисли за Люсил. Винаги си мислеше за нея, когато останеше сам, а какво остава в поетична атмосфера като настоящата, рожба на ненадминатия пейзаж около хотел „Ермитажа“. Колкото повече време минаваше от женитбата им, толкова повече му се струваше, че семейството – тази свята институция – е нещо прекрасно. Господин Брустър можеше да си мисли, че женитбата им е едно от най-злощастните събития на света, но за Арчи тя беше, и винаги си оставаше, най-успешната стъпка в кариерата му. И колкото повече си мислеше за това, толкова повече се удивляваше, че момиче като Люсил е било доволно да свърже съдба си с тази на един третокласен представител на мъжкия род като него. Разсъжденията му всъщност бяха точно такива каквито трябва да бъдат разсъжденията на един щастлив женен мъж.

От тях го изтръгна нещо подобно на възклицание или вик за помощ, който се разнесе почти до лакътя му. Арчи се обърна и видя, че поразителната госпожица Силвъртън е застанала до него. Косата ѝ със съмнителен цвят блестеше на слънцето, а едното от толкова критикуваните ѝ очи беше присвито. Другото умолително се беше втренчило в Арчи.

– Нещо ми влезе в окоето – проплака тя.

– Колко неприятно!

– Чудя се дали ще имате нещо против да ми помогнете? Ще бъде много мило от ваша страна!

Арчи би предпочел да се измъкне, но кой мъж, достоен да носи това име, би отказал да се притече на помощ на жена, изпаднала в беда? Не му оставаше нищо друго, освен да повдигне клепача на дамата, да огледа окоето ѝ и да го почисти с крайчеца на къпичката си.

Поведението му можеше да бъде определено не само като безупречно, но и като съвсем похвално. Рицарите на крал Артур непрекъснато са вършили подобни неща и хората от векове им се възхищаваха. Ето защо Люсил, която излезе от хотела точно когато споменатата операция приключваше, не би трябвало да изпитва раздразнението, което показва. Но, разбира се, в позата на мъж, който изважда пращинка от окото на жена, прозира известна измамна близост, която съвсем оправдано би могла да жегне чувствата на неговата съпруга. Това е поза, която предполага определена задушевност или тесни връзки, или нещо такова, както би се изразил Арчи.

– Толкова съм ви благодарна! – изпърха госпожица Силвъртън.

– О, не, няма защо! – отвърна мъжествено Арчи.

– Толкова неприятно е да ти влезе нещо в окото.

– Определено!

– Непрекъснато ми се случва!

– Лош късмет!

– Но рядко срещам толкова умен като вас човек, който да ми помогне.

Люсил се почувства длъжна да прекъсне този пир за разума и изплакване на душата⁹.

– Арчи, ако веднага отидеш да си вземеш стиковете, ще имам време да се разходя с теб, преди влакът ми да тръгне.

– О, а! – възкликна Арчи, който едва сега я забеляза. – О, а, да, веднага, да, да, да!

По пътя към първата площадка на Арчи се стори, че Люсил е разсеяна и замислена. Хрумна му, че в кризисни моменти чистата съвест е слаба утеха. Дявол да го вземе, какво друго би могъл да стори в тази ситуация? Да побегне с подвита опашка като някакъв подляр и да остави бедната жена да се клатушка насам-натам с рояк мухи, загнездени в око-то ѝ? И въпреки това...

– Гадно нещо е да ти влезе муха в окото! – най-сетне се осмели да каже той. – Дяволски неприятно, имам пред вид.

– Или много удобно – процеди саркастично Люсил.

– Ъ? – не хвана нишката Арчи.

– Е, това е много добър начин човек да избегне формалностите по представянето си.

9. „Пир за разума и изплакване за душата“ – стих от Имитациите на Хораций на английския поет Александър Поуп (1688–1744), бел.пр.

– О, недей така! Нима искаш да кажеш, че си мислиш...

– Тя е ужасна жена!

– Определено! – съгласи се веднага Арчи. Беше усетил накъде духа вятърът и с бързи и умели движения успя да вдигне платната в правилната посока. – Не разбирам какво виждат хората в нея.

– Е, на теб изглежда ти беше приятно да я отрупваш с внимание.

– Не, не! Нищо подобно! Тя ми вдъхваше абсолютно, как му беше името – онова, което изпитват мъжете, нали знаеш.

– Цялото ти лице сияеше – заяви Люсил.

– Ами! Просто бях присвил очи, защото слънцето блестеше право в тях!

– Изглежда тази сутрин хората присвиват очи и от най-дребното нещо! – не прие аргумента му тя.

Арчи беше тъжен, фактът, че подобно недоразумение беше възникнало в такъв чудесен ден и то в момент, когато щяха да бъдат разделени един от друг за около тридесет и шест часа, го караше да се чувства... как беше думата... абе, направо го караше да стърже дъното. Предполагаше, че съществуват думи, които биха могли да върнат веднага Любовта на трона ѝ, ала той не беше от онези речовити мъже, които само да бръкнат в торбата с мъдростите и вадят цял наръч убедителни сентенции. Чувстваше се наскърбен. Люсил, мислеше си той, би трябвало да знае, че е имунизиран срещу жени с блестящи очи и боядисана в странен цвят коса. Така де, дявол да го вземе, той би могъл да вади мухи от очите на Клеопатра с едната ръка и от очите на Троянската Елена с другата едновременно, без това да ускори дори с един единствен удар пулса му.

С намачкан като ненужен лист хартия дух той вяло изигра девет дупки. Дори и след двата часа, прекарани навън, когато се завърна в хотела животът все така продължаваше да му се струва сив и скучен. До този момент между него и Люсил не беше възниквало нищо, което поне смътно да наподобява кавга. Животът, мислеше си Арчи, не е нищо друго освен безкрайно страдание.

Всеки, намиращ се в подобно разцентрирано състояние, не би приел спокойно повторния сблъсък с първопричината за своето злощастие. Не го прие спокойно и Арчи. Съзирайки госпожица Силвъртън, седнала на канапето в ъгъла на фоайето, да разговаря с някакъв човек, той се втурна като обезумял и вземайки рязко завоите, спря едва когато се блъсна в бюрото, усърдно подпирано с лакти от администратора.

Администраторът, който винаги беше готов да си поприказва с

клиентите, му каза нещо, но Арчи не го чу. Само кимна механично. Ставаше дума за стаята му. Успя да долови думите „нищо против“.

– О, разбира се, точно така! – промълви Арчи.

Ама че бързив дявол беше този администратор! Той знаеше много добре, че Арчи няма нищо против стаята, в която беше настанен. Тези служители плещеха какво ли не в старанието си да накарат човек да почувства, че управата на хотела проявява лична загриженост към него. Това беше част от работата им. Арчи се усмихна разсеяно и се отправи към трапезарията. Тъжната гледка на празното място, където седяше Люсил, засили чувството му на самота.

Беше преполовил обяда си, когато някой зае стола срещу него. Арчи, вперил невиждащ поглед в природните дадености отвъд прозореца, отмести очи и установи, че неговият приятел Джордж Бенам, драматургът, беше изникнал изневиделица и седеше пред него.

– Привет! – унило поздрави той.

Джордж Бенам беше начумерен млад мъж, чиито очила му придаваха вид на опечален бухал. Очевидно нещо му тежеше, освен артистично разрошената черна коса, която се беше разпиляла по челото му. Той въздъхна уморено и си поръча пирог с риба.

– Стори ми се, че преди малко те мярнах като минаваше през файето.

– О, ти ли говореше с госпожица Силвъртън на канапето?

– Тя говореше с *мен* – съкрушено обясни драматургът.

– Добре, а сега кажи какво правиш тук – попита Арчи. Щеше му се господин Бенам да е някъде другаде, защото му пречеше да окайва самостоятелно безрадата си съдба, но тъй като човекът беше вече тук, доброто възпитание го задължаваше да поговори с него. – Мислех си, че си в Ню Йорк и наблюдаваш репетициите на твоята добра стара драма.

– Репетициите са прекратени. И както изглежда няма да има никаква драма. Боже мой! – нададе сърцераздирателен вопъл Джордж Бенам. – Защо, при наличието на толкова разнообразни възможности, когато животът предлага награди с пълни шепи – погледни товарачите на въглища, които изкарват по петдесет долара седмично или момчетата, които чистят канализацията и сияейки от щастие възпяват работата си – защо му трябва на човек нарочно да си избира работа като писане на пиеси? Единствен Йов от всички хора, живели на земята, наистина е имал право да напише пиеса, но дори и той би се озорил, ако изпълнителката на главната женска роля е приличала на Вера Силвъртън!

Арчи, и несъмнено този факт обясняваше защо има толкова голям и

разнообразен кръг от приятели, винаги беше в състояние да забрави за собствените си болести, за да изслуша неволите на другите.

– Разкажи ми всичко, момко – окуражи го той. – Пускай филма да върви! Да не би да е напуснала със скандал?

– Направо ни изостави. Как разбра? Да не би тя да ти е казала?

Арчи побърза да разсее идеята за подобна близост с госпожица Силвъртън.

– Не, не! Жена ми предположи, че вероятно е станало нещо от този род, когато я видяхме да идва на закуска. Искам да кажа, не може една актриса да закусва тук и в същото време да репетира в Ню Йорк. И защо те прати по дяволите, стари друже?

Господин Бенам отхапа парче пирог и заговори унило през надигащата се пара.

– Значи, ето какво се случи. Щом я познаваш толкова добре...

– Аз *не* я познавам! – повтори Арчи. Така и не можеше да разбере защо всички смятат, че е близък с известната актриса.

– Добре де, както и да е. Както знаеш, тя има куче...

– Не знаех, че има куче – възпротиви се отново Арчи. Вече беше сигурен, че днес целият свят се е наговорил да го свърже с тази жена.

– Е, тя има куче. Булдог. Една огромна и противна твар. И го води на репетициите. – Очите на господин Бенам се насълзиха. Силно развълнуван, той беше погълнал хапка от пирогом, която беше с около двадесет и осем градуса по-гореща, отколкото изглеждаше. В паузата, която последва тази злополука, пъргавият му ум прескочи няколко глави от разказа и когато отново беше в състояние да говори, каза: – И тогава стана белята. Всичко отиде по дяволите!

– Защо? – озадачено попита Арчи. – Да не би управата да се е възпротивила, че тя води псето си на репетициите?

– Сякаш това щеше да има някакво значение! Тя прави каквото си иска в театъра.

– В такъв случай, защо е станала тази беля?

– Ти не ме слушаш – укорително произнесе господин Бенам. – Казах ти. Кучето се промъкна със сумтене до мястото, където седях – в салона беше доста тъмно, нали знаеш – а аз се изправих да направя някаква забележка за нещо, което ставаше на сцената и сигурно съм го бутнал с крак.

– Ясно – каза Арчи, който най-накрая беше започнал да схваща развитието на сюжета. – Ритнал си кучето й.

– Бутнах го. Случайно. С крак.

– Разбирам. И когато си стоварил този ритник...

– Бутане – упорито повтори господин Бенам.

– Този ритник или бутане. Когато си нанесъл този ритник или бутане...

– По-скоро леко го тласнах.

– Добре де, направил си каквото си направил, и тогава ли стана белята?

Господин Бенам леко потръпна.

– Тя писна, а после излезе, като взе кучето със себе си. Разбираш ли, това не беше първият такъв случай.

– Боже мой! Нима през цялото време раздаваш ритници на домашните любимци на актьорите, които си поканил?

– Първият път не бях аз. Беше помощник-режисьорът. Не знаеше чие е кучето и когато се дотътри на сцената, той го плесна, перна го леко...

– Шляпна го?

– Не го шляпна – твърдо го поправи господин Бенам. – Може да се каже, че го потупа със сценария. Е, доста трудно успяхме да я успокоим тогава. Направихме го, все пак, но тя заяви, че ако отново се случи нещо подобно, ще зареже ролята си.

– Сигурно е привързана към кучето си – заключи Арчи, който едва сега изпита известна благосклонност и симпатия към дамата.

– Луда е по него, братче. Точно затова стана тази катастрофа, когато аз – без всякакъв умисъл – го тласнах случайно. Е, прекарахме останалата част от деня, като се опитвахме да я открием по телефона в апартамента ѝ, докато накрая не чухме, че била дошла тук. Изобщо не поиска да ме изслуша. Така стоят нещата при мен.

– Твърде неприятно! – съчувствено произнесе Арчи.

– Неприятно и още как – за мен. Никой друг не може да изиграе тази роля. Като истински глупак я написах специално за нея. Това означава, че ако тя не играе, пиесата изобщо няма да бъде поставена. Затова ти си последната ми надежда!

Арчи, който в този момент палеше цигара, едва не я глътна.

– Аз ли?

– Помислих си, че би могъл да я убедиш. Да ѝ обясниш колко много съдби зависят от нейното завръщане. Да я придумаш. Е, ти знаеш какво се прави в такива случаи!

– Но скъпи мой приятелю, казвам ти, че аз не я познавам!

Очите на господин Бенам се ококориха зад стъклената си преграда.

– Добре де, но тя те познава. Когато одеве мина през фойето, тя каза, че ти си единственото истинско човешко същество, което някога е срещала.

– Е, аз наистина извадих една мушица от окоето ѝ. Но...

– Така ли? Е, тогава всичко е много просто. От теб се иска само да я попиташ как е окоето ѝ и да ѝ кажеш, че има най-красивите очи, които някога си виждал и да ѝ погукаш мъничко.

– А не! – Страховитата програма, която неговият приятел беше съставил, ужаси Арчи. – Не мога! Бих направил всичко, за да ти помогна и прочие, но когато става дума за гукане, твърдо не!

– Глупости! Че какво трудно има в гукането?

– Ти просто не разбираш, друже. Не си семеен мъж. Искам да кажа, каквото и да приказваш за или против брака – истината е, че той превръща мъжа в бита карта, що се отнася до гукането. Не искам да те огорчавам по никакъв начин, старче, но когато става дума за гукане, трябва твърдо и решително да ти откажа.

Господин Бенам стана и погледна часовника си.

– Налага се да тръгвам – каза тъжно той. – Трябвала се върна в Ню Йорк и да докладвам. Ще им кажа, че самият аз не съм успял да направя нищо, но съм оставил нещата в добри ръце. Знам, че ще направиш всичко, което зависи от теб.

– Мисля, че ти обясних! – запротестира Арчи.

– Помисли си – сериозно произнесе господин Бенам – колко много зависи от това. Другите актьори. Хората от масовката, които ще останат без работа. Аз... но не! Може би трябва съвсем бегло да се спреш, или пък изобщо да не споменаваш за участието ми в този случай. Е, ти знаеш как да се справиш. Чувствам, че мога да оставя това на теб. Подсили краските! Довиждане, старче, и хиляди благодарности. Можеш да разчиташ на мен при подобен случай.

Той се запъти към вратата, като остави след себе си онемелия Арчи. На средата на пътя господин Бенам се обърна и се върна.

– А между другото – каза той – обядът ми. Кажете да го впишат в сметката ти. Нямам време да се разплатя. Довиждане!

13

Помощ за Пърси

През целия дълъг следобед Арчи упорито бяхтеше глава над философския проблем колко бързо и неочаквано лазурното синьо небе на Живота може да се отрупа с буреносни облаци и как човек, който си въобразява, че е стъпил здраво на земята, ненадейно може да се озове загънал до кръста в подвижните пясъци. Той си спомни с горчивина, която обикновено съпътства подобни спомени, че сутринта беше станал от леглото в безгрижно и щастливо настроение, което дори мисълта, че Люсил известно време ще бъде далеч от него, не беше в състояние да помрачи. Беше си тананикал в банята. Да, беше чуруликал като някое проклето канарче. А сега...

Има хора, които на часа биха пропъдили от ума си мисълта за злополучната история на господин Джон Бенам под предлог, че не ги засяга по никакъв начин, но Арчи не беше замесен от такова твърдо тесто, фактът, че с нищо не беше задължен на господин Бенам, който беше просто един приятен събеседник, с когото бяха обяждали няколко пъти в Ню Йорк, нямаше никакво значение за него. Мисълта, че неговият ближен е изпаднал в беда, не му даваше покой. От друга страна, какво би могъл да направи? Да потърси госпожица Силвъртън и да се застъпи пред нея – дори и без да й погука – означаваше между тях да се установят някакви отношения на близост, които, подсказваше инстинктът му, биха могли да облаграт поведението ѝ след завръщането на Люсил точно с онзи нюанс на старо приятелство, който прави нещата толкова неприятни.

Цялото му същество се бунтуваше при мисълта, че госпожица Силвъртън, подобно на всички жени с нейния артистичен темперамент, е склонна да превърне и най-безобидния намек в обвързващо признание. Ето защо, когато на път към трапезарията Арчи я срещна във фойето и тя със сияйна усмивка го уведоми, че окото вече не я боли, той се отдръпна като подплашен прериен мустанг, отказа се от намерението си да се наслади на вечерното меню в едно и също помещение с това дружелюбно създаване и се отправи към пушалнята, където трябваше да се задоволи със сандвичи и кафе.

След като уби криво-ляво времето до единадесет часа, Арчи пое към стаята си, за да си легне.

Стаята, която управата беше предоставила на него и Люсил, се намираше на втория етаж През деня слънцето приятно я огряваше, а през нощта прохладният въздух се изпълваше с уханието на боровете. Досега Арчи винаги с удоволствие беше изпушвал последната за деня цигара на балкона, който гледаше към гората, но тази вечер беше толкова потиснат, че се приготви да си ляга веднага щом затвори вратата.

Първата му мисъл, когато дори след повтарен внимателен оглед не успя да открие нощната си одежда в гардероба, беше, че това просто е поредният противен номер, спретнат му от Съдбата в дни като днешния, когато всичко върви накриво. Арчи раздражено огледа гардероба за трети път. Навсякъде по закачалките висяха различни дрехи на Люсил, но от любимата му пижама нямаше и следа. Арчи тъкмо изруга тихичко, докато се готвеше да прерови едно по едно нещата, за да намери липсващото си имущество, когато нещо в гардероба привлече погледа му и за момент го смути.

Той можеше да се закълне, че Люсил не притежава бледолилав пеньоар. Та нали самата тя много пъти се беше изказвала с неприязън за лилавия цвят. Той вдигна вежди озадачено и в този момент откъм прозореца се разнесе леко покашляне.

Арчи рязко се обърна и огледа стаята също тъй внимателно, както беше огледал гардероба. Но инспекцията даде отрицателен резултат. Прозорецът, който гледаше към балкона, зееше широко отворен. А на балкона очевидно нямаше никой.

– У-р-р-ф!

Този път не беше възможно да греши. Кашлицата се беше разнесла някъде съвсем близо до прозореца.

Арчи усети как кожата на тила му под ниско подстриганата коса настръхва като на току-що оскубана мисирка. Цялата тази история започваше да му опъва здраво нервите. Докато напредваше тихо и предпазливо на пръсти към прозореца, в ума му изплуваха стари разкази за призраци, които беше чел в по-безгрижни моменти пред весело пламтящия в камината огън и в изпълнена със светлина стая. Той изпитваше усещането – съвсем същото усещане като хората, за които ставаше дума в тези разкази – че не е сам.

И наистина не беше. Свит в една кошница зад креслото, с облеганата на ръба муцуна, лежеше великолепен булдог.

– У-р-р-ф! – изръмжа булдогът.

– Господи! – смаяно възкликна Арчи.

Последва дълга пауза, през която булдогът огледа внимателно Арчи, а Арчи огледа внимателно булдога.

По принцип Арчи беше фен на кучешкия род. Колкото и да бърза-ше, той винаги намираше време да спре и да се порадва на някое срещнато по улицата четириногло. Щом попаднеш в чужд дом, първата му работа беше да събере около себе си кучешката популация, да я претърколи по гръб или по гърбове и да започне да я гъделичка по ребрата. Като момче най-голямата му амбиция беше да стане ветеринарен лекар и въпреки че животът го беше прилъгал да поеме по друг път, той знаеше всичко за кучетата, за техните особености, за поведението и навичките им, за това как да ги лекува, когато са болни и как да се отнася с тях, когато са здрави. Накратко, той обичаше кучетата и ако срещата им беше станала при по-щастливи обстоятелства, той несъмнено щеше да установи отлични отношения с този булдог в рамките на не повече от минута. Но в сегашната ситуация Арчи се въздържа от приятелските жестове и продължи да го гледа с няма почуда.

И в този момент пред погледа му, който се беше отклонил встрани, се изпречиха следните предмети: пухкав розов халат, праметнат върху облегалката на един стол, напълно непознат куфар, а върху бюрото снимка в сребърна рамка на някакъв здравеняк във вечерно облекло, когато никога в живота си не беше виждал.

Много е писано за чувствата на блудния син, който, завръщайки се в дома на своето детство, го намира променен до неузнаваемост. Поетите обаче са пренебрегнали темата – при това, много по-благодатна поради гъстата ѝ наситеност с болезнени емоции – за човека, който се качва в своята стая в хотела и открива, че е пълна с чужди халати, снимки на мъжаги и непознати псета.

Булдог! Сърцето на Арчи направи скок встрани, скок нагоре с финт, две салто морталета и замря във финален стоиж Страховитата истина, която бавно си пробиваше път през бетонираното му съзнание най-сетне беше проникнала до главния център. Той не само се беше озовал в стаята на друг човек, но този друг беше жена! Арчи се намираше в стаята на госпожица Вера Силвъртън.

Обяснението на причината засега убягваше на Арчи. Той беше готов да заложил и последният цент, който би успял да вземе на заем от тъста си, че не е сбъркал номера над вратата. И въпреки всичко стаята, в

която се намираше, беше обитавана от госпожица Силвъртън. И макар че в момента способността му да разсъждава не беше на обичайната висота, беше му останал достатъчно здрав разум, който го приканваше да се оттегли.

Арчи се втурна към вратата, но в този момент някой натисна дръжката.

Мъглата на объркването, спуснала се върху разсъдка на Арчи, се разсея с шеметна скорост. Мислите му запрепускаха стотици пъти по-бързо в сравнение с присъщия им ленив темп. По едно щастливо стечение на обстоятелствата той се намираше само на ръка разстояние от ключа на лампата. Арчи го натисна със светкавична бързина и стаята потъна в мрак. После, като се хвърли безшумно на пода, той пропълзля под леглото. Глухият шум от сблъсъка на главата му с някакво твърдо препятствие, което изглежда беше напречна греда или опора, освен ако не беше поставено там от производителя като лоша шега за неканени под леглата гости, съвпадна с проскърцването на отварящата се врата. След това някой запали лампата и булдогът в ъгъла приветствено изръмжа.

– Как е скъпоценното ангелче на мама?

Като заключи съвсем правилно, че въпросът не е отправен към него и че доброто възпитание в случая не го задължава да отговори, Арчи притисна буза към дъските на пода и продължи да мълчи. Въпросът не беше повторен, но от другия край на стаята се разнесе звук от потупване на човешка ръка в кучешки гръб.

– Какво, помисли си, че маминка е умряла и повече няма да дойде?

Пленителната картина, които тези думи извикаха във въображението му, изпълниха Арчи с болезнен копнеж по неосъществими мечти. Положението, в което се намираше, беше мъчително както във физическо, така и в психическо отношение. Лежеше проснат под чуждо легло върху най-твърдия дъсчен под, който някога е имал за ложе. Освен това беше принуден да направи неприятното откритие, че камериерките в хотел „Ермитажа“ имат навика да използват пространството под леглата като хранилище за цялото количество прах, което измитат от килимите, и голяма част от което в момента беше започнало да прониква в носа и устата му. Двете неща, които Арчи с най-голямо удоволствие би направил в момента, бяха първо да убие госпожица Силвъртън – ако е възможно по най-мъчителен начин – и после да прекара остатъка от живота си в кихане.

След известно време, сторило се на Арчи като половин столетие,

той долови звук от отваряне на чекмедже и този факт му се стори обещаващ. Като семеен мъж с дълъг стаж, той заключи, че това означава прибиране на фуркети. Сигурно в този момент дяволската жена се оглеждаше в огледалото с разпусната коса. После щеше да я разреши, а след това да започне да я навива около пръстите си. Да кажем, че това щеше да продължи десетина минути. А след това? Господи! Тази жена щеше да си легне и да угаси лампата, и той, след като изчака известно време, докато тя заспи, щеше да изпълзи изпод леглото и да се изниже. При положение, че до тогава щяха да изминат най-малко четиридесет и пет минути...

– Излизай!

Арчи настръхна. За миг изпита плаха надежда, че тази реплика, както нейните посестрими преди това, би могла да бъде отправена към кучето.

– Излизай изпод леглото! – произнесе строг глас. – И внимавай! Имам pistolет!

– Вижте сега, право да ви кажа – започна Арчи предразполагашо, като се измъкна от скривалището си и се усмихна толкова подкупващо, колкото може да се усмихва човек, току-що цепнал главата си в крака на легло – предполагам, че всичко това ви изглежда доста странно, ала...

– Господи! – възкликна госпожица Силвъртън.

На Арчи се стори, че дамата правилно е схванала думите му и коментарът на ситуацията е изключително точен.

– Какво правите в стаята ми?

– Е, като стана дума за това... не бих го споменал, ако сама не бяхте засегнали тази тема... какво правите вие в моят?

– Вашата?

– Ами, очевидно някой някъде е направил грешка, но това е стаята, в която снощи спях – сподели спомени от близкото минало Арчи.

– Но администраторът ми каза, че ви е попитал дали ще имате нещо против да ми я отстъпите, а вие сте отговорили, че не възразявате. Идвам тук всяко лято, когато нямам ангажимент и винаги ме настаняват в тази стая.

– Боже мой! Сега си спомням. Момчето наистина спомена нещо за стаята, но аз се бях замислил и не му обърнах внимание. Значи това е казал, така ли?

Госпожица Силвъртън беше свъсила вежди. Ако някой филмов режисьор погледнеше лицето ѝ в момента, щеше да остане с впечатление, че по него е изписано разочарование.

– Защо все ми върви накриво в този проклет свят? – със съжаление заяви тя. – Когато зърнах крака ви да се подава изпод леглото, си помислих, че всичко е готово за един чудесен рекламен материал. Бих могла да затворя очи и да си представя историята във вестниците. На първа страница, със снимки: „Смела актриса залавя крадец“. Дявол да го вземе!

– Страшно съжалявам, честно!

– Така ми трябваше нещо подобно. Имам си рекламен агент, но всичко, което мога да кажа за него е, че си хапва добре, спи спокойно и има достатъчно ум в главата, за да осребрява всеки месец чека си без да забрави за какво е влязъл в банката, но като оставим това настрана, казвам ви, че изобщо не го бива за работа! Ползата от него за едно момиче с амбиции, е колкото от болка в корема. Преди три седмици за първи път успя да пусне материал за мен във вестниците, но дори и тогава, най-умното нещо, за което се сети, беше, че любимият ми плод за закуска е ябълка. На какво прилича това, питам ви!

– Отвратително! – поклати глава Арчи.

– Помислих си, че веднъж и моят ангел-пазител е запретнал ръкави и е сторил нещо за мен. „Звезда на сцената и средношен грабител“ – мечтателно промълви госпожица Силвъртън. – „Любимка на театралната публика осуетява плановете на престъпник“.

– Наистина неприятно – съгласи се съчувствено Арчи. – Е, сигурно искате да си легнете и прочие, и прочие. По-добре да си тръгвам, а! Довиждане!

В неотразимите очи на госпожица Силвъртън внезапно проблесна пламъче.

– Почакайте!

– Ъ?

– Почакайте. Хрумна ми нещо! – Тъжна и замислена допреди миг, сега тя беше обзета от радостно оживление. – Сядайте!

– Да седна?

– Точно така. Сядайте и постоплете онова кресло. Измислих нещо.

Арчи седна, както му беше наредено. Иззад лакътя му булдогът го изгледа мрачно от кошницата.

– Познават ли ви в този хотел?

– Да ме познават? Цяла седмица вече съм тук.

– Имам пред вид, знаят ли кой сте? Знаят ли, че сте порядъчен гражданин?

– Е, ако става дума за това, предполагам, че не знаят. Но...

– Чудесно! – доволно заяви госпожица Силвъртън. – Тогава всичко е наред. Можем да действаме!

– Да действаме!

– Ами, да, разбира се! Това, което искам, е историята да се появи във вестниците. За мен няма никакво значение дали по-късно ще се окаже, че е станала грешка и че вие, в края на краищата, не сте крадец, който се е домогвал до накитите ми. Представа нямам защо не се сетих за това по-рано. Седя си тук и се оплаквам, че не сте истински крадец, а всъщност няма никакво значение дали сте или не сте. Трябва просто да се втурна навън, да се развикам и да събудя целия хотел. Хората ще дотичат тук, ще ви задържат, а аз ще разкажа за това на вестниците и всичко ще бъде наред!

Арчи скочи от креслото, сякаш някой бе излял в скута му цял чайник с вряла вода.

– Слушайте! Недейте така!

– Какво има? – загрижено попита госпожица Силвъртън. – След като накарам някой да ме свърже с Ню Йорк и разкажа случката на журналистите, можете да обясните всичко и ще ви пуснат. Нима имате нещо против да ми направите лична услуга и да прекарате един-два часа в килия? Ами тук сигурно няма никакъв затвор и просто ще ви заключат в някоя стая. Дори на едно десетгодишно дете окоето му няма да мигне – заувещава го госпожица Силвъртън. – На шестгодишно – поправи се тя.

– Но, дявол да го вземе... имам пред вид... искам да кажа, ами че аз съм женен!

– Така ли? – учтиво произнесе госпожица Силвъртън, без да проявява особен интерес. – Аз самата съм била омъжена. Не бих казала, че е лошо, но не е и кой знае колко хубаво. Сигурно има и такива, на които това им харесва, но на мен и малко ми стига. Първият ми съпруг – продължи тя, зареяна в спомени – беше пътешественик. За две седмици разбрах що за стока е и му казах да продължи да си пътешества. Виж, вторият ми съпруг – той в никакъв случай не беше джентълмен. Спомням си веднъж...

– Вие не разбирате какво имам пред вид. Наистина не разбирате. Ако тази отвратителна история се разчуе, съпругата ми ужасно ще се разгневи!

В изненадания поглед на госпожица Силвъртън се четеше огорчение.

– Нима искате да кажете, че заради подобна дреболия няма да ми помогнете да се появя по първите страници на всички вестници – със

снимки? Къде е вашето кавалерство?

– Пет пари не давам за моето проклето кавалерство!

– Освен това, какво значение има, че малко ще се поразсърди? Ще й мине. Можете да уредите това. Ще й купите кутия бонбони. Не че аз самата обичам бонбони. Винаги съм казвала, че може и да са сладки, но погледнете какво правят с ханша Честна дума, когато престанах да си похапвам бонбони, още първата седмица отслабнах с триста грама. Вторият ми съпруг – не, излъгах, става дума за третия – третият ми съпруг каза... Слушайте, какво става? Къде отивате?

– Тръгвам си! – решително заяви Арчи. – Изчезвам!

В очите на госпожица Силвъртън проблесна опасно пламъче.

– Достатъчно! – каза тя, като вдигна пистолета. – Спрете на място, или ще стрелям.

– Хайде де!

– Не се шегувам!

– Слушай, душице – каза спокойно Арчи, – неотдавна, по време на войната, един куп хора във Франция непрекъснато в продължение на пет години всеки Божи ден гърмяха по мен с пушка като ей това тук, а аз все още съм си жив и здрав, нали така! Искам да кажа, ако трябва да избирам дали да остана тук и местните полицаи да ме заловят във вашата стая, след което проклетата история да гръмне във вестниците, да се изложи на какви ли не неприятности и съпругата ми да помисли, че имам вземане-даване с вас, та казвам, ако трябва да избирам...

– Поемете си дъх и започнете отново! – прекъсна речта му госпожица Силвъртън.

– Ами, просто искам да кажа, че предпочитам да рискувам да получа куршум в старата катуна, отколкото да участвам във вашия скеч. Така че стреляйте и наслука!

Госпожица Силвъртън свали пистолета, свлече се в креслото и се разплака.

– Мисля, че вие сте най-противният мъж, когото съм срещала! – изхлипа тя. – Много добре знаете, че от гърмежа щях да припадна.

– В такъв случай – с облекчение произнесе Арчи, – довиждане, всичко най-хубаво, чао, оревоар и ариведерчи! – Аз се измитам!

– Разбира се! – енергично извика госпожица Силвъртън, съвземайки се с удивителна бързина от припадък си. – Разбира се, ще се изметете! Мислите си, че щом не умея да стрелям с пистолет, аз съм безпомощна. Почакайте! Пърси!

– Аз не се казвам Пърси.

– Никога не съм твърдяла това. Пърси! Пърси! Ела при маминка!

Иззад креслото се разнесе скърцане и шумолене. Едно тежко тяло се просна на килима. Като се влачеше така, сякаш от съня ставите му се бяха схванали, и дишаше хрипливо през чипия си нос, до тях допълзя великолепният булдог. Извън кошницата той изглеждаше още по-внушителен.

– Пази го, Пърси! Добро куче, пази го! О, небеса! Какво му става?

И с тези думи войнствената до преди миг дама, надавайки сподавен страдалчески стон, се хвърли на пода до животното.

Пърси очевидно не беше във форма. Той сякаш съвсем не можеше да помръдне крайниците си. Гърбът му беше странно извит и когато господарката му го докосна, той нададе жаловит вой.

– Пърси! О, какво му стана? Носът му пари!

Сега беше моментът, когато сред вражеските редици бяха настанали смут и паника, Арчи да напусне тихомълком полесражението. Но той никога, още от онзи ден, когато единадесетгодишен беше носил един голям, мокър и кален териер с възпалена лапа цели три мили и го беше положил върху най-хубавия диван в хола на майка си, не би могъл да обърне гръб при гледката на болно куче.

– Май му е зле, а?

– Той умира! О, той умира! Да не би това да е куча чума? Той никога не е боледувал от куча чума.

Арчи огледа страдалеца със сериозния поглед на специалист и поклати глава.

– Не е – заключи той. – Чумавите кучета издават гъргорещ звук.

– Но той издава гъргорещ звук!

– Не, той издава гъгнещ звук. Има голяма разлика между гъргорене и гъгнеене. Не е едно и също, в никакъв случай. Искам да кажа, когато гъргорят – гъргорят, когато гъгнат – гъгнат. По това може да се познае. Ако питате мен – той прокара ръка по гърба на кучето – Пърси отново изквича, – знам какво му е.

– Един грубиян го ритна по време на репетиция. Мислите ли, че има вътрешно увреждане?

– Ревматизъм е – каза Арчи. – Добрият стар ревматизъм. Това е проблемът.

– Сигурен ли сте?

– Абсолютно!

– Но какво да направя?

– Изкъпете го с гореща вода, поглезете го и го подсушете добре.

Той ще се наспи хубаво и ще му мине. После, още утре сутрин, му дайте натриев салицилат.

– В никакъв случай не мога да запомня това.

– Аз ще ви го напиша. Трябва да му давате между десет и двадесет грана три пъти дневно, разтворени в тридесет грама вода. И го разтрийте с подходящ за целта мехлем.

– И той няма да умре?

– Да умре! Той ще доживее до вашите години! Искам да кажа...

– Ще ви разцелувам! – развълнувано заяви госпожица Силвъртън.

Арчи отстъпи назад като подплашен кон.

– Не, не, в никакъв случай! Няма нужда от такова нещо, наистина!

– Вие сте сладур!

– Да. Искам да кажа, не. Не, в никакъв случай!

– Не знам какво да кажа! Какво да кажа?

– Лека нощ – подсказа й Арчи.

– Ще ми се да можех да направя нещо за вас! Ако не бяхте тук, сигурно щях да се побъркам от тревога!

В този момент на Арчи му хрумна страхотна идея.

– Наистина ли искате да направите нещо за мен?

– Само кажете какво!

– Тогава искам като истинска сладка душица утре незабавно да се върнете в Ню Йорк и да продължите вашите репетиции.

Госпожица Силвъртън поклати глава.

– Не мога да направя това.

– Е, добре! Но не ви моля за кой знае какво, нали така?

– Не е кой знае какво ли! Никога няма да простя на онзи човек, който ритна Пърси.

– Чуйте ме сега, скъпа госпожице Силвъртън. Вие сте останала със съвсем погрешно впечатление. Всъщност, добрият стар Бенам лично сподели с мен, че безкрайно почита и уважава Пърси и за нищо на света не би го ритнал. Знаете ли, това е било по-скоро бутане, отколкото ритане. Почти можете да го наречете леко гласкане. Истината е, че в театъра е било съвсем тъмно и той тръгнал странешком по една или друга причина, несъмнено с най-добри подбуди, и за нещастие е мушнал с обувката си добрия стар звяр.

– Защо тогава не ми обясни това?

– Доколкото успях да разбера, вие не сте му дали възможност.

Госпожица Силвъртън се поколеба.

– Винаги съм мразела да се връщам, след като съм напуснала някое

шоу – каза тя. – Това ме прави да изглеждам толкова слабохарактерна!

– Ни най-малко! Те ще извикат три пъти „хип-хип ура“ и ще си помислят, че сте чудесна. Освен това, така или иначе трябва да отидете в Ню Йорк. Да заведете Пърси на ветеринар, нали така!

– Разбира се. Както винаги, имате право! – госпожица Силвъртън отново се поколеба. – Наистина ли ще бъдете доволен, ако се върна в шоуто?

– Ще тръгна с песен из хотела! Бенам е мой голям приятел. Невероятен веселяк, а тази история направо го е изкарала от релсите. Освен това, помислете си за всички онези хорица, които ще останат без работа – как им казвахте – имаше нещо общо с маса!

– Много добре.

– Ще го направите ли?

– Да.

– Слушайте, вие наистина сте една от най-великите! Като истинска майчица! Това е чудесно! Е, мисля да ви пожелаая лека нощ.

– Лека нощ. И много ви благодаря!

– О, не, няма защо!

Арчи се запъти към вратата.

– О, между другото – обърна се той.

– Да?

– Ако бях на ваше място, щях да хвана най-ранния влак за Ню Йорк. Нали разбирате... ъ-ъ-ъ... трябва да заведете Пърси на ветеринар колкото се може по-скоро.

– Вие наистина мислите за всичко – каза с признателност госпожица Силвъртън.

– Да – замислено отговори Арчи.

Тъжният случай с Бидъл Смахнатия

Арчи беше скромен човек, и както е присъщо на повечето скромни хора, лесно можеше да бъде накаран да изпита благодарност. Той високо ценеше сърдечното отношение, проявявано към него. И когато на следващия ден Люсил се върна в „Ермитажа“ широко усмихната и изпълнена с любяща нежност, без повече да повдига въпроса за Очите на Красавицата и мухите, които влизат в тях, той беше обзет от неудържимо желание да засвидетелства убедително своето признание за това великодушие. Малко съпруги, даваше си сметка той, биха могли да проявят подобно благородство и прочие неща от този род, и да се въздържат да не насочват от време на време разговора към споменатите по-горе теми. Не че му беше нужно доказателство от типа на гореупоменатото затова, че невестата му е страхотен и невероятен човек, един от най-добрите, защото той си беше дал сметка за тези нейни достойнства още от първия миг, в който я беше срещнал: но това, което наистина чувстваше, беше, че тя заслужава да бъде възнаградена по най-категоричен начин. Затова му се стори щастливо съвпадение, че нейният рожден ден предстои след около седмица. Несъмнено, мислеше си Арчи, той би могъл да измисли някакъв интересен подарък по този повод – някаква хубавинка – която щеше много да се понарави на скъпото момиче. Съдбата би могла, размишляваше той, да направи един мил жест към Люсил – това създание със златно сърце, като избави съпруга ѝ от хроничното му безпаричие за достатъчно дълъг период от време, за да може да се разпусне по този случай.

И, сякаш като незабавен отговор на молитва, една почти забравена леля в Англия изведнъж, съвсем като гръм от ясно небе, изстреля през океана не каква да е, а сума от цели петстотин долара. Подаръкът беше толкова щедър и неочакван, че Арчи изпита чувство на страхопочитание, като човек, споходен от някакво чудо. И той като Хърбърт Паркър беше убеден, че Господ никога не забравя праведните. Подобни неща бяха в състояние да възвърнат вратата на хората в човешката природа.

Почти цяла седмица Арчи се движеше щастливо замаян и когато, с пестеливост и предприемчивост – тоест, като се обзаложил с Реджи ван Туйл, че Нюйоркските „Гиганти“ ще спечелят първата среща от серията срещу бейзболния отбор на Питсбърг – той успя да удвои своя капитал,

Арчи започна да си мисли, че просто няма какво повече да иска от живота. Една кръгла сумица от хиляда долара вече беше напълно достойна да бъде похарчена за подаръка на Люсил по случай нейния рожден ден. И Арчи подбра господин ван Тюйл, за чийто вкус по подобни въпроси имаше високо мнение, и го завлече в един бижутерски магазин на Бродуей.

Бижутерът, възпълен и любезен мъж, се облегна на щанда, като нежно въртеше из пръстите си гривната, която беше извадил от синьото й плюшено гнездо. Арчи, облегат от другата страна на щанда, внимателно огледа гривната, като съжеляваше, че не е достатъчно сведущ по ювелирните въпроси, защото в съзнанието му гнездеше една мисъл, че търговецът се опитва да го измами. Седнал на един стол до него, Реджи ван Тюйл, полузаспал както винаги, унило се прозя. Той беше позволил на Арчи да го домъкне в този магазин и сега му се искаше последният да купи нещо и да си тръгнат. Всяко по-продължително съсредоточаване изтощаваше Реджи.

– Ето това – мазно каза бижутерът – мога да ви предложа само за осемстотин и петдесет долара.

– Вземай я! – промърмори господин ван Тюйл.

Бижутерът го изгледа одобрително. Този човек му допаднаше. Много му допаднаше. Но Арчи изглеждаше изпълнен със съмнения. За Реджи не беше никакъв проблем така безгрижно да му каже да я вземе. Реджи беше проклет милионер и несъмнено купуваше гривни на кило или на едро, или на каквото там беше. Неговото собствено положение обаче беше съвсем различно.

– Осемстотин и петдесет долара! – колебливо произнесе Арчи.

– Струва си парите – промърмори Реджи ван Тюйл.

– Струва дори повече – внимателно го поправи бижутерът. – Мога да ви уверя, че по-добра цена няма да ви предложат никъде другаде по Пето Авеню.

– Така ли? – попита Арчи. Той взе гривната и замислено я повъртя в ръцете си. – Е, скъпи мой стар бижутере, човек, дори двама, както е в случая, не може да си изкриви душата, което си е право, право си е, нали така! – Той се намръщи. – О, добре, много добре! Странно обаче, колко много си падат жените по тия дреболии, а? Искам да кажа, не разбирам какво толкова намират в тях. Камъни и прочие. И все пак, фактът си е факт!

– Точно така е – заяви бижутерът – както казвате, сър.

– Да, така е!

– Да, така е – потвърди бижутерът – за щастие на хората от моя бранш. Сега ли ще я вземете, сър?

Арчи се замисли.

– Не. Не, няма да я взема сега. Работата е там, знаете, че жена ми се връща от провинцията довчера, а рожденият ѝ ден е утре. Гривната е за нея, но ако довчера тя я изрови от тайника, където ще я скрия, това донякъде ще развали изненадата. Искам да кажа, тя не знае, че се каня да ѝ я подаря и прочие.

– Освен това – намеси се Реджи, който беше започнал да проявява известно оживление, след като досадният делови разговор вече беше приключил – следобед ще ходим на бейзболния мач. Могат да ти претъркат джобовите, приятелю. Да, по-добре да ти я изпратят.

– Къде да я изпратя, сър?

– А? О, изстреляйте я до госпожа Арчибалд Мофам в хотел „Космополис“. Но не днес, нали се разбрахме. Пратете я утре рано сутринта.

След като приключи успешно сделката, бижутерът изостави деловите маниери и се разприказва.

– Значи отивате на бейзболния мач? Срещата сигурно ще бъде оспорвана.

Реджи ван Тюйл, вече – по собствените му разбирания – съвсем буден, се засегна от тази забележка.

– Ни най-малко! – решително заяви той. – В никакъв случай оспорвана! Не може да се нарече оспорвана! Просто една разходка за „Пиратите“.

Думите на Реджи дълбоко засегнаха Арчи. Има нещо в бейзбола, което разпалва ентузиазъм и дух на фанатична подкрепа у хора, за които човек никога не би предположил, че са способни на подобни чувства. Почти невъзможно е някой да живее в Америка и да не бъде обладан от тази игра – Арчи отдавна беше станал един от най-горещите ѝ привърженици. Той беше възторжен почитател на „Гигантите“ и единственият му повод за оплакване по отношение на Реджи, който във всяко друго отношение беше достоен за уважение млад човек, беше, че последният, чийто пари бяха излети в стоманолейрните заводи на този град, изпитваше неоправдана привързаност към „Пиратите“ от Питсбърг.

– Това са абсолютни глупости! – възкликна той. – Виж какво направиха с тях „Гигантите“ вчера!

– Вчера не е днес – възрази Реджи.

– Не е, и ще бъде сто пъти по-зле – заяви Арчи. – Днес за „Гигантите“ ще хвърля Бидъл Смахнатия.

– Точно това имам пред вид. „Пиратите“ са му взели страха. Спомни си какво се случи миналия път.

Намекът изпълни благородната натура на Арчи с негодувание. Бидъл Смахнатия – наречен така от преданата и възторжена публика в резултат на проявяваните от него очевидни чудатости – беше несъмнено най-великият питчър¹⁰-левичар, с който Ню Йорк можеше да се похвали през последното десетилетие. Но върху иначе безупречната репутацията на господин Бидъл имаше едно петно. Преди пет седмици, при гостуването на „Гигантите“ в Питсбърг, той по някаква загадъчна причина от здрава, непробиваема крепост се беше превърнал в порутена развалина. Само малцина от местните привърженици, закърмени от пелени в любов към бейзбола, бяха по-безутешни по този повод от Арчи. И сега душата му се разбунтува при мисълта, че подобно нещо може отново някога да се случи.

– Не казвам – продължи Реджи, – че Бидъл не го бива за питчър, но е жестоко да го изправят срещу „Пиратите“ и някой трябва да вземе мерки и да спре това. Най-добрите му приятели трябва да се намесят. Щом един отбор вземе страха на някой питчър, той повече не може да играе както трябва срещу него. Просто губи самообладание.

Бижутерът кимна одобрително при това изказване.

– Никога не успява да влезе във форма – с назидателен тон заяви той.

Сега вече буйната кръв на рода Мофам съвсем кипна. Арчи изглежда строго своя приятел. Реджи беше добро момче – в много отношения изключително надежден човек – но не трябваше да му позволява да приказва подобни отвратителни неща за най-великия питчър на века.

– Струва ми се, стари друже – хладно каза той, – че при тези обстоятелства един малък облог ще бъде съвсем на място. Как мислиш?

– Не искам да ти вземам парите.

– Няма да ти се наложи! В прохладния здрач на добрата стара лятна вечер аз, приятелю от моята младост и неразделен спътник от по-зрелите ми години, ще прибера в джоба си твоите.

Реджи се прозя. Денят беше много горещ и от този спор отново му се доспа.

– Е, както кажеш. Ако това те устройва, можем да удвоим вчерашния залог. Който спечели, прибира всичко.

За момент Арчи се поколеба. Въпреки твърдата му вяра в силната

10. питчър – пост на играч в отбор по бейзбол, бел.пр.

лява ръка на господин Бидъл, той не беше имал намерение да се обзалага в такъв мащаб. Тези хиляда долара бяха предназначени за подарък за рождения ден на Люсил и той не беше сигурен дали трябва да рискува. После мисълта, че честта на Ню Йорк се намира в ръцете му, го накара да отхвърли всяко колебание. Освен това рискът беше незначителен. Да се обзаложиш за Бидъл Смахнатия беше все едно да се обзаложиш, че слънцето ще изгрее от изток. Облогът започна да се струва на Арчи една изключително разумна и дори не особено рискована инвестиция. Спомни си, че бижутерът, преди той в качеството си на клиент с ограничени авоари да го свали решително, но любезно от облаците на земята и да го подкани да обуздае развихрената си фантазия и да заговори разумно, беше започнал да размахва гривни, струващи близо две хиляди долара. Щеше да има време довечера, след мача, да се отбие в магазина и да смени тази, която беше избрал, с една от тях. Люсил заслужаваше най-доброто за рождения си ден.

– Дадено! – каза той. – Тъй да бъде, стари друже!

Арчи пое обратно към „Космополис“. Нямаше никакви опасения, които да развалят пълното му доволство. Той не изпитваше угризения, че щеше да лиши Реджи от още хиляда долара. Като се изключеха дребните суми, с които разполагаха господата Рокфелер и Винсент Астор, Реджи притежаваше всички пари на света и можеше да си позволи да загуби. Като си тананикаше весело, Арчи влезе във фойето и се запъти към щанда за цигари, за да си купи няколко, които щяха да му стигнат за този следобед.

Момичето зад щанда го поздрави усмихнато. Арчи се ползваше с популярност сред всички служители на „Космополис“.

– Чудесен ден, господин Мофам!

– Един от най-безоблачните и хубави – съгласи се Арчи. – Ще ми дадеш ли две, а защо не и три цигари от онези, които винаги взимам? Ще ми трябват за мача.

– Ще ходите на мача?

– Разбира се! За нищо на света не бих го пропуснал.

– Наистина ли?

– Наистина! Не и когато на полето ще се вихри добрият стар Бидъл.

Продавачката на цигари се разсмя весело.

– Той ли ще хвърля следобед? Слушайте, този тип наистина ли е откачен? Познавате ли го?

– Дали го познавам? Е, виждал съм страхотните му удари и тъй нататък.

– Аз имам приятелка, която е сгодена за него!

Арчи я изгледа с нескрито уважение. Разбира се, щеше да бъде много по-драматично, ако самата тя беше сгодена за великия мъж, но все пак фактът, че има приятелка, която се намира в това удивително положение, ѝ придаваше нещо подобно на ореол.

– Виж ти! – каза той. – Виж ти, Боже мой! Ама, че работа!

– Да, наистина е сгодена за него. Скоро ще станат няколко месеца, откакто се сгоди.

– Виж ти! Това е ужасно интересно! Страшно интересно, наистина!

– Странен човек е този мъж – каза продавачката на цигари. – Пълно куку. Онзи, който е казал, че горе има достатъчно място, сигурно си е мислел за главата на Гъс Бидъл! Той е луд по приятелката ми и всеки път, когато се съдърпат, сякаш излиза от кожата си.

– Кипва, а?

– Да, сър! Загубва и малкото разум, който има. Последният път, когато той и моята приятелка се скараха, беше когато щеше да заминава за мача в Питсбърг, преди около месец. Същият ден двамата били излезли, а той бил в лошо настроение и започнал да прави груби и подли забележки за нейния чичо Сигсби. Е, моята приятелка е добра душа, но когато се ядоса, става като хала. Тръгнала си и му казала, че между тях всичко е свършено. Той заминал за Питсбърг и когато започнал да хвърля, просто не могъл да се съсредоточи и вижте какво направиха онези убийци с него. Пет пробегал в първата част! Да, сър, той е пълно куку.

Арчи почувства как по гръбнака му заспринтираха стадо трудолюбиви буболечки с мъхнати крачета. Значи това било обяснението на онази мистериозна катастрофа, онази необяснима трагедия, озадачила спортната преса от единия до другия бряг на континента.

– Боже мой! И често ли изпада в такова настроение?

– О, когато не са се скарали с моята приятелка, нищо му няма – с безразличие каза продавачката на цигари. Бейзболът не представляваше кой знае какъв интерес за нея. Много често жените са такива – най-обикновени пеперуди, които пет пари не дават за по-сериозната страна на живота.

– Да, но слушайте. Така де, искам да кажа! А сега в добри отношения ли са? Пляска ли добрият стар гълъб на мира енергично с мъничките си крилца и прочие?

– О, мисля, че сега при тях всичко си е мирно и кротко. Вчера

срещнах мойта приятелка и тя ми каза, Гъс ще я води на кино вечерта, затова предполагам, че всичко е наред.

Арчи въздъхна облекчено.

– На кино, така ли? Браво на него!

– Миналата седмица гледах много смешен филм – вмъкна продавачката на цигари неизбежния автобиографичен мотив. – Честна дума, щях да падна от стола. Някакъв...

Арчи я изслуша учтиво, след което отиде да обядва. Спокойствието му, нарушено от откритата пукнатина в бронята на Ненадминатия, се възвърна. Добрият стар Бидъл беше завел момичето на кино снощи и сигурно доста време е стискал ръката ѝ в тъмното. С какъв резултат? Ами че човекът сигурно щеше да се чувства като един от онези доблестни рицари, които през Средновековието са били готови да се бият в турнири само за една усмивка на любимата си. Имаше пред вид, че момичето вероятно щеше да присъства на мача следобед, да го окуражава шумно и добрият стар Бидъл щеше да бъде толкова насърчен и окрилен, че нищо нямаше да бъде в състояние да го спре.

Обнадежден от тези мисли, Арчи похапна спокойно и обилно. След като приключи, той се запъти към файето, за да откупи шапката и бастунчето си от малкия пират, при който ги беше оставил. Докато траеше финансовата операция по предаването на поискания откуп, той забеляза, че приятелката му от щанда за цигари, който се намираще до гардероба, е потънала в разговор с някакво момиче.

Това беше млада жена с решителен вид, облечена със синя рокля и стряскаща шапка във вид на огромна цветна леха. Тя изгледа Арчи, който случайно беше привлякъл вниманието ѝ, с красивите си кафяви очи, а после, без да бъде впечатлена, се обърна към събеседничката си и продължи разговора. Тъй като по всичко личеше, че това събеседване е от поверителен и интимен характер, момичето, както е присъщо на нейния пол, го водеше със звънливо сопрано, проникващо във всяко кътче на файето. Арчи, изчакващ невръстният разбойник макар и с неохота да му върне рестото, имаше възможност да попие всяка нейна дума.

– Още отначало разбрах, че е в отвратително настроение. Ти знаеш какъв става, скъпа! Почва да си дъвче горната устна и да те гледа така, сякаш си прах под краката му! Откъде да знам аз, че е загубил петнайсет долара и петдесет и пет цента на покер, пък и кой му е разрешил да си изкарва лошото настроение на мен. Тъй му казах. Рекох му: „Гъс, ако не можеш да си весел, усмихнат и приветлив, когато ме извеждаш, защо изобщо идваш?“ Права ли съм или не, скъпа?

Момичето зад шанда от все сърце одобри поведението ѝ. Докъде щеше да стигне, щом веднъж позволи на някой мъж да си мисли, че може да се отнася с нея като с отрепка?

– Какво стана после, душко?

– Ами след това отидохме на кино.

Арчи потръпна конвулсивно. Рестото, придобито с такт и търпение, подскочи в ръката му. Няколко монети изпаднаха със звън и се затъркаляха по пода. Бандюгата хукна да ги гони, но Арчи не му обърна никакво внимание. В главата му започна да се заражда чудовищно подозрение.

– Е, местата ни си ги биваше, ама – нали знаеш как става, щом нещата са тръгнали накриво. Сещаш ли се за онази моя шапка – с маргаритките, черешите и перото – бях я свалила и му я дадох да я държи, когато влязохме и какво мислиш, направи той? Пусна я на пода и я натъпка под седалката, за да си спести труда да я държи в скута си. И когато му дадох да разбере, че не съм доволна, ми каза, че бил питчър, а не някаква си скапана закачалка за шапки!

Арчи не можеше да помръдне. Той не обърна никакво внимание на гардеробиера, който се опитваше да го склони да приеме съкровище, възлизащо на четиридесет и пет цента. Цялото му същество се беше съсредоточило върху тази ужасна трагедия, която се беше стоварила отгоре му като опустошително цунами. Нямаше никакво място за съмнение. Този „Гъс“, за когото ставаше дума, беше единственият Гъс в Ню Йорк, който имаше значение, а решителната и обидена жена пред него – Приятелката, в чийто нежни ръце се намираще щастието на ценителите на бейзбола от Ню Йорк, съдбата на нищо неподозиращите „Гиганти“, както и собствеността на неговите хиляда долара. От пресъхналите му устни се разнесе сподавен стон.

– Е, аз не му отговорих нищо тогава. Това просто показва как филмите могат да повлияят на чувствата на едно момиче. Главната роля изпълняваше Брайънт Уошбърн, а пък аз като го видя на екрана, направо изключвам. Ставам сантиментална и дори да ме караш, не мога да се разсъдя. После отидохме да пием сода и аз му казвам: „Филмът наистина беше хубав, Гъс!“ и, ако щеше вярвай, той се обръща и ми казва направо, че филмът изобщо не бил толкова хубав и че му се повдигало от Брайънт Уошбърн. Повдигало му се! – Звънливият глас на Приятелката потрепери от вълнение.

– Не може да бъде! – смаяно възкликна продавачката на цигари.

– Да пукна, ако лъжа! Още не бях преполовила ваниловия си

сладолед с кленов сироп, но станах и без думичка да му кажа си тръгнах! Оттогава не съм го виждала. Такива ми ти работи, скъпа. Права ли съм или не?

Продавачката на цигари безрезервно одобри поведението ѝ. Това, от което имаха нужда мъжете като Гъс Бидъл за спасението на душите им, беше някой хубав шамар там, където най-много щеше да ги заболи.

– Радвам се, че мислиш, че съм постъпила правилно, скъпа – каза Приятелката. – Струва ми се, че проявих слабост по отношение на Гъс и той се възползва от това. Предполагам, че все някой ден ще трябва да му простя, но, повярвай ми, това ще стане най-малко след седмица.

Продавачката на цигари заяви, че ще бъде още по-добре след две седмици.

– Не – със съжаление заяви Приятелката. – Не вярвам, че мога да издържа толкова дълго. Но, ако пък му проговоря до една седмица, значи... Е, трябва да тръгвам. Довиждане, душко.

Продавачката на цигари се обърна да обслужи един нетърпелив клиент, а Приятелката с твърди и решителни крачки, които показваха характер, се отправи към летящата врата, която водеше към улицата. Щом излезе, вцепенението, обзело Арчи, изчезна. Без да обръща внимание на четиридесет и петте цента, които момчето продължаваше да му тика в ръката, той се втурна след нея като пантера и я настигна точно когато тя се качваше на един трамвай. Трамваят беше пълен, но не съвсем пълен за Арчи. Той пусна пет цента в касичката и протегна ръка към един свободен ремък. Погледът му се спря на отрупаната с цветя шапка. Тя беше тук. И той беше тук. Арчи облегна лявото си ухо върху ръката на висок млад здравеняк със сив костюм, който се беше качил в трамвая след него и се държеше за същия ремък, и се замисли.

15 Летни бури

Планът на Арчи, общо взето, беше прост. Номерът, в известен смисъл, беше ясен и елементарен. Това, което искаше да направи, беше да пледира пред обиденото момиче за нейния дълг. Той желаше да я трогне дълбоко, да я помоли, да я накара да промени плана на бойните действия и да я убеди да забрави миналото и да прости на Огъстъс Бидъл. В противен случай след три часа на терена, за да метне първата топка срещу „Пиратите“ от Питсбърг щеше да излезе един сломен от скръб, смазан от нещастие питчър и катастрофата щеше да е неизбежна. Ала проклетият проблем беше как, по дяволите, да намери сгоден случай да започне прошениято. Не можеше да заговори момичето в претъпкания трамвай; ако пък пуснеше ремъка и се наведеше към нея, някой можеше да му стъпи на врата.

Приятелката, която през първите пет минути беше останала изцяло скрита под шапката си, вече проявяваше признаци на отегчение и за да се поразсее, започна да оглежда лицата на пътниците от по-горното ниво. Погледът ѝ срещна този на Арчи и той разбра, че го е познала. В отговор Арчи се усмихна леко, като се опита да изобрази сърдечност и доброжелателство. За негова изненада в кафявите ѝ очите се появи тревога. Лицето ѝ порозовя. Всъщност, розите по страните ѝ и преди цъфтяха в доста наситени краски, но сега увеличиха интензитета си. В следващия момент, когато трамваят спря, за да се качат още пътници, тя изскочи навън и забързано пресече улицата.

Арчи за миг се смути. Когато се захвана с тази работа, той нямаше намерение да я превръща в смесица от лов на видри и филмов екшън. Все пак слезе от трамвая и я последва с чувството, че ситуацията се изпълзва от контрола му. Зает с тревожни мисли, Арчи не забеляза, че високият младеж, който се държеше на един ремък с него, също беше слязъл. Очите му не се отделяха от отдалечаващата се фигура на Приятелката, която, след като бързо пое по Шесто Авеню, сега подтичваше по посока на стълбището, водещо към една от спирките на надземната железница. Арчи се втурна след нея нагоре по стълбите и не след дълго се озова увиснал, както преди, на един ремък, вперил поглед във вече познатата цветна леха. На друг ремък, малко по-навътре във вагона, се поклащаше високият младеж със сивия костюм.

Влакът потегли с потракване. Един или два пъти, когато спираше, момичето сякаш не можеше да реши дали да слезе или да остане. Тя се надигаше, а после отново се отпускахе на седалката. Най-сетне цветната леха решително слезе от вагона и Арчи, който я последва, се озова в някаква част на Ню Йорк, която му беше непозната. Жителите на този район очевидно с мъка свързваха двата края не като вземаха да перат у дома чуждо пране, а като си продаваха един на друг употребявани дрехи.

Арчи погледна часовника си. Беше обядвал рано, но тъй като периодът, последвал обяда му, беше твърде наситен в емоционално отношение, сега с изненада установи, че едва минаваше два часа. Това откритие го зарадва. През оставащия до началото на мача повече от час той можеше да постигне много. Арчи забърза след момичето и го настигна точно когато то завиваше зад ъгъла в една от онези запуснати странични улици на Ню Йорк, населени главно с деца, котки, скитащи безделници и празни кутии от месни консерви.

Момичето спря и се обърна. Арчи се усмихна подкупващо.

– Слушайте, скъпо мое създание! – каза той. – Слушайте, скъпо същество, един момент!

– Така ли? – попита Приятелката.

– Извинете?

– Така ли?

Арчи усети как започва да трепери. Очите ѝ хвърляха искри, а решително извитата до преди малко гънка на устата ѝ се беше превърнала в идеално права алена линия. Разговорът с това момиче щеше да бъде мъчителен. То очевидно Щеше да се окаже неблагодарна публика. Дали само с думи Щеше да успее да я трогне? Все повече се налагаше мисълта, че човек трябваше да използва здрав търнокоп за тази цел.

– Ако ми отделите няколко минути от скъпоценното си време...

– Слушай! – Госпожицата приближи заплашително към него. – Вържи си една тенекиена кутия и изчезвай! Измитай се или ще извикам полиция!

Арчи се ужаси от това погрешно тълкуване на мотивите му. По лицата на едно-две деца, които играеха наблизко, и един безделник, който се опитваше да крепи стената, се изписа задоволство. Те водеха сиво съществуване и извикването на полицаи беше сигурно встъпление към онези редки моменти на оживление, които в миналото му бяха придавали цвят. Безделникът сръга в ребрата друг безделник, който се припичаше на слънце, облегнат на същата стена. Децата изоставиха празната

консервена кутия с която си играеха и приближиха към тях.

– Скъпа ми госпожице! – опита отново Арчи. – Вие не разбирате.

– Така ли? Знам ви аз, прилепчиви досадници!

– Не, не! Скъпо мое същество, повярвайте ми! Не бих помислил подобно нещо!

– Ще се махнеш ли или не?

Към кръга от зрители се присъединиха още единадесет деца. Безделниците наблюдаваха мълчаливо сцената като разбудени крокодили.

– Но моля ви, изслушайте ме! Аз само исках... В този момент прозвуча друг глас.

– Слушай!

Думата „Слушай!“ много по-често от всяка друга дума в американския е в състояние да изрази най-различни нюанси при произнасянето ѝ. Тя може да прозвучи сърдечно, може да прозвучи приветливо, може да прозвучи умопително. Но имаше потенциал да прозвучи и свирепо. Това „Слушай!“, което се стовари върху тъпанчетата на Арчи толкова неочаквано, че го накара да се издигне високо във въздуха, прозвуча именно свирепо. Дватам безделника и двадесет и седемте деца, от които вече се състоеше публиката, бяха до волни от драматичния развой на представлението. За техния опитен слух то тръгваше в обещаваща посока.

Арчи се обърна. До него стоеше висок млад здравеняк със сив костюм.

– Е! – злобно изръмжа младежът и наведе обширното си, осеяно с лунички лице към Арчи. Докато отстъпваше заднешком към стената, на Арчи му се стори, че връгът на младежа е от каучук. Той сякаш се удължаваше с всеки изминал момент. Поради продължителната, макар и нежелана от Арчи близост, той съвсем точно успя да определи отънънка на фасадната окраска на противника си като кралско червено, избледняващо по краищата до алено. Устните на нападателя се разтеглиха в неприятна гримаса, като откриха златен зъб. Край тялото му се поклащаха заплашително два юмука в същата червендалеста гама, големи почти колкото овнешки бутове. Арчи го изгледа със засилващо се мрачно предчувствие. Има моменти в живота ни, когато, както си вървим спокойно по пътя, виждаме непознато лице, поглеждаме в непознати очи и с внезапен прилив на човешка топлина си казваме: „Ето, намерихме приятел!“. Описваният от нас случай не спадаше към тези приятни малки

изненади на Живота. Единственият човек с по-заплашителен вид, когото Арчи беше виждал в живота си, беше фатмака, който го беше обучавал в първите дни на войната, преди да бъде произведен в офицерски чин.

– От доста време те държа под око! – уведоми го младежът без да прекъсва упомената деятелност. Трябва да отбележим, че това беше едно гневно, подобно на свредел око, което пронизваше душата на Арчи чак до най-съкровените ѝ дълбини. Затова той отстъпи още малко към стената.

Арчи беше сериозно обезпокоен. Не беше страхливец и беше доказал това в множество случаи през онези дни, когато сякаш цялата Германска армия беше решила лично да го тормози, но мразеше и всячески се стремеше да избягва неприятни сцени на публично място.

– Защо – попита младежът, като все още продължаваше да бъде единственият участник в разговора – преследваш тази млада дама?

Арчи се зарадва, че го бяха попитали за това.

– Скъпи ми момко... – започна той.

Въпреки факта, че беше задал въпрос и по всяка вероятност желаше да получи отговор, звукът от гласа на Арчи сякаш преля чашата на търпението на неговия събеседник. И последните следи от задръжки паднаха. Младежът изръмжа злобно и левият му юмрук описа полукръг, като се насочи към главата на Арчи.

Арчи не беше новак в изкуството на самоотбраната. Още от най-ранните си ученически дни той беше научил доста от вещи в тази наука учители. Беше наблюдавал внимателно очите на този пренеприятен младеж, а последният не би могъл да го уведоми по-ясно относно плана си за действие дори и ако му беше изпратил официално съобщение. Арчи проследи замаха от самото му зараждане. С пъргав отскок встрани той спаси главата си от тежка телесна повреда и юмрукът стовари цялата си мощ върху стената. Като из-скимтя от болка, младежът отстъпи назад.

– Гъс! – изпищя Приятелката и се хвърли към него.

Тя прегърна наранения младеж, който унило оглеждаше ръката си, която по начало огромна, сега беше започнала да се подува и да добива великански размери.

– Гъс, скъпи!

Внезапен мраз скова Арчи. Мисията му така го беше погълнала, та нито за миг не му беше минало през ума, че бейзболистът би могъл да си науми също да последва момичето с надеждата да каже някоя и друга дума в свое оправдание. А изглежда точно такъв беше случаят.

Светлите му надежди се сгромолясаха в калта с глух плясък. Двете влюбени гълъбчета си бяха простили и отново се бяха събрали, но за него това вече нямаше никакво значение. Щяха да минат дни преди Бидъл Смахнатия да може да хвърля топката с тази ръка. Тя вече беше заприличала на свински бут и продължаваше да се подува. Вероятно китката беше навехната. Поне една седмица ползата от най-великия питчър-левичар на своето време като играч на „Гигантите“ щеше да бъде колкото от настинка. А от тази безпомощна в момента ръка зависеше съдбата на всички пари, които Арчи имаше на света. В този момент му се искаше да не беше осуетявал първичния ентузиазъм на човека. Разбира се, нямаше да му бъде приятно да прекарат с удар главата му през тухлена стена, но крайният резултат нямаше да бъде така катастрофален. С натежало сърце Арчи се приготви да се оттегли и да остане насаме с мъката си.

В този момент, обаче, Приятелката, като пусна ранен си любим, внезапно си втурна към него с явното намерение да го заличи от лицето на земята.

– Не, слушайте! Недейте! – каза Арчи, като отскочи назад. – Спрете!

В цялата поредица събития – до едно изключително неприятни – това, по негово мнение, категорично надхвърляше всякаква мярка. То прехвърляше крайния, назъбен, външен край на предела. Да се караш с мъж на улицата беше лошо, но да се караш с жена – това определено не влизаше в сметките му. В никакъв случай не влизаше! Можеше да направи само едно нещо. Несъмнено беше дяволски недостойно един мъж да си обере крушите пред лицето на противника, но нямаше друг изход. Арчи понечи да хукне, но в този момент един от безделниците направи грешката да го хване за яката на сакото.

– Пипнах го! – заяви безделникът.

Всички наблюдения върху живота като такъв показват, че за всяко нещо си има време. Това определено не беше моментът за който и да е представител на мъжкия пол да хване яката на сакото на Арчи. Ако Демпси¹¹, Карпентиер¹² и някоя горила от зоологическата градина вкупом се бяха опитали да застанат на пътя на Арчи в този момент, те щяха

11. Уилям (Джак) Харисън Демпси (1895–1983) – популярен американски боксьор професионалист, спечелил световната титла в тежка категория през 1919 година, която губи през 1926 година от Джийн Та ни, бел.пр.

да имат достатъчно основание да си помислят, че постъпката им е чисто безразсъдство. Арчи искаше да бъде другаде и този опит за осуетяване на плановете му накара кръвта на поколения Мофамовци, голяма част от които зловещо бяха размахвали секира в масовите сбивания през Средновековието, да кипне. Безделникът беше едър, но отпуснат. Щом разхлаби хватката си, когато петата на Арчи се заби жестоко в пищяла му, той получи силен удар в онова място, което щеше да бъде средата на жилетката му, ако носеше такава. Боксовата круша извряска задавено и се свлече до стената. Арчи, с разкъсано сако, свърна зад ъгъла и хукна надолу по Девето Авеню.

Този внезапен ход му спечели начална преднина. Беше успял да измине повече от половин пресечка преди челният отряд на преследвачите му да се изсипе на улицата. Без да забавя темп той профуча край голяма товарна кола, която беше спряла направо на пътя, и продължи напред. Викове на ловната хайка бяха силни и заплашителни, но товарната кола прекъсна за момент прекия визуален контакт и точно този факт накара Арчи, участник в многобройни военни кампании, да предприеме следващия си ход.

Той си даваше сметка, че човек не може да продължи да тича безкрайно дълго със скорост четиридесет километра в час по оживена улица без да привлече вниманието на околните. Трябваше да се скрие. Господи, да се скрие! В това беше номерът. Арчи се огледа наоколо за скривалище.

– Да ви трябва хубав костюм?

Трябва да се случи нещо наистина изключително, за да стресне обикновения нийоркски търговец. Дребният шивач, който стоеше на прага на магазинчето си, не изглеждаше никак изненадан, когато видя Арчи, който беше минал покрай него с нормален ход само преди около пет минути, да се връща тичешком с пълна пара. Шивачът просто предположи, че Арчи внезапно си е спомнил, че е имал намерение да си купи нещо.

Възможност желанията на Арчи напълно съвпадаха с тези на неговия домакин. В този момент повече от всичко друго на света той искаше да влезе в магазинчето и да си поговори надълго и нашироко за мъжко

12. Жорж Карпентер – френски боксьор професионалист, претендент за титлата на Дж. Демпси. Срещата между двамата се състояла на 2 юли 1921 година. Карпентер е нокаутиран в четвъртия рунд, бел.пр.

облекло.

Като наби рязко спирачки, Арчи се стрелна край дребния шивач в сумрачното помещение. Посрещна го смесица от миризми на евтини дрехи. С изключение на малкия оазис зад зацапания тезгях, цялото налично пространство на практика беше заето от костюми. По закачалките вдървено висяха костюми, като трупове, които полицията откриваше от време на време. Върху столовете и кутиите бяха нахвърляни омачкани костюми с такъв вид, сякаш бяха принадлежали от изтощение. Магазинчето беше морга за дрехи, Саргасово море от шевиот.

Точно това му трябваше на Арчи. В тези смълчани горички от дрехи можеше да се скрие цял полк.

– Нещо елегантно от твид? – попита деловият собственик на този пристан, като го последва любезно в магазинчето. – Или, може би, да, хубав шевиот? Слушайте, господине, имам нещо страхотно от син шевиот, което ще ви лепне като тапет на стена.

Арчи обичаше да говори за дрехи, но не тази тема го занимаваше сега.

– Чуй, момко – припряно заговори той, – я се послушай за миг.

Някъде наблизко отвън се чуваше воят на хайката.

– Скрый ме за малко в хрсталаците и ще купя каквото искаш.

И Арчи потъна в джунглата. Шумът отвън се усили. Преследвачите бяха забавени за няколко скъпоценни секунди от пристигането на друга товарна кола, движеща се на север, която се беше изравнила с първата кола и майсторски беше препречила свободния проход. Това препятствие вече беше преодоляно и първоначалното ядро от преследвачи, разрастнало се с още няколко дузини безделници, отново беше поело по следите му.

– Да не си убил някого? – попита не особено заинтересувано гласът на собственика, който се процеди през стената от евтина тъкан. – Ех, момчета, момчета, няма да пораснете! – философски заключи той. – Виждаш ли там някоя дреха, която да ти харесва? Има интересни неща!

– Тъкмо ги оглеждам внимателно – отговори Арчи. – Попречиш ли на онези момчета да ме открият, не бих се учудил, ако купя един костюм.

– Един? – попита собственикът с нотка на неприязън.

– Два – бързо каза Арчи. – Или вероятно три или шест.

Собственикът отново стана сърдечен.

– Човек винаги има нужда от хубави костюми – заяви одобрително той. – Особено младеж като теб, който иска да изглежда добре. Всички

хубави момичета харесват добре облечени младежи. Като излезеш оттук в костюма, дето висе хей там, отзад, момичетата ще почнат да се въртят около теб като мухи около гърне с мед.

– Ще имаш ли нещо против... – с треперещ глас каза Арчи – ще имаш ли нещо против, като лична услуга към мен, стари друже, да не споменавах думата „момичета“?

Той млькна внезапно. Някакъв тежък крак беше прекрачил прага на магазина.

– Слушай, чичка – произнесе басов глас, един от онези противни гласове, които притежават само най-злостните негодници, – да си виждал един младок да бяга насам?

– Младок? – Собственикът очевидно се замисли. – Да не искаш да кажеш един младеж със син костюм и бомбе?

– Точно така! Изгубихме го. Накъде тръгна?

– Той ли? Ами профуча край мен с всичка сила. Зачудих се защо бяга в такъв горещ ден като днешния. Зави зад ъгъла в долния край на пресечката.

Последва тишина.

– Е, май се е измъкнал – със съжаление иззоботи гласът.

– Така както бягаше – съгласи се собственикът – не бих се учудил, ако вече е стигнал в Европа. Трябва ли ти хубав костюм?

Другият, след като грубо изрази желание собственикът да върви по дяволите и да отнесе със себе си цялата си стока, излезе.

– Това – невъзмутимо заяви собственикът, като си проби път до мястото, където стоеше Арчи, и му показва някаква яркочълта безвкусица, която вероятно беше бедна роднина на семейството на кашата, ще ти струва петдесет долара. Че и евтино!

– Петдесет долара!

– Шестдесет, казах. Не винаги говоря ясно.

Арчи огледа отвратителната одежда и потръпна от ужас. Тъй като беше млад човек с изискан вкус по отношение на облеклото, нейният вид го поразя като удар между очите.

– Честна дума, старче, не искам да засегна чувствата ти, но това не е костюм, а някакво злополучно недоразумение!

Собственикът се обърна към вратата и се ослуша.

– Струва ми се, че чувам как онзи младеж се връща – каза спокойно той.

Арчи преглътна с усилие.

– Може ли да го пробвам? – попита той. – Не съм сигурен дали, в

края на краищата, ще ми стане.

– Ето това е приказка – сърдечно се разбъбри собственикът. – Пробвай го. Не можеш да прецениш един костюм, особено хубав костюм като този, само с гледане. Облечи го. Насам! – Той го поведе към прашно огледало в дъното на магазинчето. – Охо, слушай, майка ти ще се да се гордее с теб, ако можеше да види синчето си сега!

Четвърт час по-късно, собственикът, като доволно броеше малка пачка банкноти, изгледа разнежено купчината дрехи, струпани на тезгяха.

– По-хубава партида не съм имал в магазина!

Арчи не възрази. Всъщност, помисли си той, това сигурно беше съвсем вярно.

– Иска ми се да можех да те видя как се разхождаш по Пето Авеню, облечен с тая прелест! – продължи възторжената си ода собственикът. – Ще им изтекат очите на хората! Какво ще правиш с тях? Под мишница ли ще ги носиш?

Арчи ужасено потръпна.

– Е, ако искаш, мога да ги изпратя където кажеш. За мен е все едно. Къде да ги изпратя?

Арчи се замисли. Бъдещето и така беше достатъчно мрачно. Той изпита отвращение при мисълта, че на другия ден, в разгара на своето нещастие, трябваше да се изправи лице в лице с тези отвратителни вехтории.

В този момент му хрумна идея.

– Да, изпратете ги – каза той.

– На кого и къде?

– Даниъл Брустър – каза Арчи, – хотел „Космополис“.

Отдавна не беше правил подарък на своя тъст.

Арчи излезе на улицата и тръгна замислено по вече утихналото Девето Авеню. Сред дълбините на отчаянието, което го беше обзело, черни като тунел през центъра на Земята, не се процеждаше и един единствен слънчев лъч. Той не можеше като поета да благодари на боговете, които и да бяха те, за несломимия си дух, защото духът му беше разбит на парченца. Чувстваше се сам и безпомощен в един безмилостен свят. Въпреки добрите си намерения беше успял единствено да се накисне в смрадливата тиня на финансовия колапс. Защо не беше се задоволил с богатството си, вместо да го рискува в този неразумен облог с Реджи?

Защо беше тръгнал след Приятелката, дяволите да я вземат и да я натъпчат в най-жежката сяра! Трябваше да се досети, че просто щеше да стане за смях. На всичко отгоре заради него и само заради него, лявата ръка на Бидъл Смахнатия, тази безценна лява ръка, от която играчите на противниковия отбор се страхуваха и трепереха, беше във от строя, провесена на превръзка, килната на една страна като повреден боен кораб. Така всеки шанс, който „Гигантите“ можеха да имат за победа над „Пиратите“, беше загубен... загубен... също тъй сигурно, както онези хиляда долара, с които трябваше да купи подарък за рождения ден на Люсил.

Подарък за рождения ден на Люсил! Той изпъшка горчиво. Тя щеше да се върне довечера, милата душица, усмихната и щастлива, чудейки се какво щеше да ѝ подари утре Арчи. А когато утрешният ден настъпеше, всичко, което той щеше да бъде в състояние да ѝ поднесе, щеше да бъде една мила усмивка. Хубаво се беше подредил! Скапан, дяволски късмет!

Арчи имаше чувството, че Природата, обратно на обичайното ѝ безразличие към човешките страдания, скърбеше заедно с него. Небето беше покрито с облаци черни като неговото настроение, а слънцето сякаш беше угаснало завинаги. В този момент нещо капна на лицето му.

Арчи беше толкова зает да оплаква лошия си късмет, че първата му мисъл когато, след няколкото случайни капки, които облаците сякаш бяха изпратили като пробни образци от небето, като от душ внезапно шурна проливен дъжд, беше, че това е още едно страдание по пътя към Голгота. Като допълнение към останалите му неприятности щеше да се намокри до кости или да виси скрит в някой вход. Арчи отправи няколко цветисти фрази към подгизналия небосклон и побърза да се подслони някъде.

Дъждът сериозно се захвана за работа. Светът се изпълни с оглушителен, плющящ шум, който съпровожда по-стихийните летни бури. От сивото небе трещяха гръмотевици и се сипеха светкавици. Дъждовните капки подскачаха и се разсипваха по паважа като приказни фонтани. Арчи мрачно ги наблюдаваше от убежището си във входа на един магазин.

И тогава съвсем неочаквано, като миньорска лампа в тъмен забой, умът му беше озарен от една мисъл.

– Господи! Ако продължава да вали така, днес няма да има мач!

Той извади часовника си с треперещи пръсти. Стрелките показваха, че до три часа остават пет минути. Арчи с облекчение си представи измокрената и разочарована тълпа, която презаверява билетите си на

стадиона „Поло Граундс“.

– Давайте, момчета! – извика насърчително той, като вдигна очи към оловносивите облаци. – По-силно, по-силно! Не се скъпете! Не се стискайте!

Малко преди пет часа един млад мъж влетя в бижутерския магазин близо до хотел „Космополис“ – млад мъж, който въпреки факта, че самото му беше скъсано около яката и че от всеки квадратен сантиметър на подгизналите му дрехи капеше вода, изглеждаше в повишено настроение. Едва когато заговори, бижутерът позна в човешкия сюнгер безупречно облечения младеж, който същата сутрин се беше отбил да поръча гривна.

– Слушай, старче – задъхано викна младият мъж, – спомняш ли си онази лъскава дреболия, която ми показа преди обяд?

– Гривната ли, сър?

– Както отбеляза с мъжествена откровеност, която ти прави чест, скъпи мой стар бижутере, гривната Е, имаш ли нещо против да я извадиш, да ми я покажеш и да ми я подадеш? Да я демонстрираш! Дай я на сам в цялото й великолепиe!

– Но вие пожелахте да я отдели и утре да я изпратя в „Космополис“.

Младият мъж потупа сърдечно бижутера по внушителния гръден кош.

– Това, което съм пожелал и това, което желая сега, са две дяволски различни и съвсем отделни неща, приятелю от колежанските ми дни! Не отлагай днешната работа за утре и прочие! Няма да рискувам повече. В никакъв случай! Другите могат, но не и Арчибалд. Ето жълтиците, вади гривната Благодаря!

Бижутерът преброи банкнотите със същото задоволство, което Арчи бе наблюдавал по-рано през деня у собственика на магазинчето за употребявани дрехи. Този процес повдигна настроението му.

– Отвратителен дъждовен ден, сър – подхвана той.

Арчи поклати глава.

– Стари приятелю – не се съгласи той, – грешиш. Напротив, нищо подобно, драги мой търговецо на скъпоценни камъни. Ти току-що посочи единствената страна на този проклет следобед, която наистина заслужава чест и почитания. Рядко през живота си съм преживявал ден, толкова отвратителен във всяко едно отношение и форма, и ако нещо го спаси, това беше добрият стар дъжд! Чао, друже.

– Довиждане, сър – каза бижутерът.

16

Арчи приема пост

Люсил завъртя бавно китката си, за да разгледа по-добре новата гривна.

– Ти наистина си ангел, ангелче! – изписука нежно тя.

– Харесва ли ти? – доволно попита Арчи.

– Дали ми харесва? Тя е направо страхотна. Сигурно струва цяло състояние.

– Е, няма смисъл да говорим за това – скромно каза Арчи. – Просто няколко спечелени с пот на челото жълтици. Няколко дублона, нали разбираш, от стария дъбов скрин.

– Но аз не знаех, че в стария дъбов скрин има дублони.

– Ами, всъщност – призна Арчи – по едно време нямаше никакви. Но една моя леля от Англия, Господ здраве да ѝ дава, ми изпрати доста голяма сума точно в, както се казва, най-важния психологическия момент.

– И ти си похарчил всичко, за да ми купиш подарък за рождения ден! Арчи! – Люсил гледаше с обожание своя съпруг. – Арчи, знаеш ли какво си мисля?

– Какво, ненагледна моя?

– Ти си идеалният мъж!

– Е, недей така! Хайде де!

– Да! – твърдо заяви Люсил. – Отдавна го подозирах, но сега вече знам. Мисля, че няма друг като теб на света.

Арчи потупа ръката ѝ.

– Странна работа – отбеляза той, – но баща ти ми каза същото онзи ден. Мисля си обаче, че нямаше пред вид това, което имаш ти. Ако трябва да бъда съвсем честен, точните му думи бяха, че благодари на Бога, че съм единствен.

В сивите очи на Люсил се появи тревога.

– Много нелюбезно от страна на татко. Ще ми се да те оценява по достойнство, скъпи. Но ти не трябва да му се сърдиш.

– Аз ли? – каза Арчи. – Да му се сърдя? Е, дявол да го вземе, не можеш да наречеш отношението ми към него жестоко, нали? Искам да кажа, аз по-скоро се опитвам да не се изпречвам на пътя на стареца, а ако не мога да го избегна, просто се свивам на топка. За нищо на света не

бих се обърнал презрително към твоя добър стар отец, но не можеш да отречеш факта, че прилича на огромна хищна риба, която при първа възможност ще ме глътне, за да не ме вижда. Разбира се, той със сигурност смята, че си опетнила гордото старо име на рода Брустър, като ме въведе в семейството ви.

– Но скъпи, всеки би се чувствал късметлия със зет като теб – опита се да го прекъсне Люсил.

– Боя се, светлина на живота ми, че баща ти не би се съгласил с теб по този въпрос. Не, всеки път, когато докопам някоя маргаритка, се опитвам да му дам шанс, но листата винаги свършват на „Не ме обича!“

– Трябва да се отнасяш по-снизходително към него, скъпи.

– Правилно! Но искрено се надявам, да не усети. Не знам защо си мисля, че ако разбере, че се отнасям снизходително към него, яростта му няма да има граници.

– Знаеш ли, точно сега татко е доста разтревожен.

– Не знаех. Той не ми се доверява твърде много.

– Тревожи се за онзи сервитьор – вметна Люсил.

– Какъв сервитьор, кралице на душата ми?

– Един човек на име Салваторе. Татко го уволни преди известно време.

– Салваторе!

– Сигурно не си го спомняш. Обслужваше тази маса.

– Ами...

– Е, татко го уволнил, а сега този Салваторе му създава големи неприятности. Разбираш ли, татко иска да построи онзи нов хотел. Мислел си, че си е осигурил терена и всичко останало и може да започне строежа веднага, а сега се оказва, че майката на същия този Салваторе притежава магазинче за вестници и цигари точно посред терена и татко няма никакъв начин да я принуди да напусне, ако не купи магазинчето, но тя не иска да го продаде. Или най-малкото, той е накарал майка си да му обещае, че няма да го продаде.

– За всеки син майката е най-добрият приятел – одобрително произнесе Арчи. – Аз през цялото време си знаех...

– И татко е отчаян.

Арчи замислено дръпна от цигарата си.

– Спомням си, че един човек – по-точно полицаи – и между другото, изключително неприятен тип, ми каза преди известно време, че можеш да тъпчеш бедния по улицата, но не трябва да се изненадваш, ако някой божи ден той те ухапе по крака! Очевидно точно това се е

случило с твоето татенце. През цялото време си знаех, че старото приятелче Салваторе ще му го върне тъпкано на баща ти. Само трябваше да му дойде времето. Умно момче! Голям мой приятел.

Дребничкото лице на Люсил светна. Тя изгледа Арчи с гордост и обич. Трябваше отдавна да се досети, че именно Арчи би могъл да разреши този неприятен проблем.

– Ти си чудесен, скъпи! Наистина ли ти е приятел?

– Разбира се. Много пъти двамата с него сме си бърбили точно на това място.

– Тогава всичко е наред. Ако отидеш при него и го убедиш, той ще се съгласи да Продаде магазинчето и татко ще бъде щастлив. Помисли колко благодарен ще ти бъде татко! Това коренно ще промени отношението му към теб.

Арчи внимателно обмисли казаното.

– Може и да си права – съгласи се той.

– Това ще го накара да разбере какво сладко агънце всъщност си ти!

– Е – каза Арчи, – длъжен съм да заявя, че всеки план, чието осъществяване може да доведе до това, баща ти да започне да се отнася към мен като към сладко агънце, заслужава да му се обърне най-сериозно внимание. Колко е предложил на Салваторе за неговото магазинче?

– Не знам. Ето го татко. Покани го да дойде тук и го попитай.

Арчи погледна към посочената от Люсил маса, където господин Брустър седеше мрачно на един стол. Дори и от това разстояние беше ясно, че Даниел Брустър има неприятности и трудно ги понася. Намръщан, той гледаше свирепо покривката.

– Покани го ти – каза Арчи, след като огледа внушителния си родственик. – Познаваш го по-дълго от мен.

– Хайде да отидем при него.

Двамата прекосиха салона. Люсил седна срещу баща си. Арчи, който не желаше да се набива в очи, се настани встрани по-назад.

– Скъпи татко – изгуга Люсил, – Арчи има идея.

– Арчи? – скептично каза господин Брустър.

– Това съм аз – реши да опресни паметта му Арчи, като посочи към себе си с една лъжица. – Твоят строен и изискан роднина.

– Каква нова глупост е измислил сега?

– Идеята му е чудесна, татко. Той иска да ти помогне за новия хотел.

– Иска да го управлява вместо мен, предполагам?

– Боже мой! – замислено произнесе Арчи. – Идеята не е лоша! Никога не съм си мислил да управлявам хотел. Нямам нищо против да опитам.

– Той е открил начин как да разреши проблема със Салваторе и неговото магазинче.

За първи път от началото на разговора господин Брустър сякаш прояви някакъв интерес. Той изгледа напрегнато своя зет.

– Открил е, така ли? – каза той.

Арчи закрепил една франзела върху вилица и поставил отдолу чиния. Франзелата падна и изхвърча в ъгъла.

– Извинявай! – каза Арчи. – Вината е изцяло моя. Дълга ти една франзела. О, за онзи човек Салваторе. Ами значи, ето как стоят нещата. Двамата с него сме големи приятели. Познавам го от дълги години. Или поне имам такова чувство. Лу предложи да го спипам в бърлогата му и да го омая с моето дипломатично поведение и недостижима сила на ума и прочие.

– Идеята беше твоя, скъпи – внимателно го поправи Люсил.

Господин Брустър мълчеше. Колкото и да не му се нравеше, трябваше да признае, че в това предложение има зрънце разум.

– Какво предлагаш да направиш?

– Да стана добър стар посланик. Колко предложи на момчето?

– Три хиляди долара. Два пъти повече, отколкото струва магазина.

Но той се опъва, за да ми отмъсти.

– Да, но как му ги предложи, а? Искам да кажа, обзалагам се, че си накарал твоя адвокат да му напише писмо, пълно с „като се вземе пред вид“, „в случай, че“ и „двете страни“ и тъй нататък. Няма да стане така, стари друже!

– Не ме наричай „стари друже“!

– Съвсем погрешно, момко! В никакъв случай, старче! Няма смисъл, приятелю от моята младост! Да го знаеш от чичо си Арчибалд! аз внимателно изучавам човешката природа и познавам едно-друго.

– И какво от това! – изръмжа господин Брустър, който намираще покровителствения маниер на зет си трудно поносим.

– Татко, не го прекъсвай – строго каза Люсил. – Не виждаш ли, че след минута Арчи ще каже нещо страшно умно?

– Чакам да чуя!

– Това, което трябва да направиш, е да ми позволиш да отида и да се срещна с него, като ми дадеш сумата в нови-новенички банкноти. Ще ги пръсна пред него на масата. Това ще го склони! – Арчи побутна

окуражително господин Брустър в гърдите с една франзела. – Ще ти кажа какво ще направим. Дай ми три хиляди нови-новенички долара, които още миришат на мастило, и аз се наемам да купя това магазинче. Няма начин да не успея, момко!

– Не ме наричай „момко“! – Господин Брустър се замисли. – Много добре – изрече той най-сетне. – Не предполагам, че притежаваш толкова здрав разум – неохотно добави той.

– О, положително! – отговори Арчи. – Под недодяланата ми външност се крие ум като бръснач. Разум? Аз излъчвам разум, момко, направо преливам от разум.

Имаше моменти през следващите няколко дни, в които господин Брустър си позволяваше да се надява на чудо, но по-чести бяха миговете, в които си казваше, че няма начин завършен въздухар и имбецил като зет му да не обърка по някакъв начин преговорите. Ето защо, когато Арчи нахълта в покоите му и обяви, че е успял, той изпита огромно облекчение.

– Наистина ли успя да накараш това макаронено магаре да го продаде? – изцвили господин Брустър.

Арчи наемете с небрежен жест част от документите на бюрото и седна на празното място.

– И още как! Поговорих с него като стар приятел, разпръснах парите из целия магазин, а той изпя няколко пасажа от „Риголето“ и подписа договора.

– Не си чак такъв глупак, какъвто изглеждаш – призна господин Брустър.

Арчи драсна една кибритена клечка по бюрото и запали цигара.

– Много хубаво магазинче – каза той. – Страшно ми хареса. Пълно с вестници, нали знаеш, евтини романи, някакви странно изглеждащи шоколадови бонбони и пури с невероятно привлекателни етикети. Мисля, че ще мога да го разработя. Намира се на дяволски хубаво място. Скоро някой ще построи голям хотел наблизко и това доста ще помогне на търговията. Надявам се да завърша дните си от другата страна на тезгяха с побелели бакенбарди и кепе, както се полага, като всеобщ любимец. Хората ще казват: „О, ти *трябва* да пазаруваш от онзи приятен стар човечец! Голям чешит е.“

Изражението на мрачно задоволство, изписано върху лицето на господин Брустър, отстъпи място на притеснение, почти тревога. Той

предполагаше, че зет му просто се шегува, но дори и при това положение, думите му звучаха ужасяващо.

– Е, много съм ти задължен – каза той. – Този проклет магазин страшно ми пречеше. Вече мога веднага да започна строежа.

Арчи повдигна вежди.

– Но стари мой друже, съжалявам, че трябва да попаря бляновете ти и да сложа край на мечтите ти и прочие, ала ти май забравяш, че този магазин е мой. При това, изобщо не съм сигурен, дали искам да го продавам!

– Аз ти дадох парите да купиш този магазин!

– Дяволски щедро от твоя страна! – охотно призна Арчи. – Това са първите пари, които ми даваш и аз винаги ще разказвам на журналистите, дошли да ме интервюират, че дължа състоянието си на теб. След време, когато стана Крал на Магазините за Вестници и Цигари, ще опиша всичко това в моята автобиография.

Господин Брустър се надигна заплашително от мястото си.

– Какво си мислиш, че можеш да ме изнудваш ли, ти... червей такъв?

– Е – каза Арчи, – нека ти обясня как аз виждам нещата. Откакто се познаваме, ти все опяваш, че трябва да започна работа и сам да ей вадя хляба и какво ли още не. Сега виждам начин да ти се отплатя за доверието и подкрепата. Ще наминаваш от време на време да ме виждаш в магазинчето, нали? – Той слезе от бюрото и тръгна към Вратата. – Няма да издребнявам. Можеш да подписваш сметки в границите на разумното всеки път, когато искаш пура или шоколадче. Е, довиждане.

– Стой!

– Сега пък какво има?

– Колко искаш за този проклет магазин?

– Не искам пари. Трябва ми работа. Ако искаш да ме лишиш от делото на живота ми, трябва да ми дадеш да правя нещо друго.

– Каква работа?

– Ти сам предложи онзи ден. Искам да управлявам новия ти хотел.

– Не говори глупости! Какво знаеш ти за управление на хотели?

– Нищо. Твое приятно задължение ще бъде да ме научиш на това, докато се строи колибата.

Последва напрегнато мълчание, докато господин Брустър изгриза осем сантиметра от една перодръжка.

– Много добре – вдигна най-накрая белия флаг той.

– Чудесно! – възкликна Арчи. – Знаех си, че ще ме разбереш. Ще

изуча твоите методи, да! Разбира се, ще добавя и някои мои. Знаеш ли, вече измислих едно подобрение, което липсва в „Космополис“.

– Подобрение, което липсва в „Космополис“! – стисна юмруци господин Брустър, чиито чувства бяха жестоко наранени.

– Да. Едно нещо страшно куца на стария „Космополис“ и ще се погрижа да го оправя в моята малка колибка. Клиентите ще бъдат учтиво молени вечер да оставят обувките си пред вратата, а сутрин ще ги намират почистени. Е, чао-чао. Трябва да вървя. Както знаеш, за нас, хората на бизнеса, времето е пари.

17

Любовната история на брата Бил

– Очите й – запъна се Бил Брустър – са като... като... не мога да се сетя за думата!

Той погледна към Люсил и Арчи. Люсил се беше навела напред и по лицето й се четеше неподправен интерес. Арчи се беше облегал на стола, допрял връхчетата на пръстите си и затворил очи. Не за първи път, откакто се беше запознал с него на аукциона в галерията на Бийл, шурейт му говореше за момичето, с което се беше сгодил по време на престоя си в Англия и за което щеше да се жени. Всъщност, братът Бил не говореше за нищо друго и на Арчи, въпреки че беше отзивчив по характер и привързан към своя млад родственик, му се струваше, че вече е чул всичко, което би искал да чуе за Мейбъл Уинчестър. Люсил, от друга страна, беше наострила своите изящни ушета. Тирадата на брат й я беше развълнувала.

– ... като... – все още не можеше да премине нататък Бил Брустър, – като...

– Звезди? – предположи Люсил.

– Звезди – с благодарност произнесе Бил. – Точно така. Две звезди, които сияят в ясното небе през лятна нощ Зъбите й са като... как да кажа?

– Перли?

– Перли. Косата й е с благородния кафяв цвят на есенен лист. Всъщност – заключи Бил, като се спусна от висините – тя е страхотна! Нали така, Арчи?

Арчи отвори очи.

– Точно така, стари друже! – каза той. – Това беше единственото, което можеше да се направи.

– За какво, по дяволите, говориш? – студено попита Бил. Той през цялото време се съмняваше в твърдението на Арчи, че слуша по-добре със затворени очи.

– А? О, извинявай! Мислех си за нещо друго.

– Ти беше заспал.

– Не, не, положително и определено не. Страшно съм заинтересуван и съсредоточен и прочие, само че не можах добре да схвана какво каза.

– Казах, че Мейбъл е страхотна.

– О, несъмнено, във всяко едно отношение.

– Ето! – Бил се обърна тържествуващо към Люсил. – Чу ли? При това Арчи е виждал само нейна снимка. Почакай да я види от плът.

– Скъпи ми младежо! – заяви Арчи силно смутен. – Тук има дама! Така де, нали разбираш!

– Боя се, че онзи, когото трудно ще убедиш, е татко – почувства се длъжна да подтикне разговора в по-практична насока Люсил.

– Да, така е – унило призна брат й.

– Твоята Мейбъл, както личи от думите ти, е очарователна, но... е, знаеш какъв е татко. Наистина е жалко, че пее в хора.

– Гласът й не е нещо особено – сякаш за да я оправдае, възрази Бил.

– Все едно...

Тъй като дискусията беше засегнала тема, по която Арчи се счита за едни от най-големите живи авторитети, а именно отблъскващия характер на неговия тъст, той се обърна към присъстващите като човек, който има правото да бъде изслушан.

– Люсил е абсолютно права, старче. Абсолютно права, да! Твоят уважаем родител е костелив орех и няма смисъл да си затваряш очите за това. И съжалявам, че трябва да го кажа, стари друже, но ако нахълташ при него с част от хоровия състав под ръка и се опиташ да изкопчиш от него бащина благословия, твърде вероятно е да те намушка в корема с най-острия предмет, попаднал пред очите му.

– Иска ми се – раздразнено каза Бил – да не говориш така, сякаш Мейбъл е най-обикновено момиче от хора. Тя пее на сцената само защото майка й е материално затруднена и иска да плати за обучението на малкия си брат.

– Виж какво! – загрижено заяви Арчи. – Чуй съвета ми, старче. Когато обсъждаш въпроса с твоя отец, не се разпростирай твърде много върху тази част от историята. Наблюдавам го отблизо и виждам, че му идва нагорно да издържа мен самия. Ако прибавиш майка и братче, той направо ще грохне.

– Е, все пак трябва да направя нещо. Мейбъл пристига тук след седмица.

– Велики Боже! Не си ни казвал за това.

– Да. Ще участва в новото шоу на Билингтън. И, естествено, ще очаква да я запозная със семейството си. Разказал съм й всичко за вас.

– Обясни ли й за татко? – попита Люсил.

– Ами, просто й казах да не му обръща внимание, защото лае, но не

хапе.

– М-да – умислено каза Арчи, – още не ме е ухапал, значи може и да си прав. Но трябва да признаеш, че доста лае.

Люсил не обърна внимание на последните думи на Арчи и се замисли.

– Наистина, Бил, мисля, че най-добре ще направиш, ако отидеш при татко и му разкажеш всичко. Нали не искаш да научи за годежа ти от някой друг?

– Работата е там, че когато застана пред татко, не ми идва на ум какво да му кажа.

Арчи откри, че завивда на тъста си за милостта, която Съдбата проявява към господин Брустър, защото, когато Бил застанеше пред него самия, за жалост никога не страдаше от липса на красноречие. За краткото време, откакто се бяха запознали, Бил беше говорил непрекъснато и винаги за едно-единствено нещо. От такава необещаваща тема като митническите тарифи, той без всякакво усилие насочваше разговора към отсъстващата Мейбъл.

– Когато съм с татко, направо губя самообладание и започвам да пелтеча – обясни младият човек и задъвка горната си устна.

– Крайно неприятно – учтиво отбеляза Арчи и неочаквано за всички се изправи рязко на стола. – Слушай! Боже мой! Знам какво ти трябва, стари приятелю! Току-що ми Дойде на ума!

– Умът му никога не престава да работи – обясни Люсил на брат си.

– Видях го във вестника тази сутрин. Реклама на една книга, нали разбираш.

– Нямам време за четене – въздъхна Бил.

– Но тази ще прочетеш, момко, защото не можеш да си позволиш да я пропуснеш. Тя е от онези... как им казват... книги, които правят хората отворковци. Искам да кажа, ако я прочетеш и вземеш присърце препоръките ѝ, това определено ще те направи убедителен оратор. Така обещават в рекламата. В нея се говори за някакъв човек, чието име все забравям. Всички го обичали, защото умеел добре да говори. И, имай пред вид, преди да се сдобие с тази книга – „Личността, която побеждава“ се казваше, ако правилно си спомням – всички в службата му викали Семюъл Мълчаливеца или нещо подобно. Или май беше Томас Немия. Както и да е, един ден по щастлива случайност той похарчил малко пари за добрата стара „Л., която П.“ и сега, когато колегите му искат някой да отиде и да придума Рокфелер или някой друг да отпусне един-два милиона заем на компанията, изпращат Семюъл. Само че сега му

викат Семи Оратора и не пестят похвалите си за него. Какво ще кажеш за това, синко? Как ти се вижда?

– Пълни глупости! – отсече Люсил.

– Не знам – каза Бил, който очевидно беше впечатлен. – Може и да има нещо вярно в това.

– Сто процента! – заяви Арчи. – Спомням си, че там пишеше: „Говорете убедително и нито един човек няма да се отнесе към вас със студено и неотзивчиво безразличие.“ Е, ти не искаш старият ти родител да се отнесе към теб със студено и неотзивчиво безразличие, нали така, или греша, а? Какво ще кажеш?

– Звучи ми добре – призна Бил.

– Точно така – каза Арчи. – Страхотна хитрина!

– Моята идея беше – започна Бил – да се опитам да намеря работа на Мейбъл в някоя най-обикновена комедия. Това би могло до известна степен да позаглади нещата. Тогава няма да ми се наложи да се притеснявам за хора, нали разбирате.

– Това е много по-разумно – одобри Люсил.

– Защо да си правиш целия този труд, приятелю? – възрази Арчи. – Искам да кажа, да се моташ насам-натам, да слухтиш за подходяща роля и прочие подобни неща.

– Нямах ли желание да се понапънеш малко, за да помогнеш на сломения си от мъка шурей, червей такъв? – свирепо попита Люсил.

– О, разбира се! Идеята ми беше да се снабдим с тази книга и да подготвя скъпото старо момче. Да порепетираме с него, нали разбираш. Той може да назубри първите две-три глави и после да отскочи насам и да се опита да поговори убедително с мен.

– От този храст може да изскочи заек – замислено произнесе Бил.

– Е, слушайте тогава какво ще направя аз – каза Люсил. – Ще накарам Бил да ме запознае с неговата Мейбъл и ако тя е наистина толкова добра, колкото казва той, ще отида при татко и ще поговоря убедително с него.

– Страхотна си! – оцени по достойнство жеста на сестра си Бил.

– Няма спор! – сърдечно потвърди Арчи. – Какъв партньор имам, а! Все едно, мисля, че не трябва да се отказваме от книгата. Тя ще бъде допълнителна възможност за нас, нали така. Искам да кажа – ти си младо, чувствително и възпитано момиче, разумно и скромно като... как се казваше... а знаеш що за птица е твоят добър стар баща Той може така да се разтрещи и разгърми, че да те извади от строя още в първия рунд. Е, ако се случи нещо подобно, нали разбираш, бихме могли да пуснем в

действие добрия стар Бил, подготовеният специалист-сладкодумец. Аз лично съм за „Л., която П.“

– Аз също – застана зад него Бил.

Люсил погледна часовника си.

– Господи! Наближава един часа!

– Нима? – Арчи се надигна от стола. – Е, жалко че трябва да прекъснем този пир за разума и изплакване на душата и прочие, но ако не побързае, ще закъснеем.

– Ще обядваме у семейство Никълсън – обясни Люсил на брат си. – Искаше ми се и ти да дойдеш.

– Обяд! – Бил поклати глава със снизходително презрение. – Напоследък обядът не означава нищо за мен. Имам Да мисля за по-важни неща от някаква си храна.

Видът му беше възвишен, доколкото позволяваха грубите черти на лицето му.

– Все още не съм й писал днес – продължи той.

– Но, дявол да го вземе, старче, щом тя пристига тук след седмица, какъв смисъл има да й пишеш? Писмото ще се размине с нея.

– Аз не изпращам писмата си до Англия – каза Бил. – Пазя ги за нея да ги прочете, когато дойде тук.

– Пресвета Дево! – възкликна Арчи.

Подобна привързаност беше твърде далеч от неговите схващания.

Човекът с Наденичката

„Личността, която побеждава“ струваше на Арчи два долара в брой и голяма доза неудобство, когато попита за нея в книжарницата. Купуването на трактат с това име сякаш автоматично доказваше, че купувачът е пълен смотаняк и Арчи беше принуден да положи известни усилия, за да обясни на момичето зад шанда, че му трябва за един приятел. Момичето прояви по-голям интерес към неговия английски акцент, отколкото към обяснението и докато се отдалечаваше, Арчи се почувства доста неудобно, когато установи, че то го имитира полугласно пред своите колежки. Но какво значение има малко неудобство, ако човек трябва да го понесе в името на приятелството?

Арчи излезе от книжарницата и тръгна по Бродуей. Близо до Тридесет и Девета улица се сблъска с Реджи ван Тюйл, който се тътреше с вид на сомнамбул.

– Здравей, Реджи, старче! – викна жизнерадостно Арчи.

– Здравсти! – отвърна Реджи, както винаги пестелив на думи.

– Току-що купих една страхотна книга за Бил Брустър – продължи Арчи. – Изглежда старият Бил... Какво има?

Той рязко прекъсна тирадата си. По лицето на приятеля му беше преминало нещо подобно на спазъм. Ръката, която стискаше ръката на Арчи, конвулсивно се стегна. Човек би могъл да помисли, че Реджи е преживял някакъв шок.

– Няма нищо – каза Реджи. – Вече се оправих. Внезапно зърнах дрехите на онзи мъж Подействаха ми така, все едно ме е ударил ток. Вече се оправих – храбро заяви той.

Арчи проследи погледа на приятеля си и всичко му стана ясно. Сутрин Реджи ван Тюйл беше в най-скашканата си форма, а освен това, всеизвестна беше болезнената му чувствителност към неизрядното облекло. Знаеше се, че той е напускал няколко клуба, защото членовете им бяха прескочили всякакви граници по отношение на съчетаването на памучни ризи със смокинг. А niskият, набит мъж в непосредствена близост до тях, определено не беше франт. Дори и най-добрият му приятел не би могъл да го нарече елегантен. С каквито и очи и да го погледнеш човек, щеше да остане с впечатление, че позира за скица със заглавие „Какво не трябва да носи добре облеченият мъж“.

При костюмите, както и при всичко останало, човек трябва да възприеме определен стил и да се придържа към него. Този мъж очевидно се луташе. Около врата му беше увит зелен шал; носеше фрак, а долните му крайници бяха облечени в панталони от туид, шити за по-едър човек. На север граничеше със сламена капела, на юг – с кафяви обувки.

Арчи внимателно огледа гърба на мъжа.

– Това наистина надскача с доста границата на поносимостта! – съчувствено произнесе той. – Но, разбира се, Бродуей не е Пето Авеню. Искам да кажа, бохемска разпуснатост и прочие. Бродуей гъмжи от дяволски умни хора, които пет пари не дават как изглеждат. Вероятно тази птица е някой от въпросните мозъци.

– Все едно, няма право да носи фрак с панталони от туид.

– Определено не! Разбирам какво имаш пред вид.

В този момент мъжът, който беше нокаутирал естетическите принципи на Реджи по отношение на облеклото, се обърна. Погледнат отпред, той изглеждаше още по-разтърсващо. Очевидната липса на риза се компенсираше от факта, че панталоните от туид плътно прилепваха под мишниците му. Човек не можеше да изкриви душата си, наричайки го симпатичен. И в най-добрата си форма той не би могъл да мине за такъв, а в недалечното минало беше успял да се сдобие с белег, който започваше от ъгъла на устата и стигаше до половината на бузата му. Дори когато лицето му беше спокойно, изразът му беше странен. А когато се случеше да се усмихне, както стори сега, странен се превръщаше в твърде меко определение, съвсем неподходящо, за да бъде описан. От друга страна обаче, не би могло да се каже, че лицето му бе неприятно. То несъмнено беше дружелюбно. В него се долавяше някаква комична привлекателност.

Арчи се сепна и се втрени в мъжа. Паметта му превключи на режим „търсене“.

– Боже мой! – не след дълго извика той. – Та това е Човекът с Наденичката!

Реджиналд ван Тюйл тихо простена. Поведението на Арчи дълбоко засегна неговата чувствителна натура. Защото Арчи беше пуснал ръката му и се беше хвърлил напред, сърдечно друсайки ръката на мъжа с нетрадиционните модни възгледи.

– Виж ти, виж ти, виж ти! Драги ми приятелю! Сигурно ме помниш, а? Не? Да?

Мъжът с белега изглеждаше озадачен. Той размърда кафявите си обувки, опипа сламената капела и изгледа Арчи въпросително.

– Не мога да се сетя – извинително каза той.

Арчи потупа гърба на фрака. После нежно хвана под ръка реформатора в облеклото.

– Срегнахме се пред Сен Михиел през войната. Ти ми даде парче наденичка. Една от най-великодушните постъпки в историята. Само поядъчен човек би дал на някой непознат парче наденичка в такъв момент. Господ ми е свидетел, винаги ще го помня! Спаси живота ми, определено! Не бях слагал залък в устата си от осем часа. Е, какво смяташ да правиш? Искам да кажа, не си зает за обяд или нещо подобно, а? Чудесно! В такъв случай предлагам да мръднем и да похапнем някъде.

Арчи сърдечно стисна ръката на мъжа.

– Гледай ти, никога не съм предполагал, че пак ще те срещна! – продължи той. – Често съм си мислил какво е станало с теб. Но, за Бога, щях да забравя. Дяволски неучтиво е от моя страна. Това е моят приятел, господин ван Тюйл.

Реджи преглътна като представител на онази птича порода, фаворит в коледното меню. Колкото по-дълго гледаше непознатия, толкова по-непоносим му се струваше костюмът на този човек. Очите му с погнуса се спряха на кафявите обувки, плъзнаха се с потрес по панталоните от туид, огледаха укорително зеления шал, а от там с отчаяно примирение се преместиха на сламената капела.

– Съжалявам – смутолеви той. – Току-що се сетих. Имам важна среща. Вече закъснявам. Ъ... пак ще се видим по някое време...

И се отдалечи съкрушен. Арчи не съжали, че Реджи си тръгна. Момчето беше добро, но несъмнено щеше да бъде излишен при тази среща на стари бойни другари, свързани с най-вкусната и питателна наденичка на света.

– Смятам да отидем в „Космополис“ – каза Арчи, като поведе своя новооткрит приятел през тълпата. – Хапването там си го бива, а аз мога да подпиша сметката, което не е без значение в наши дни.

Човекът с Наденичката се усмихна развеселен.

– Не мога да отида така в място като „Космополис“.

Арчи изпита известно неудобство.

– Знаеш ли... май имаш право! – смънка той. – Все пак, щом повдигна този въпрос, ти наистина си смесил едно-друго от гардероба си тази сутрин, а? Искам да кажа, очевидно си се разсеял и си докопал образци от доста на брой различни твои костюми.

– Костюми ли? За какви костюми говориш? Аз нямам никакви костюми. За кой ме вземаш? За Винсент Астор? Всичко, което имам, е на

гърба ми.

Арчи беше потресен. Тази трагедия го развълнува. Той самият никога в живота си не беше разполагал с пари, но по някакъв начин винаги успяваше да се сдобие с много дрехи. Как ставаше това, той не се наемаше да гадае. Имаше някаква смътна идея, че шивачите са човеколюбиво племе, което винаги може да даде чифт панталони на онзи, който заслужава. Това, разбира се, криеше известно неудобство, защото дадяха ли веднъж нещо, те имаха навика да те затрупват с писма за него. Човек обаче скоро се научаваше да разпознава почерка им, след което не беше никак трудно да открие писмата им в сутрешната поща и да ги изхвърля в кошчето за отпадъци. Арчи за пръв път попадеше на човек, комуто дрехите наистина не достигаха.

– Драги ми бойни друже – делово заяви той, – това трябва да се поправи! Да, определено! Това трябва веднага да се поправи! Предполагам, че моите неща няма да ти станат, а? Не. Добре, слушай сега. Ще изкрънкаме нещо от моя тъст. Стариият Брустър, нали разбираш, човекът, който маха палката в „Космополис“. Дрехите му ще ти лепнат като пощенска марка на плик, защото е нисък тантурест тип като теб. Искам да кажа, той също е един от онези яки, набити, добре изглеждащи мъже със среден ръст. Между другото, къде си отседнал?

– Точно сега... никъде. Мислех си да заема една от онези самостоятелни пейки в парка – призна човекът с наденичката.

– Да не си останал без пукнат грош?

– И още как!

Арчи се притесни.

– Трябва да си намериш работа.

– Трябва. Не знам защо обаче, но не мога.

– С какво се занимаваше преди войната?

– Забравил съм.

– Забравил си!

– Забравил съм.

– Какво искаш да кажеш – забравил? Нямах предвид – *забравил*?

– Да. Всичко.

– Слушай, как така? Не можеш да забравиш такова нещо.

– Не мога ли! Забравил съм всякакви неща. Къде съм роден. На колко години съм. Дали съм женен или ерген. Как се казвам...

– Ама че работа! – смаяно възкликна Арчи. – Но помниш, че си ми дал парче наденичка пред Сен Михиел?

– Не, не помня. Вярвам на думите ти. Откъде да знам, може да

искаш да ме примамшиш в някое свърталище и да ми откраднеш сламената капела. Изобщо не те познавам. Но ми харесва това, което казваш – особено онази част за хапването – и ще рискувам.

Арчи се притесни.

– Слушай, старче. Напъни се. Сигурно си спомняш този случай с наденичката? Стана точно пред Сен Михаел, към пет следобед. Твоята групичка беше залегнала до моята групичка, срещнахме се случайно и аз казах: „Здравей!“, а ти каза „Здрасти!“, аз пък казах „Виж ти! Виж ти!“, а ти каза „Искаш ли парче наденичка?“, и аз казах „Виж ти! Виж ти! Виж ти!“

– Разговорът ни изглежда е бил твърде съдържателен, но не го помня. Трябва да са ме ранили след това. Оттогава не мога да се оправя.

– О! Оттам ли ти е този белег?

– Не! Получих го като скочих през една стъклена витрина в Лондон в деня на годишнината от края на войната.

– Защо, по дяволите, ти е трябвало да го правиш?

– О, не знам. Тогава ми се струваше добра идея.

– Но след като си спомняш това, защо не можеш да си спомниш как се казваш?

– Помня всичко, което се е случило след като излязох от болницата. Забравил съм само онази част преди това.

Арчи го потупа по рамото.

– Знам точно какво ти трябва. Ти имаш нужда от малко спокойствие и почивка, за да премислиш нещата. Не можеш да продължаваш да спиш по пейките в парка. В никакъв случай. Определено не. Трябва да се преместиш в „Космополис“. Никак не е лош старият „Космополис“. На мен не ми хареса много първия път, когато отседнах там, защото някакво дяволско кранче не спря да капе кап-кап-кап цяла нощ и не можах да мигна, но мястото си има и добри страни.

– Да не би в „Космополис“ да са започнали да дават безплатен подслон и храна напоследък?

– Точно така! Всичко ще бъде наред. Е, ето че стигнахме. Първо ще се промъкнем в апартамента на татенцето и ще огледаме старите му дрихи. Познавам човека от румсървиса на неговия етаж Няма грешка! Той ще ни отвори с резервния ключ.

И стана така, че господин Даниъл Брустър се качи в апартамента си по средата на обяда, за да потърси някакъв документ, свързан с въпроса, който обсъждаше със своя гост, архитекта на новия хотел. Шум от главовете зад затворената врата на спалнята го накара да наостри слух.

Разпознавайки акцента на своя зет, той изруга под нос и се втурна бесен вътре. Господин Брустър не обичаше Арчи да се размотава на воля из апартамента му.

Гледката, която се разкри пред очите му щом отвори вратата, не се превърна в лек за неговия бяс. Подът представляваше море от дрехи. По столовете имаше сака, върху леглото – панталони, по рафтовете на библиотеката – ризи. И сред тази бъркотия като две самотни скали сред бурните вълни стърчаха зет му Арчи и някакъв мъж, който на разгневе-ния господин Брустър заприлича на комедиант, изпълняващ ролята на скитник в някоя бурлеска.

– Всемогъщи Боже! – възкликна ужасен господин Брустър.

Арчи вдигна поглед към него, усмихнат дружелюбно.

– О, здравей, здравей! – поздрави го непринудено той. – Тъкмо оглеждахме резервните ти декори, за да видим дали не можем да намерим нещичко за моя приятел тук. Това е господин Брустър, моят тъст, старче.

Арчи огледа смръщено лице на своя родственик. В изражението му се четеше нещо не дотам насърчително и затова реши, че преговорите трябва да протекат насаме.

– Извини ме за момент, друже – обърна се той към своя нов приятел. – Искам да си поговоря малко с моя тъст в другата стая. Просто кратък приятелски делови разговор. Ти стой тук.

В другата стая господин Брустър се нахвърли върху Арчи като ранен пустинен лъв.

– Какво по...!

Арчи хвана здраво едно от копчетата на сакото му и започна лекичко да го гали.

– Трябваше да ти обясня – каза той, – само че не исках да прекъсвам обяда ти. Онзи симпатията на хоризонта е стар мой приятел...

Господин Брустър се отскубна и свирепо се озъби:

– Как смееш, по дяволите, ти, гнида такава, да водиш разни скитници в спалнята ми и разхвърляш дрехите ми?

– Точно това се опитвах да ти обясня, само ме изслушай. Този образ е една птица, която срещнах във Франция през войната. Той ми даде парче наденичка пред Сен Михиел...

– Проклети да сте и ти, и той, и тъпата наденичка!

– Съгласен съм. Но слушай. Той не може да си спомни нито кой е, нито къде е роден, нито как се казва, а е останал без пукнат грош, ето защо, дявол да го вземе, трябва да се погрижа за него. Разбираш ли, той

ми даде парче наденичка.

Гневът на господин Брустър отстъпи място на зловещо спокойствие.

– Давам му две секунди да се измете оттук. Ако не се изнесе дотогава, ще наредя да го изхвърлят.

Арчи беше потресен.

– Не говориш сериозно, нали?

– Съвсем сериозно.

– Но къде да отиде?

– Вън.

– Но ти не разбираш. Това момче е загубило паметта си, защото е било ранено през войната. Набий си този факт здраво в старата катуна. Той се е сражавал за теб. Сражавал се е и е проливал кръвта си за теб. Пролял е доста кръв, за Бога! Спаси живота ми!

– Дори и нищо друго да нямах против него, това само ми стига.

– Но ти не можеш да изхвърлиш в студения жесток свят човек, който е пролял литри кръв, за да се превърне тази земя в безопасно място за хотел „Космополис“.

Господин Брустър погледна демонстративно часовника си.

– Две секунди! – отсече той.

Настъпи мълчание. По всичко личеше, че Арчи усилено прищпорва сивите си клетки.

– Добре-е-е! – каза той накрая. – Не се бой. Знам къде може да иде. Току-що се сетих. Ще го настаня в моето магазинче.

Кръвта се оттече от лицето на господин Брустър. Яростта толкова го беше заслепила, че беше забравил за това проклетото магазинче. Новината го смути и принуди да седне на най-близкия стол.

Отново настъпи мълчание.

– Не мога да повярвам! – простена господин Брустър.

– Знаех си, че ще проявиш достатъчно разум – одобрително заяви Арчи. – А сега, честно, да си говорим като мъже, как ще действаме?

– Какво искаш да направя? – изръмжа господин Брустър.

– Мислех си да подслониш човека за известно време и да му дадеш възможност да се огледа насам-натам и да събере мислите си.

– Категорично отказвам да давам безплатна храна и подслон на още един безделник.

– На *още* един?

– Е, той ще бъде вторият, нали така?

Арчи се засегна.

– Вярно е – каза той, – че когато пристигнах тук, временно си бях дал почивка, така да се каже, но нима не се захех веднага с управлението на новия ти хотел? Точно така!

– Аз няма да подслоня този скитник.

– Добре де, тогава му намери работа.

– Каква работа?

– О, каквато и да е.

– Може да започне като сервитьор, ако иска.

– Добре, ще му поставя въпроса.

Арчи се върна в спалнята. Човекът с Наденичката се оглеждаше одобрително в огледалото, праметнал около врата си вратовръзка на точки.

– Прощавай, че те изоставих, старче – извини му се Арчи. – Големият Бял Баща отгатък казва, че можеш да работиш като сервитьор тук, но нищо повече няма да направи за теб. Какво ще кажеш?

– Сервитьорите похапват ли?

– Предполагам. Въпреки че, дявол да го вземе, като се замисля, никога не съм виждал някой от тях да го прави.

– Това ми стига! – каза Човекът с Наденичката. – Кога започвам?

19

Реджи се събужда за живот

Предимството човек да разполага с много свободно време е това, че може спокойно да се занимава с делата на целия свой кръг от приятели. Ето защо Арчи, който отблизо следеше съдбата на Човека с Наденичката, не пренебрегваше и романтичните потребности на своя шурей Бил. Няколко дни по-късно, когато една сутрин Люсил се завърна в техния апартамент, завари съпруга си седнал на стол с висока облегалка до масата с необичайно строг израз на иначе приветливото си лице. В ъгъла на устата му се мъдреше огромна пура. Пръстите на едната му ръка бяха пъхнати в ръкавната извивка на жилетката му, а с другата ръка потропваше заплашително по масата.

Докато го гледаше и се чудеше какво му става, Люсил изведнъж установи, че в стаята се е появил Бил. Той беше излязъл от спалнята и вървеше енергично към Арчи. Щом стигна до масата, Бил спря.

– Татко! – каза той.

Арчи рязко вдигна глава, силно смръщен над пурата.

– А мойто момче! – каза той с необичайно дрезгав глас. – Какво става? Казвай какво има, момчето ми, казвай какво има! Защо, по дяволите, мълчиш! И без това днес съм затрупан с работа.

– Какво, за Бога, правите? – не успя да удържи повече юздите на любопитството си Люсил.

Арчи й махна с ръка да стои настрана с широкия жест на брутален грубиян, прекъснат в момент на съсредоточване.

– Остави ни, жено! Искаме да си поговорим насаме! Сядай някъде и си намери за малко някаква занимавка. Почети някоя книга. Измисли няколко гатанки! Давай, момко!

– Татко! – нададе отново тръбен зов Бил.

– Да, момчето ми, да? Какво има?

– Татко! – потрети Бил.

Арчи взе подвързаната в червено книга, която лежеше на масата.

– Спираме за момент. Съжалявам, че те прекъсвам, момче, но си знаех, че нещо не е както трябва. Току-що се сетих. Походката ти. Не става!

– Не става?

– Не става! Къде беше главата за „Изкуството на походката“? Ето я.

Слушай, драги мой. Слушай и попивай. „Кога-то върви, човек трябва да се стреми да овладее плавното и естествено движение на бедрата. Онзи, който върви правилно, сякаш се носи по земята.“ А ти, старче, изобщо не се носеше. Ти просто влетя като човек, който нахлува в ресторанта на гарата за чиния супа, когато до заминаването на влака му остават две минути. Дяволски важна е тази работа с походката, да знаеш. Започнеш ли погрешно, до никъде няма да стигнеш. Опитай пак... Много по-добре. – Той се обърна към Люсил. – Видя ли този път как се носеше? Направо страхотно, нали?

Люсил беше седнала и чакаше да ѝ обяснят какво става.

– Да не би ти и Бил да се готвите да участвате в някой водевил? – попита тя.

Арчи, който внимателно оглеждаше своя шурей, откри друг повод за критика.

– „Увереният в себе си човек със собствено достойнство – зачете той – стои изправен. Стойката му е естествена, непринудена и грациозна. Петите са леко раздалечени, главата изправена, очите гледат открито право напред“... Погледни напред, старче!... „раменете са изпънати, ръцете отпуснати естествено отстрани до тялото, когато не са заети с друго“... това означава, че ако посегне да те удари, можеш спокойно да се предпазиш... „гърдите са естествено изпъчени, а коремът“... Ти нямаш място тук, Люсил. Върви някъде другаде, където няма да ни чуваш... това, което току-що споменах... „прибран и най-вече, без да се издава напред“. Е, ясно ли ти е? Да, сега изглеждаш добре. Продължавай, момко, продължавай. Хайде да чуем Динамичния глас и Авторитетния тон – малко от онзи пълнокръвен, богат, звучен говор, за който толкова много слушаме!

Бил заби като свредел погледа си в своя зет и пое дълбоко дъх.

– Татко! – поде той познатия мотив. – Татко!

– Трябва доста да се потрудиш, за да разнообразиш репликите на Бил! – отбеляза критично Люсил. – В противен случай никога няма да ви ангажират.

– Татко!

– Искам да кажа, и така не е зле, но са някак монотонни. Освен това, единият от вас трябва да задава въпроси, а другият да отговаря. Бил трябва да казва: „Коя беше онази дама, с която те видях на улицата?“, така че ти да можеш да му отговориш: „Това не беше дама. Това беше съпругата ми.“ Аз знам! Изгледала съм толкова водевили.

Бил развали естествената и непринудена стойка, издиша въздуха,

който издуваше гърдите му, разкрачи се и престана да „гълта“ корема си.

– По-добре да опитам някой друг път, когато сме сами – студено заяви той. – Не мога да се представя както трябва.

– Защо искаш да се представиш както трябва? – попита.

Люсил.

– Добре-е-е! – приветливо изрече Арчи, а отблъскващото изражение се смъкна като развързан плащ от лицето му. – Репетицията се отлага. Тъкмо препитвах стария Бил – обясни той – с цел да го вкарам във форма за срещата с добрия стар отец.

– О! – Люсил произнесе това с глас на човек, който е дочакал изгрева на Пътеводната звезда – Значи, когато Бил пристъпи в стаята като котка върху горещи тухли и застана като препариран, той е представлявал Личността, която побеждава!

– Точно така.

– Е, не можете да ме вините, че не разбрах, нали?

Арчи я потупа бащински по главата.

– Спести си хапливите забележки – каза той. – Бил ще бъде в отлична форма за премиерата. Ако не беше влязла и не беше го смутила, той щеше да се представи чудесно – с авторитетен тон, динамичен изказ и прочие неща от този род. Казвам ти, светлина на душата ми, старият Бил няма грешка. Той е хванал Личността, която Побеждава на тясно, и е готов когато си иска да се пресегне и да я сграбчи. Като негов наставник и учител, мисля, че той ще завърти баща ви около малкия си пръст. Абсолютно! Не бих се изненадал, ако в края на петата минута добрият старец започне да скача през обръчи и да чака захар на бучки за награда, изправен на задните си крака.

– Но аз бих се изненадата.

– А това е, защото не си виждала стария Бил в действие. Ти започна да го критикуваш, преди той да успее да се развихри.

– Изобщо не става дума за това. Причината, поради която мисля, че Бил, колкото и побеждаваща да е неговата личност, няма да успее да убеди татко да му позволи да се ожени за момиче от хора, е нещо, което се е случило снощи.

– Снощи?

– Да по-скоро тази сутрин в три часа. Има го на първата страница на ранните издания на вечерните вестници. Донесох ви един да видите, само че вие бяхте толкова заети. Погледни! Ето го!

Арчи грабна вестника.

- О, Господ да ни е на помощ! – извика той и политна назад.
– За какво става дума? – раздразнено попита Бил. – Престани да стоиш и да се пулиш така. За какво, по дяволите, става дума?
– Чуй това, старче!

НОЩНО ПИРШЕСТВО ГЕРОИЧНА БИТКА В ХОТЕЛ „КОСМОПОЛИС“ ДЕТЕКТИВЪТ НА ХОТЕЛА ДОБРОНАМЕРЕН, ОТНАСЯ УДАР ОТ ПОЛИН

„Открит е най-вероятният претендент за шампионската титла на Джак Демпси; а в епоха, когато жените непрекъснато нахлуват във все повече мъжки професии, за нашите читатели няма да бъде изненада, че той принадлежи към пола, който е много по-смъртоносен от мъжкия. Нейното име е госпожица Полин Престън и в уменията ѝ да нанася силни удари се закле – и многократно прокле – господин Тимоти О'Нийл, известен на познатите си като «Палачинката», който изпълнява трудната длъжност детектив на хотел «Космополис».

В три часа тази сутрин господин О'Нийл бил уведомен от дежурния през нощта администратор, че гостите на хотела, настанени в съседство със стая 618, непрекъснато се обаждат по телефона и се оплакват от безредие, шум и силна врява, разнасящи се от споменатата стая. Ето защо господин О'Нийл се запътил натам с уста, пълна със сандвич със сирене (защото в този момент той бил зает с ранна закуска или късна вечеря) и сърце, изпълнено с отдаденост на задълженията му. Там той заварил госпожица Полин Престън и госпожица Боби Сейнт Клер от състава на хора на «фриволитките» да забавляват няколко техни приятели от другия пол. Всички си прекарвали чудесно и когато господин О'Нийл влязъл, компанията тъкмо изпълнявала гръмогласно прочувствената балада «Има място за мен в Рая, защото моето момченце е там».

Способният и енергичен служител веднага заявил, че за тях има място на улицата, където ги очаква полицейската камионетка. И, бидейки човек на действието, понечил да сграбчи няколко от гостите, готвейки се лично да ги изведе в студената нощ. Именно в този момент на преден план излязла госпожица

Престън. Господин О'Нийл твърди, че тя го ударила с тухла, с железен калъф или с административната сграда на компанията «Сингер». С каквото и да е било, нейните усилия са били напълно достатъчни да го принудят да се оттегли и да потърси подкрепления, които, щом пристигнали, арестували цялата компания без разлика на възраст и пол.

В полицейския съд¹³ тази сутрин мис Престън заяви, че тя и нейните приятели си приказвали тихо и спокойно, и че господин О'Пийл се е държал грубо. В показанията си гостите от мъжки пол заявили, че се наричат съответно Удроу Уилсън¹⁴, Дейвид Лойд-Джордж¹⁵ и Уилям Дж. Брайън¹⁶. Смята се обаче, че тези имена са фалшиви. Поука – ако търсите неприятни емоции вместо сън, отседнете в хотел «Космополис».

Бил може и да се беше гърчил вътрешно, докато слушаше тази епопея, но външно остана невъзмутим.

– Добре – заяви той. – И какво от това?

– Какво от това! – възкликна Люсил.

– Какво от това! – повтори Арчи. – Ами, драги мой приятелю, това просто означава, че цялото време, през което се опитвахме да направим твоята личност успяваща, е отишло на вятъра. Абсолютно на вятъра! Със същия успех можехме да четем и ръководство за плетене на пуловери.

– Не виждам нищо страшно – упорито продължи да настоява Бил.

Люсил се обърна извинително към съпруга си.

– Не си мисли, че и аз съм като него, Арчи, скъпи. Подобно нещо не е характерно за семейството ни. Общо взето, ние сме доста схватливи. Но когато бедният Бил беше бебе, бавачката му го изпуска няколко пъти и той все падаше на главата си.

– Предполагам, че това, което намекваш – заяви разяреният Бил – е, че случилото се ще настрои татко срещу всички момичета, които по една случайност са хористки?

– Точно така, старче, съжалявам, че трябва да го кажа. Следващият,

13. Полицейски съд – съд за разглеждане на дела за дребни нарушения по бързата процедура, бел.пр.

14. Томас Удроу Уилсън (1856–1924) – 28-и президент на САЩ, бел.пр.

15. Дейвид Лойд-Джордж – британски политик; министър председател в периода 1916–1922 година, бел.пр.

16. Уилям Дженингс Брайън (1860–1925) – американски политик, държавен секретар (1913–1915) в администрацията на президента Удроу Уилсън, бел.пр.

който спомене думата «хористка» в присъствието на добрия стар шеф, рискува сериозно да си изпати. Казвам ти като мъж на мъж, бих предпочел да се върна във Франция и да ме изпатят в атака, отколкото да се подложа на това изпитание.

– Глупости! Мейбъл може да е в хора, но не е като онези момичета.

– Бедничкият стар Бил! – каза Люсил. – Ужасно съжалявам, но няма смисъл да затваряш очи пред фактите. Много добре знаеш, че от всичко на света татко най-много държи на репутацията на хотела, а тази история ще го настрои срещу хористките. Безполезно е да се опитваш да го убедиш, че твоята Мейбъл участва в хора, но не е от хора, така да се каже.

– Дяволски добре казано! – одобрително заяви Арчи. – Ти си абсолютно права. Момиче от хора на брега край реката, така нека кажем, за него остава докрай простовато, разбираш, нали!

– А сега – продължи Люсил, – като ви докажах, че глупавият план, който бяхте измислили с моя бедничък добронамерен съпруг не струва пукната пара, ще ви кажа няколко окуражителни слова. Първоначалната ти идея – да намериш на твоята Мейбъл роля в някаква комедия – си остава най-добра. Освен това, можеш наистина да я осъществиш. Нямаше така направо да ви съобща лошата новина, ако не бях в състояние да ви предложа някаква утеха след това. Преди малко срещнах Реджи ван Тюйл да се скита така, сякаш грижите на целия свят са се струпали върху плещите му, и той ми каза, че финансира някаква нова пиеса, репетициите за която започват веднага. Реджи е стар твой приятел. Просто трябва да отидеш при него и да го помолиш да използва влиянието си, за да получи твоята Мейбъл малка роля. Сигурно ще има някаква прислужница или нещо подобно само с една-две реплики, която няма да е кой-знае колко важна.

– Страхотен план! – възкликна Арчи. – Изключително разумен и плодотворен!

Челото на Бил остана все така свъсено.

– Всичко това е чудесно – побърза да отвори очите на своите съратници той. – Но нали знаете колко бърбив е Реджи. Той е услужливо момче, но езикът му е цепнат в средата и двата му края плещят едновременно в две различни посоки. Не искам цял Ню Йорк да узнае за годежа ми и някой друг да съобщи новината на татко преди аз да съм готов.

– Не се тревожи – каза Люсил. – С него може да говори Арчи. Няма нужда изобщо да споменава името ти. Може просто да каже, че иска ролята за негова позната. Ще го направиш, нали, ангелче?

– На часа, повелителко на душата ми.

– Чудесно, тогава. Бил, по-добре дай на Арчи онази снимка на Мейбъл, за да я покаже на Реджи.

– Снимка? – посочи Бил. – Коя по-точно? Аз имам двадесет и четири.

Арчи завари Реджи ван Тюйл да гледа замислено към Пето Авеню през прозореца на своя клуб. Реджи беше доста меланхоличен млад мъж който страдаше от елфантиазис на банковата сметка и всички възможни оплаквания, които произтичат от тази болест. Нежен и сантиментален по природа, неговата болезнена чувствителност беше тежко наранена от контакта с жестоката действителност, която го заобикаляше; а това, с което Арчи първо спечели неговото благоразположение, беше фактът, че последният, въпреки хроничното си безпаричие, не беше направил никакъв опит да вземе от него пари на заем. Реджи щеше да му даде, ако беше поискал, но с радост установи, че Арчи изпитва удоволствие от неговата компания без каквито и да било задни цели. Той беше привързан към Арчи, а и към Люсил, а техният щастлив брак беше постоянен източник на светли надежди. Защото Реджи беше човек сантиментален. Той искаше да живее в свят на свързани в идеален брачен съюз двойки, а сам той идеално свързан с някое очарователно и любящо момиче. Смразяващите факти обаче показваха друго – той беше ерген, а повечето двойки, които познаваше, бяха ветерани с по няколко развода зад гърба си. Ето защо в кръга от познати на Реджи семейният живот на Арчи и Люсил сияеше като благороден подвиг на небосклона на циничния свят. Този брак го вдъхновяваше и в моменти на отчаяние му възвръщаше загубената вяра в човешката природа.

Затова, когато Арчи, след като го поздравя и се тръшна на стола до него, неочаквано извади от вътрешния си джоб снимка на изключително привлекателно момиче и го помоли да ѝ даде малка роля в пиесата, която финансираше, Реджи беше потресен и разочарован. Този следобед той беше в много по-сантиментално от обичайното настроение. Всъщност, в момента, когато Арчи се появи, беше изпълнен с мечтателен копнеж по меки ръчички, прегърнали го здраво през врата, ситнеж на малки крачета и прочие неща от този род. Той изгледа укорително Арчи.

– Арчи! – гласът му развълнувано потрепери. – Заслужава ли си? Заслужава ли си, старче? Помисли за бедната малка женичка у дома!

Арчи изпадна в недоумение.

– Ъ, старче? Коя бедна малка женичка?

– Помисли за доверието й в теб, за нейната вяра...

– Изобщо не те разбирам, старче.

– Какво би казала Люсил, ако знаеше за това?

– О, тя знае. Тя знае всичко.

– Господи! – възкликна Реджи. Неговите светли надежди агонизираха. Едно от нещата, в които дълбоко вярваше, беше, че брачният съюз на Люсил и Арчи коренно се различава от онези разпуснати съвместни съжителства, които бяха нещо обичайно в неговия свят. Той не беше изпитвал подобно мъчително чувство, че устоите на вселената са напукани и се клатят, и че в живота няма доброта и светлина от онази сутрин, преди осемнадесет месеца, когато един немарлив камериер го беше изпратил на Пето Авеню само с една гета.

– Люсил даде началния тласък – обясни Арчи. Той се канеше да спомене връзката на шурей си с този въпрос, но се спря навреме, като си спомни, че Бил изрично се беше противопоставил тайната му да бъде разкрита пред Реджи. – Нека да ти обясня, старче. Аз не познавам тази жена, но тя е дружка на Люсил – той успокои съвестта си с мисълта, че, ако Мейбъл все още не беше, щеше да стане след няколко дни – и Люсил иска да й направи услуга. Тя е била принудена да се качи на сцената в Англия, за да издържа старата си майчица и да плаща за обучението на братчето си и прочие неща от сорта, а сега, разбираш ли, идва в Америка и Люсил иска да й помогнеш и да я вкараш в твоето шоу, така че в общи линии да продължи да издържа семейството си зад Голямата вода. Как ти се струва, става ли?

– О, разбирам! – въодушевено се съгласи Реджи, доволен, че подозренията му са се оказали безпочвени. – Ами, с удоволствие, старче, с най-голямо удоволствие!

– Някаква малка роля ще свърши работа. Няма ли някоя прислужница в твоята изтънчена пиеска, която се мотае по сцената и казва: «Да, мадам», «Не, мадам»? Е, точно това й трябва. Чудесно! Знаех си, че мога да разчитам на теб, старче. Ще кажа на Люсил да я прати у вас, когато пристигне. Мисля, че трябва да доцамбурка в един от следващите няколко дни. Е, трябва да вървя. Чао-чао!

– Ариведерчи! – сбогува се Реджи.

Беше изминала близо седмица от този разговор, когато Люсил влезе

в апартамента им в «Космополис» и завари Арчи да лежи на кушетката и да пуши освежителна лула тютюн след изпълнения с дела ден. На Арчи се стори, че съпругата му не е в обичайното за нея свежо настроение. Той я целуна и след като пое слънчобрана ѝ, безуспешно се опита да го закрепил на брадичката си. Когато го вдигна след полета му към пода и го постави на масата, забеляза, че Люсил го гледа унило. Сивите ѝ очи бяха помръкнали.

– Здравей, моето момиче – каза Арчи. – Нещо май обръща на вода горещата ти кръв?

Люсил въздъхна уморено.

– Арчи, скъпи, знаеш ли някои наистина пиперливи ругатни?

– Така-а-а – проточи Арчи, – чакай да помисля. Всъщност, във Франция успях да обогатя речника си с няколко дузини доста сочни и цветисти изрази. През цялата ми военна служба аз излъчвах нещо – някакъв необясним магнетизъм, нещо неустойимо – което подтикваше полковниците и другите дървенияци от околните рангове към невероятна изобретателност. Някак си ги вдъхновявах, разбираш ли. Спомням си един тузар, който ме руга цели десет минути без да се повтори. А дори и след това виртуозно изпълнение той очевидно мислеше, че не е успял да каже дори стотна от онова, което е искал. Всъщност, той направо ми заяви, че само думи не са достатъчни, за да ми отдаде дължимото. Но защо са ти на теб тез тежки думи?

– Защото искам да дам воля на чувствата си.

– Нещо не е наред ли?

– Нищо не е наред! Току-що пих чай с Бил и Мейбъл.

– О! – възкликна Арчи. – И какво е решението на съдебните заседатели?

– Виновна! – отговори Люсил. – А присъдата, ако ме питат, трябва да бъде доживотна каторга отвъд океана.

Тя раздразнено свали ръкавиците си.

– Какви глупаци са мъжете! Не ти, съкровище! Струва ми се, че ти си единственият мъж на света, който не е. Ти се ожени за свястно момиче, нали? Ти не тръгна да гониш жени с яркочервена коса и да се пулиш насреща им с очи, които сякаш ще изхвъркнат от орбитите, като някой булдог, който чака да му подхвърлят кокал.

– О, почакай? Да не би старият Бил да изглежда така?

– По-зле!

Арчи реши да зададе процедурен въпрос.

– Един момент, скъпа. Говориш за яркочервена коса. Сигурен съм,

че старият Бил в изключително веселите монолози, които изливаше отгоре ми всеки път, когато не успях да забележа навреме приближаването му, винаги споменаваше, че косата ѝ е с цвят на благороден кестен.

– Сега цветът ѝ не е нито благороден, нито кестен! Яркочервена е. Боже мой, поне това би трябвало да знам. Цял следобед я гледах. Направо ме заслепяваше. Ако се наложи пак да се срещна с нея, възнамерявам да отида на очен лекар и да си взема чифт от онези очила с тъмни стъкла, които хората носят в Палм Бийч. – Люсил млъкна и за момент се замисли за тази трагична ситуация. – Не искам да кажа нищо лошо за нея, разбира се.

– Не, не, разбира се, че не.

– Но от всички ужасни, второкласни момичета, които някога съм срещала, тя е най-отвратителното! Има яркочервена коса и когато говори, имитира оксфордско произношение. Звучи толкова отвратително префърцунено, че е страшно да я слушаш. Тя е един хитър, гаден, подмолен, гримиран, лицемерен вампир! Елементарно създание! Истински ужас! Злобно и заядливо същество!

– Права си, наистина не чух нищо лошо за нея – одобрително заяви Арчи. – Започва да ми се струва – продължи той, – че добрият стар отец ще преживее още един шок. Не му е лек животът!

– Ако Бил се *осмели* да представи това момиче на татко, направо рискува живота си.

– Но нали това беше идеята... хитрината... номерът, а? Или мислиш, че е възможно да се разколебае?

– Да се разколебае! Трябваше да го видиш как я гледа. Като малко момче, което е притиснало нос във витрината на сладкарница.

– Това е вече прекалено! – въздъхна обезкуражен Арчи. Люсил ритна крака на масата.

– А като си помисля – изсумтя тя, – че когато бях малко момиченце, се възхищавах на Бил като стожер на мъдростта. Прегръщах коленете му, впервах очи в него и се чудех как е възможно човек да бъде толкова прекрасен.

Тя отново ритна крака на масата, който за нейно съжаление не беше нечий друг.

– Ако знаех какво ще се случи по-късно – продължи тя разпалено, – щях да го ухапя по глезена... няколко пъти.

През следващите дни Бил не се появи и Арчи остана малко встрани

от развоя на неговия любовен роман. Люсил говореше по въпроса единствено когато той повдигаше темата и му даде ясно да разбере, че не изпитва удоволствие да обсъжда бъдещата си снаха. Когато Арчи се опита деликатно да подготви господин Брустър-старши за това, което щеше да го сполети, и го попита дали харесва червена коса, той го нарече глупак и му каза да се маха и да не пречи на заетите хора. Единственият човек, който би могъл да го държи в течение на събитията, беше самият Бил, ала опитът беше направил Арчи предпазлив по отношение на срещите с Бил. Ролята на довереник на младеж в началните етапи на любовта не е синекурна длъжност и на Арчи му се доспиваше дори при мисълта, че ще трябва да говори със шурей си. Той усърдно избягваше своя преливащ от любов и желание да я обсъжда с някого родственик. Ето защо сърцето му се сви от горчиво предчувствие, когато един ден, както си седеше в ресторанта на «Космополис» и се готвеше да си поръча обяд, погледна през рамо и забеляза Бил насочил кърма към неговата маса, очевидно решен да се присъедини към компанията.

За негова изненада обаче Бил не се впусна веднага в обичайния за него монолог. Всъщност, той изобщо не проговори. Просто дъвчеше пържолата си и на Арчи се стори, че избягва да срещне погледа му. Едва когато приключиха с обяда и запалиха пури, Бил изплю камъчето.

– Арчи! – каза той.

– Здравсти, старче! – отговори Арчи. – Тук ли си още? Помислих, че си умрял или нещо подобно. Приличаш ми на нашите стари познайници Томас Немия и Семи Мълчаливеца. Можеш да победиш и двамата в една вечер.

– Имам си причина да мълча.

– И каква е тя?

Бил беше изпаднал в нещо подобно на унес. Той седеше мрачно навъсен и светът сякаш беше престанал да съществува за него.

След като почака достатъчно дълго, както му се стори, за отговор на въпроса си, Арчи се пресегна и леко докосна ръката на своя шурей със запаления край на пурата си. Бил изкрещя и излезе мигновено от обзелото го вцепенение.

– И каква е тя? – повтори Арчи.

– Каква е коя? – попита Бил.

– Виж какво, младежо! – възропта Арчи. – Животът е кратък и времето лети. Хайде да престанем да си разменяме любезности. Ти намекна, че нещо ти тежи – нещо тревожи старата ти кратуна – и аз чакам да узная какво е то.

След като повъртя известно време в ръцете си лъжичката за кафе, Бил реши да задоволи любопитството на Арчи.

- Изпаднал съм в страхотна дупка.
- Какъв е проблемът?
- Става дума за онова проклето момиче!

Арчи примигна.

- Какво!
- Онова проклето момиче!

Арчи не можа да повярва на ушите си. Той се беше приготвил – всъщност, беше стегнал бойните си редици, за да преглътне без да бърчи нос множеството различни имена, с които Бил щеше да нарича своята любима. Но «онова проклето момиче» не фигурираше сред очаквания порой от лигава сладникавост.

– Спътнико в зрелите ми години – обърна се строго той към шурея си, – давай да се разберем. Възможно ли е, когато казваш «онова проклето момиче», да имаш пред вид...?

- Разбира се!
- Но Уилям, старче...

– О, знам, знам, знам! – раздразнено каза Бил. – Изненадан си, че ме чуваш да говоря така за нея?

– Мъничко, да. Може би мъничко. Когато за последен път те чух, момко, трябва да си спомняш, ти говореше за дамата като за твоя любима, и поне веднъж ако не греша, я нарече твоето тъмнокосо агънце.

Бил изрева пронизително.

– Недей! – Тялото му се разтресе от силна конвулсия. – Не ми напомняй за това!

– Е, в такъв случай е налице рязък спад в интереса към тъмнокосите агънца – отбеляза Арчи.

– Как – попита яростно Бил – едно момиче може да бъде тъмнокосо агънце, когато косата му е яркочервена?

- Дяволски трудно! – призна Арчи.
- Предполагам, Люсил ти е казала за това?

– Тя действително намекна. Много леко всъщност. Намекът ѝ беше лек като перушинка, така да се каже.

И последните останки от съдържаността на Бил изчезнаха.“

– Арчи, здравата съм я загазил. Не знам защо стана така, но веднага щом я видях... нещата в Англия изглеждаха много по-различни... искам да кажа... – той отпи няколко големи глътки вода с лед. – Предполагам, защото я видях до Люсил. Старата Лу е невероятно стилна. Тя направо я

засенчи. Сякаш видях изкуствени перли редом с истински. И тази червена коса! Тя направо беше капак на всичко! – Бил се замисли мрачно. – Истинско престъпление е жените да си боядисват косата. Особено в такава криминално червено. Защо, по дяволите, жените го правят?

– Не обвинявай мен, старче. Аз не съм виновен.

Бил изглеждаше плах и изтерзан.

– Чувствам се такъв подлец. Седя си тук и си мисля, че бих дал всичко, което имам, за да се отърва от това проклето създание, а момичето, изглежда, през цялото време все повече се привързва към мен.

– Откъде знаеш? – Арчи огледа неодобрително своя шурей. – Може би нейните чувства също са се променили. Твърде възможно е тя да не харесва цвета на твоята коса. Аз самият не го харесвам. Е, ако я боядисаш червена...

– О, млъкни! Разбира се, че един мъж знае кога дадено момиче е привързано към него.

– Тука си напълно прав, момко. Когато станеш на моята възраст...

– Аз съм на твоята възраст.

– Правилно! Забравих това. Добре де, нека да погледнем на въпроса от друг ъгъл. Да предположим, синко, че госпожица Как-й-беше-там-името, така де, това което идва след госпожица...

– Спри! – изведнъж каза Бил. – Реджи идва!

– Ъ?

– Идва Реджи ван Тюйл. Не искам да слуша как си говорим за онова проклето създание.

Арчи погледна през рамо и забеляза, че това, което каза Бил, е истина. Реджи лавираше скокливо между масите.

– Е, той поне изглежда доволен от живота – завистливо изрече Бил. – Радвам се, че има поне един щастлив човек на тоя свят.

Бил беше прав. Обичайният начин на придвижване на Реджи ван Тюйл в ресторант беше да влачи безжизнено крака сякаш има окачени пранги. Сега обаче той направо припкаше. Освен това, нормалният израз на лицето на Реджи беше сънливо униние. Сега той се усмихваше весело и жизнеутвърждаващо и препускаше към тяхната маса, с вдигната глава, вперил очи пред себе си, с изпъчени гърди, сякаш беше чел съветите в „Личността, която побежда“.

Очевидно нещо се беше случило с Реджи. Но какво? Нямаше никакво основание да си мисли, че някой му е оставил в наследство пари, защото той на практика беше сложил ръка на всички налични пари още преди десет години.

– Хип-хип привет, спортисте – поздрави той, когато новодошлият, от който струеше добронамереност и сърдечност, доприпка до масата и надвисна над нея като пладнешко слънце. – Ние приключихме. Но запоядай, а ние ще те наблюдаваме, докато се храниш. Страшно интересно е да се наблюдава как старият Реджи набива бифтеци. Защо му трябва на човек да ходи в зоологическата градина?

Реджи поклати глава.

– Съжалявам, старче. Не мога. Тръгнал съм към „Риц“. Отбих се, защото си помислих, че може да си тук. Искях ти пръв да чуеш новината.

– Новината?

– Аз съм най-щастливият човек на земята!

– Личи ти, дявол да те вземе! – изръмжа потъналия в непрогледно униние Бил, раздразнен от квичация под напора на най-положителни емоции Реджи.

– Сгодих се и ще се женя!

– Честито, старче! – Арчи сърдечно разтърси ръката му. – По дяволите, знаеш ли, като семеен човек със значителен стаж, много се радвам като видя някой от вас, младите, се задомява.

– Не знам как да ти благодаря, Арчи, старче – пламенно заяви Реджи.

– Да ми благодариш ли?

– Ако не беше ти, никога нямаше да я срещна. Нали си спомняш момичето, което ми изпрати? Искаше да ѝ дам малка роля...

Той спря озадачен. Арчи беше издал звук, който беше нещо средно между пъшкане и клокочене, но се загуби в странния шум, който се разнесе от другата страна на масата. Бил Брустър се беше навел напред с очи, висящи във въздуха и вежди, качени върху скалпа му.

– Да не си се сгодил за Мейбъл Уинчестър?

– Защо, за Бога! – възкликна Реджи. – Познаваш ли я?

Арчи се овладя.

– Бегло – каза той. – Всъщност, старият Бил я познава бегло. Не много добре, нали разбираш, но... как да кажа?

– Бегло – помогна му Бил.

– Това е думата. Бегло.

– Чудесно! – каза Реджи ван Тюйл. – Защо не дойдеш с мен в „Риц“ да те запозная с нея?

Бил се запъна. Арчи отново му се притече на помощ.

– Бил не може да дойде сега. Има среща.

– Среща? – зяпна Бил.

– Среща – потвърди Арчи. – Уговорка, нали разбираш. А... всъщност среща.

– Но... ъ... пожелай й щастие от мое име – сърдечно каза Бил.

– Много благодаря, старче – отвърна признателният Реджи.

– И непременно кажи, че съм във възторг.

– Разбира се.

– Няма да забравиш, нали? Във възторг.

– Във възторг.

– Точно така. Във възторг.

Реджи погледна часовника си.

– Охо! Трябва да бягам!

Бил и Арчи гледаха след него, докато той изхвъркна от ресторанта.

– Бедничкият стар Реджи! – подхвърли със съжаление Бил.

– Не го окайвай – смъмри го Арчи. – Искам да кажа, вкусове разни, нали знаеш. Това, което за един е добро, за друг е лошо – и обратно.

– Има нещо такова.

– Определено! Е – каза Арчи, след като се замисли, – това, както по всичко личи, ще се окаже най-лудешкият, най-веселият ден през цялата прекрасна Нова Година, а, не е ли така?

Бил пое дълбоко дъх.

– Можеш да се закълнеш в жалкото си съществуване, че е точно така! – каза той. – Ще ми се да направя нещо, за да го отпразнувам.

– Правилно! – потвърди Арчи. – Абсолютно правилно! Можеш да започнеш, като платиш обяда ми!

20

Човекът с Наденичката си спомня

Бил Брустър, когото не го свърташе на едно място от облекчение, не се задържа дълго на масата за обяд. Малко след като Реджи ван Тюйл полетя на крилете на любовта към „Риц“, той стана и обяви намерението си да се поразтъпчи, за да събере мислите си. Арчи го отпрати с любезно махване на ръката и кимна на Човека с Наденичката, който в ролята си на обслужващ персонал се навърташе наблизко, като поиска да му донесе най-хубавата пура, която хотелът можеше да осигури. Тапицираният стол, на който седеше, беше удобен. Арчи нямаше ангажименти и си помисли, че може да прекара приятен половин час, като си помечтае и наблюдава ближните си.

Ресторантът вече гъмжеше от желаещи да се запознаят отблизо с кухнята на „Космополис“. Човекът с Наденичката, който беше донесъл на Арчи пура, обслужваше съседната маса, на която седяха жена и малко момче с моряшки костюм. Жената четеше задълбочено менюто, а вниманието на детето изцяло беше погълнато от Човека с Наденичката. Момчето попиваше всяко негово движение. Той сякаш беше обсебил мислите му.

Арчи също си мислеше за Човека с Наденичката. От него беше излязъл отличен сервитър – беше чевръст и вежлив и вършеше работата си така, като че ли тя му харесваше. Но Арчи не беше удовлетворен. Нещо му подсказваше, че човекът беше предопределен за по-мощни дела. Арчи беше признателно същество. Наденичката, която беше получил след петчасов преход, беше оставила дълбок отпечатък върху впечатлителната му натура. Сърцето му подсказваше, че само един изключителен човек би могъл да се раздели с наденичка в такъв момент. А сервирането и отсервирането в нийоркски хотел, пък бил той и най-добрият, не беше подобаваща работа за един изключителен човек. Разбира се, в основата на това неприятно положение лежеше фактът, че мъжът не можеше да си спомни с какво се е занимавал преди войната. Кой знае, помисли си с огорчение Арчи, проследявайки оттеглянето на Човека с Наденичката към кухнята, за да предаде поръчката, дали натам не се е уптил някой дяволски добър адвокат, или лекар, или архитект или нещо подобно.

Мислите му бяха нарушени от гласа на детето.

– Мамо – заинтригувано попита то, съпровождайки също като Арчи с поглед Човека с Наденичката, – защо този мъж има такова смешно лице?

– Тихо, миличък – смутено изпътка майката.

– Добре де, но защо?

– Не знам, миличък.

Вярата на детето в майчиното всезнание сякаш силно се разклати. На лицето му се изписа изражението на човек, който е бил възпрепятстван в търсенето на истината. Погледът му недоволно обходи помещението.

– Лицето му е по-смешно отколкото на онзи чичко там – сподели то със звънливото си гласче своите задълбочени наблюдения, като посочи към Арчи.

– Тихо, миличък!

– Наистина. По-смешно е.

Това до известна степен беше комплимент, но Арчи се почувства неловко. Той притисна засрамено гръб към тапицираната седалка на стола. След малко Човекът с Наденичката се върна, обслужи жената и детето и дойде при Арчи. Грозноватото му лице сияеше.

– Слушай, вчера имах страхотна вечер – каза той, като се облегна на масата.

– Така ли? – попита Арчи. – Сигурно някой купон или нещо подобно?

– Не, исках да кажа, че изведнъж започнах да си спомням разни неща. Машинарията като че ли проработи.

Арчи се надигна развълнуван. Това беше чудесна новина.

– Не може да бъде, наистина ли? Това е направо страхотно. Цена няма!

– Да, сър! Първото нещо, което си спомних, беше, че съм роден в Спрингфийлд, Охайо. Сякаш някаква мъгла започна да се вдига. Спрингфийлд, Охайо. Това е то. Изведнъж изплува в паметта ми.

– Прекрасно! Нещо друго?

– Да, сър! Точно преди да заспя, си спомних и името си.

Арчи беше покъртен до дъното на душата си.

– Ами че това е неоспорим успех! – възкликна той. – Щом веднъж вече си започнал, нищо не може да те спре. Как ти е името?

– Хм... странно! Пак го забравих. Сещам се, че започваше със С. Как беше? Скефингтън? Скилингтън?

– Сандерсън?

– Не, ей сега ще се сетя. Кънингам? Карингтън? Уилбърфорс? Дебенам?

– Денисън? – подхвърли услужливо Арчи.

– Не, не, не. На върха на езика ми е. Барингтън? Монтгомъри? Хепълтуейт? Спомних си! Смит!

– Господи! Нима?

– Сигурен съм.

– А как е малкото ти име?

В очите на човека се появи притеснение. Той се поколеба. После заговори тихо.

– Имам ужасното чувство, че е Ланселот!

– Боже мой! – каза Арчи.

– Не може наистина да е такава, нали?

Арчи се замисли. Той не обичаше да причинява болка, но чувстваше, че трябва да бъде честен.

– Може – потвърди горчивата истина той. – Хората дават на децата си какви ли не странни имена. Моето второ име е Трейси. А имам приятел в Англия, който е кръстен Кутбърт де ла Хей Хорас. За щастие всички го наричат Стинкър¹⁷.

В този момент оберкелнерът изплува в салона също тъй величествено както пълноликата Луна на тъмния небосклон и Човекът с Надежката отново се зае с професионалните си задължения. Когато се върна, пак имаше вид на човек, който аха да подхване кръшна песен.

– Спомних си още нещо – каза той, сякаш вдигаше завеса. – Аз съм женен!

– Господи!

– Най-малкото бях женен преди войната. Тя имаше сини очи, кестенява коса и пекинез.

– Как се казваше?

– Пекинезът ли? Не знам.

– Е, наистина напредваш – похвали го Арчи. – Не мога да го отрека. Остава ти да извървиш още малко път, докато станеш като онези, които посещават Курсове за трениране на паметта, рекламирани в списанията. Искам да кажа, нали знаеш, момчетата, които срещат някого веднъж за пет минути, а след това попадат отново на същия човек десет години покъсно и казват: „Разбира се, та това е господин Уоткинс от Сиатъл!“.

Все пак, справяш се добре. Просто трябва да бъдеш търпелив. Който

17. Стинкър (англ.) – гад, гадина, бел.пр.

чака, винаги дочаква! – Арчи се изправи наелектризиран. – Слушай, дявол да го вземе, добре го казах, а! Който чака, винаги дочаква, а, как мислиш? Нали така?

– Мамо – все още размишляващо целенасочено по темата отново се обади детето на съседната маса – мислиш ли, че нещо е минало през лицето му?

– Тихо, миличък!

– Може би нещо го е ухапало?

– Яж си рибата, скъпи – каза майката, която очевидно беше едно от онези глупави създания, които е невъзможно да заинтригуваш с разговор за нещо важно.

Арчи почувства радостна възбуда. Дори появата на тъста му, който влезе след малко и седна в другия край на ресторанта, не успя да помрачи приповдигнатото му настроение.

Човекът с Наденичката отново дойде на масата му.

– Странна работа – каза той. – Сякаш се събуждам след дълъг сън. Имам чувството, че всичко се прояснява. Кучето се казваше Мари. Кучето на жена ми, нали разбираш. Имаше бенка на брадичката.

– Кучето ли?

– Не. Жена ми. Отвратително зверче! Веднъж ме ухапа по глезена.

– Жена ти?

– Не. Кучето. Господи! – възкликна Човекът с Наденичката.

Арчи вдигна глава и проследи погледа му.

През няколко маси, до бюфета, на който управата беше изложила студените закуски, десертите и палачинките, вписани във втората част на менюто, току-що бяха седнали мъж и момиче. Мъжът беше дебел и на средна възраст. Той беше издут практически на всяко място, където един мъж можеше да се издуе, а главата му беше почти изцяло лишена от растителна покривка. Момичето беше младо и хубаво. Очите му бяха сини. Косата му беше кестенява. Отляво на брадичката то имаше твърде симпатична малка бенка.

– Господи! – възкликна Човекът с Наденичката.

– Какво става? – попита Арчи.

– Кои са тези? Там, на онази маса?

Поради регулярните си посещения на ресторанта на „Космополис“, Арчи познаваше по физиономия повечето от редовните посетители.

– Мъжът се казва Госет. Джеймс Дж Госет. Филмов магнат. Сигурно си чувал името му.

– Нямам пред вид него. Кое е момичето?

- За първи път го виждам.
- Това е жена ми! – каза Човекът с Наденичката.
- Жена ти!
- Да!
- Сигурен ли си?
- Разбира се, че съм сигурен!
- Бре, бре, бре! – каза Арчи. – Честито!

На другата маса момичето, без да подозира за драмата, която предстоеше да навлезе в живота му, беше погълнато от разговора с дебелия мъж И в този момент дебелият мъж се наведе напред и го потупа по бузата.

Това беше бащинско потупване, така, както един мил чичо би потупал любимата си племенница, ала Човекът с Наденичката не погледна на него по този начин. Той беше тръгнал бързо към масата, но сега, засегнат до дъното на душата си, полетя напред с дрезгав вик.

По-късно Арчи трябваше да положи доста усилия, за да обясни на тъста си, че щом управата излага из целия ресторант студени закуски и подобни неща, това рано или късно щеше да се случи. Той настояваше, че това си е истинско изкушение за хората, и ако някой трябваше да бъде обвиняван, това беше самият господин Брустър. Каквато и да беше истината по случая, Студеният Бюфет се оказа изключително полезен в този кризисен момент от живота на Човека с Наденичката. Той почти беше стигнал до бюфета, когато дебелият мъж отново потупа момичето по бузата, и на него му беше необходимо само част от секундата да грабне една палачинка с боровинков пълнеж В следващия миг палачинката профуча край главата на дебелака, удари се в стената и избухна като граната.

Несъмнено има ресторанти, в които подобно събитие не би направило особено впечатление, но „Космополис“ не беше един от тях. Всички започнаха да приказват в надпревара, ала единственият човек, който каза нещо разумно, беше детето с моряшкия костюм.

- Искам пак! – одобрително извика то.

Човекът с наденичката изпълни молбата му. Той взе една плодова салата, вдигна я за момент, а след това я изсипа върху плешивата глава на господин Госет. Ресторантът се огласи от щастливия смях на детето. Каквото и да си мислеха останалите посетители за станалото, на детето му явно харесваше и то не смяташе да го крие.

Епичните събития действат зашеметяващо. Те парализират сетивата. За момент се възцари тишина. Земята спря да се върти. Господин

Брустър изръмжа нещо нечленоразделно с пяна на уста. Господин Госет се почисти доколкото можа със салфетката си. Човекът с Наденичката изсумтя.

Младата жена се беше изправила на крака, вторачена с безумен блясък в очите в нападателя.

– Джон! – извика тя.

Въпреки кризисния момент, по лицето на Човека с Наденичката се изписа облекчение.

– Така било, значи! – каза той. – А пък аз си мислех, че е Ланселот!

– Смятах, че си загинал!

– Не съм! – отговори Човекът с Наденичката.

Изпод плодовата салата, с която беше посипан, долетя гласът на господин Госет, който се опитваше да каже, че съжалява за станалото. А после отново гръмна шумотевицата, сякаш някой бе включил копчето за звука. Всички започнаха да говорят едновременно.

– Слушайте! – каза Арчи. – Слушайте! Един момент!

В началните етапи на този интересен епизод Арчи беше останал само един парализиран зрител. Събитията го бяха зашеметили. А после...

... внезапна мисъл го споходи,
като разцъфнал розов цвят лицето му поруменя.

Когато стигна до групата ръкомахащи посетители, Арчи беше спокоен и делови. Той щеше да им предложи творчески подход към случилото се.

– Слушайте! – каза той. – Имам идея!

– Махай се! – процеди господин Брустър. – И без да се месиш, положението е отвратително.

Арчи махна с ръка, за да го накара да млъкне.

– Престани – каза той. – Предпочитам да останем насаме. Искам да проведа кратък делови разговор с господин Госет. – Той се обърна към филмовия магнат, който постепенно изплуваше изпод плодовата салата подобно на трътлеста Венера, която излиза от морето. – Ще ми отделите ли малко от скъпоценното си време?

– Ще накарам да го арестуват!

– Няма смисъл, старче. Изслушайте ме!

– Този човек е луд! Да хвърля палачинки!

Арчи, следвайки инстинкта си при вида на сако с копчета, забодя пръст в най-горното.

– Успокойте се, драги. Успокойте се и проявете малко разум!

Господин Госет сякаш за първи път си даде сметка, че това, което му се струваше неясен дразнител, всъщност беше човек от плът и кръв.

– Кой, по дяволите, си ти? – ревна дебелата филмова клечка без да смъква градуса си на разлутеност.

Арчи се изпъчи с достойнство.

– Аз съм представител на този господин – отговори той, като посочи с ръка Човека с Наденичката. – Неговият добър стар личен представител. Аз го представлявам. И от негово име искам да ви направя едно доста примамливо предложение. Помислете, скъпи мой, – продължи той разпалено – нима ще изпуснете тази възможност? Възможност, която се появява веднъж в живота и повече няма да се повтори. За Бога, та вие трябва да станете и да прегърнете този човек. Трябва да притиснете момъка към гърдите си! Той ви замери с палачинка, нали така? Много добре. Вие сте филмов магнат. Цялото ви състояние се гради на момчета, които хвърлят палачинки. Сигурно се скъсвате да търсите къде ли не момчета, които хвърлят палачинки. А когато едно от тях се изправи пред вас без излишен шум и демонстрира пред очите ви, че няма равно на себе си в хвърлянето на палачинки, вдигате пара и искате да го арестуват. Замислете се! (Точно зад лявото ви ухо има боровинка от пълнежа на палачинката). Проявете разум. Защо трябва вашите чувства да ви попречат да направите добро на самия себе си? Дайте работа на това момче, дайте му бързо работа, или ще отидем при някой друг. Виждали ли сте някога Фати Арбъкъл¹⁸ да борава по-умело със сладкиши? Може ли Чарли Чаплин да се похвали с неговата бързина и точност? В никакъв случай. Казвам ви, стари приятелю, има опасност да изпуснете питомното!

Той замълча. Човекът с Наденичката се ухили.

– Винаги съм искал да се снимам във филми – каза той. – Преди войната бях актьор. Току-що си спомних.

Господин Брустър понечи да заговори, но Арчи отново му махна с ръка да задържи за себе си коментара.

– Колко пъти съм ти казвал да не се месиш? – строго заяви той.

Докато Арчи говореше, войнственото изражение на господин Госет леко се беше смекчило. Тъй като беше делови мъж, той не остана равнодушен пред аргументите, които му бяха изложени, филмовата акула

18. Роско (Фати) Арбъкъл (1887–1933) – американски актьор, режисьор, продуцент и сценарист, бел.пр.

отлепи резенче портокал от тила си и се замисли.

– Откъде да знам дали този човек е фотогеничен? – каза господин Госет най-накрая.

– Дали е фотогеничен! – извика Арчи. – Разбира се, че е фотогеничен. Погледнете лицето му. Вижте го! Истинска географска карта! Огледайте го внимателно.

Той се обърна извинително към Човека с Наденичката.

– Прощавай, старче, че изтъквам това, но става дума за бизнес, нали разбираш. – Арчи отново се обърна към господин Госет. – Виждали ли сте някога такова лице? Не, разбира се. Защо трябва аз, като личен представител на господина, да позволя такова лице да се похаби? Та то струва цяло състояние. За Бога, давам ви две минути да обмислите всичко и ако не се отнесете сериозно към предложението ми, тогава ще заведа моя човек право при Мак Сенет¹⁹ или някой друг. Нямаме нужда да молим за работа. Ние разглеждаме предложения.

Настъпи тишина. В този момент отново прозвуча звънливото като камбанка гласче на детето с моряшкия костюм.

– Мамо!

– Да, миличък?

– Онзи човек със смешното лице ще хвърля ли още палачинки?

– Не, миличък.

Разочаровано, детето нададе гневен вик:

– Искам човекът със смешното лице да хвърля още палачинки! Искам човекът със смешното лице да хвърля още палачинки!

По лицето на господин Госет се изписа израз, граничещ с благоговение. Той беше чул гласа на Публиката. Той беше усетил пулса на Публиката.

– Трябваше да го чуя от устата на младенците – каза той, като свали парченце банан от дясната си вежда. – От устата на младенците. Да вървим в кантората ми!

19. Микал (Мак Сенет) Синот (1884–1960) – американски продуцент, режисьор, актьор и сценарист от канадски произход, бел.пр.

21

Подрастващото момче

Фоайето на хотел „Космополис“ беше любимото място за разтъпкване на господин Даниъл Брустър, неговият собственик. Той обичаше да се разхожда тук и да следи с бащинско според него и надзирателско според други око своите служители. Клиентите, които забързани за обяд, се препъваха в господин Брустър, бяха склонни да го бъркат с детектива на хотела заради пронизващия му поглед и донякъде строг вид. Присъствието му във фоайето придаваше на „Космополис“ специфична атмосфера, която липсваше в останалите нюйоркски хотели и очевидно оказваше влияние върху поведението на момичето в магазинчето за вестници, което проявяваше изключителна любезност към своите клиенти. А това, разбира се, беше добре дошло за репутацията на хотела.

Всъщност, през повечето време господин Брустър стоеше на едно място с вид на замислен корморан. От време на време обаче отиваше до мраморния плот, играещ ролята на златна клетка за администратора, и преглеждаше книгата за гости, за да види кой е ангажирал стая – като дете, което проверява чорапа си сутринта на Рождество, за да види какво му е донесъл Дядо Коледа.

По правило господин Брустър приключваше тази си дейност като буташе обратно книгата по мраморния плот, след което отново се отдаваше на размисъл. Но една вечер, седмица или две след окончателното завръщане на Човека с Наденичката в редиците на Хората с Памет, той разностранно тази процедура, като изведнъж подскочи, почервеня и изгъркори. Нямаше никакво съмнение, че гъргоренето очевидно беше отзвук на силна вътрешна възбуда. Той рязко се обърна и се сблъска с Арчи, който, в компанията на Люсил, в този момент пресичаше фоайето на път за апартамента им, където щяха да вечерят.

Господин Брустър се извини троснато, а после, когато позна жертвата си, сякаш съжали, че го е сторил.

– О, това си ти! Не можеш ли да гледаш къде вървиш? – сопна се той. Господин Брустър доста беше патил от своя зет.

– Ужасно съжалявам – любезно отговори Арчи. – Нито за миг не допуснах, че ще хукнеш заднешком по пътеката.

– Престани да тормозиш Арчи – заяви Люсил, като хвана косата на баща си и леко я дръпна за наказание, – защото той е ангел и аз го

обичам, и ти също трябва да се научиш да го обичаш.

– Мога да ти дам няколко урока на разумна цена – предложи Арчи.

Господин Брустър изгледа намръщено своя млад родственик.

– Какво има, татко, скъпи? – попита Люсил. – Струваш ми се разстроен.

– Разстроен съм и още как! – господин Брустър изсумтя. – На някои хора не им липсва нахалство.

Той втренчи заплашителен поглед в безобидния младеж със светло палто, който току-що беше влязъл, и младежът, въпреки че съвестта му беше съвсем чиста, спря рязко, изчерви се и отново излезе, за да вечеря някъде другаде.

– Някои хора са нахални като конски мухи!

– Защо, какво се е случило?

– Онези проклети Макол са се настанили тук.

– Не!

– Нищичко не разбирам – намеси се Арчи, който не желаше да остане безгласна буква в разговора. – Като в небрано лозе съм, каквото и да значи това! Кои са тези Макол?

– Едни хора, които са неприятни на татко – отговори Люсил. – И са избрали да отседнат точно в неговия хотел. Но, скъпи татко, ти не би трябвало да имаш нищо против. Това е истински комплимент. Дошли са, защото знаят, че това е най-хубавият хотел в Ню Йорк.

– Абсолютно! – съгласи се Арчи. – Чудесни условия и добра храна за хора и зверове. Истински домашен уют! Погледни откъм добрата му страна, старче. Няма смисъл да вдигаш пара. Довиждане, стари друже!

– Не ме наричай „стари друже“! – прогърмя господин Брустър.

– О, дадено!

Люсил изведе съпруга си от опасната зона и те влязоха в асансьора.

– Бедничкият татко! – каза тя, когато влязоха в апартамента си. – Сигурно са го направили, за да го ядосат. Този човек, Макол, има имот в съседство с някакъв парцел, който татко купи в Уестчестър, а сега води дело срещу татко за парче земя, което твърди, че било негово. Би могъл да прояви такт и да отседне в друг хотел. Но, в края на краищата, предполагам, че бедничкият човечец не е виновен. Той прави това, което жена му каже.

– Всички правим така – изрече мъдро Арчи, жененият мъж.

Люсил го изгледа нежно.

– Не е ли жалко, съкровище, че не всички съпрузи имат добрички съпруги като мен?

– Когато си мисля за теб, дявол да го вземе – пламенно заяви Арчи, – ми иде да се разкачам от щастие като онези пъргави мексикански бобчета!

– О, бях започнала да ти разправам за Макол. Господин Макол е от онези дребнички хрисими мъже, които обикновено се женят за слоници-кавгаджийки. Защото жена му е точно такава. Точно тя започна да създава неприятности на татко. Татко и господин Макол се разбираха чудесно, докато тя не го принуди да заведе делото. Сигурна съм, че тя го е накарала да дойдат в този хотел, за да ядоса татко. Но те вероятно са наели най-скъпия апартамент, което все пак е нещо.

Арчи тръгна към телефона. Той беше в спокойно и миролюбиво настроение. От всички събития, които съставляваха живота в Ню Йорк, най-приятни му бяха задушевните вечери насаме с Люсил в техния апартамент, които, поради ангажиментите им – тъй като Люсил беше популярно момиче и имаше много приятелки – бяха твърде редки.

– Да се върнем на въпроса за похапването – каза той. – Ще се обадя да изпратят сервитьор.

– О, Господи!

– Какво има?

– Току-що се сетих. Обещах днес да отида на гости на Джейн Мърчисън. А съвсем забравих. Трябва да побързам.

– Но, светлина на душата ми, нали щяхме да се храним! Отскочи да я видиш след вечеря.

– Не мога. Тази вечер тя ще ходи на театър.

– Е, тогава отложи посещението и намини утре.

– Утре рано сутринта Джейн отплава за Англия. Не, трябва да ида да я видя сега. Ама, че неприятно! Тя сигурно ще ме накара да остана за вечеря. Слушай какво ще направим. Поръчай нещо за мен и ако до половин час не се върна, започвай.

– Джейн Мърчисън – каза Арчи – е дяволска досадница.

– Да. Но я познавам от осемгодишна.

– Ако родителите ѝ са били способни да изпитват истинско съчувствие, да са я удавили доста преди това – отбеляза Арчи.

Той вдигна слушалката и унило помоли да го свържат с „Обслужване по стаята“. Помисли си със злъч за Джейн, която смъртно си спомняше като върлинеста збата жена. Сети се, че би могъл да слезе в ресторанта с надеждата да завари някой от приятелите си там, но сервитьорът вече беше тръгнал към стаята. Е, какво пък, примири се той, ще остана тук.

Сервитьорът дойде, прие поръчката и излезе. Арчи взе душ и тъкмо привършваше с издокарването, когато мелодично подрънкване отвън извести пристигането на храната. Той отвори вратата. В дневната стоеше сервитьорът начело на масичка, отрупана със съдове с капаци, изпод които се разнасяше съблазнително и апетитно ухание. Въпреки че перспективата за самотна вечеря беше охладила настроението му до нулеви стойности, приятните аромати леко го покачиха.

Внезапно Арчи установи, че не е единственият човек, който изпитва наслада от аромата на вечерята. Вперило изпълнен с копнеж поглед в храната, до сервитьора стоеше върлинеото, мършаво около шестнадесетгодишно момче. То имаше червеникава коса, жълтеникавочервени мигли и врат като маркуч, а в очите му, когато ги отмести от масичката и ги вдигна към Арчи, се четеше свиреп глад. Момчето напомняше на Арчи за недорасла и недохранена хрътка.

– Това мирише хубаво! – изграчи върлинеостото момче. То пое дълбоко дъх. – Да, сър – продължи то, като човек, дълбоко убеден в правотата си – това мирише хубаво!

Преди Арчи да успее да отговори, телефонът иззвъня. Обаждаше се Люсил, която потвърди предположението си, че досадната Джейн ще настоява да остане за вечеря.

– Джейн – каза Арчи по телефона – е в състояние да ти отрови настроението. Сервитьорът току-що пристигна тук и подрежда масата за истински пир и ще ми се наложи сам да изям по две порции от всичко.

Той остави слушалката на вилката и като се обърна, срещна воднистите очи на върлинеостото момче, което се беше подпряло на рамката на вратата.

– Очаквахте някого за вечеря ли! – попита момчето.

– Ами да, стари друже, очаквах.

– Мислех си...

– Да?

– О, нищо.

Сервитьорът си тръгна. Мършавият юноша притисна гърба си още по-плътено към рамката на вратата и отново подхвана:

– Това наистина мирише хубаво – То с наслада пое аромата. – Да, сър! Готов съм да го заявя на целия свят!

Арчи не можеше да се похвали с необичайна схватливост, но в този момент в него започна да се оформя точно определеното впечатление, че ако бъде поканен, този младеж ще зареже официалностите и ще се съгласи да похапне с него. Всъщност, впечатлението с което Арчи

остана, беше, че ако не го поканеше скоро, той щеше да се самопогани.

– Да – съгласи се той. – Не мирише зле, нали?

– Мирише хубаво! – каза момчето. – Наистина! Събудете ме през нощта и ме питайте дали не мирише хубаво!

– Задушено пиле с картофи – обясни Арчи.

– Божичко! – възкликна благоговейно подрастващият. – Ще се удавя от слюноотделянето си.

Настъпи пауза. Ситуацията поставяше Арчи пред труден избор. Той искаше да започне да вечеря, но по всичко личеше, че или трябваше да стори това под пронизващия поглед на своя нов приятел, или, в противен случай, да изхвърли последния насилствено. Момчето не показваше никакви признаци, че се кани да напусне рамката на вратата.

– Ти си вечерял, предполагам, а? – каза Арчи.

– Аз никога не вечерям.

– Какво!

– Искам да кажа, не вечерям истински. Сервират ми само зеленчуци и ядки и подобни неща.

– Да не би да си на диета?

– Майка ми е на диета.

– Изобщо не схващам накъде биеш, младежо – рече озадачено Арчи.

Ноздрите на момчето започнаха да се свиват и разпушат като хриле на риба, когато край него се понесе вълна от сладостен мирис на задушено пиле с картофи. То очевидно изпитваше силно желание да улови колкото се може по-голяма част от нея, преди тя да се изниже през вратата.

– Майка ми е вманиачена на тема здравословно хранене – отговори то едва след като и последната апетитна молекула изчезна в небитието. – Изнася лекции на тази тема. Принуждава ни с тате да караме само на ядки, зеленчуци и подобни неща.

Арчи беше потресен. Сякаш слушаше някакъв разказ от преизподнята.

– Драги ми момко, това трябва да е изключително болезнено за теб – абсолютно болезнено! – Той вече беше престанал да се колебае. Елементарната човечност налагаше да поеме точно определен курс на поведение. – Е, имаш ли нещо против да похапнеш заедно с мен сега?

– Дали имам нещо против! – момчето тъжно се усмихна.

– Дали имам нещо против! Само ме спри на улицата и ме попитай!

– Влизай тогава – каза Арчи, като правилно изтълкува тази странна

фразата за официално съгласие. – И затвори вратата. Яденето изстива.

Сред кръга от познати на Арчи семейните бяха твърде малко и той толкова отдавна не беше виждал подрастващ индивид в действие на масата, че беше забравил какво е способен да сътвори един шестнадесетгодишен юноша с нож и вилица, когато запретне ръкави, поеме дълбоко дъх и се залови за работа. Ето защо гледката, на която стана свидетел, отначало малко го смути. По всичко личеше, че представата на изпосталелия юноша за възпитано хранене включваше единствено поглъщане на храната без дъвчене и пресягане за още. Момчето лапаше като изгладнял до смърт ескимос. Арчи, през времето, което беше прекарал в окопите, за да направи света безопасно място, където трудещите се да могат да стачкуват на воля, се беше чувствал от време на време доста гладен, но сега седеше зашеметен пред този величествен глад. Ето това беше истинско хранене.

Разговорът беше замрял. Младежът очевидно не вярваше в разговори на масата, тъй като предпочиташе да използва устата си за по-прагматични цели. Едва когато погълна и последната трохичка от последната франзела, гостът се облегна на стола с доволна въздишка и намери свободно време да се обърне към своя домакин.

– Мама – сподели този питон в човешки образ – казва, че човек трябва да дъвче всяка хапка по тридесет и три пъти... Да, господине! Тридесет и три пъти! – той отново въздъхна.

– Такава вкусотия досега не бях хапвал.

– Хареса ти, нали?

– Дали ми хареса! Дали ми хареса! Обади ми се по телефона и ме питай! Да, сър! Мама предупреди проклетите сервитьори да не ми сервират нищо друго освен зеленчуци, ядки и подобни неща, дявол да го вземе!

– Изглежда, майка ти има доста радикални идеи по отношение на доброто старо мамбо, а?

– И още как! На татко, също като мен, това не му харесва, но се страхува до смърт. Мама казва, че зеленчуците съдържат всички необходими протеини. Мама казва, че ако ядеш месо, кръвното ти налягане скача до небето. Мислите ли, че наистина е така?

– Моето ми се струва съвсем наред.

– Много я бива да говори – призна момчето. – Тази вечер пак отиде някъде да изнася лекция за Рационалното хранене на някакви типове. Трябва да се промъкна в нашия апартамент преди да се върне. – То се надигна тромаво. – Да не би онова там, под салфетката, да е парче

франзела? – попита момчето със скрита надежда.

Арчи повдигна салфетката.

– Не, няма нищо подобно.

– О, добре! – примирено изрече момчето. – Е, смятам да си тръгвам. Благодаря много за вечерята.

– Няма защо, старче. Пак заповядай, ако някога наминеш насам.

Младата върлина пое бавно и неохотно към вратата. Когато стигна до нея, се обърна и хвърли нежен поглед към масата.

– Биваше си го яденето! – благоговейно каза момчето. – Страхотно ядене!

Арчи запали цигара. Чувстваше се като бой скаут, извършил своето Добро дело за деня.

На следващата сутрин Арчи установи, че се налага да попълни запасите си от тютюн. В подобни случаи той имаше навик да се отбива в едно малко магазинче на Шесто Авеню, което беше открил случайно, докато се разхождаше из големия град. Отношенията му с Джон Блейк, собственика, бяха дружески и близки. За това беше помогнало и откритието, че господин Блейк е англичанин и че всъщност допреди няколко години е държал заведение през няколко врати от клуба на Арчи в Лондон.

Днес той завари господин Блейк в потиснато настроение. Търговецът на тютюн беше сърдечен мъж с червендалесто лице, който изглеждаше като английски кръчмар със спортен вид – от онези, които носят светлобежови палта и ходят на конните надбягвания с двуколка. Обикновено грижите му се свеждаха до прищевките на времето, които можеше да обсъжда с часове. В момента обаче външният му вид имаше голямо сходство с една от най-мрачните и дъждовни климатични дадености. След кратко и меланхолично „Добър ден“, той се зае мълчаливо да отмерва тютюна.

Състрадателен по природа, Арчи се разтревожи.

– Какво има, момко? – попита той. – Струва ми се, че не си в настроение тази свежа утрин, а, така ли е или не? Вижда се с просто око.

Господин Блейк изсумтя тъжно.

– Голям удар преживях, господин Мофам.

– Разкажи ми всичко, приятелю от моята младост.

Господин Блейк посочи с палец един плакат, който висеше на стената зад тезгяха. Арчи го беше забелязал, когато влезе, защото той беше направен така, че и да не искаш, да го загледаш. Големите черни букви на жълт фон гласяха:

КЛУБ ЗА ВЕЧЕРИНКИ И ИЗЛЕТИ „ДЕТЕЛИНА“

ГОЛЯМО СЪСТЕЗАНИЕ
ШАМПИОНАТ НА УЕСТ САЙД ПО ЯДЕНЕ
НА ПАЛАЧИНКИ
СПАЙК О'ДАУД
(шампион срещу)
ПРЕТЕНДЕНТА НА БЛЕЙК
ЗА НАГРАДА ОТ \$ 50 И ЗАЛОЗИ

Арчи разгледа внимателно документа. Той не му говореше нищо освен това, което отдавна подозираше – че неговият приятел с вид на спортист има спортен дух освен спортна външност. Арчи любезно изрази надежда, че Претендента на господин Блейк ще успее да спечели.

Дано. Блейк посрещна тези думи с пресилен, безрадостен смях.

– Няма никакъв проклет Претендент – горчиво каза той. – Този човек чисто и просто си отиде. Вчера го имаше, днес го няма.

Арчи въздъхна.

– В разцвета на силите си... мъртъв? – попита деликатно той.

– Все едно, че е мъртъв – отвърна сломеният от скръб търговец на тютюн.

Той изостави своята изкуствена съдържаност и се разприказва. Арчи беше един от онези състрадателни хора, с които дори непознатите охотно споделяха своите най-интимни проблеми. За нещастниците със сломен дух той беше това, което е кочата трева за котките.

– Сърцето ми се къса, сър, направо се къса! Състезанието ми беше в кърпа вързано, а този младеж да ми изиграе такъв номер. Той ми се пада нещо като братовчед, от Лондон, като вас и мен, и откакто пристигна тук, не е престанал да набива кльопачка в учудващо големи количества. Доста е гладувал последните две-три години в старата родина с цялата онази купонна система и прочие, и тук направо си отяде. Бих заложил за него дори срещу проклет щраус! Щраус! Бих заложил за него и срещу половин дузина щрауси – щеше да ги победи един след друг на същия ринг в една вечер – че и преднина щеше да им даде! Истинско откритие беше това момче. Виждал съм го да омита два килограма пържоли и панирани картофи и после да се оглежда като гладен вълк и да пита кога ще започне вечерята! Такова момче беше до тази сутрин. Щеше да

наяде О'Дауд без да му мигне окоото, като мезе преди чая си! Бях заложил на него няколко стотачки и си мислех, че с малко късмет ще прибера и залозите. А сега...

Господин Блейк потъна в скръбно мълчание.

– Но какво е прихванал? Защо да не може да спечели? Да не би да е получило стомашно разстройство?

– Стомашно разстройство? – Смехът на господин Блей отново прозвуча пресилено и безрадостно. – Това момче не би могло да получи стомашно разстройство дори да го хранехте с ножчета за бръснене. Религия – това е прихванал!

– Религия?

– Ами може и така да се каже. Изглежда снощи, вместо да иде да се поразсее и да гледа някой филм, както му бях казал, той се набухал да слуша някаква лекция на Осмо Авеню. Каза, че видял да пише за нея във вестниците, ставало дума за Рационално хранене и това го заинтересувало. Помислил си, че може да научи нещо полезно. Не знаел какво значи рационално хранене, но му се сторило, че сигурно има нещо общо с храна и не искал да го пропусне. Дойде тук преди малко – мрачно каза господин Блейк – и не приличаше на себе си! Беше уплашен до смърт! Каза, че било истинско чудо, дето все още му е останал стомах по начина, по който набивал досега! Някаква жена им разправяла страховити неща за кръвното налягане и какво ли още не, дето той изобщо не знаел, че има. Показала им картинки, цветни картинки за това какво става вътре в стомаха на хората, които се хранят неправилно и не дъвчат храната – приличало на истинска касапница! Каза, че не щял да чуе за ядене на палачинки, било все едно някой да му предлага да се самоубие. Опитах се да го разубедея, господин Мофам, със сълзи на очи го молих. Попитах го нима смята да се откаже от славата и богатството заради някаква жена, дето не знае какво приказва и му показва лъжливи картинки. Но не можах да изляза на глава с него. Изостави ме и хукна навън да си купува ядки. – Господин Блейк простена. – Двеста долара че и отгоре ми отидоха на вятъра, да не говорим за петдесетте долара, които щеше да спечели и от които щях да взема половината!

Арчи взе тютюна и пое замислен към хотела. Той харесваше Джно. Блейк и съжаляваше за неприятностите, които го бяха сполетели. Странно, мислеше си той, как нещата сякаш бяха свързани помежду си. Жената, която беше изнесла съдбоносната лекция за вредата от неправилното хранене, не би могла да бъде друга, освен майката на неговия млад гост от предишната вечер. Неприятна жена! Не ѝ стига, че кара собственото

си семейство да гладува...

Арчи изведнъж спря на място. Един пешеходец, който вървеше след него, се залепи за гърба му, но Арчи не му обърна внимание. Той беше спокоен от една от онези внезапни, блестящи идеи, които помагат на човек, който не отделя за мислене кой знае колко време, да постигне средната си норма за деня. Арчи постоя така за момент, почти зашеметен от ослепителния блясък на хрумването си, а после продължи бързо напред. Наполеон, разсъждаваше той, сигурно се е чувствал по този превъзходен начин, когато е измислял някоя хитрост, за да разгроми противника.

Изглежда Съдбата беше съгласувала своите планове с неговите, защото първото човешко същество, което зърна, щом влезе във фоайето на „Космополис“, беше подрастващата смяна на Макол. Младежът стоеше пред магазинчето за вестници и се опитваше да прочете безплатно колкото се може повече от сутрешния вестник под бдителния взор на продавачката. И двамата спазваха неписаните правила, които важаха в такива случаи – а именно, че човек можеше да чете колкото си иска без да бъде прекъснат, ако не пипа вестника. Ако пипнеше вестника, губеше играта и трябваше да го купи.

– Виж ти, виж ти, виж ти! – каза Арчи. – Ето те и теб, а! – Той дружелюбно смушка дългнестия си приятел в ребрата. – Точно ти си човекът, когото търсех. Имаш ли някаква работа?

Момчето отговори, че няма никакви ангажименти.

– Е, в такъв случай искам да дойдеш с мен при един момък, когото познавам, на Шесто Авеню. Това е само на няколко пресечки оттук. Мисля, че мога да ти помогна. Ще те открехна за една страхотна работа, ако разбираш какво имам пред вид. Тръгвай, друже. Нямах нужда от шапка.

Завариха господин Блейк все така мълчаливо оплаквайки своите спечелени с пот доларчета, които утре щяха да напуснат скоропостижно портфейла му.

– Горе главата, старче! – викна окуражително Арчи. – Спасителният отряд пристигна. – Той насочи вниманието на своя придружител към плаката. – Хвърли едно око на това. Какво ще кажеш?

Системно гладуващият младеж огледа внимателно плаката. В отегчените му очи се появи блясък.

– Е? – поиска да узнае мнението му Арчи.

– Върви им на някои хора! – развълнувано произнесе младата анаконда.

– Искаш ли да участваш в състезанието, а?

Момчето се усмихна тъжно.

– Дали искам! Дали искам! Слушай!...

– Знам – прекъсна го Арчи. – Да те събудя през нощта и да те питам! Знаеш си, че мога да разчитам на теб, старче. – Той се обърна към господин Блейк. – Ето човека, който ти трябва. Борави с вилицата и лъжицата еднакво добре и с двете ръце, а възможностите му в поглъщането на хранителни запаси са неограничени. Няма друг като него на изток от Скалистите Планини! Той ще се пребори за твоята кауза.

Престоят в Ню Йорк ни най-малко не беше притъпил английския спортен нюх на господин Блейк. Той все още безпогрешно можеше да разпознае от пръв поглед един състезател от класа.

– Но този млад господин е просто един млад господин – със съмнение произнесе той, но в очите му проблясваше надежда. – Не може да го направи!

– Разбира се, че може. Не ставай смешен, старче.

– Не мога да направя какво? – поинтересува се момчето.

– Ами как, да спасиш честта на старата ферма, като излезеш срещу шампиона. Дяволски тъжна история, между нас казано. Кандидатът на този беден човечец го изоставил в последния момент и само ти можеш да го спасиш. А ти му го дължиш, разбираш ли, защото точно снощната лекция на добрата ти стара майчица накарала кандидата да се оттегли. Трябва да се явиш и да заемеш мястото му. Нещо като идеална справедливост, разбираш ли, и прочие!

Арчи се обърна към господин Блейк.

– Кога трябва да започне надпреварата? В два и половина? Нали не си зает с нещо важно в два и половина, а?

– Не. Мама ще обядва в някакъв женски клуб и след това ще изнася лекция. Мога да се измъкна.

Арчи го потупа по главата.

– Е, в такъв случай тръгвай натам, където те очаква славата, шампионе.

Мършавият юноша се взираше захласнато в плаката. Той сякаш го беше хипнотизирал.

– Палачинки! – благоговейно произнесе то.

Думата прозвуча като боен вик.

Уоши влиза в Залата на Славата

Около девет часа на следващата сутрин в един от апартаментите на хотел „Космополис“ госпожа Кора Бейтс Макол, известната лекторка по въпросите на Рационалното хранене, закусуваше със семейството си. Срещу нея седеше господин Макол, дребен мъж с изтормозен вид, странните природни дадености на чието лице бяха подчертани от чифт очила с рогови рамки. Стъклата с форма на полумесец бяха обърнати с рогчетата нагоре. Зад тях очите на господин Макол непрестанно играеха на криеница, като ту надзъртаха над тях, ту се скриваха. В ръката си държеше чаша с ерзац кафе. От дясната му страна, чоплейки апатично в чинията с каша от овесени ядки, седеше синът му Уошингтън. Самата госпожа Макол похапваше филия Диетичен хляб, намазана с фъстъчено масло. Защото тя, освен че проповядваше, също така прилагаше на практика теорията, която от толкова години се стремеше да втълпи на лекомислените маси. Нейният ден винаги започваше с лека, но питателна закуска, в която за надмощие по противност пред сина и съпруга ѝ с променлив успех се бореха особено отблъскващата каша от овесени ядки, изглеждаща и имаща вкус на стара сламена шапка, прекарана през месомелачка и крайно противната марка ерзац кафе. Господин Макол беше склонен да присъди палмата на първенството на ерзац кафето, но синът му Уошингтън твърдо отстояваше мнението, че кашата е неизмеримо по-блудкава. Както Уошингтън, така и неговият баща обаче, ако някой ги попиташе, без много пререкания помежду си щяха да признаят, че разликата между двете всъщност не беше твърде голяма.

Госпожа Макол огледа отрочето си със сериозно одобрение.

– Радвам се да видя, Линдзи – каза тя на съпруга си, чиито очи подскочиха покорно над стъклената ограда при споменаването на името му, – че Уоши си е възвърнал апетита. Когато снощи отказа да вечеря, се притесних, че може да се разболява. Лицето му направо гореше. Забеляза ли колко беше зачервен?

– Той наистина изглеждаше зачервен.

– Много зачервен. А дишането му беше хрипкаво. И когато заяви, че няма апетит, право да си кажа, се обезпокоих. Но тази сутрин очевидно се чувства отлично. Нали наистина се чувстваш отлично, Уоши?

Наследникът на рода Макол вдигна поглед от кашата си.

– Ъ-хъ – потвърди той.

Госпожа Макол кимна.

– Ти, разбира се, ще се съгласиш, Линдзи, че това, от което се нуждае едно момче, е внимателно подбран и рационален хранителен режим, нали? Уоши има превъзходна физика. Енергия също не му липсва и аз отдавам това напълно на факта, че внимателно следя какво яде. Потреперам при мисълта, че има толкова много подрастващи момчета, на които безразсъдни родители позволяват да ядат месо, сладкиши, палачинки... – Тя изведнъж млъкна. – Какво ти става, Уоши?

По всичко личеше, че навикът да се потрепера при мисълта за палачинки е наследствена черта в семейство Макол, защото при споменаването на думата силна вътрешна вибрация беше разтресла мършавото тяло на Уошингтън, а на лицето му се беше появило изражение, подобно на болка. Той тъкмо беше протегнал ръка за филия Диетичен хляб, но сега доста припряно я отдръпна и се отпусна на стола, като дишаше тежко.

– Нищо ми няма – дрезгаво каза той.

– Палачинки... – продължи с назидателен тон госпожа Макол. И отново трябваше да прекъсне наставлението си след повторната конвулсия на отрочето си. – Какво ти става, Уошингтън? Започвам да се тревожа за теб.

– Нищо ми няма – увери я синът ѝ отново.

Госпожа Макол беше загубила нишката на мисълта си. Освен това, тъй като вече беше приключила със закуската си, тя се чувстваше склонна да се отдаде на някое леко четиво. Една от тезите, свързани с проблема за храната, която тя разгорещено отстояваше, беше въпросът за четенето по време на хранене. Госпожа Макол беше на мнение, че няма начин напрежението върху очите, съчетано с напрежението върху храносмилателната система, да не се отрази пагубно върху последната. Ето защо тя беше въвела строга забрана докато закусват, сутрешният вестник да не се поглежда дори. Госпожа Макол казваше, че няма нищо по-смушаващо от това човек да започне деня с четене на вестник и последвалите събития щяха да покажат, че в определени случаи тя има право.

През цялото време докато закусваха, „Ню Йорк Кроникъл“ лежеше грижливо сгънат до нейната чиния. Сега тя го разтвори и като заяви, че ще погледне репортажа за вчерашната си лекция в клуб „Пеперуда“, насочи погледа си към първата страница с надеждата, че някой от редакторите, който взима присърце интересите на обществеността, е решил той

да бъде поместен на нея.

Господин Макол, чиито очи подскачаха нагоре-надолу зад очилата, впери поглед в лицето ѝ, когато тя започна да чете. Той винаги правеше така при подобни случаи, защото никой не знаеше по-добре от него, че спокойствието му през деня зависи до голяма степен от някой непознат репортер, когото никога не беше срещал. Ако този неизвестен индивид беше свършил работата си както трябва и по начин, подходящ за значимостта на темата, настроението на госпожа Макол през следващите дванадесет часа щеше да бъде възможно най-слънчево. Понякога обаче тези хора най-позорно претупваха работата си; а веднъж и този злощастен ден се беше запечатал неизличително в паметта му, те изобщо не бяха поместили никакъв репортаж.

Днес, забеляза с облекчение той, всичко изглежда беше както трябва. Репортажът наистина се намираще на първата страница, чест, с която изказванията на съпругата му рядко биваха удостоявани. Освен това, като съдеше по времето, което ѝ беше необходимо, за да го прочете, беше ясно, че репортажът е доста подробен.

– Как е, скъпа моя? – осмели се да попита той. – Доволна ли си?

– Ъ? – Госпожа Макол се усмихна замислено. – О, да, отлично. Поместили са и снимката ми. Добре е излязла.

– Чудесно! – отдъхна си господин Макол.

Изведнъж госпожа Макол изпищя пронизително и вестникът с шумолене падна от ръката ѝ.

– Скъпа! – загрижено възкликна господин Макол.

Съпругата му беше вдигнала вестника и беше вперила в него разярен поглед. Ярка червенина беше заляла изпяло властното ѝ лице. Дишането ѝ беше хрипливо също като на сина ѝ Уошингтън предишната вечер.

– Уошингтън!

Свирепият поглед, който хвърли над масата, накара младата издънка на рода Макол да замръзне на мястото си. Само долната му челюст немощно увисна.

– Уошингтън! Вярно ли е това? – ревна като ранена лъвица госпожа Макол.

Уоши затвори устата си, после отново бавно я отвори.

– Скъпа! – разтревожено извика господин Макол. – Какво има! – Очите му скокнаха над очилата и останаха там. – Какво става? Нещо не е наред ли?

– Наред ли! Прочети сам!

Господин Макол беше силно озадачен. Той не можеше да направи дори бегла догадка за причината на това избухване. Единственият сигурен факт, с който разполагаше, беше, че то изглежда имаше връзка със сина му Уошингтън, което още повече го озадачаваше.

Той погледна вестника и незабавно всичко му стана ясно. В очите му се наби заглавието:

ИМА ХЛЯБ В ТОВА МОМЧЕ. ДОЛУ-ГОРЕ ЦЯЛ
ТОН.
СИНЪТ НА КОРА БЕЙТС МАКОЛ,
ИЗВЕСТНАТА РАДЕТЕЛКА ЗА ЗДРАВΟΣЛОВНО
ХРАНЕНЕ,
ПЕЧЕЛИ ШАМПИОНАТА НА УЕСТ САЙД
ПО ЯДЕНЕ НА ПАЛАЧИНКИ.

Под него следваше лирическо изстъпление. Новината очевидно толкова беше въодушевила репортера, че той не беше успял да се ограничи само в рамките на прозата.

Дечица мои, ако не можете да блеснете със ум и сила вий във своите детски игри, ако искате през някой слънчев ден да ви избера за президент, а другите ви смятат за кретен – не плачете, не крещете! Защото в нашто героично време да спечелиш слава не е непосилно бреме. Щом духом паднете, то насочете взор към примера на Уошингтън Макол.

Да, моля ви, вземете Уоши. Та той изглежда като истински дръвник; той не блести със ум и тъп е неговият лик; със поглед празен, лице като кален челик; уши стърчат, та се не видят. И за да привършим с тези комплименти, не струва той и трийсет цента. И все таки във своята зала, добрата стара баба Слава от своя златен стол приветства Уошингтън Макол.

А майка му (зове се по баща мис Кора Бейтс), е жена, що често славослави здравословната храна. С жестоки думи тя охулва нас като страшна месоядна напаст. Апетитните мезета и тънките филета желае тя да смаже, да живеем с каши иска таз жена да ни накаже. Друг враг, що с ужас среща, е палачинката гореща! (Ний помним лани, беше в юли, кога тя и палачинките охули.) Уви, това не вся разкол в душата на Уошингтън Макол.

Защото вчера, туй бе преди вечеря, отидохме на премиера. Девизът на благородната надпревара бе „Кой повече палачинки в стомаха си ще вкара!“ Мъже огромни с бузи кат балони, с очи, изхвъркнали като лимони, поглъщаха ги със фургони. Персони светски от цял Уест Сайд се бяха сбрали тук да се повеселят, да видят те как Спайк О'Дауд (до вчера шампион) се бори да запази своя трон. Срещу кого? Срещу един човек съвсем неизвестен, наречен Претендентът. Ала как тъй „Неизвестен“ – той беше истински сокол, тоз ненадминат млад Макол!

Признавам честно, бих жертвал скъп душевен мир, да имам аз таланта на Омир. (Вий знаете, той „Илиада“ е написал). Ех, старият Омир борави майсторски с перото, ала слова не ни достигат да можем ний тъй издълбоко сюжета наш да хвалим нашироко. Но тази тема просто няма край! Не можем да опишем (дори и след годинки) как двамата противници поглъщат палачинки. Ще стигне мястото да кажем само, че привечер, след плюскане голямо отстъпи Спайки лют кат зъбобол титлата своя на младия талант Макол.

Сърцато бореше се шампионът наш. Притихва публиката не веднъж и дваж. Показа той голям кураж, огромна скорост и добър контрол. Омете цял куп палачинки със кайма и сол. Девиз върху щита си бе изписал шампионът: „О'Дауд може и да преяде, но нивга няма да се предаде!“ Очите му зашариха напред-назад. Колан отпусна тоз човек сърцат. Бедняк! Сал поглед бе достатъчен да видим, че като за капак, Съдбата изоставя нашия юнак. Питон да беше изпълзъл, за победен от младия Макол би се признал.

Най-сетне след оспорван палачинков търкал дойде очакваният финал. С изписан на лицето срам, О'Дауд рече: „Аз ще се предам!“ Отстъпи той и сума си народ притече се на помощ с кислород. Ала Уоши, синът на Кора Бейтс, жадуваше за още. Попитах го: „Не се ли чувстваш зле?“ „Кой, аз ли!“ – отвърна ми това момче. „Заведете ме – пое към улицата то – да хапна още на някое друго място!“ О, какъв урок за всички нас е таз прекрасна реч, що изслушахме в захлас! Не бих могъл по начин аз по-вещ да сложа край на тази епопея затуй как младият Макол получи своя палачинков ореол!

Господин Макол изчете това епическо произведение до края и погледна сина си. Първо го погледна над очилата, после през очилата,

после отново над очилата, после още веднъж през очилата. В очите му се появи странно изражение. Ако такова нещо не беше невъзможно, човек би казал, че в погледа му се чете смесица от уважение, възхищение и дори благоговение.

– Но откъде са научили името ти? – най-сетне попита той.

Госпожа Макол възкликна нетърпеливо:

– Само това ли ще кажеш?

– Не, не, скъпа моя, не, разбира се. Но това ми се стори странно.

– Проклето момче – извика госпожа Макол, – нима си проявил такова безразсъдство, че да разкриеш името си?

Уошингтън се размърда притеснено. Неспособен да издържи жежкия като нагорещен ръжен поглед на майка си, той беше отишъл до прозореца и гледаше навън с гръб към тях. Но дори и тук той чувстваше двата въглена върху тила си.

– Помислих си, че няма значение – смутолеви той. – Някакъв човек с очила ме попита и аз му казах. Откъде да знам...

Обърканите му оправдания бяха прекъснати от отварянето на вратата.

– Здравейте, здравейте, здравейте! Как сте? Как сте?

На прага стоеше Арчи и се усмихваше подкупващо на семейството.

Появата на непознат човек накара мълниите в погледа на госпожа Макол да се отклонят от нещастния Уоши. Те се стовариха право между очите на Арчи и той примигна, за да запази равновесие. Вече беше започнал да съжалява, че прояви слабост и отстъпи пред настойчивата молба на Люсил да се отбие за малко при семейство Макол и да използва магнетизма на личността си с надеждата да ги убеди да прекратят съдебния спор. Арчи беше изтъкнал аргумента, че щом се налага да ги посети, това трябваше да стане след обяд, тъй като сутрин никога не беше в най-добрата си форма. Ала Люсил настоя да тръгне веднага и да приключи с тази история. Ето как се беше озовал тук.

– Мисля – с леден тон заяви госпожа Макол, – че сте объркали стаята.

Възстановил се малко от нокаутиращия поглед за „добре дошъл“, Арчи побърза за отрецہ предположението.

– О, не. В никакъв случай. По-добре да се представя, какво ще кажете? Казвам се Мофам. Зет съм на стария Брустър и прочие неща от този род, ако разбирате какво имам пред вид. – Той преглътна и продължи. – Дойдох за онова добро старо дело.

Господин Макол очевидно искаше да каже нещо, но съпругата му

го изпревари.

– Адвокатите на господин Брустър работят по него заедно с нашите адвокати. Не желаем да обсъждаме този въпрос.

Арчи седна без да го поканят, спря за миг изпълнен с искрено любовитство поглед на Диетичния хляб върху масата и отново заговори.

– Не, слушайте! Ще ви кажа какво стана. Мразя да се натрапвам там, където не съм желан и прочие, но жена ми каза, че било много важно. С право или не, тя си мисли, че имам дипломатически способности и ме помоли да ви намеря и да видя дали не можем да направим нещо за уреждане на доброто старо нещо. Искам да кажа, нали знаете, старата птица – стария Брустър, разбирате ли – е доста разтревожен от цялата тази работа – противна му е мисълта, че се намира в такова положение, когато или трябва да захапе стария си приятел Макол за врата, или той да захапе него и – е, и прочие, нали знаете! Какво ще кажете? – Той изведнъж млъкна. – Боже мой! Я виж ти!

Арчи беше толкова погълнат да излага молбата си, че не беше забелязал присъствието на шампиона по ядене на палачинки, тъй като между двамата се намиреше саксия с доста голямо цвете. Ала сега, Уошингтън, който беше чул познатия глас, се дръпна от прозореца и застана срещу него, като го гледаше укорително.

– Той ме накара да го направя! – каза Уоши с мрачната радост на шестнадесетгодишно момче, което усеща, че е намерило някой друг, върху чиито рамене може да стовари собствените си неприятности. – Този човек ме заведе там!

– За какво говориш, Уошингтън?

– Казвам ти! Той ме забърка в тази история.

– Да не искаш да кажеш, че този... този... – Госпожа Макол потрепери. – За онова състезание по ядене на палачинки ли говориш?

– Че за какво друго!

– Вярно ли е това? – Госпожа Макол изгледа вледеняващо Арчи. – Вие ли тласнахте моето бедно момченце към това... това...

– О, абсолютно. Истината е, нали разбирате, че един скъп мой стар приятел, който държи магазинче за тютюн на Шесто Авеню, здравата беше загазил. Той беше организирал състезание между един момък и шампиона, но момъкът отишъл на вашата лекция и излязъл оттам друг човек. Заклел се повече да не хапва палачинка в живота си и се отказал в последния момент. Дяволски лош късмет за бедния човек, разбирате ли! А после на мен ми хрумна идеята нашият млад приятел тук да се намеси и да спаси положението, и му го предложих. Едно ще ви кажа –

искрено заяви Арчи, – не знам какъв е бил капацитетът на първия момък, но се обзалагам, че в никакъв случай не е бил от класата на сина ви. Трябва да го видите, за да повярвате! Абсолютно! Трябва да се гордеете с него! – Той се обърна приятелски към Уоши. – Странно, че отново се срещнахме! Никога не съм си мислил, че ще те намеря тук. И, за Бога, направо е чудесно, че изглеждаш толкова добре след вчера. Смятах, че ще пъшкаш в леглото, ще повръщаш и прочие неща от този род.

Някъде отзад се разнесе странен клокочещ звук. Приличаше на нещо, което изпуска пара. И, колкото и да е странно, наистина беше така. Нещото, което изпускаше пара, беше господин Линдзи Макол.

Първоначалният ефект, който признанията на Уоши оказаха върху господин Макол, беше пълно ошеметяване. Едва когато Арчи пристигна, умата и думата започнаха полека-лека да се връщат по местата си, а в края на емоционалната реч на Арчи господин Макол вече ползваше бързо и задълбочено мозъчния си капацитет.

От много години съпругът на Кора Бейтс се намираще в състояние на латентна революция. Семето на бунта тлееше, но не смееше да избухне. Ала тази поразителна промяна в неговия другар по страдания, Уоши, му беше подействала като мощен експлозив. Очите му заблестяха със странен, решителен блясък. Дъхът му под напора на силни чувства започна да излиза със свистене от дробовете.

– Уоши!

Гласът му беше загубил умолителната си смиреност и сега прозвуча силно и ясно.

– Да, тате?

– Колко палачинки изяде вчера?

Уоши се замисли.

– Доста.

– Колко? Двадесет.

– Повече. Загубих им броя. Доста бяха.

– И се чувстваш не по-зле от обикновено?

– Чувствам се чудесно.

Господин Макол свали очилата си и погледна гневно масата със закуската. Очите му се спряха на Диетичния хляб, на каната с ерзац кафе, на кашата, на фъстъченото масло. После, с рязко движение сграбчи покривката, дръпна я силно и цялото ѝ съдържание с гръм и трясък се изсипа на пода.

– Линдзи!

Господин Макол посрещна погледа на съпругата си с мълчалива

решителност. Ясно беше, Душата на господин Макол бе строшила робските окови и сега вееше знаме над барикадите.

– Кора! – твърдо заяви той. – Аз реших. Прекалено дълго ти позволявах да командваш нашето семейство както намериш за добре. Сега ще поема нещата в свои ръце. Първо, втръсна ми от цялата тази измишльотина за рационално хранене. Погледни Уоши! Както разбрахме, вчера това момче е погълнало някъде между няколкостотин килограма и цял тон палачинки и това му се е отразило чудесно! Чудесно! Не искам да те обиждам, Кора, но Уошингтън и аз изпихме последните си чаши с ерзац кафе! Ако искаш да продължаваш с тези глупости, твоя си работа. Но на нас с Уоши ни стига!

С властен жест той накара съпругата си да замълчи и се обърна към Арчи.

– И още нещо. Никога не ми е харесвала идеята за това дело, но ти позволих да ме убедиш. Сега обаче ще оправя нещата както аз си знам. Господин Мофам, радвам се, че се отбихте тази сутрин. Ще направя точно това, което искате. Заведете ме веднага при Дан Брустър да приключим със спора и да си стиснем ръцете.

– Да не си полудял, Линдзи?

Това беше последният опит на Кора Бейтс Макол. Господин Макол не ѝ обърна никакво внимание. Той беше стиснал ръката на Арчи.

– Според мен, господин Мофам – каза той, – вие сте най-разумният и здравомислещ младеж, който съм срещал някога!

Арчи се изчерви смутено.

– Ужасно мило от твоя страна, старче – каза той. – Чудя се дали не би го повторил пред моя добър стар тъст? За него това ще бъде нещо ново!

23

„Коляното на мама“

Връзката на Арчи Мофам с изключително популярната балада „Коляното на Мама“ беше от такова естество, че винаги, когато се сетеше за нея, той изпитваше известна доза самодоволство. Сигурно си спомняте, че „Коляното на Мама“ се разпространи по света като някаква епидемия. Старейшините на шотландските кланове я тананикаха на път към черквата, а канибалите в джунглите на Борнео я припяваха на своите отрочета. Тя пожъна небивал успех дори сред Болшевиките. Само в Съединените Щати бяха продадени три милиона нейни копия. За човек, който не е постигнал нищо кой знае колко велико в живота си, връзката с подобна песен беше удобен случай да си позаглади самочувствието. И въпреки че имаше моменти, когато Арчи се чувстваше така, сякаш беше човек, пробил неволно дупка в язовирната стена на едно от по-големите водохранилища, той всъщност никога не съжали, че има дял в популяризирането на тази балада.

Сега ни се струва почти странно, като си помислим, че е имало време, когато нито един човек на света не би могъл да се похвали, че е чувал „Коляното на Мама“. Самият Арчи я чу за пръв път един следобед, няколко седмици след епизода с Уоши, в апартамента си в хотел „Космополис“, където укрепваше приятелството си с помощта на цигари и сладки приказки с Уилсън Хаймак, с когото се беше запознал в околностите на Армантиер по време на войната.

– С какво се занимаваш сега? – попита Уилсън Хаймак.

– Аз ли? – отговори Арчи. – Е, всъщност би могло да се каже, че в момента в дейността ми е настъпило нещо от сорта на временно затихие. Но моят добър стар тъст тича насам-натам и строи нов хотел малко по-надолу в центъра, и планът е, когато го завърши, да стана управител там. От това, което видях тук, работата не е сложна и мисля, че ще се справя отлично. А ти с какво си запълваш времето?

– Работя в кантората на чичо ми, дявол да го вземе!

– Започваш от най-долното стъпало и изучаваш бизнеса и прочие? Това несъмнено е благородно начинание, но трябва да кажа, че ако бях на твоето място, това определено щеше да ми бръкне в здравето.

– Бърка ми и още как! – каза Уилсън Хаймак. – Все едно ми изгребват вътрешностите с черпак. Аз искам да бъда композитор.

– Композитор?

Бих могъл да се досетя, мислено отбеляза Арчи. Момъкът определено имаше доста артистичен вид. Носеше папийонка и прочие неща от този род. Панталоните му бяха безформено издути на колената, а косата му, която по време на войната беше остригана до корен, падаше над ушите му в пищен безпорядък.

– Слушай! Искаш ли да чуеш най-доброто нещо, което някога съм писал?

– Несъмнено! – любезно отговори Арчи. – Давай, старче!

– Освен музиката, аз написах и текста – каза Уилсън Хаймак, който вече беше седнал пред пианото. – Има най-страхотното заглавие, което някога си чувал. Истинска бомба! Казва се „Далече е коляното на мама“. Как ти звучи? Не е зле, а?

Арчи скептично пусна едно клъбце дим.

– Не е ли малко изтъркано?

– Изтъркано? Какво искаш да кажеш с това „изтъркано“? Винаги има място за още една песен във възхвала на майката.

– О, тя е във възхвала на майката? – Лицето на Арчи се проясни. – Аз пък си помислих, че това е намек за късите по-ли. Е, разбира се, това е съвсем друго нещо. В такъв случай, не виждам причина защо да не звучи мъдро и прочувствено, което още повече ще засили интереса към песента Хайде да я чуем.

Уилсън Хаймак поизрови, доколкото можа с една ръка, очите от надвисналата над тях грива, изкашля се лекичко, впери мечтателен поглед в снимката на тъста на Арчи, господин Даниъл Брустър, поставена върху пианото, извири встъплението и запя с немощен, писклив композиторски глас. Всички композитори пеят по един и същи начин и човек трябва да ги чуе, за да повярва.

В безлунна нощ злочест младеж по Бродуей вървеше,
Без пукнат грош във джоба свой, той гладен вече беше.

– Не му върви на човека! – съчувствено промърмори Арчи.

И в този час си спомни той за родния си дом,
копнеж изпълни го при спомена за радостното детство.

– Браво на него! – одобрително каза Арчи. – Този момък започва да ми харесва!

- Не ме прекъсвай!
- О, дадено! Увлякох се и прочие!

Погледна той града, тъй пъстър, лекомислен,
Въздъхна уморено и тихичко си рече:
Далече е, далече, коляното на мама,
коляното на мама,
коляното на мама.
Далече е, далече, коляното на мама,
където си седях и радостно бърборех
със плюшено мече и влакче във ръце.
О, тези детски дни във Тенеси,
И днес мечтая си за тях!
Ще се завърна аз,
Повярвайте ми, о!
Ще се завърна,
(Наистина ще го направя!)
Ще се кача на влака в седем
Към старата ни къща ще поема,
Ще се завърна при коляното на мама!

Гласът на Уилсън Хаймак секна при последния висок тон, който беше непосилен за възможностите му. Той се обърна със скромно покашляне.

- Е, предполагам, че усети силата ѝ!
- Усетих, старче, усетих!
- Какво ще кажеш, страхотна ли е или не?
- Има всички белези на сто кила тротил – призна Арчи. – Разбира се...
- Разбира се, някой трябва да я изпее.
- Точно това се канех да предложа.
- Трябва да я изпее някоя жена. Жена, която трябва да вземе този последен висок тон като на шега. Целият припев се гради на него. Трябва ти Тетрацини²⁰ или някоя друга, която просто ще качи този тон на покрива и ще го задържи, докато портриерът обиколи стаите и заключи зданието за през нощта.
- Трябва да купя едно копие за съпругата ми. Къде мога да намеря тази песен?

20. Луиза Тетрацини (1871–1940) – италианска певица, колоратурен сопран, особено известна със способността си да пее високи то-нови и стакаго пасажи, бел.пр.

– Не можеш да я намериш! Тя не е издадена. Писането на музика е дяволски неблагодарна работа! – Уилсън Хаймак изсумтя свирепо. Очевидно беше, че човекът излива чувства, трупали се дълго време в душата му. – Напишеш най-хубавото нещо от маса години насам и тръгваш да търсиш кой да го издаде. Навсякъде ти казват, че си гений, а после тикат песента в някое чекмедже и забравят за нея.

Арчи запали нова цигара.

– Аз не разбирам твърде много от тези неща, старче – каза той, – но защо не я занесеш направо на някой издател? Всъщност, ако това може да ти бъде от полза, тъкмо онзи ден си говорих с един музикален издател. Една птица на име Блументал. Той обявдваше тук с мой приятел и доста се сближихме. Какво ще кажеш да те заведа утре в кантората му и да му я изсвириш?

– Не, благодаря. Много съм ти задължен, но не възнамерявам да свира тази мелодия в кантората на нито един издател, като знам, че бандата му наемници от Тин Пан Али²¹ слуша през ключалката и записва нотите. Ще трябва да почакам, докато намеря някой да я изпее. Е, трябва да тръгвам. Радвам се, че отново те видях. Рано или късно ще те заведа да чуеш как някоя певица взима този висок тон така, че гръбнакът ти сам ще се навърже на възли и ще се омотае около врата ти.

– Ще броя дните – любезно каза Арчи. – Чао, чао!

Вратата едва се беше затворила зад композитора, когато отново се отвори и в стаята влезе Люсил.

– Здравей, светлина за душата ми! – каза Арчи, като стана и грабна съпругата си в законна прегръдка. – Къде беше цял следобед? Толкова време те чаках. Исках да те запозная...

– Бях на чай у едно момиче в Гринич Вилидж. Не можах да се измъкна по-рано. Кой беше мъжът, който излезе, докато вървях по коридора?

– Един момък на име Хаймак. Запознахме се във Франция. Композитор и прочие.

– Очевидно и двамата сме се движили в артистичните кръгове този следобед. Момичето, на което гостувах, е певица. Най-малкото, иска да пее, но никой не я поощрява.

21. Нюйоркската Тин Пан Али получава името си от композитора-издател Хари фон Тилцер, заради специфичния „тенекиен“ тон на пианото му. Там се намират канторите на много композитори и музикални издатели, бел.пр.

– Съвсем същото като с моя човек. Той иска музиката му да се запее, но не може да намери подходящ кандидат. Но аз нямах никаква представа, че изобщо познаваш пойни птички от Гринич Вилидж слънчице на дома ми. Как се запозна с тази жена?

Люсил седна и го загледа отчаяно с големите си сиви очи. Тя очевидно искаше от него нещо, но Арчи не можеше да разбере какво.

– Арчи, скъпи, когато се ожени за мен, ти обеща да споделяш всички мои скърби, нали така?

– Абсолютно! Така пише в Голямата Книга. В добро и зло, в болест и здраве и прочие неща от този род. Това си е истински непоклатим договор!

– Ами, сподели ги тогава! – каза Люсил. – Бил отново е влюбен!

Арчи примигна.

– Бил? Като казваш Бил, Бил ли имаш пред вид? Брат ти Бил? Моят шурей Бил? Добрият стар Уилям, синът и наследникът на рода Брустър?

– Да, него.

– И казваш, че е влюбен? Поразен от стрелата на Амур?

– И така може да се каже.

– Но, слушай! Не е ли доста... Искам да кажа, това момче е истинска напаст. Великият любовник, а? Досуц като Бригъм Ъънг²²! Ами че само преди няколко седмици той пъшкаше и охкаше за онази хористка с яркочервената коса, която после взе, че се лепна за стария Реджи ван Тюйл!

– Слава Богу, настоящата му избраница е малко по-свестна от онова момиче. Все едно, не мисля, че татко ще я одобри.

– Що за човек е най-новата му изгора?

– Ами, родом е от Средния Запад и по всичко личи, че се опитва да бъде два пъти по-голям бохем от останалите момичета в Гринич Вилидж Косата ѝ е късо подстригана като на момче и се разхожда насамнатам с кимоно. Сигурно е чела репортажи за Гринич Вилидж в списанията и се опитва да следва наложения от тях стил. Толкова е глупаво! С тази аграрна физиономия!

– Чакай, чакай, това твърде бързо прелетя край ушите ми и не можах да го схвана. Каква казваш, е физиономията ѝ?

– Искам да кажа, че още като я погледнеш, ти става ясно, че идва от някое затънтено място. Всъщност, Бил ми каза, че е израснала в

22. Бригъм Ъънг (1801–1877) – американски религиозен водач, колонизатор на Юга и глава на Мормонската църква. През 1852 г. официално одобрява многоженството, бел.пр.

Змийско Ухапване, Мичиган.

– Змийско Ухапване? Какви странни имена имате в Америка. Все пак, признавам, че в Англия има село, което се казва Дяволско пиво, така че, кой съм аз, та първи да хвърлям камък? Как е старият Бил? Сигурно треска го тресе?

– Казава, че този път е сериозно.

– Е, всички казват така. Ще ми се всеки път да получавам по едни долар, когато... Забравих какво щях да казвам! – честно си призна Арчи, като внезапно млъкна.

– Значи мислиш – след малка пауза продължи той – че най-новото завоевание на Бил ще бъде още един шок за старото татенце?

– Не мога да си представя, че татко ще Я одобри.

– Аз доста подробно изучих твоя добър стар родител – рече Арчи – и, между нас казано, трудно ми е да си представя, че би одобрил когото и да е!

– Не мога да разбере защо става така, че Бил хвърля маса сили, за да се лепне за някоя грозотия. Познавам най-малко двадесет очарователни момичета, всичките красиви и богати, точно като за него; но той се измъква и тръгва да се влюбва в някакви невероятни фльорци. А най-лошото е, че човек винаги се чувства задължен да направи всичко, за да му помогне. Не е ли отвратително?

– Абсолютно! Никой не иска да постави прът в колелата на огнената колесница на Амур. Наш дълг е да помагаме. Чувала ли си как пее това момиче?

– Да. Днес следобед пя.

– Какъв е гласът ѝ?

– Ами какъв – силен!

– Може ли да качи висок тон на покрива и да го задържи, докато портиерът обиколи стаята и заключи зданието за през нощта?

– Какво, за Бога, искаш да кажеш?

– Отговори ми, жено, честно ми отговори. Как е тя с високите тонове? Отдават ли ѝ се?

– Ами, да.

– Тогава не казвай нищо повече – заяви Арчи. – Оставете това на мен, мои скъпи по-добри четири-пети! Оставете цялата работа на Арчибалд, който никога не ви е разочаровал. Имам план!

Когато на другия ден следобед Арчи приближи семейното гнездо,

той дочу през затворената врата монотонен говор на прегракнал мъжки глас и щом влезе, завари Люсил в компанията на своя шурей. Люсил, помисли си Арчи, изглеждаше малко изморена. Бил, от друга страна, беше в отлична форма. Очите му блестяха, а лицето му изглеждаше като това на препарирана жаба. За Арчи не беше трудно да се досети, че темата на сказката е била новата покорителка на сърцето му.

– Здравей, Бил, стари хубавецо! – каза той.

– Здравсти, Арчи!

– Толкова се радвам, че дойде – каза Люсил. – Били тъкмо ми разказваше за Спектейша.

– За кого?

– За Спектейша. Момичето, нали знаеш. Името ѝ е Спектейша Хаскисън.

– Не може да бъде! – недоверчиво възкликна Арчи.

– Защо не? – изръмжа Бил.

– Е, че как? – каза Арчи, като се обърна към него като към разумен човек. – Какво е това! Спектейша Хаскисън! Дълбоко се съмнявам, че изобщо съществува такава име.

– Че какво му е на името? – попита раздражено Бил. – Далеч по-хубаво е от Арчибалд Мофам.

– Хайде деца, не се карайте! – намеси се Люсил с глас, който не търпеше възражения. – Това си е едно добро старо име от Средния Запад. Всички познават рода Хаскисън от Змийско Ухапване, Мичиган. Освен това, Бил я нарича Тутълс.

– Тутълс – строго я поправи Бил.

– О, да, Тутълс. Той я нарича Тутълс.

– Младост! Младост! – въздъхна Арчи.

– Ще ми се да престанеш да говориш така, сякаш си ми дядо – подскочи Бил.

– Гледам на теб като на син, младежо, като на любим син!

– Ако имах баща като теб...!

– Да, но нямаш, млади ми момко, и там е бедата. Ако имаше, всичко щеше да бъде просто. Но тъй като истинският ти баща, ако ми позволиш да се изразя така, е един от най-прекрасните образци на вампир в човешки лик, трябва да се направи нещо по въпроса и ти имаш дяволски късмет, че съм на твоя страна, твой наставник, философ и приятел, пълен с най-плодотворните идеи. А сега, ако бъдеш така любезен да ме изслушаш...

– Че аз те слушам откакто влезе.

– Нямаше да ми говориш така троснато, ако знаеше всичко! Уилям, аз имам план!

– И?

– Планът за който ти говоря, е нещо, което Метерлинк²³ би нарекъл истинска „бомба“!

– Той е същинско малко чудо! – каза Люсил, като изгледа любящо съпруга си. – Яде много риба, Бил. Затова е толкова умен!

– Грънци! – беше грубият коментар на Бил по повод горното твърдение на сестра си.

– Познаваш ли ръководителя на оркестъра долу в ресторанта? – попита Арчи, без да обръща внимание на злостната забележка.

– Знам, че оркестърът има ръководител. И какво за него?

– Чудесен човек. Мой голям приятел. Забравих как се казваше...

– Наричай го Путълс! – предложи Люсил.

– Престани! – каза Арчи, когато влюбеният му шурей изръмжа нещо нечленоразделно. – Няма да е зле да укротиш веселото си настроение с капчица съдържаност. Това момичешко лекомислие е направо непристойно. Е, аз ще поговоря с този момък и ще уредя всичко.

– Какво ще уредиш?

– Цялата тази работа. Ще убия с един куршум два заека. Имам един приятел композитор, който се шура насам-натам и чиято единствена амбиция е някой да изпее любимото му творение пред публика от познавачи. А ти имаш певица, която гори от желание да се изяви. Е, аз ще уредя с онзи чудесен човек, който ръководи оркестъра, твоята певица да изпее песента на моя приятел някоя вечер. Какво ще кажеш? Е ли това, или не е истински динамит?

– Идеята не е лоша – призна Бил, видимо впечатлен. – Никога не бих си помислил, че си способен на подобно нещо.

– Защо не?

– Ами...

– Идеята сама по себе си е прекрасна – даде своя дан в похвалите Люсил. – Разбира се, и дума не може да става да я осъществиш.

– Какво искаш да кажеш?

– Не знаеш ли, че онова, което татко най-много мрази на света, е кабаретна програма? При него постоянно идват хора и му говорят, че

23. Граф Морис Полидор Мари Бернар Метерлинк (1862–1949) – белгийски писател, поет, драматург – символист. Получил Нобелова награда през 1911 година за пиесите си, една от най-известните от които е „Синята птица“, превърнала се в класика за деца, бел.пр.

ако има певци и програма, атмосферата вечер ще се оживи, но той ги гони като мръсни котета. Татко мисли, че нищо друго не е в състояние да урони повече престижа на едно заведение. Ще те ухапе на три места, когато му го предложиш!

– А, но нима не си забелязала, ненагледна светлина за очите ми, че скъпото старо татенце понастоящем отсъства? Замина да лови риба на онова, как му беше името, езеро тази сутрин.

– Да не би да искаш да направиш това без да го питаш?

– Такава, общо взето, беше идеята.

– Но той ще побеснее, когато научи.

– А дали ще научи? Питам те, дали ще научи?

– Разбира се, че ще научи.

– Не виждам защо трябва да научи – намеси се Бил, върху чийто възприемчив ум планът беше произвел дълбоко впечатление.

– Няма да научи – убедено заяви Арчи. – Номерът е само за една вечер. Когато добрият стар шеф се завърне, изпохапан до костите от комари, с една малка вмирисана пъстърва в куфара, покрай Потомак²⁴ всичко отново ще бъде тихо и спокойно. Ето какъв е номерът. Моят човек иска някой издател да чуе песента му. Твоето момиче иска някой от онези мошеници, дето организират концерти и прочие неща от този род, да я чуе как пее. Несъмнено познаваш такава птица, която можеш да поканиш в хотела на вечеря?

– Познавам Карл Стейнбърг. Всъщност, мислех си да му пиша за Спектейша.

– Ти наистина ли си сигурен, че това е нейното име? – каза Арчи, като в гласа му все още се долавяше недоверие. – О, добре, предполагам, че сама ти го е казала, а без съмнение тя знае най-добре. Така ще бъде чудесно! Привикваш приятеля си и го държиш на масата до края, ако трябва и с белезници. Люсил, красивата гледка на небосклона хей там, и аз ще бъдем на друга маса и ще домакинстваме на Макси Блументал.

– Кой, за Бога, е Макси Блументал? – попита Люсил.

– Един от моите приятели от детство. Музикален издател. Ще го покана да дойде и ще сме готови. След представлението госпожица... – Арчи потрепери – госпожица Спектейша Хаскисън ще бъде ангажирана за четириседмично турне, а добрият стар Блументал ще се заеме да

24. Потомак – река в северозападните части на САЩ, на чийто бряг е разположена столицата Вашингтон, бел.пр.

уреди всичко необходимо за издаването на песента. Два заека, както казах преди, с един куршум! Какво ще кажете?

– Няма грешка! – заяви Бил.

– Разбира се – каза Арчи – аз не те насилвам. Просто предлагам. Ако имаш пред вид нещо по-добро, действай!

– Планът е страхотен! – възкликна Бил.

– Планът е абсурден! – каза Люсил.

– Моя скъпа стара другарко в радости и скърби – каза засегнат Арчи, – не възразяваме срещу критиката, но това е направо обида. Какви, според теб, трудности ще срещнем?

– Ръководителят на оркестъра ще се изплаши и няма да се съгласи да го направи.

– Десет долара, осигурени от нашия Уилям... подай ги на сам, Бил... ще прогонят страховете му.

– А татко със сигурност ще научи.

– Страхувам ли се от татко? – извика Арчи. – Да, разбира се, страхувам се! – добави той след моментен размисъл. – Но не виждам как би могъл да научи.

– Разбира се, че няма как – категорично заяви Бил. – Уреди го колкото може по-скоро, Арчи. Това е заповед на доктора.

24

Господин Конъли се разчувства

Ресторантът на хотел „Космополис“ е благопристойно място. Осветлението е артистично приглушено, а автентичните старинни гоблени по стените с тяхното средновековно спокойствие сякаш обезсърчават всякакви опити за невъздържано веселие. Тихо пристъпващи сервитьори сноват напред-назад по дебели скъпи килими под звуците на музиката от оркестъра, чийто репертоар не включва нито една от модерните и шумни джазови пиеси. На Арчи, който през последните няколко дни имаше привилегията да слуша как госпожица Хаскисън репетира, му се струваше, че заведението е притихнало в очакване като океана преди да се разрази поредния циклон. Както Люсил беше отбелязала, гласът на госпожица Хаскисън беше силен. Той беше мощен орган и нямаше никакво съмнение, че щеше безславно да прогони отшелническото спокойствие от главния салон на „Космополис“. Арчи усети как почти несъзнателно напряга мускули и стаява дъх, както беше правил във Франция при приближаването на часа за атака в очакване на тътена на първия артилерийски залп. Той слушаше с половин ухо думите на господин Блументал.

Музикалният издател говореше разпалено по темата за работната ръка. Неотдавнашната стачка на печатарите беше нанесла дълбока рана в душата на господин Блументал. Работниците, по негово мнение, бързо щяха да доведат тази богоизбрана страна до разруха. Междувременно той успя на два пъти да прекатури чашата си с разпалените си жестове. Господин Блументал беше енергичен оратор, който си служеше еднакво добре и с лявата, и с дясната ръка.

– Колкото повече им дава човек, толкова повече искат! – оплака се той. – Не може да им се угоди! И така е не само в моя бизнес. Ето, вашият баща, госпожо Мофам!

– Господи! Къде? – възкликна стреснато Арчи.

– Искам да кажа, да вземем например случая с вашия баща. Той полага всички усилия, за да завърши строителството на новия хотел и какво, в края на краищата, става? Уволнява някакъв човек, който не си гледал работата, и Конъли обявява стачка. И работата по сградата спира до уреждането на проблема. Не е честно!

– Така е – съгласи се Люсил. – Четох за това във вестника тази

сутрин.

– Този човек Конъли е костелив орех. Можете да си помислите, че след като е приятел на баща ви, ще...

– Не знаех, че са приятели.

– Приятели са от години. Но каква полза! Все едно, мъжете започват да стачкуват. Не е честно! Казвах, че не е честно – повтори господин Блументал специално за Арчи, защото беше човек, който обичаше всички присъстващи да го слушат.

Арчи нито потвърди, нито се противопостави на обобщението. Той беше изпаднал във временна немота и глухота, защото само преди миг погледът му се беше натъкнал на двама мъже, които току-що бяха влезли в ресторанта. Единият беше едър, пълен човек с квадратно лице, чиято личност внушаваше респект. Другият беше господин Даниъл Брустър.

Господин Блументал проследи погледа му.

– Виж ти, Конъли пристига!

– Татко! – ахна Люсил.

Очите ѝ срещнаха тези на Арчи. Арчи припряно отпи глътка вода с лед.

– Това – промърмори той – проваля плановете ни!

– Арчи, ти трябва да направиш нещо!

– Знаем! Но какво?

– Някакъв проблем ли има? – попита озадаченият господин Блументал.

– Иди на масата им и поприказвай с тях – излезе с предложение Люсил.

– Аз! – Арчи потръпна. – Не, слушай, наистина не мога, стара приятелко!

– Изведи ги оттук!

– Какво искаш да кажеш?

– Знаем как! – възкликна Люсил, осенена от внезапна мисъл. – Татко обеща ти да бъдеш управител на новия хотел, когато го построи. Е, в такъв случай стачката те засяга не по-малко от тях. Имаш пълно право да попиташ как стоят нещата. Иди и ги покани да вечерят в нашия апартамент, където можете да поговорите спокойно. Кажете, че горе няма да ги притеснява... музиката.

Докато Арчи трепереше, изпълнен с колебание като състезател по воден скок, застанал в края на трамплина, който се опитва да събере необходимата смелост, за да се хвърли във водните дълбини, до масата,

където бяха седнали господата Брустър и Конъли, приближи един пиколо. Той каза нещо тихо на ухото на господин Брустър и като стана, собственикът на „Космополис“ излезе от салона след него.

– Бързо! Ето го твоя шанс! – нетърпеливо каза Люсил. – Извикаха татко на телефона. Побързай!

Арчи отпи още една глътка вода с лед с надеждата да укроти своите тресящи се крайници, придърпа надолу жилетката си, оправи вратовръзката си, след което с изражението на римски гладиатор, който излиза на арената, тръгна през салона. Люсил се обърна, за да прави компания на объркания музикален издател.

Колкото повече Арчи се приближаваше към господин Алоизиъс Конъли, толкова по-малко му харесваше неговия вид. Дори от разстояние работническият лидер му се беше сторил страшен. Погледнат отблизо, той изглеждаше още по-отблъскващ. Лицето му имаше вид на изсечено от гранит, а очите му, в които се блъснаха очите на Арчи, когато последният се опита да се усмихне подкупващо, докато придърпваше един стол и сядаше на масата, останаха студени като буци лед. Господин Конъли създаваше впечатлението, че е добре човек да го има на своя страна по време на сбиване на кейовете или в някое поселище на дървосекачи, но определено не предразполагаше към дружеско общуване.

– Здравсти, здрасти, здрасти! – каза Арчи.

– Кой, по дяволите – изръмжа господин Конъли, – си ти?

– Казвам се Арчибалд Мофам.

– Аз нямам вина за това.

– Зет съм на добрия стар Брустър.

– Радвам се да се запознаем.

– Аз се радвам да се запозная с вас – заяви великодушно Арчи.

– Добре, довиждане! – каза господин Конъли.

– Ъ?

– Бягай да продаваш вестници. Тъстът ти и аз имаме делови разговор.

– Да, знам.

– Личен – добави господин Конъли.

– О, аз, знаете, също съм в играта. Ще бъда управител на новия хотел.

– Ти!

– Абсолютно!

– Така значи! – неопределено промърмори господин Конъли.

Арчи, доволен от лекотата, с която бяха потръгнали работите, се наведе фамилиарно към него.

– Слушайте! Няма никакъв смисъл, разбирате ли! Абсолютно никакъв! В никакъв случай! Не, не, не виждам никакъв смисъл! Е, какво ще кажете? Какво ще правим? А? Да? Не?

– За какво, по дяволите, говориш?

– Отменете я, старче!

– Да отменя какво?

– Веселата стара стачка.

– Не, в никакъв... здравей, Дан! Свърши ли?

Господин Брустър, надвиснал над масата като градоносен облак, изгледа Арчи с неприязън, по-голяма от обичайната. Точно сега животът за собственика на „Космополис“ не беше никак приятен. Започне ли човек веднъж да строи хотели, работата заприличва на алкохолизъм. Всяко спиране, всяко внезапно лишаване от дневната доза оказва пагубно въздействие върху нервната система на пристрастения и по тази причина стачката, която бавеше строителството на новия хотел, беше захвърлила господин Брустър в мрачната бездна на нервното разстройство. В добавка към това пак заради стачката му се беше наложило да се върне от традиционния ежегоден риболов, тъкмо когато беше започнал да му се наслаждава; и като че ли тези две изпитания не му бяха достатъчни, ами сега на масата му седеше неговият зет. Господин Брустър имаше чувството, че Съдбата му изпраща повече страдания, отколкото човек може да понесе.

– Какво искаш? – озъби се той към Арчи.

– Здравей, старче! – каза Арчи. – Ела да се присъединиш към компанията!

– Не ме наричай „старче“!

– Дадено, стари друже, както кажеш. Слушай, точно се канех да предложа на господин Конъли да се качим в апартамента ми и да обсъдим тази работа на спокойствие.

– Разправя, че бил управител на новия ти хотел – изрече със съмнение господин Конъли. – Вярно ли е?

– Предполагам – мрачно заяви господин Брустър.

– Е, в такъв случай ти правя добрина – каза господин Конъли – като ти преча да го построиш.

Арчи попи потта от челото си с носната си кърпа. Времето летеше и започваше да му се струва невъзможно да изведе оттук тези двама мъже. Господин Конъли изглеждаше вкопан в стола си като някоя вековна

скала Що се отнася до господин Брустър, той също вече беше седнал и гледаше Арчи с погнуса. Погледът на господин Брустър винаги караше Арчи да се чувства така, сякаш беше разлял супа по ризата си.

Изведнъж от другия край на залата, където се намираше оркестърът, долетя позната мелодия – встъплението на „Коляното на мама“.

– О, вече имаш кабаретна програма, Дан? – доволно отбеляза господин Конъли. – Откога ти разправям, че си изостанал в това отношение!

Господин Брустър подскочи.

– Кабаретна програма!

Той втренчи невярващ поглед във фигурата с бяла роба, която токущо се беше качила на подиума при оркестъра, а после се обърна към Арчи.

В този момент Арчи за нищо на света не би погледнал към тъста си, ако имаше възможност за свободен избор. Ала очите на господин Брустър го привличаха със същата хипнотична сила, каквато има погледът на змията за заека. Дори някой базилиск²⁵ би могъл да извлече полза от няколко урока при него. Господин Брустър продължи да държи на мушката на погледа си Арчи, докато последният изпита усещането, че комъчетата по тила му започват да пушат и да се къдрят в пламъци.

– Това да не е някоя от твоите глупости?

Дори в този напрегнат момент Арчи намери време почти несъзнателно да се възхити на проникателността и интуицията на своя тъст. Той сякаш имаше някакво шесто чувство. Нямахше съмнение, че точно така се печелеха огромните състояния.

– Ами, всъщност... за да бъде съвсем точен... всичко стана така...

– Вижте какво! – каза господин Конъли. – Стига сте дрънкали. Искам да слушам.

Арчи с готовност се подчини. В този момент разговорът беше последното нещо, за което жадуваше душата му. С голямо усилие на волята си той успя да отскубне очи от огнехвъргачките на господин Брустър и се обърна към подиума, където госпожица Спектейша Хаскисън подхва на първия куплет от шедьовъра на Уилсън Хаймак.

Госпожица Хаскисън, подобно на много от жените, населяващи Средния Запад, беше висока, руса и едро скроена. Тя беше момиче, чиято външност навяваше мисли за старата ферма, за топлите палачинки и

25. Базилиск – митично влечуго, което поразява с дъха и погледа си, бел.пр.

за татко, който се прибира у дома за обяд след сутрешната оран. Дори късо подстриганата ѝ коса не успяваше съвсем да заличи това впечатление. Тя изглеждаше силна и здрава, а дробовете ѝ очевидно бяха добре развити. Госпожица Хаскисън се нахвърли върху куплета с онази енергия и размах, с която в близкото минало се беше опитвала да излезе на глава с инатливи магарета. Дикцията ѝ беше като на човек, научен да привиква добитъка в обора без да се впечатлява от рева на циклоните, бушуващи в Западните щати. Независимо дали човек искаше или не, той чуваше всяка дума.

Приглушеното потракване на ножове и вилици беше спряло. Посетителите, които не бяха свикнали с подобни звукови атаки в „Космополис“, се опитваха да нагодят сетивата си така, че да се справят с това изригване. Сервитьорите бяха замръзнали по местата си, раболепно приведени. В краткото затишие между куплета и припева до Арчи достигна силен хриптеж с източник гръдния кош на господин Брустър. Той неволно се обърна да го погледне още веднъж, така, както бежанците от Помпей сигурно се бяха обръщали, за да погледнат блъващия лава Везувий, и в този момент очите му се спряха на господин Конъли. Това, което видя, го изпълни с удивление.

Господин Конъли се беше превърнал в друг човек. Гранитното му излъчване сякаш се беше смекчило. Лицето му все така изглеждаше като изсечено от вековна скала, но в очите му се беше промъкнало изражение, което у друг човек би могло да се нарече сантиментално. Колкото и невероятно да се стори на Арчи, очите му изглеждаха замечтани. В тях сякаш се долавяше намек за неизплакани сълзи. А щом настъпи кульминацията и гласът на госпожица Хаскисън се извиси, достигна високия тон в края на припева и, след като го задържа както някой шурмови отряд, изтощен, но победоносен, задържа спечелен след тежка битка редут, изведнъж заглъхна, в тишината, която последва, господин Конъли въздъхна дълбоко.

Госпожица Хаскисън започна втория куплет. А господин Брустър, очевидно съвзел се след подобие на транс, в който беше изпаднал, скочи на крака.

– Всемогъщи Боже!

– Сядай! – задавено изрече господин Конъли. – Сядай, Дан!

И в този ден при своята майка
се завърна той със влака,
защото знаеше – кой друг

би върнал му смеха и радостта.
Целуна я по челото, прошепна:
„Най-сетне се завърнах у дома!“
И рече й, че нивга вече
от къщи няма да си тръгне той.
И ни веднъж до края на щастливите си дни,
за тези свои думи той не съжали:
„Далече е коляното на мама!“

Последният висок тон изсвистя пронизително през салона като снаряд, а аплодисментите, които последваха, наподобиха избухването му. Човек трудно би познал изисканата обстановка в главния салон на „Космополис“. Красиви жени размахваха салфетки, доблестни мъже тропаха по масите с дръжките на ножовете, сякаш си въобразяваха, че се намират в някое от онези долнопробни заведения със среднощна програма. Госпожица Хаскисън се поклони, оттегли се, върна се, поклони се и отново се оттегли. По пълното й лице се стичаха сълзи. В ъгъла Арчи съзря шурей си, който усърдно ръкопляскаше. Един от сервитьорите в изблик на мъжко вълнение, което му правеше чест, изпусна подноса, на който се кипреше чиния грах.

– Трийсет години станаха миналия октомври – с разтреперан глас произнесе господин Конъли. – Аз...

Господин Брустър гневно го прекъсна.

– Ще уволня ръководителя на оркестъра! Още утре си заминава! Ще уволня... – Той се нахвърли върху Арчи. – Какво, по дяволите, искаш да кажеш с това, ти... ти...

– Преди трийсет години – каза господин Конъли, като избърса една сълза с крайчеца на салфетката – напуснах моя скъп роден дом в старата родина.

– Хотелът ми прилича на зоологическа градина!

– Ужасно съжалявам и прочие, стари друже...

– Трийсет години станаха миналия октомври! Беше през една хубава есенна вечер, най-хубавата, която човек би искал да види. Старата ми майчица дойде да ме изпрати на гарата.

Господин Брустър, който не проявяваше никакъв интерес към старата майчица на господин Конъли, продължи да ломоти нечленоразделно, пръскайки слюнки като фойерверк, който се опитва да избухне.

– „Нали ще бъдеш добро момче, Алоизиъс?“ – каза ми тя, – продължи с автобиографичните наброски господин Конъли. – А аз отговорих:

„Да мамо, ще бъда!“

Господин Конъли въздъхна и отново прибягна до услугите на салфетката.

– Какъв лъжец съм бил! – разкаяно промълви той. – Колко мръсотии съм извършил оттогава. „Далече е коляното на мама.“ Колко верни думи! – Той се обърна импулсивно към господин Брустър. – Дан, на този свят има достатъчно проблеми и без аз самият да се мъча да създавам други. Отменям стачката! Утре ще изпратя хората на работа! Дай да си стиснем ръцете!

Господин Брустър, който тъкмо беше успял да придаде свързан вид на възгледите си върху ситуацията и се канеше да ги изрази без да пести силните думи, както беше обичайно за него в случаите, когато се разправяше със своя зет, се спря внезапно. Той втренчи поглед в своя стар приятел и враг в бизнеса, като се чудеше дали да вярва на ушите си. В сърцето му плахо пропълзля надежда, като засрамено куче, което се завръща у дома след няколкодневно скитане.

– Какво ще направиш?

– Утре ще ги изпратя на работа! Тази песен сякаш беше изпратена да ме напъти, Дан! Наистина! Миналият октомври станаха трийсет години откакто милата ми стара майчица.

Господин Брустър се наведе напред, изпълнен с внимание. Отношението му към скъпата стара майчица на господин Конъли се беше променило. Той искаше да чуе всичко за нея.

– Този последен висок тон, който момичето изпя, ме накара да си спомня всичко, сякаш беше вчера. Както си чакахме на перона, старата ми майчица и аз, влакът излезе от тунела и локомотивът изскърца така, че сигурно се е чуло на десет мили околоръст. Трийсет години оттогава...

Арчи напусна компанията без да се сбогува. Той почувства, че ако някой някога изобщо беше имал нужда от присъствието му, вече не се нуждае от него. Като погледна назад, той видя как тъстът му потупва приятелски господин Конъли по рамото.

Арчи и Люсил отпихаха от кафето си без да бързат. Господин Блументал се намираще в телефонната кабина, откъдето уреждаше деловата страна на отношенията си с Уилсън Хаймак. Музикалният издател не беше пестил похвалите си по адрес на „Коляното на мама“. Текстът, заяви господин Блументал, беше достатъчно сантиментален, за да почувства хората, а мелодията по нищо не отстъпваше на всички останали известни песни, които някога беше слушал. Нищо, по мнението на

господин Блументал, не би могло да попречи тя да се разпродаде в милион бройки.

Арчи пушеше доволно.

– Добра работа свършихме тази вечер, стара приятелко – каза той. – На това се казва да тръшнеш с един куршум два заека! – Той погледна укорително Люсил. – Ти не изглеждаш твърде радостна.

– О, радостна съм, съкровище! – Люсил въздъхна. – Просто си мислех за Бил.

– Какво за Бил?

– Ами, жалко, като си помисля, че цял живот ще бъде вързан за тази... тази парна сирена.

– О, не трябва да гледаме на нещата откъм лошата им страна. Може би... Здравей, Бил, старче! Тъкмо си говорехме за теб.

– Така ли? – унило каза Бил Брустър.

– Предполагам, че очакваш поздравления, а?

– Очаквам съчувствие!

– Съчувствие?

– Съчувствие! В голямо количество! Тя си замина!

– Замина! Кой?

– Спектейша!

– Какво искаш да кажеш? Къде е заминала!

Бил изгледа намръщено покривката.

– Замина си у дома. Току-що я изпратих с едно такси. Отива на Вашингтон Скуеър да си прибере багажа. Ще хване влака за Змийско Ухапване в десет часа. Заради тази проклета песен! – сломен от скръб промълви Бил. – Каза, че докато не я изпяла тази вечер, никога не си била давала сметка колко фалш има в Ню Йорк. Каза, че внезапно го прозряла. Каза също, че ще се откаже от кариерата си и ще се върне при майка си. Защо, по дяволите, си свиваш пръстите! – раздразнено възкликна той.

– Съжалявам, старче. Просто броях.

– Броеше? Какво броеше?

– Зайци, старче. Просто зайци! – каза Арчи.

Венерата на Уигмор

Утрото беше така възхитително, народът сновеше насам-натам толкова енергично и жизнерадостно и всички изглеждаха в такова прекрасно настроение, та един случаен наблюдател би останал с впечатлението, че е попаднал не в Ню Йорк, а в някоя райска градина. И все пак Арчи Мофам, който свърна от окъпаната в слънце улица и влезе в разнебитената сграда, на третия етаж на която се намираше ателието, принадлежащо на неговия приятел, художника Джеймс Б. Уилър, усещаше леки бодежи в сърдечната област, предизвикани от интуитивното чувство, че нещо не е наред. Ревейки се за първопричината за своята неясна потиснатост, докато се качваше по стълбите, той стигна до извода, че тя се дължи на странното поведение на Люсил по време на закуска.

Потънал в недоумение и Чудене, той стигна до ателието. Вратата беше отворена, а помещението – празно. То изглеждаше така, сякаш собственикът му беше нахълтал да си вземе стиковете за голф и беше драснал навън с присъщата за артистичния му темперамент небрежност, без да си направи труда да затвори след себе си. В действителност, случаят беше точно такъв. Дж. Б. Уилър не възнамеряваше днес повече да се появява в студиото, ала Арчи, който не можеше да знае това и като си мислеше, че утрото му няма да бъде пълно без един разговор с Дж. Б. Уилър, който беше безгрижна птица, седна и зачака той да се върне. След няколко минути погледът му, който обхождаше безцелно помещението, се спря на една картина в красива рамка и той стана, за да я разгледа.

Дж. Б. Уилър беше художник, който си докарваше твърде приличен годишен доход като илюстратор за различни списания и Арчи се изненада, че приятелят му проявява слабост към такъв тип сюжети. Защото картината, нарисувана с размах с маслени бои, представляваше приятно закръглена млада жена, която, ако се съдеше по превзетата ѝ глуповата усмивка и факта, че не носеше абсолютно нищо освен една малка гълбица на лявото рамо, трябваше да изобразява богинята Венера. Арчи не беше от хората, които прекарват свободното си време по художествените галерии, но знаеше достатъчно за Изкуството, за да познае Венера, когато я види, въпреки че един или два пъти художниците бяха успели да го заблудят с някакво заглавие от рода на „Блянове“ или „Когато

сърцето е младо“.

Той поогледа картината, а после се върна на мястото си, запали цигара и отново започна да размишлява за Люсил. Да, скъпото момиче се беше държало странно на закуска. Тя, разбира се, не беше казала или направила нищо необичайно, но... е, вие знаете как е. Ние, съпрузите, ние, момчетата от бригадата „в добри и лоши дни“, се научаваме да проникваме под маската. В поведението на Люсил се долавяше онази странна, пресилена приветливост, която проявяват жените, чийто съпрузи не са успели да съчетаят правилно цвета на сакото с този на копринената кърпичка или са забравили да изпратят важно писмо. Ако съвестта му не беше чиста като двадесет и четири каратово злато, Арчи щеше да каже, че проблемът е точно такъв. Но когато Люсил пишеше писма, тя просто излизаше от апартамента и ги пускаше в пощенската кутия, окачена в асансьора. Не можеше да е това. Не можеше да е забравил и нещо друго, защото...

– О, пресвета Дево!

Цигарата на Арчи тлееше, забравена между пръстите му. Ченето му беше провиснало, а изцъклените му очи бяха вперени напред, без да виждат нищо. Той беше ужасен. Арчи знаеше, че паметта му е слаба, но никога до този момент тя не беше го подвеждала по такъв подъл начин. Това си беше истински рекорд. Единствен по рода си, записан с червени букви и отбелязан със звездичка, най-големият гаф в живота му. Защото един мъж може да забрави много неща: може да забрави името си, чадъра си, народността си, гетите си и приятелите от младостта си, но има едно нещо, което нито един женен мъж, нито един партньор „в болест и здраве“ не трябва да забравя – и това е датата на годишнината от брака си.

Сякаш някаква вълна захвърли Арчи в бездната на угризенията. Сърцето му се късаше за Люсил. Нищо чудно, че бедното момиче се беше държало странно на закуска. Кое момиче, свързано до края на дните си с отвратителен и невъзпитан човек като него, не би се държало странно на закуска? Той изпъшка сподавено и се отпусна отчаяно в креслото. И в този момент погледът му се спря на Венера. Защото тази картина наистина привличаше погледа. Човек можеше да я хареса или да не я хареса, но не можеше да не ѝ обърне внимание.

Така както опитен плувец се стрелва към повърхността след скок от високо, така и душата на Арчи изведнъж изплува от бездната на отчаянието, в която беше потънала. Той не получаваше често вдъхновение, но сега то го осени. Внезапно го обзе надежда. Разкошен подарък! В

това беше номерът. Ако се върнеше при нея с разкошен подарък, той би могъл, с Божията помощ и известна доза безочие да успее да я накара да повярва, че просто се беше престорил, че е забравил тази жизненоважна дата, за да подсили изненадата.

Страхотен номер! Като някой велик генерал, който съставя план на бойните действия в навечерието на битката, Арчи за по-малко от минута успя да измисли как точно да постъпи. Той надраска една бележка за господин Уилър, в която му обясняваше положението и обещаваше разумно заплащане под формата на месечни вноски, после постави бележката на статива така, че да се вижда и се завтече към телефона. След малко вече го бяха свързали с Люсил в „Космополис“.

– Здравей, скъпа – изгука той.

В другия край на линията последва кратко мълчание.

– О, здравей, Арчи!

Гласът на Люсил прозвуча глухо и унило и опитното ухо на Арчи долови, че тя е плакала. Той вдигна дясното си стъпало и изпълнен с негодувание се скрита в левия глезен.

– Хиляди поздравления по случай празника, моя верна другарко!

По линията се разнесе приглушено хлипане.

– Чак сега ли си спомни? – тихо попита Люсил.

Арчи се стегна и радостно се изкикоти в слушалката.

– Успях ли да те праметна, светлина на дома ми? Нима искаш да кажеш, че наистина си помислила, че съм забравил? За Бога!

– На закуска думичка не продума.

– А но това беше част от страхотния номер. Тогава все още не ти бях взел подаръка. Най-малкото, не знаех дали е готов.

– О, Арчи, скъпи! – Съкрушените меланхолични нотки бяха изчезнали от гласа на Люсил. Тя чуруликаше като дрозд, или като конопарче, или всяка друга птичка, която по принцип си пада по чуруликането. – Наистина ли си ми взел подарък?

– Вече е тук. Дяволски интересна картина. Една от работите на Дж. Б. Уилър. Ще ти хареса.

– О, знам, че ще ми хареса. Харесвам творбите му. Ти си ангел. Ще я окачим над пианото.

– Ще се завърна с нея след по-малко от три секунди, звезда на душата ми. Ще взема такси.

– Да, побързай. Искам да те прегърна.

– Дадено! – каза Арчи. – Ще взема две таксите.

Разстоянието от Вашингтон Скуеър до хотел „Космополис“ не е

голямо и Арчи го измина без произшествя. Имаше малко пререкание с шофьора на таксито преди да потегли – под превзетия предлог, че е семен човек и трябва да пази репутацията си, той отначало отказа да го виждат заедно с шедьовъра. Но след като Арчи обеща да пази лицевата страна на картината далеч от очите на обществеността, той се съгласи да го качи в колата и десетина минути по-късно, след като прекоси срамежливо изчервен фоайето и изгърпя нескритото любопитство на момчето, което обслужваше асансьора, Арчи влезе в апартамента с картината под мишница.

Той я подпря внимателно на стената, за да си остави повече място да прегърне Люсил и когато радостната среща – или святата сцена, ако така предпочитате да я наречете – приключи, пристъпи напред, за да я обърне и покаже.

– Ами, че тя е огромна – каза Люсил. – Не знаех, че господин Уилър рисува картини с такъв размер. Когато спомена, че това е едно от произведенията му, помислих, че става дума за някой оригинал на илюстрация за списание или нещо подоб... О!

Арчи се беше отдръпнал назад, за да й даде възможност да разгледа по-добре творбата, а тя беше подскочила така, сякаш някоя враждебно настроена личност беше забила шило в нежните ѝ телеса.

– Доста интересна, а? – ентузиазирано заяви Арчи.

За миг Люсил остана безмълвна. Може би внезапната радост я беше лишила от дар слово. Или, от друга страна, може би не. Тя стоеше и гледаше картината зяпнала, с широко отворени очи.

– Бива си я, а? – каза Арчи.

– Д-да – заекна Люсил.

– Знаех си, че ще ти хареса – оживено продължи Арчи. – Виждаш ли, ти разбираш от картини – знаеш всичко за тези неща и какво ли още не – което не ме учудва, сигурно си го наследила от доброто старо татенце. Аз лично, по принцип не мога да различа една картина от друга, но съм длъжен да заявя, че в момента, когато видях тази, си казах: „Гледай ти!“ или нещо подобно. Мисля си, че това ще придаде известна изисканост на дома ни, да, не? Искаш ли да я окача? Обади се на рецепцията, светлина за душата ми, и им кажи да донесат един гвоздей, малко канап и хотелския чук.

– Един момент, скъпи. Не съм съвсем сигурна.

– Ъ?

– Къде трябва да я окачим, искам да кажа. Разбираш ли...

– Над пианото, нали така каза. Доброто старо пиано.

– Да, но още не бях я видяла.

През ума на Арчи за миг пробяга чудовишно подозрение.

– Слушай, ти *наистина* я харесваш, нали? – разтревожено попита той.

– О, Арчи, скъпи! *Разбира се*, че я харесвам! Беше толкова мило от твоя страна да ми я подариш. Но това, което се опитвах да кажа, беше, че тази картина е толкова... забележителна, че смятам, че трябва да изчакаме малко и да решим къде ще стои най-добре. Светлината над пианото е доста силна.

– Мислиш, че трябва да я окачим на по-приглушена светлина, а?

– Да, да. Колкото по-приглушена... искам да кажа, да, на приглушена светлина. Какво ще кажеш да я оставим засега в ъгъла – хей там – зад дивана, а... аз ще си помисля. Това трябва добре да се обмисли, разбираш ли.

– Дадено! Къде?

– Да, там е чудесно. О, и още нещо, Арчи.

– Кажеш?

– Мисля, че може би... Просто я обърни с лице към стената, моля. – Люсил преглътна с усилие. – Да не се праши.

Арчи с известно учудване забеляза, че през следващите няколко дни Люсил, за която винаги си беше мислил, че е момиче със собствено мнение, проявява признаци на странно колебание. Повече от половин дузина пъти той ѝ предлагаше различни места, които щяха да бъдат подходящи за Венерата, но Люсил сякаш не беше в състояние да реши. На Арчи му се щеше тя да се спре на нещо определено, защото искаше да покани Дж. Б. Уилър в апартамента да види произведението си. Не беше срещал художника от деня, когато беше взел картината и една сутрин, когато го видя на Бродуей, той изрази признателността си за голямото разбиране, с което приятелят му беше погледнал на цялата работа.

– О, това ли! – каза Дж. Б. Уилър. – Скъпи ми друже, винаги си добре дошъл. – Той замълча за момент. – Повече от добре дошъл – добави той. – Ти не разбираш много от картини, нали?

– Е – каза Арчи, – не съм сигурен дали би могъл да ме наречеш абсолютен невежа, но разбира се, поназнайвам достатъчно, за да видя, че специално този експонат е доста интересен. Определено е едно от най-добрите неща, които някога си правил, момко.

Облото лице на господин Уилър с окраска на домат-ранозрейка придоби лек виолетов оттенък. Очите му сякаш всеки момент щяха да изхвъркнат от орбитите.

– За какво говориш ти, Тишбайт? Ти, заблудени сине на Белиал²⁶, да не би да си останал с впечатление, че аз съм нарисувал това нещо?

– А не си ли?

Господин Уилър преглътна малко смутено.

– Моята годеница го нарисува – кратко отговори той.

– Твоята годеница? Скъпи ми стари момко, представа нямах, че си сгоден. Коя е тя? Познавам ли я?

– Казва се Алис Уигмор. Не я познаваш.

– И тя е нарисувала тази картина? – Арчи се смути. – Но слушай! Няма ли тя да се чуди къде се е дянало произведението ѝ?

– Казах ѝ, че са го откраднали. Тя си помисли, че това е голям комплимент и страшно се зарадва. Така че всичко е наред.

– И, разбира се, ще ти нарисува друга.

– Не и докато съм жив, в никакъв случай – категорично отсече Дж. Б. Уилър. – Откакто започнах да я уча да играе голф, слава Богу, зарязя рисуването и ще положи всички усилия да не се върне отново към него.

– Но момко – учуди се Арчи, – говориш така, сякаш картината пет пари не струва. Аз си мислех, че е страхотна.

– Господ да ти е на помощ! – каза Дж. Б. Уилър.

Арчи продължи по пътя си все още озадачен. После реши да приключи епизода с утешителната мисъл, че съсловието на художниците е доста чудато и отнесено и често в думите им няма никаква логика. Човек никога не можеше да приеме безрезервно мнението на един художник за дадена картина. Девет от всеки десет от тях имаха такива възгледи за Изкуството, че спокойно биха могли да станат пациенти на коя да е лудница без излишни въпроси. Той познаваше няколко екземпляра, които бяха във възторг от неща, в чиято компания нито един нормален човек не би желал да го намерят мъртъв в някоя канавка. Възхищението му от Венерата на Уигмор, което за момент беше намаляло по време на разговора с Дж. Б. Уилър, отново се възвърна с цялата си първоначална сила. Абсолютна глупост, помисли си той, някой да се опитва да твърди, че тя не е една от най-прекрасните творби, излязла изпод четката на истински майстор. Та нали Люсил толкова много я беше харесала!

На другата сутрин по време на закуска Арчи отново повдигна въпроса за окачването на картината. Абсурдно беше да се остави подобно нещо да се хаби и да събира праха зад някакъв диван с лице към

26. Белиал (библ.) – олицетворение на злото и безбожието, споменава се често в новия и стария Завет, бел.пр.

стената.

– Какво ще правим с добрия стар шефдьовър – каза той, – как мислиш? Смятам, че е време да го окачим някъде.

Люсил се замисли и започна да си играе с лъжичката за кафе.

– Арчи, скъпи – започна тя, – мисля си...

– Чудесно е човек да го прави от време на време – заяви Арчи. – Аз самият често се каня да опитам, когато ми остане свободно време.

– За тази картина, искам да кажа Знаеш ли, че татко има рожден ден утре?

– Не, старице, ако трябва да бъда съвсем честен, не знаех. Всъщност, твоят достопочтен родител не споделя нищо с мен напоследък.

– Ами да, има. И си мисля, че трябва да му направим подарък.

– Абсолютно. Но как? Искрено желая да зарадваме добрия стар отец и да разведрим нерадостното му съществуване, но нямам пукнат цент. На всичко отгоре нещата са стигнали дотам, че когато оглеждам хоризонта, не виждам жива душа, от която да изкрънкам пари. Предполагам, че бих могъл да поразчопля златната жила на Реджи ван Тюйл, но... не знам... да крънкам пари от бедничкия стар Реджи винаги ми се е струвало като да стрелям по някоя мътеща птица.

– Разбира се. Не искам да правиш нищо такова. Мислех си... Арчи, скъпи, ще се засегнеш ли много, ако подаря на татко картината?

– О, как така!

– Ами не мога да се сетя за нищо друго.

– Но няма ли ужасно да ти липсва?

– О, разбира се, ще ми липсва. Но разбираш ли... рожденият ден на татко...

Арчи винаги си беше мислил, че Люсил е най-милият и самопожертвувателен ангел на света, но никога досега не беше осъзнавал този факт толкова добре. Той нежно я целуна.

– Господи! – възкликна той. – Знаеш ли, ти наистина си страхотна! Това е най-доблестната постъпка откакто добрият стар сър Филип какму-беше-името дал водата си на бедния човечец, който бил по-жаден от него, ако се сещаш за тази история. Спомням си, че трябваше да я зубря в училище. Сър Филип, бедничкия старец, бил ужасно жаден и тъкмо се канел да обърне една чашка за сметка на заведението, тъй да се каже, когато... но това го има във всички учебници по история. Така постъпват истинските скаути! Е, разбира се, както решиш, кралице на душата ми. Ако си склонна да направиш тази жертва, дадено! Да покания ли отца ти при нас и да му покажем картината?

– Не, не бих направила това. Мислиш ли, че можеш да се промъкнеш в апартамента му утре сутрин и да я окачиш някъде. Разбираш ли, ако той има възможност да... искам да кажа, ако... да, мисля, че ще бъде най-добре да я окачиш и той сам да я открие там.

– Искаш да кажеш, да го изненадаме, а?

Люсил едва доловимо въздъхна. Тя беше момиче със съвест и тази съвест малко я измъчваше. Беше съгласна с Арчи, че господин Брустър щеше да се изненада, когато открие Венерата на Уигмор в своя украсен с предмети на изкуството апартамент. Всъщност, може би изненада не беше точната дума. Тя изпитваше съжаление към баща си, но инстинктът за самосъхранение е по-силен от всяко друго чувство.

Арчи си подсвиркваше весело сутринта на другия ден, след като беше забил пирон в тапета на тъста си и вече нагласяваше връвта, на която висеше Венерата на Уигмор. Арчи беше добросърдечен млад човек и въпреки че господин Даниъл Брустър в много случаи се беше отнасял с него доста неприветливо, дълбоко в душата си изпитваше задоволство, че му прави добро. Той тъкмо беше приключил с работата си и беше започнал внимателно да се спуска на пода, когато един глас зад него почти го накара да загуби равновесие.

– Какво става тук, по дяволите?

Арчи се обърна радостно усмихнат.

– Здравей, старче! Честит рожден ден!

Господин Брустър стоеше на прага бездиханен като античните статуи от колекцията си. Само розовината, разливаща се на все по-голяма площ по едрото му лице показваше, че все пак човекът е от плът и кръв.

– Какво... какво...? – изломоти той.

Тази сутрин господин Брустър не беше в най-слънчевото си настроение. Има много неща, които могат да раздразнят един собственик на хотел, а днес всичко вървеше накриво. Той се беше качил в апартамента си с мисълта да възстанови душевното си равновесие, като изпуши на спокойствие една пура, но гледката на зет му, както толкова често се случваше, само влоши положението. Ала когато Арчи слезе от стола и се отдръпна настрана, за да му даде възможност по-добре да разгледа картината, господин Брустър осъзна, че го е сполетяло нещо много поужасяващо от обикновеното посещение на човека, който винаги го караше да си мисли, че светът е безрадостно място.

Той се взираше занемал във Венерата. За разлика от повечето

собственици на хотели, Даниъл Брустър беше ценител на Изкуството. Всъщност, ценителството беше негово хоби. Дори фойето и коридорите на „Космополис“ бяха украсени с вкус, а собственият му личен апартамент беше храм на всичко най-хубаво и най-артистично, което можеше да се придобие с пари. Вкусът му беше сдържан и изтънчен и нямаше да е пресилено да се каже, че пищната колоритност на Венерата на Уигмор му подейства като удар от натъпкана с пясък кожа на змиорка зад ухото.

Смутът му беше толкова силен, че за момент той загуби дар слово, а преди да успее да възвърне самообладанието си, Арчи вече беше започнал да обяснява.

– Това е подарък за рождения ти ден от Люсил, разбираш ли.

Господин Брустър с усилие потисна злостната тирада, която възнамеряваше да произнесе.

– Люсил ми подарява... това? – изскърца той.

Господин Брустър преглътна с усилие. Той изпитваше дълбоко страдание, но желязната храброст на рода Брустър си каза думата. Този мъж не беше слабоволево същество. Най-сетне скованите черти на лицето му се отпуснаха. От всичко на света той най-много обичаше дъщеря си и в каквото и настроение или временно умопомрачение да беше изпаднала, предполагайки, че тази отвратителна цапаница е точно онова нещо, което той би пожелал като подарък за рождения си ден, трябваше да реагира като мъж. Честно казано, той би предпочел да умре, отколкото да живее в компанията на Венерата на Уигмор, но щом се налагаше, предпочиташе да издържи дори и това мъчение пред възможността да обиди Люсил.

– Мисля, че избрах доста добро място за дамата – жизнерадостно заяви Арчи. – Изглежда добре до тези японски графики, какво ще кажеш? Някак си бие на очи.

Господин Брустър облиза пресъхналите си устни и изкриви устни в опит за усмивка.

– Наистина бие! – съгласи се той.

26

Разказ за един дядо

Арчи не беше човек, който лесно си позволява да се разтревожи, особено за хора, които не спадат към собствения му най-близък кръг от приятели, но трябваше да признае, че през цялата следваща седмица изпитваше известно безпокойство за психическото състояние на тъста си. Той беше чел какви ли не истории в неделните издания на вестниците и на други места за непрестанното напрежение, на което са подложени капитаните на модерната индустрия – напрежение, което рано или късно си казва думата и кара жертвата да превърти, затова му се струваше, че издръжливостта на господин Брустър започва да се огъва под бремето на напрегнатия живот. Нямаше никакво съмнение, че поведението му беше доста странно, а Арчи, въпреки че не беше лекар, знаеше, че когато американският бизнесмен, тази неуморна, постоянно действаща на пълни обороти машина от плът и кръв, започне да се държи странно, докато се усетиш, двама здравеняци, хванали го по един за всяка ръка, вече го настаняват в камионетката с тапицирани стени, която ще го отведе в Блумингдейл.

Тъй като не желаше да тревожи Люсил, Арчи не сподели опасенията си с нея. Той отиде в клуба, намери там Реджи ван Тюйл и потърси съвет от него.

– Слушай, Реджи, старче... като изключим тук присъстващите... да е имало някой откачен във вашето семейство?

Реджи, отдал се на дрямка, която винаги го налягаше в ранния следобед, се размърда.

– Откачен? – промърмори сънливо той. – Ами да! Чичо ми Едгар си мислеше, че е близнаци.

– Близнаци, а?

– Да. Глупава идея. Искам да кажа, че за някои от нас и един брой от чичо ми Едгар им беше достатъчен.

– И как започна това при него? – попита Арчи.

– Как започна? Ами първото, което забелязахме, беше, че започна да иска по два броя от всичко. Трябваше на обяд да му слагат два прибора и прочие. Винаги искаше по две места в театъра. Да ти кажа, доста пари прахоса.

– И дотогава не беше се държал странно? Искам да кажа, не беше

някак нервен и тъй нататък?

– Не си спомням да е имало такова нещо. Защо?

Тонът на Арчи стана сериозен.

– Ами, ще ти кажа старче, въпреки че не желая това да се разчува.

Притеснявам се малко за моя добър стар тъст. Мисля си, че е на път да му се разхлопа дъската. Според мен, напрежението му се отразява зле. През последните няколко дни поведението му е дяволски странно.

– И какво точно прави? – поинтересува се разсънлият се господин ван Тюйл.

– Ами, като отидох онзи ден сутринта в апартамента му... той не ми дава и цент повече от десет долара, а на мен ми трябваха двадесет и пет... внезапно грабна едно огромно преспание и го хвърли с всичка сила.

– По теб?

– Не по мен. Точно това беше странното. По някакъв комар на стената, така ми каза. Е, кажи ми, кой човек ще хвърли преспание по комар? Искам да кажа, кой би го направил?

– Разби ли нещо?

– Колкото и да е странно – не. Но за малко да улучи една доста хубава картина, която Люсил му подари за рождения ден. Трийсетина сантиметра по наляво и щеше да я съсипе.

– Странна работа.

– И като стана дума за тази картина, след няколко дни се отбих да го видя и знаеш ли как го заварих – беше я свалил от стената на пода и я гледаше с един такъв особен блясък в погледа. Странна работа, какво ще кажеш?

– На пода?

– На добрия стар килим. Когато влязох, се пулеше насреща й с изцъклени очи. Направо се беше отнесъл. Като се появи, се сепна – сякаш излезе от някакъв транс, разбираш ли, и скокна като млада антилопа. Ако не бях го хванал, щеше да се стовари право върху нея. Дяволски неприятно се получи, знаеш. Поведението му беше странно. Сякаш се беше замислил дълбоко за нещо. Как смяташ, какво трябва да направя? Не е моя работа, разбира се, но ми се струва, че ако продължава по този начин, някой ден ще вземе да намушка някого с голямата вилица за сервиране.

За облекчение на Арчи симптомите на тъста му престанаха да се задълбочават. Всъщност, поведението му отново стана нормално и няколко дни по-късно, когато срещна Арчи във фоайето на хотела, той

показваше дори признаци на човек в добро настроение. Не се случваше често господин Брустър да си губи времето в приказки със зет си, но в този случай той поговори няколко минути с него за голямата кражба на картини, която беше главната новина по първите страници на сутрешните вестници. По негово мнение престъплението беше работа на банда и човек вече не можеше да бъде сигурен за имуществото си.

Даниъл Брустър беше говорил необичайно разпалено по този въпрос, но когато същата вечер Арчи се отправи към апартамента на тъста си, други събития бяха изместили тази тема. По време на вечерята той беше научил една чудесна новина, която зае изцяло мислите му и измести на заден план всичко останало. Макар че му дойде като гръм от ясно небе, тя го изпълни с любов и благосклонност към всички живи твари. Той се беше усмихнал на администратора, когато прекосяваше фойето и, ако имаше един долар, щеше да го даде на момчето, което обслужваше асансьора.

Арчи завари вратата на апартамента на господин Брустър отключена, което при други обстоятелства щеше да му се стори необичайно, но тази вечер не беше в настроение да обръща внимание на подобни дреболии. Той влезе и като видя, че в стаята е тъмно и вътре няма никой, седна. Погълнат от собствените си мисли, не си направи труда да запали лампата и веднага се отдаде на мечтателни размишления.

Има особени моменти в живота, при които човек губи представа за времето, затова Арчи не би могъл да определи с точност колко време беше прекарал в дълбокото кресло до прозореца, когато за пръв път усети, че не е сам в стаята. Тъй като беше затворил очи за по-добра концентрация, не беше видял влизането на новия посетител. Първият сигнал за нечие чуждо присъствие беше резкият звук, предизвикан от удара на едно твърдо тяло в друго. Този звук веднага го свали от райските селения на земята.

Арчи се надигна безшумно в креслото, фактът, че стаята все още тънеше в мрак, показваше, че е в ход някакъв престъпен план. Очевидно на кръстопътя се готвеше някакво нечестиво дело. Той се взря в тъмнината и когато очите му привикнаха с нея, различи неясен силует, наведен над нещо, което се намираще на пода. До него долетя хрипливото дишане на силуета.

Арчи имаше много недостатъци, които му пречеха да бъде наречен идеален човек, но липсата на смелост не беше между тях. Неговият в известна степен недоразвит интелект караше понякога висшестоящите офицери по време на войната да благодарят на Бога, че Великобритания

има флота, но дори тези строги критици не бяха открили повод за оплакване от начина, по който той се хвърляше в атака. Някои от нас са мислители, други – хора на действието. Арчи спадаше към втората категория и докато някой по-мъдър човек все още щеше да съставя план за бойни действия, той вече беше изхвъркнал от креслото и се носеше по посока на тила на неканения гост. Злодеят се стовари на пода под него със свистящия звук на спукан ковашки мях, а Арчи, като възседна гърба му, притисна лицето на натрапника към килима и зачака развоя на събитията.

След като измина половин минута, стана ясно, че контраатака няма да има. По всичко личеше, че светкавичната бързина на нападението беше лишила грабителя от целия му наличен запас от въздух. Той стенеше болезнено и не направи никакъв опит да му противодейства. Арчи разбра, че може спокойно да стане и да запали лампата. След като маневрата беше осъществена, пред очите му се разкри невероятна гледка: задъхан и разчорлен, примигвайки с очи от внезапната светлина, на пода седеше неговият тъст. На килима до господин Брустър се търкаляше дълъг нож, а до ножа лежеше поставеният в красива рамка шедьовър на годеницата на Дж. Б. Уилър, госпожица Алис Уигмор. Арчи остана занемял, втренчен в тази група от хора и предмети.

– Брей, я виж ти! – най-сетне глухо изрече той и усети как мраз сковава гръбнака му. Това можеше да значи само едно нещо. Опасенията му се бяха оправдали. Напрежението на модерния живот с цялата му нервна суетня и вълнения най-накрая беше прекършило духа на господин Брустър. Смазан от хилядите тревоги и притеснения, които съпътстват ежедневието на милионера, Даниел Брустър напълно и безвъзвратно беше загубил ума си.

Арчи се стъписа. Той за първи път се сблъскваше с подобно нещо. Как, запита се той, беше редно да постъпи в подобна ситуация? Какви бяха правилата за действие тук? Какво, с една дума, трябваше да направи оттук нататък. Той все още си блъскаше главата с тези и подобни въпроси, след като за всеки случай беше изритал ножа под канапето, когато господин Брустър проговори. И думите, както и начина, по който ги произнесе, бяха толкова типични за добре познатия в миналото стил на тъста му, че Арчи изпита облекчение.

– Значи това си ти, а, проклет вредител, жалък плевел такъв! – занарежда господин Брустър, след като си беше поел достатъчно дъх, за да му върши работа. Той унило изгледа зет си. – Трябваше да го очаквам! И на Северния полюс да бях отишъл, сигурно щях да налетя на теб.

– Искаш ли да ти наляе малко вода? – попита Арчи.

– Защо, по дяволите – попита господин Брустър, – си мислиш, че имам нужда от вода?

– Ами... – Арчи леко се поколеба, – бях останал с впечатление, че напрежението започва да ти се отразява. Искам да кажа, динамиката на модерния живот и прочие подобни неща...

– Какво правиш в стаята ми? – попита господин Брустър, като смени темата.

– Ами, бях дошъл да ти кажа нещо, затова влязох да те почакам, но като видях някакъв човек да се лута насам-натам в тъмнината, си помислих, че сигурно е крадец или нещо подобно, който иска да отмъкне нещата ти, тъй че обмислих положението и реших, че ще бъде доста добра идея да скоча отгоре му с двата крака. Нямах представа, че си ти, старче! Ужасно съжалявам и прочие. Смятах, че ти правя услуга!

Господин Брустър въздъхна дълбоко. Той беше човек справедлив и не можеше да отрече, че при дадените обстоятелства Арчи беше постъпил съвсем правилно.

– О, добре! – каза той. – Трябваше да се досетя, че все нещо ще се обърка.

– Ужасно съжалявам!

– Няма нищо. Какво искаше да ми кажеш? – Господин Брустър изгледа зет си изпитателно. – Нито цент повече от десет долара! – студено заяви той.

Арчи побърза да разсее тази оправдана заблуда.

– О, изобщо не става дума за финанси – каза той. – Всъщност, мисля си, че е нещо прекрасно. Поне мен безмерно ме въодушеви. Преди малко вечерях с Люсил и докато чоплехме из чиниите, тя ми каза нещо, което... е, дълъжен съм да призная, ме накара да заизвивам славееви трели. Тя настоя да дойда тук и да те попитам дали ще имаш нещо против...

– Миналия вторник дадох на Люсил сто долара.

Арчи се огорчи.

– Зарежи тази проза, старче! – поде той. – Просто си много далеч от истината. Далеч от целта, абсолютно! Това, което Люсил настоя да те питам, беше дали ще имаш нещо против... в един доста скорошен момент... да станеш дядо! Не е кой знае колко приятно, разбира се – продължи съчувствено Арчи – за човек на твоята възраст, но това е положението!

Господин Брустър преглътна с усилие.

– Да не искаш да кажеш...

– Имам пред вид, човек започва да се чувства малко като старец. Със снежнобяла коса и прочие. А разбира се, за човек в разцвета на силите си като теб...

– Да не искаш да ми кажеш...? Вярно ли е това?

– Абсолютно! Разбира се, ако питаш мен, аз съм с две ръце „за“. Никога не съм се чувствал по-въодушевен. Пеех си, докато идвах насам... а в асансьора дори отпуснах гърло. Но ти...

С господин Брустър беше настъпила чудновата промяна.

Той беше от онези мъже, които имат вид на издялани от неръждаема стомана, ала сега, по някакъв необясним начин, отливката беше започнала да се топи. Той за момент се взря в Арчи, а после, като пристъпи напред, грабна ръката му и здраво я стисна.

– Това е най-добрата новина, която съм чувал! – каза възторжено той.

– Ужасно мило от твоя страна, че така го приемаш – сърдечно заяви Арчи. – Искам да кажа, да станеш дядо...

Господин Брустър се засмя. За човек с неговия вид трудно би могло да се каже, че се усмихва закачливо; ала в изражението му имаше нещо, което смътно напомняше на закачливост.

– Скъпи мой друже! – каза той.

Арчи се сепна.

– Старче – продължи решително с нетипичните реплики господин Брустър, – аз съм най-щастливият човек в Америка!

Погледът му се спря на картината, която лежеше на пода. Той леко потръпна, но веднага се съвзе.

– След тази вест – каза той – мога да се примиря да живея с онзи кошмар до края на живота си. Чувствам, че вече няма никакво значение.

– Слушай – Арчи реши да изясни въпроса, който го мъчеше, – ще ми обясниш ли нещо? Не бих повдигнал този въпрос, ако ти не беше за-сегнал темата, но, като мъж на мъж, кажи ми, какво, по дяволите, беше намислил да правиш одева, когато се стоварих на гърба ти?

– Предполагам, помислил си, че съм се побъркал?

– Ами, трябва да призная...

Господин Брустър хвърли враждебен поглед към картината.

– Е, имах всички основания, след като цяла седмица живях с това дяволско нещо!

Арчи го изгледа удивено.

– Слушай, старче, не знам дали съм те разбрал правилно, но ме

караш да си мисля, че не харесваш това добро старо произведение на Изкуството.

– Да го харесвам ли! – възкликна господин Брустър. – Та то за малко не ме подлуди! Всеки път, когато го зървах, сякаш нож се забиваше във врата ми. Тази вечер имах чувството, че ще се пръсна на хиляди парченца, ако тази цапаница престои още една вечер в апартаента ми. Не исках да казвам на Люсил, за да не я обидя, така че реших да изрежа проклетото нещо от рамката и да ѝ кажа, че са го откраднали.

– Ама че странна работа! Точно така направи и старият Уилър.

– Кой е старият Уилър?

– Един художник. Мой приятел. Неговата годеница нарисувала картината и когато я взех от тях, той ѝ казал, че някой я откраднал. Стори ми се, че той също не я харесва особено.

– Очевидно твоят приятел Уилър има добър вкус.

Арчи се замисли.

– Виж какво, това не е много по моята част – каза той. – Аз лично винаги съм се възхищавал от картината. Дяволски интересно произведение, така съм си мислел винаги. Все пак, ако ти, разбира се, смяташ така...

– Така смятам, от мен да го знаеш!

– Ами, тогава, в такъв случай... Знаеш какъв нетактичен човек съм аз... Можеш да кажеш на Люсил, че аз съм виновен...

Венерата на Уигмор се усмихваше на Арчи – както му се стори, с трогателна, умоляваща усмивка. За момент той изпита чувство за вина; но след това, като затвори очи и се стегна, подскочи леко във въздуха и се приземи с два крака върху картината. Чу се звук на съдрано платно и Венерата престана да се усмихва.

– Божичко! – възкликна Арчи, като погледна разкаяно останките от картината.

Господин Брустър не споделяше неговото разкаяние. За втори път тази вечер той стисна ръката му.

– Момчето ми! – заяви той с треперещ глас. – Мое скъпо момче, ти си участвал във войната, нали така?

– Ъ? О, да! От началото до края.

– Какъв чин имаше?

– О, младши лейтенант.

– Би трябвало да бъдеш генерал! – Господин Брустър праметна ръка през рамото му и отново енергично го прегърна. – Само се надявам – добави той – синът ти да прилича на теб!

Има определени похвали, пред които на зашеметената скромност ѝ се завива свят. Поне така се почувства скромността на Арчи.

Той преглътна смутено. Дори в най-смелите си мечти не беше си представял, че ще чуе подобни думи от устата на Даниъл Брустър.

– Какво ще кажеш, старче – развълнувано предложи той, – ако двамата с теб слезем до бара и пийнем по нещо силно?

КРАЙ

© 1921 П. Г. Удхаус
© 2000 Тодор Кенов, превод от английски

P. G. Wodehouse
Indiscretions of Archie, 1921

Сканиране, разпознаване и редакция: ultimat, 2009

Издание:

П. Г. Удхаус. Гафове на Арчи
Издателска къща „Кронос“
Художник: Борил Караиванов
Редактор: Красимира Маврова
ISBN 954-8516-51-9

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/11121>]